

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1989-1990

28 JUNI 1990

ONTWERP VAN DECREET

betreffende het onderwijs - II

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
uitgebracht door de heer C. Moors

DAMES EN HEREN.

De Commissie voor Onderwijs en Vorming heeft gedurende de week van 18 tot en met 22 juni 1990 het ontwerp van decreet grondig besproken en geamendeerd.

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer A. Laridon.

Vaste leden : de heer Jos Bosmans, mevrouw A. Leysen, de heer C. Moors, mevrouw M. Panneels-Van Baelen, de heren F. Sarens, M. Van Peel ;

de heren E. Baldewijns, A. Laridon, A. Schellens, J. Verheyden ;

de heren E. Beysen, W. Taelman, E. Vandersmissen ;

mevrouw N. Maes, de heer L. Vanhorenbeek.

Plaatsvervangers :

de heren P. Breyne, M. Didden, P. Hermans, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren J. Van Hecke, R. Vannieuwenhuyze ;

de heren A. Beckers, P. Chevalier, R. Garcia, W. Seeuws ;

de heren R. Deswaene, E. Flamant, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck ;

de heren H. Lauwers, R. Van Hooland.

Zie :

365 (1989-1990)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet

— Nrs. 2 tot 7 : Amendementen

Het ontwerp van decreet werd in samenhang behandeld met

het voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lesurenpakket
(Stuk 230 (1988-1989) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
(Stuk 282 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
(Stuk 283 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
(Stuk 284 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer E. Beysen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
(Stuk 286 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderricht in het secundair onderwijs
(Stuk 190 (1988-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lespakket „Vlaamse Beweging" in het secundair onderwijs
(Stuk 195 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in het onderwijs
(Stuk 213 (1988-1989) - Nr. 1),

het voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan
(Stuk 98 (BZ 1988) - Nr. 1),

het voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstscholen met beperkt leerplan in Brussel
(Stuk 280 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van resolutie van de heer A. Laridon betreffende het uitstellen van de herstructurering van het kunstonderwijs met beperkt leerplan en het lichten uit het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs - II van de hoofdstukken ressorterend onder Titel V - Deeltijds kunstonderwijs
(Stuk 358 (1989-1990) - Nr. 1),

het voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer
(Stuk 234 (1988-1989) - Nr. 1),

het voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig verzenden van omzendbrieven in het onderwijs
(Stuk 369 (1989-1990) - Nr. 1),

en het verzoekschrift van de heer E. Krekels en mevrouw A. Anthonissen-Van Oekel namens het Oudercomité Sint-Jan Berchmanscollege te Westmalle betreffende de noodzaak aan evaluatie van het eenheidstype in het secundair onderwijs (Stuk 7 (1989-1990).

Als bijlage bij dit verslag vindt men eveneens het verslag namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming uitgebracht door de heer L. Vanhorenbeek betreffende de hoorzittingen met :

het Platform „Geschiedenis in het secundair onderwijs" (2 mei 1990), het Interprovinciaal Oudercomité (2 mei 1990), de Werkgroep Kunstonderwijs (18 juni 1990) en de Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord en danskunst (18 juni 1990). (zie bijlage 1).

(Reglement artikel 30, punten 2 en 3)

Conform artikel 19, punt 6 van het Reglement van de Vlaamse Raad vroeg een lid de goedkeuring van het verslag. Dit gebeurde op 28 juni 1990.

I. Inleidende uiteenzetting van de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs

Het voorliggende ontwerp van decreet is het derde grote onderwijsdecreet dat sinds de communautarisering van het onderwijs eind 1988 aan de Raad wordt voorgelegd.

Het eerste grote onderwijsdecreet was dit waarbij de ARGO werd opgericht. Hierdoor werd aan het Gemeenschaps-onderwijs de autonomie verleend waar het al zolang behoefte aan had om zijn eigen identiteit te ontwikkelen.

De Gemeenschapsminister van Onderwijs meent dat na een eerder moeilijke start, wat ook niet zo verwonderlijk was gelet op de omvang van de operatie, de ARGO thans goed functioneert, zich een eigen specifiek imago heeft opgebouwd en een eigen plaats binnen het Vlaamse onderwijslandschap heeft verworven.

Het tweede decreet betreffende het onderwijs was dit van 5 juli 1989 — het mammoetdecreet — waarbij uitvoering werd verleend aan tal van passages uit het politiek akkoord van 8 november 1988.

Het voorliggend ontwerp, in de pers tot lentedecreet, dinosaurusdecreet of zelfs dinodecreet genoemd, is het derde grote onderwijsdecreet sinds de Vlaamse Gemeenschap de volledige bevoegdheid inzake onderwijs heeft verworven. Dit ontwerp van decreet is vernieuwend op drieërlei gebied.

1. Het kwam voor een groot stuk tot stand na een groot onderwijsdebat dat van start ging in de herfst van 1989. Aan dit overleg namen al de bij het onderwijs betrokken partners deel : de overheid, de inrichtende machten, de personeelsleden, de ouders en de deskundigen.

2. Hoewel dit ontwerp meer dan tweehonderd artikelen bevat is dit het eerste ontwerp dat een echte deregulering realiseert : meer dan 170 artikelen worden opgeheven en vervangen door slechts een tachtigtal nieuwe bepalingen.

Daarenboven zijn veel van deze nieuwe bepalingen ofwel deregulerend, doordat zij veel eenvoudiger zijn gesteld en veel oude ballast overboord hebben gegooid, maar ook omdat de meeste bepalingen een veel grotere autonomie verlenen aan de onderwijsinstellingen zowel van het gesubsidieerd onderwijs als van het gemeenschapsonderwijs.

De Gemeenschapsminister van Onderwijs is ervan overtuigd dat dit de manier is waardoor de kwaliteit van ons onderwijs kan worden gegarandeerd : een maximale autonomie voor de lokale onderwijsverstrekkers, gepaard gaande met een reële betrokkenheid van allen die bij deze lokale onderwijsgemeenschap zijn betrokken.

Deze beleidsoptie is voor de Gemeenschapsminister sinds lang een fundamentele keuze en komt dan ook tot uiting in bijna al de titels van voorliggend ontwerp van decreet.

3. Dit ontwerp legt opnieuw de eersterangsrol inzake onderwijs bij de Vlaamse Raad. Als parlamentslid met een lange dienststaat staat de Gemeenschapsminister volledig achter deze optie. De Vlaamse Raad is immers het democratisch orgaan bij uitstek in onze samenleving.

Hoewel door de grondwetgever de bevoegdheid inzake onderwijs voorbehouden werd aan de wetgevende macht, was het een gebruik geworden om ook voor deze sector nog enkel kaderwetten te stemmen die alle inhoudelijke bevoegdheid aan de regering en later aan de Vlaamse Executieve overlieten.

Dit ontwerp wil een nieuw elan geven aan de bevoegdheid van de Vlaamse Raad inzake onderwijs. Deze optie werd nog versterkt door het advies van de Raad van State waarmee uiteraard rekening werd gehouden.

In een zeer gedegen advies onderstreepte de Raad van State de gevolgen van de wijziging van artikel 17 van de Grondwet en de nieuwe bevoegdheid van het Arbitragehof inzake onderwijs. Wijzigingen waarvan men thans de volledige draagwijdte in de praktijk begint te realiseren. Dit heeft evenwel tot gevolg dat meer regelmatig omvangrijke ontwerpen van decreet aan de Vlaamse Raad zullen worden voorgelegd.

Tegen de omvang van dit decreet rees aanvankelijk veel protest. Deze omvang is evenwel een louter gevolg van deze nieuwe visie inzake bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve.

Het valt dan ook niet te verwonderen dat de Raad van State zijn advies opende met de opmerking : „De omvang van dit ontwerp kan verwondering wekken. Ze is evenwel niet zonder reden.”

Zo kondigt de Gemeenschapsminister nu reeds aan dat in het najaar een ontwerp van decreet zal worden ingediend met betrekking tot de statuten van het personeel van het gesubsidieerd onderwijs. Ook over deze materie zal de Vlaamse Raad zich kunnen uitspreken, zoals ook voor het Hoger Kunstonderwijs en het Universitair Onderwijs.

Alvorens in te gaan op de inhoud wijst hij erop dat voorliggend ontwerp ten gronde werd aangepast aan de richtlijnen van de taalraadsman van de Vlaamse Raad.

Het is de tweede maal dat een onderwijsdecreet taalkundig wordt verbeterd. Als Vlaams Minister van Onderwijs verheugt hij zich hierover.

Via de Voorzitter van de Commissie dankt hij de taalraadsman voor de samenwerking. Het ontwerp, dat in detail zal worden besproken, omvat zeven belangrijke elementen.

1. De werkingsmiddelen voor het gemeenschapsonderwijs en voor het gesubsidieerd onderwijs. Hierbij wordt uitvoering gegeven aan het politiek akkoord van 8 november 1988, dat een gelijke indexatie van zowel de werkingsmiddelen voor het Gemeenschapsonderwijs als van de werkingstoelagen in het gesubsidieerd onderwijs vooropstelde.

De aldus bekomen werkingsmiddelen voor het gemeenschapsonderwijs worden aan de ARGO toegekend, waarbij de centrale raad op basis van vooraf vastgestelde objectieve criteria de middelen over haar lokale schoolraden, raden van bestuur of instellingen zal verdelen.

In het gesubsidieerd onderwijs worden de werkingstoelagen verleend op basis van een nieuw verdelingsmechanisme, gebaseerd op een puntengewicht per leerling. Hierbij worden al de thans bestaande stelsels van subsidiëring geglobaliseerd tot één bedrag. Samen met het vervroegen van de tellingsdatum zal dit leiden tot een veel eenvoudiger systeem met een vluigere uitbetaling als gevolg. Dit is niet alleen in het voordeel van de onderwijsinstellingen. Het is vooral een administratieve vereenvoudiging.

Daarenboven worden de mogelijkheden voor aanwending zowel voor het vrij onderwijs als voor het officieel onderwijs, sterk versoepeld. Dit versterkt de lokale autonomie inzake de aanwending van de toegekende middelen.

In die optiek is de toekenning van de middelen voor het eigenaarsonderhoud aan de lokale entiteiten van het Gemeenschapsonderwijs een goed voorbeeld.

2. De onroerende investeringen in het onderwijs worden eenvormig geregeld volgens objectieve criteria, waarbij dezelfde parameters gelden in alle netten. De verschillen vloeien voort uit objectieve criteria. Het Gemeenschapsonderwijs krijgt een financiering van 100 % ; het gesubsidieerd onderwijs 70 % voor de basisscholen en 60 % voor de andere onderwijsniveaus. Daarenboven zal het gesubsidieerd officieel onderwijs toegang krijgen tot het Investeringsfonds voor het bekomen van aanvullende middelen inzake scholenbouw.

Het ontwerp voorziet in een gegarandeerde financiering over een periode van vijf jaar. Dit laat aan de drie netten toe om aan een planning op lange termijn te doen.

3. Het voltijds secundair onderwijs wordt juridisch afdoende geregeld. Zoals men weet werd het besluit van de Vlaamse Executieve van 5 april 1989 waarbij het eenheidskader werd vastgelegd, door de Raad van State op basis van een vormgebrek vernietigd. Wat daarna volgde was juridische „spielelei” maar had met het belang van de leerling weinig of niets meer te maken.

Met het voorliggend ontwerp moet er in dit onderwijsniveau opnieuw rust komen.

Na het vernietigingsarrest is spoedig de kritiek geuit dat niet snel genoeg een ontwerp van decreet werd ingediend om de toestand te regulariseren.

De Gemeenschapsminister heeft deze spoedprocedure evenwel niet willen inzetten, maar heeft zich voorafgaandelijk terdege willen beraden over de juridische context, inzonderheid artikel 17 van de Grondwet.

Het voorgestelde ontwerp beantwoordt volledig aan de dubbele doelstelling. Het creëert een kader waarin vooreerst de inrichtende machten de vrijheid krijgen om onderwijs naar eigen inzichten te organiseren en waarbij de ouders en leerlingen een voldoende ruime keuze krijgen bij het onderwijs dat zij willen volgen. De juridische onderbouw vindt men in de commentaar bij het ontwerp. Een stelling die in zeer duidelijke bewoordingen door de Raad van State werd bijgetreden :

— het onderwijs is een collectieve voorziening van het aanbod-type. Het aangeboden is een zaak van de inrichtende macht die zich voor de financiering of de subsidiëring van haar onderwijsactiviteiten naar de voorschriften van de decreetgever moet schikken. In hoofde van de ouders en van hen die onderwijs volgen, is aan de door de Grondwet beschermde vrijheid van onderwijs voldaan wanneer de betrokkenen tussen het aangeboden vrij kunnen kiezen ;

— binnen de in de Grondwet vastgelegde lijnen is het bij uitsluiting zaak van de wet- of decreetgever om de regelen vast te stellen welke naar zijn oordeel de maatschappelijke noden ter zake van onderwijs met de budgettaire mogelijkheden bestaanbaar maken.

De titel secundair onderwijs bevat daarnaast ook de definitieve regeling voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Het deeltijds beroepssecundair onderwijs werd voor het eerst als experiment georganiseerd op 1 september 1984 om

voor jongeren die op 15-16-jarige leeftijd uit het voltijds secundair onderwijs stappen de mogelijkheid te creëren aan de leerplicht te voldoen. Deze experimentele fase eindigt thans en wordt vervangen door een definitief stelsel.

4. Er wordt een eerste stap gezet in de realisatie van een eigen inspraakstructuur in het gesubsidieerd onderwijs. In een eerste fase zal er vanaf 1 september aanstaande een verplicht overleg zijn met het personeel en de ouderverenigingen met betrekking tot het lestijdenpakket. In een tweede fase, vanaf 1 september 1991 komt er een georganiseerd overleg dat zal gebeuren in op te richten schoolraden. Tegelijkertijd zullen de materies waarover overleg dient te worden gepleegd, worden uitgebreid.

Deze regeling die volgens de Gemeenschapsminister van kracht zal worden vanaf 1 september 1991 zal voor bekrachtiging aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd, zodat ook hier maximaal aan de bevoegdheidsverdeling voorzien in artikel 17, § 5 van de Grondwet tegemoet wordt gekomen.

5. Het deeltijds kunstonderwijs, waaronder het avond- en weekendonderwijs verstaan wordt dat in onze kunstacademies wordt verstrekt, is een florissant onderwijs, maar terzelfdertijd een onderwijs in moeilijkheden. En dat geldt zowel voor de academies waar muziek, woord en dans gegeven worden als voor de academies voor beeldende kunst.

De Gemeenschapsminister wil eerst stilstaan bij het ontwerp muziek, woord en dans.

1) Door de democratisering van het onderwijs, de stijgende belangstelling voor de cultuur en de toenemende vrije tijd kon dit kunstonderwijs zich verheugen over een zeer sterke expansie. Over een periode van 25 jaar verzesvoudigde het leerlingenaantal, en de belangstelling blijft stijgen. Hierdoor namen niet alleen de uitgaven voor het kunstonderwijs, dat oorspronkelijk geconcipieerd was voor een beperkte groep, zeer sterk toe, maar veranderden ook de karakteristieken van de populatie. De groep werd heterogener, zowel wat de culturele achtergrond van de leerlingen betreft, als inzake hun ambities, zodat zowel het pedagogische als het organisatorische concept dienen te worden herzien. Pedagogisch dient er onder meer rekening te worden gehouden met de veranderde karakteristieken van de populatie en organisatorisch zal men het financieringsmechanisme aan de omvang van de populatie moeten aanpassen.

2) Aan de grondslag van de regeling van 1962 voor het muziekonderwijs ligt een sterk individualistische visie, exclusief gekoppeld aan een hoge artistieke ambitie. Binnen dit model komt de leerling bij voorkeur zo vroeg mogelijk naar de muziekacademie om één of meer instrumenten te leren bespelen.

De ambitie van de leraar en leerling is de hoogste graad van perfectie in de instrumentale of vocale kunst te bereiken. Dat is dan meteen de norm die bepalend is voor de organisatie van dit onderwijs ; in functie daarvan worden de andere vakken gewaardeerd en wordt de opleidingstijd bepaald. De algemene muzikale vorming of zelfs samenspel zijn van secundair belang. De algemene muzikale vorming krijgt de leerling mee van thuis of krijgt hij occasioneel tijdens de individuele les. Samenspel leert hij desgevallend wel in een vereniging. De leerling krijgt zoveel mogelijk individuele begeleiding.

Binnen dit model worden prachtige solistische resultaten bereikt, maar stelt men terzelfdertijd een zeer grote uitval

van de leerlingen vast. Nog geen 5 % voltooit de opleiding en vanuit de verenigingen klaagt men erover dat de muziek-academie te weinig ten dienste van de amateuristische kunst-beoefening staat.

Het uitgangspunt van het vernieuwd kunstonderwijs is dat men aan de leerlingen een muzikale opvoeding wil bieden die de hogergenoemde solistisch gerichte opleiding niet uitsluit, maar waarvan de doelstelling toch breder is. Zonder de onderwijsdoelstellingen of -methodiek te verlaten, wil men de leerling opleiden en vormen op het niveau van zijn talent en ambitie. Het aandeel van de vorming, die veel meer dan een louter theoretische opleiding beoogt, bestaat uit het leren begrijpen, situeren en contextualiseren van de instrumentale of vocale opleiding.

De opleiding in samenspel moet zowel de amateuristische kunstbeoefening als de individuele ontplooiing van de leerling ten goede komen. Via dit vak leert de leerling zijn instrumentale of vocale vaardigheid inbrengen in een groter geheel, om ondermeer het blijvend musiceren te stimuleren.

Dergelijk model is noodzakelijkerwijze minder exclusief individualistisch is, meer groepsgericht, waardoor sommigen vrezen dat vroegere solistische resultaten niet langer haalbaar zullen zijn, wat volgens hen tot kwaliteitsverlies zou kunnen leiden. Daartegenover staat nochtans dat binnen het nieuwe systeem de mogelijkheid tot een doorgedreven solistische opleiding eveneens voorzien blijft, weliswaar binnen een breder spectrum van onderwijsdoeleinden.

3) De omvang van de populatie vergt dat men het individueel onderwijs zo economisch mogelijk moet aanwenden. Het individuele onderwijs, waarvan de noodzaak niet in vraag wordt gesteld, is immers bepalend voor de kostprijs. Wat collectief gegeven kan worden, zoals de algemene muziekcultuur of de repertoirestudie, dient uit zuinigheidsoverwegingen ook als dusdanig te worden gegeven. Dat sluit niet uit dat in de individuele cursus verwijzingen naar en indicaties van algemene muziekcultuur gegeven kunnen worden, doch de eigenlijke vorming dient in collectief verband te worden gegeven. De individuele vorming blijft dan voorbehouden voor het strikt noodzakelijke. Dit betekent echter nog niet dat saaie schoolse vakken worden ingevoerd.

Binnen de heterogene populatie leven, zoals hoger gesteld, verschillende verwachtingen ten aanzien van het muziekonderwijs. De diversiteit in het verwachtingspatroon wettigt ook een diversiteit in het aanbod van individueel onderwijs. In het voorliggende decreet wordt ook met bovenstaande economische overwegingen, die in geen enkel opzicht afbreuk doen aan de eigenheid van het kunstonderwijs, rekening gehouden.

4) Traditioneel ligt in de muziekacademies, ook vanuit de wetgeving, de klemtoon op de expressievorm muziek, terwijl de expressievormen woord en dans, ten onrechte, als een toevoegsel worden beschouwd.

In het vernieuwd kunstonderwijs komen deze opleidingen volwaardig aan bod. Voor het dansonderwijs zullen voortaan twee lesuren voorzien worden, één eigenlijke les en één oefenles. Dit laatste is absoluut noodzakelijk, omdat verantwoordelijke oefeningen onder leiding van een bevoegd leraar dienen te gebeuren en in de geschikte infrastructuur. De mogelijkheid bestaat om één lesuur van muzikale begeleiding te voorzien. Ook voor de woordkunst worden nieuwe mogelijkheden geschapen, zodat binnen deze discipline een volwaardige opleiding kan worden aangeboden.

5) Ook de hoge uitval van de leerlingen in de loop van de opleiding, vooral in de lagere graad, wekt oprechte bezorgd-

heid en roept vragen op omtrent het huidige systeem. Niet alleen kennen door die hoge uitval de overheidsmiddelen, die men aan het kunstonderwijs besteedt, niet het verwachte rendement, maar bovendien blijkt dat veel jongeren door het kunstonderwijs, waarvoor zij oorspronkelijk belangstelling toonden, niet aangesproken blijven. De hogervermelde heterogeniteit van de populatie versus de unidimensionaliteit van het muziekonderwijs is hieraan niet vreemd.

6) Voorts wordt vastgesteld dat de huidige regeling in de praktijk gebrekkig functioneert. Uit de verslaggeving van inspectie- en verificatiediensten blijkt dat het ministerieel besluit van 26 juli 1962 onvolledig wordt toegepast en dat in vele academies de afwijkmogelijkheid, voorzien in artikel 10 van dit besluit, veelvuldig en systematisch wordt toegepast. Uitzonderingen vormen dikwijls de regel ; dus moet de regel worden hervormd.

7) Ten slotte moet worden onderstreept dat deze hervorming terdege is voorbereid.

Reeds halverwege de jaren '70 werd men zich bewust van de noodzaak om het muziekonderwijs met beperkt leerplan te hervormen. In 1975 werd dienaangaande een wetenschappelijke studie uitgevoerd, en dit decreet is de resultante van het brede overleg dat sindsdien op diverse niveaus werd gevoerd.

Sedertdien werd inderdaad in diverse werkgroepen op verschillende niveaus overleg gepleegd omtrent de uitbouw van het kunstonderwijs. Verscheidene voorstellen kwamen aldus tot stand. Dit resulteerde uiteindelijk in een nieuw structuurvoorstel dat de Vlaamse Executieve als experiment in zes experimenteerscholen invoerde vanaf het schooljaar 1987-1988. Dit voorstel werd sedertdien voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd, en heeft uiteindelijk tot het thans voorliggende voorstel geleid.

Dit voorstel werd op 23 juni 1989 unaniem door de adviescommissie voor het secundair muziekonderwijs goedgekeurd. De aanpassingen die hierna nog werden aangebracht, zijn eerder van administratieve aard en wijzigen niets aan de essentie van het geheel. Wel werden ondertussen de uitvoeringsbesluiten dermate aangepast dat heel wat meer soepelheid in de structuur werd ingevoerd. De Gemeenschapsminister verwijst bijvoorbeeld naar het invoeren van een omkaderingscoëfficiënt in plaats van een splitsingsnorm, zodat de instelling vrijer is in het aanwenden van het aantal uren-leeraar. Hij verwijst eveneens naar de vervanging van het begrip „minimumlessenrooster" door het begrip „modellessenrooster", wat betekent dat desgevallend een eigen lessenrooster ingediend kan worden.

Precies de vernieuwing van dat onderwijs leidt tot een ernstige controverse. Zowel de leden als de Gemeenschapsminister worden bestookt met brieven en argumenten om deze hervorming zoniet te vergeten dan toch minstens uit te stellen.

Er wordt zelfs gesuggereerd dat de Vlaamse Raad onverwachts en onvoorbereid met deze hervorming geconfronteerd zou zijn. Niet is minder waar. Reeds gedurende meer dan drie jaar kwam deze hervorming herhaaldelijk aan de orde, en de evaluatiegegevens van dit experiment werden door de voorgangers van de Gemeenschapsminister ruim verspreid in een brochure.

Hoewel men bestookt wordt met een massa brieven, durft de Gemeenschapsminister stellen dat die eigenlijk uitgaan van een kleine groep, die er echter wel in geslaagd is grote onrust in het Vlaamse muziklandschap te zaaien. De leden en de Gemeenschapsminister die ter zake een ultieme beslis-

singsverantwoordelijkheid hebben, mogen zich daardoor niet laten misleiden. Zoals de andere verantwoordelijke instanties dat ook niet hebben laten gebeuren. Uit het overleg met de inrichtende machten is gebleken dat zij het nieuwe concept onderschrijven, al zijn zij het uiteraard niet eens met de budgettaire beperkingen die geleid hebben tot het insnoeren van de werkingstoelagen en het verhogen van het inschrijvingsgeld. Ook de Gemeenschapsminister heeft het daarmee moeilijk, maar men kan niet anders dan de budgettaire realiteit aanvaarden.

Met de syndicale organisaties werd een protocolakkoord over zowel het decreet als over de ontwerp-uitvoeringsbesluiten gesloten, waaruit blijkt dat ook de vertegenwoordigers van het personeel het concept onderschrijven.

De adviescommissie voor het secundair muziekonderwijs, ten slotte, gaf een unaniem positief advies. De Gemeenschapsminister herhaalt dat men zich niet mag laten misleiden, noch door de schijn grootte van het protest, noch door de inhoud van het protest, dat in vele gevallen op niets of op halve waarheden is gesteund. Maar daarop zal tijdens de besprekingen nog uitvoerig ingegaan kunnen worden.

Bij dat alles zou men bijna vergeten dat er ook belangrijke nieuwe mogelijkheden geschapen worden voor de sector beeldende kunst. Ook voor deze sector wordt via een vernieuwd subsidiëeringsmechanisme, de zogenaamde urenrem opgeheven. Belangrijk is bovendien dat er in deze sector meer duidelijkheid en dus ook meer rechtszekerheid wordt geschapen, zonder dat evenwel in enige mate afbreuk wordt gedaan aan de eigenheid van dit onderwijs. Tijdens de bespreking zal men wellicht de kans hebben om hier uitvoerig op in te gaan.

Wat deze titel betreft, wil hij ten slotte nog even stilstaan bij het advies van de Raad van State, meer bepaald bij de commentaar bij artikel 89, waarin gesteld wordt „dat de delegatie van de Vlaamse Raad naar de Executieve nog vrij ruim is”. Vooreerst weze opgemerkt dat de Raad van State niet stelt dat de delegatie té ruim is. Het zou inderdaad ondoenbaar zijn om de opties, lessenroosters en vakken inzake deeltijds kunstonderwijs in een decreet vast te leggen. Precies in deze sector, waar er per optie slechts enkele vakken voorzien worden, soms zelfs maar één, zou dat tot immobilisme leiden.

Toch wordt op de suggestie van de Raad van State ingegaan door in artikel 91 van het decreet het minimumaantal lestijden voor alle studierichtingen te bepalen, zodat meteen bepaald wordt dat het deeltijds kunstonderwijs naargelang van het geval één tot twaalf lestijden kan bevatten, en in artikel 90 worden criteria ingeschreven voor het bepalen van de toelatings- en overgangsvoorwaarden.

6. De in het regeerakkoord van de Vlaamse Executieve in het vooruitzicht gestelde Vlaamse Onderwijsraad wordt opgericht.

Deze raad bestaat uit een algemene overkoepelende raad, waarvan de samenstelling in het decreet wordt voorzien, en uit raden en afdelingen die per onderwijsniveau kunnen worden opgericht.

Deze onderwijsraad zal het beleidsadviserende instrument bij uitstek vanuit het onderwijsveld moeten worden. Naast een adviserende taak zal deze onderwijsraad ook een eigen initiatiefrecht hebben inzake studies en wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot onderwijs.

Deze onderwijsraad doet evenwel niets af aan de bevoegdheid van de onderwijsadministratie. Beide hebben hun eigenheid : de administratie blijft het adviesorgaan bij uitstek van de Minister, niet alleen op technisch vlak doch ook op beleidsvoorbereidend niveau.

De inbreng van de onderwijsraad is die vanuit de bij het onderwijs betrokken partners, zowel zij die onderwijs aanbieden als zij die onderwijs vragen.

De oprichting van de onderwijsraad gaat gepaard met een grote rationalisatie van de thans bestaande raden, afdelingen en commissies. Niet alleen worden in het ontwerp een reeks raden afgeschaft. Tevens wordt aan de Vlaamse Executieve de opdracht gegeven om alle andere bestaande raden en adviesorganen die bevoegdheden uitoefenen die voorbehouden worden aan de onderwijsraad, af te schaffen.

7. Ten slotte is er de titel „Diverse Bepalingen“, met daarin belangrijke bepalingen voor het personeel. De Gemeenschapsminister denkt hierbij in het bijzonder aan het buitengewoon onderwijs, aan de gelijkstelling van de bezoldiging van geestelijken die in gemeenschap leven en aan de subsidiëring van een internaatsbeheerder.

Ten slotte wil de Gemeenschapsminister er de leden op wijzen dat dit ontwerp het resultaat is van maandenlange voorbereidende werkzaamheden met zijn administratie, in overleg met al de betrokken partners, zowel inrichtende machten, personeel, ouders als deskundigen.

Afzonderlijk en formeel werd dan nog overleg gepleegd met de inrichtende machten, werd na lange en constructieve onderhandelingen met de vakbonden een akkoord bereikt en werd het advies ingewonnen van de SERV waarmee in de volle mate van het mogelijke ook rekening werd gehouden. De behandeling van zowel het ARGO-decreet als van het decreet van 5 juli 1989 heeft het bewijs geleverd van fundamenteel en goed parlementair werk. Hij hoopt dat ook dit decreet in dezelfde opbouwende geest, in het belang van het Vlaamse Onderwijs, zal kunnen worden behandeld.

II. Algemene bespreking

Proceduredebat

Een lid vraagt naar de orde van de werkzaamheden. Hij gaat er van uit dat de leden, na de algemene bespreking, bij elk hoofdstuk algemene bedenkingen kunnen formuleren om nadien de ingediende amendementen per artikel te verdedigen en te bespreken. Hij vraagt de sprekerslijst bij de algemene bespreking vooralsnog niet af te sluiten.

Met betrekking tot de agenda vraagt hetzelfde lid wanneer de op de commissieagenda vermelde lijst van voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie en verzoekschriften, zullen worden behandeld. Voorafgaand aan de algemene bespreking of gelijktijdig met de erop betrekking hebbende hoofdstukken van het ontwerp ? Dit geldt hoofdzakelijk voor het voorstel van resolutie (Stuk 358 (1989-1990) - Nr. 1) ingediend door de heer A. Laridon.

De Voorzitter wijst het lid erop dat de commissieagenda duidelijk vermeldt dat de met het ontwerp van decreet verband houdende voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie en verzoekschriften worden behandeld van maandag 18 tot en met vrijdag 22 juni 1990. Dit houdt in dat ze niet

na elkaar worden behandeld, maar dat ze aan bod kunnen komen telkens wanneer ze in de titel van het ontwerp van decreet passen. Ze kunnen ook tot amendementen worden omgevormd.

Het spreekt ook voor zich dat bij het behandelen van elke titel van het ontwerp — die als het ware telkens een decreet op zich vormt — het zo is dat bij elk hoofdstuk een algemene bespreking wordt gehouden.

Bespreking

Een lid ontwikkelt, voorafgaand aan zijn uiteenzetting, twee beschouwingen van algemene aard.

1. Het moet zeer lang geleden zijn dat een ontwerp van een onderwijsminister zo slecht werd onthaald, als nu het geval is.

Het lid ontvangt een massa brieven en reacties, zowel van verenigingen uit de onderwijssector als van particulieren. Al deze reacties zijn negatief ten opzichte van één of meer onderdelen van het ontwerp van decreet.

„Laat dit niet gebeuren ; een ongelooflijke vergissing ; doe een inspanning ten bate van ... enz". Het zijn maar enkele losse citaten, uit de ontvangen correspondentie.

De brief met zware kritiek die de Minister van zijn gewezen kabinetschef Monard ontving, is op zichzelf reeds een vernietigend oordeel.

Secretaris-generaal Monard van het Ministerie van Onderwijs schrijft : „Het ontwerp van lentedecreet mist eenheid van visie. Het wordt veel te laat ingediend. Ik houd mijn hart vast voor de start van het volgend schooljaar. Dergelijke verzameling van totaal uiteenlopende ontwerpen in één ontwerp kon best vermeden worden. Heel wat bepalingen zouden vanaf 1 september moeten ingaan, ook een aantal uitvoeringsbesluiten moeten nog vertaald worden in leesbare en bruikbare circulaire".

De heer Monard die blijkbaar het inzicht had informatievergaderingen te organiseren voor de scholen en voor de ambtenaren, vraagt zich terecht af „hoe kan dit nog allemaal" ? Zeer wijselijk stelt hij ook de vraag : „moet het ontwerp niet verlicht worden door uitstel van die onderdelen die niet dringend noodzakelijk zijn voor de start van het aanstaande schooljaar" ?

Uit de brief van de heer Monard blijkt dat bij het mammoetdecreet van vorig jaar 35 uitvoeringsbesluiten hoorden, waarvan er vandaag welgeteld 2 zijn uitgevaardigd. Ook is de heer Monard van oordeel dat het hoofdstuk „werkingsmiddelen" het grote risico loopt vernietigd te worden door het Arbitragehof wegens schending van het gelijkheidsbeginsel. De heer Monard, die zeker niet tot de zogenaamde oppositie behoort, slaat hier nagels met koppen. Zijn bevindingen en opmerkingen moeten wel heel hoog zitten ; zij komen uiteindelijk recht uit het hart.

Het lid stelt dat ook de SERV met klem protesteerde tegen het feit dat voor zijn advies de spoedprocedure werd ingeroepen en dan ook betreurde dat aan het ontwerp van decreet geen grondige beleidsdiscussie voorafging.

2. De gevoerde procedure is weinig fatsoenlijk.

Volgens het lid stellen velen zich de vraag waarom dit allemaal in zo'n mastodont en in zo'n ijtempo moet gebeuren ?

— In de voorbije zes maanden heeft de Commissie voor Onderwijs en Vorming, op het ontwerp over de basiseducatie na, niets belangrijks te bespreken gekregen.

— Voor de basiseducatie, met amper 20 artikelen die qua inhoud niet zo moeilijk waren, werd — alles samengeteld — ongeveer twee volle dagen vergaderd.

— Voor dit gedrocht echter, dat pas op vrijdag 15 juni 11. aan de leden van de Raad werd bezorgd, hadden de leden hooguit enkele uren de tijd om deze vrij moeilijke materie te begrijpen en te verwerken.

Dit is niet ernstig meer, dit is gewoon de commissie voor de gek houden. Erger nog, iedereen is ervan overtuigd dat het zo gewild is, met opzet, aldus het lid.

Het gaat erom alles in één pak te nemen of te laten. Het is buigen of barsten voor de coalitiepartners. Het lid stelt dat men er zich blijkbaar zeer goed van bewust was dat bepaalde onderdelen (onder andere het kunstonderwijs), indien afzonderlijk ingediend, nooit een meerderheid zouden hebben gekregen.

Wat de inhoud van het decreet betreft, stelt hetzelfde lid dat het om een wirwar van allerlei hoofdstukken gaat met weinig of geen cohesie.

Wie verwacht had dat maatregelen voor een herwaardering van het lerarenambt één van de hoofdbekommernissen zou zijn geweest in dit dinosaurusdocument, heeft zich terdege vergist. Hierover valt nauwelijks iets te bespeuren. Het ontwerp is een type-voorbeeld van slecht wetgevend werk. Niet alleen worden diverse onderwerpen, die met elkaar niets te maken hebben, in één decreet ondergebracht — om zo een grondige discussie onmogelijk te maken — maar het geheel is praktisch gezien niet uit te voeren, tenminste indien men het komende schooljaar op een goede, ordentelijke manier wil laten starten. De geplande hervormingen zullen immers na de eventuele goedkeuring van het decreet, nog vóór 1 september 1990 in uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven moeten worden vertaald. Er dreigt met andere woorden een stortregen van circulaires voor de zomermaanden, zodat de scholen het nieuwe schooljaar in ijtempo zullen moeten voorbereiden, met alle bekende nefaste gevolgen vandie.

Het lid attendeert er de vergadering op dat hij in dit verband een voorstel van resolutie heeft ingediend (Stuk 369 (1989-1990) - Nr. 1) met als doel in de periode 1 juni - 1 oktober geen circulaires meer naar de scholen te sturen.

Volgens hetzelfde lid is het enige punt waarover dringend een regeling dient te worden getroffen, het herstel van de wettelijkheid inzake de diverse onderwijstypes.

Hetzelfde lid geeft een overzicht van de meeste markante bezwaren tegen het ontwerp :

1. het gemeenschapsonderwijs wordt op allerlei vlakken sterk benadeeld, onder meer door het niet correct uitvoeren van het Politiek Akkoord.

Op tal van punten komt het lentedecreet neer op een ernstige benadeling van het Gemeenschapsonderwijs. De Ge-

meenschapsminister bewijst hiermee duidelijk dat hij niet de Minister van alle leerlingen en alle netten is. Verwonderlijk is ook het feit dat de SP dit zomaar laat gebeuren. Ook het officieel gesubsidieerd onderwijs blijft trouwens in de kou staan met de voorgestelde subsidieregeling voor gebouwen in het gemeentelijk en provinciaal onderwijs, dat op dezelfde manier wordt behandeld als het vrij onderwijs in plaats van de beloofde regeling op basis van onderhandelingen tussen de grote Vlaamse partijen.

Onderstaande voorbeelden illustreren volgens het lid hoe de Minister „de lat gelijk legt” :

a) De voorgestelde berekening van de werkmiddelen is budgettair nefast, maar gebeurt ook op een zodanige manier dat vooral het gesubsidieerd onderwijs ervan zal profiteren.

Budgettair leidt de voorgestelde regeling tot een meeruitgave die, uitgaande van een leerlingendaling met 10 procent in het jaar 2000 en met 25 procent in het jaar 2010, oploopt tot 613,9 miljoen frank in het jaar 2000 en 1.559 miljoen frank in het jaar 2010.

De bedoeling is duidelijk om de te verwachten leerlingendaling (denataliteit) zo weinig mogelijk in een daling van de kredieten te vertalen. De jaarlijkse aanpassing van de werkmiddelen van het gesubsidieerd onderwijs gebeurde tot op heden op basis van de evolutie van de leerlingenaantallen, een evolutie die voor 100 procent werd gevolgd.

Door in de formule A1 (artikel 2) te stellen dat de leerlingenevolutie nog slechts voor 40 procent zou worden gevolgd, wordt ingegaan tegen de bepalingen van de financieringswet, die voorzag dat de leerlingendaling voor 80 procent zou worden gevolgd. De formule A2 (artikel 2) voorziet eveneens een aanpassing van de werkmiddelen die voor 40 procent volgens de index zou gebeuren en voor 60 procent volgens de evolutie van de loonkost. Dit is in strijd met de regeling in de Schoolpactwet, die in een 50-50 aanpassing voorzag.

De werkmiddelen van het Gemeenschapsonderwijs moeten daarenboven worden aangewend voor de lonen van het vastgenoemd MVD-personeel. Nochtans is dit een last die het gemeenschapsnet uit het verleden draagt en waarop het geen vat heeft, en die dus ook als dusdanig moet worden beschouwd bij de toekenning van de middelen.

b) Het Gemeenschapsonderwijs wordt eveneens geschaad door het niet toe te kennen wat was afgesproken in het globale Politiek Akkoord over het onderwijs. De daarin vervatte evenwichten worden daarmee op de helling gezet.

Het gaat hierbij onder meer over de kosteloosheid van het vrije keuze-vervoer in het basisonderwijs en het principe van de „eigen verzekeraar van de staat” voor het Gemeenschapsonderwijs. De extra's voor het gesubsidieerd onderwijs zijn inmiddels wel toegekend, en zelfs in ruimere mate dan was afgesproken. Dit is onder meer het geval met de jaarlijkse verhoging van de werkmiddelen voor het gesubsidieerd basisonderwijs met 75 miljoen frank gedurende vier jaar. De regeling werd zeer ruim geïnterpreteerd door het bedrag cumulatief te verhogen — dus achtereenvolgens 75, 150, 225 en 300 miljoen frank en ook door na het verstrijken van deze vier jaar een jaarlijkse extra van 300 miljoen frank toe te kennen.

Het lid stelt dat dit duidelijk tegen alle afspraken indruist en dat de enige aanvaardbare regeling deze is die in het

Politiek Akkoord werd afgesproken : een bedrag van 75 miljoen frank gedurende vier jaar, of in totaal 300 miljoen frank.

Ook moeten de engagementen uit het Politiek Akkoord ten aanzien van het Gemeenschapsonderwijs worden nagekomen door de middelen te voorzien voor de regeling van de kosteloosheid van het vrije keuze-leerlingenvervoer en voor het principe van de „eigen verzekeraar van de staat", wat hier niet gebeurt.

Het is eveneens evident dat de financiering van de schoolgebouwen in het officieel gesubsidieerd onderwijs niet zomaar gelijk kan worden geschakeld met deze in het vrij onderwijs. Het ligt voor de hand dat gemeenten en provincies een gunstiger regime moet worden toebedeeld dan de private onderwijsinstellingen.

c) Inzake de in titel II vooropgestelde verdeling van de middelen voor onroerende investeringen wordt eveneens een loopje genomen met het Politiek Akkoord, dat bepaalt : „de Executieve zal de financiering voor onderwijs van alle netten en scholen en dit voor alle beslissingsniveaus en voor alle departementen aan een wetenschappelijk onderzoek onderwerpen" (VI, 3.8). Hierbij zou rekening worden gehouden met de specificiteit van elk net.

De in artikel 17 voorgestelde parameters voor de verdeling van de kredieten zijn duidelijk niet op basis van een wetenschappelijk onderzoek tot stand gekomen en houden nog minder rekening met de specificiteit van het Gemeenschapsonderwijs, dat precies door zijn eigen aard over kleinere scholen en dus een grotere oppervlakte per leerling beschikt.

Daarenboven wordt ook voorbijgegaan aan de verschillende positie van het Gemeenschapsonderwijs en de DIGO. De ARGO is immers eigenaar van zijn gebouwen, maar er moet ook rekening worden gehouden met de kosten voortvloeiend uit het bouwheerschap (juridische handelingen, verrekeningen, prijsherzieningen,...) en uit het eigenaarsonderhoud, zowel van de onderwijsinstellingen als van de PMS-gebouwen. De totale kosten voor de ARGO voortvloeiend uit dit bouwheer- en eigenaarschap belopen jaarlijks 582,9 miljoen frank (1989). Het bedrag dat voor dit eigenaarsonderhoud wordt voorzien (artikel 4) is nog niet vastgelegd. Het zou worden besteed door de lokale raden en in afwachting van hun oprichting door de SABMO's. Hierbij weze opgemerkt dat dit juridisch niet kan : de lokale raden hebben deze bevoegdheid niet en de SABMO's hebben geen rechtspersoonlijkheid.

Ook de vrijgekomen loonkosten ingevolge de overheveling van personeelsleden van de gebouwenfondsen naar andere departementen, die volgens het Politiek Akkoord ten goede moest komen van de investeringen in het Gemeenschapsonderwijs, wordt niet volgens afspraak toegewezen. In 1990 gaat het hier om een bedrag van 309,2 miljoen frank. Nogtans krijgt de ARGO hiervan slechts 212 miljoen frank (artikel 24).

d) Voor wat de controle op de aanwending van de werkmiddelen van het gesubsidieerd onderwijs betreft, wordt voorzien dat de bestaande controle — op basis van de Schoolpactwet — zou wegvallen. De verificatiediensten zullen nog enkel mogen nagaan of de middelen niet manifest en opzettelijk worden afgewend. Van controle op de budgettaire orthodoxie is geen sprake meer.

Anderzijds moet men zich afvragen waarom deze grotere autonomie ook niet aan het Gemeenschapsonderwijs wordt

toegekend. Hiervoor werd immers in het Politiek Akkoord een systeem uitgewerkt waarin de aanwending van de middelen aan een aantal voorwaarden en criteria was onderworpen, omdat ook het gesubsidieerd onderwijs — op basis van de genoemde Schoolpactwet — aan een dergelijke regeling was onderworpen. Wanneer men deze regeling nu afschaft voor het gesubsidieerd onderwijs ligt het voor de hand dat ook de complementaire bepalingen voor het Gemeenschapsonderwijs worden geschrapt.

2. Er wordt geen oplossing geboden voor de aanslepende discussie tussen de onderwijstypes en dus zal de noodzakelijke rust in het onderwijs blijvend verstoord worden. Alle kritiek ten spijt worden geen lessen getrokken uit het jaar proefdraaien met het eenheidstype : de bepalingen uit het eenheidstype-besluit worden eenvoudig overgenomen.

Bij de legalisering van het eenheidstype wordt geen rekening gehouden met de behoefte aan een voldoende soepel kader waardoor de discussie tussen voor- en tegenstanders zal worden bestendigd. De Gemeenschapsminister blijft koppig vasthouden aan de tekst van het vernietigde besluit en heeft geen enkele inspanning gedaan om tegemoet te komen aan de gerechtvaardigde eisen van zowel directies als ouders. Wat meer is, door het bestendigen van de bestaande regeling inzake het aantal gemeenschappelijke uren gaat hij voorbij aan de noodzaak om aan alle leerlingen een onderwijs aan te bieden dat hen toelaat hun talenten maximaal te ontplooiën.

Het lid stelt dat zijn fractie in de discussie rond de onderwijstypes pleit voor een maximale vrijheid voor de scholen bij het uitwerken van een eigen pedagogisch project binnen een globaal maar soepel kader. Dit kan door een gemeenschappelijkheid van vierentwintig uur in de eerste graad, wat aan de scholen voldoende mogelijkheden laat om eigen accenten te leggen naar zowel „traditioneel“- als „VSO“-onderwijs.

3. De voorgestelde regeling inzake het deeltijds kunstonderwijs komt neer op een regelrechte afbouw van die onderwijssector. Voor de fractie waartoe het lid behoort, is het huidige ontwerp van decreet in elk geval onaanvaardbaar. Een reeks amendementen zal worden ingediend ertoe strekkend tot een evenwichtige regeling te komen.

Tot slot richt het lid twee vragen tot de Gemeenschapsminister :

1) wanneer zal, gezien de hoogdringendheid, de Vlaamse Executieve het kiesreglement van de lokale schoolraden goedkeuren ?

2) Volgens VU-partijvoorzitter Gabriëls moet er zonder meer worden gesaneerd in de onderwijssector. Deelt de Gemeenschapsminister deze mening en, zo ja, op welke posten zal er worden gesaneerd ?

Een ander lid stelt dat hij geschrokken is door de houding van de Gemeenschapsminister. De Gemeenschapsminister moet kunnen verdragen dat er kritiek komt. Tijdens de hoorzittingen van 18 juni 1990 in verband met de problematiek van het kunstonderwijs en het muziekonderwijs is bovendien gebleken dat er meer versies pro en contra bestaan (zie bijlage 1). De Gemeenschapsminister verontrustte het lid zowel door de toon die hij aansloeg als door zijn „wie niet met mij is, is tegen mij“ houding. De Gemeenschapsminister repliceert dat hij hiermee niet akkoord kan gaan.

Het lid antwoordt dat voormelde woorden de interpretatie zijn van velen die de commissievergadering van 18 juni bijwoonden.

Het lid beweert dat de Gemeenschapsminister zou hebben gezegd dat diegenen uit de sector die contra de inhoud van het decreet waren, zelf de problemen creëerden en zodanig opschroefden dat dit tot zelfvernietiging kon leiden. Wat de inhoud van het decreet betreft, stelt het lid dat de Gemeenschapsminister een verantwoord decreet had moeten indienen met als enige inhoud de oplossing voor de eenheidsstructuur. Dat is het enige dringend te regelen onderwerp per 1 september 1990. Al de rest, niet per se noodzakelijk per 1 september eerstkomend, zou het voorwerp kunnen uitmaken van een rustig en sereen parlementair debat.

De Gemeenschapsminister verklaart hiermee niet akkoord te gaan.

Het lid gaat nader in op de inhoud van het decreet. Hij kan de opmerkingen van de heer Monard onderschrijven waar die stelt dat alleen de eenheidsstructuur dringend is. Verder stelt het lid dat het Politiek Akkoord verkracht is ten nadele van het Gemeenschapsonderwijs. Het Gemeenschapsonderwijs blijft eens te meer in de kou staan. Zaken voorzien in het mammoetdecreet, en tot nu niet geregeld, worden ook nu niet opgelost. Dit geldt evenzeer voor het officieel gesubsidieerd onderwijs, voornamelijk met betrekking tot de subsidieregeling voor de gebouwen.

Hetzelfde lid betreurt de houding van de SP, steeds de grote voorvechter van het officieel onderwijs, die omwille van de goede vrede, deemoedig het hoofd buigt en zich nu medeplichtig maakt aan de schending van het Politiek Akkoord.

Het lid wijst eveneens op de dreigende chaos per 1 september eerstkomend. Indien het voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene (Stuk 369 (1989-1990) - Nr. 1) bij het einde van de zitting wordt aangenomen, zal er geen probleem meer zijn.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de vakantie niet per 1 juli start. Het lid stelt voor de datum in gezamenlijk overleg aan te passen, bijvoorbeeld 15 juli.

Voor wat het deeltijds kunstonderwijs betreft, stelt hetzelfde lid dat de verwarring gigantisch zal zijn. Er wordt in het ontwerp immers niets gezegd over het werkelijke uitzicht van de structuur. Dit is bovendien afhankelijk van een reeks besluiten van de Executieve. Het lid stelt dat zijn fractie er voorstander van is de betreffende bepalingen in verband met het deeltijds kunstonderwijs uit het ontwerp te lichten. Zo dit niet mogelijk is, zou ten minste de invoering van de herstructurering met één jaar moeten worden uitgesteld. Zo niet, zal er op 1 september eerstkomend een grote verwarring ontstaan. Wanneer zal de Gemeenschapsminister de nodige uitvoeringsbesluiten uitvaardigen? Wanneer zullen de omzendbrieven de scholen bereiken?

Bovendien zullen voor een aantal nieuwe vakken de nodige leraars niet zijn opgeleid. Tijdens de hoorzittingen van 18 juni 1990 kwam er kritiek pro en contra. Een lid van de Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord- en danskunst vzw, antwoordde ofwel niet ofwel naast de gestelde vragen van de leden van de commissie. Er bestond en bestaat nu nog geen specifieke opleiding voor het geven van de betreffende vakken. Zal de Gemeenschapsminister daar mensen voor vinden? In de zes pilootscholen zullen wel regelingen getroffen zijn. Maar quid voor alle andere scholen per 1 september? De eerste geïnteresseerden zijn de leerlingen die weer slachtoffer zullen worden. Mocht de test van de pilootscholen ernstig zijn gebeurd, dan

kan het niet zijn dat er nu zoveel protest is, voornamelijk omwille van het verzwaren van het studiepakket met een aantal algemene vakken, zodat de kunstbeoefening zelf in de marginaliteit wordt gedreven.

In zijn artikel „Abortus in het kunstonderwijs" in Knack van 14 maart 1990 maakt F. De Haas een vergelijking met de voetbalopleiding. Het lid meent dat ook in het kunstonderwijs enkel vanaf het tweede jaar kan worden gestart met de opleiding instrument, zodat de kinderen hun interesse verliezen.

De Gemeenschapsminister ontkent dit.

Het lid stelt verder dat er een groot probleem is voor wat de individuele lestijden aangaat. Aldus wordt de artistieke aanleg gewurgd, zodat uiteindelijk geen individualisten meer worden gemaakt die samen kunnen spelen bij gebrek aan techniek en aanleg. Gevolg is dat de onderwijsstructuur alleen voor de middelmaat zal geschikt zijn.

Hetzelfde lid stelt dat zijn fractie zal voorstellen om de nieuwe regeling niet per 1 september in te voeren, maar eerst aan een grondige bespreking te onderwerpen om goede elementen kansen te geven. Ter staving zegt het lid dat, volgens de leden van de Werkgroep Kunstonderwijs tijdens de hoorzitting van maandag 18 juni 1990 gezegd werd dat er geen ernstige evaluatie is gebeurd.

Andere leden repliceren dat er wel een evaluatie is geweest. Het lid antwoordt dat er geen eindverslag werd gemaakt.

De voorstanders van het ontwerp, de Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord- en danskunst vzw, hebben geen antwoord gegeven op de vraag naar een eindverslag. De vertegenwoordigers van deze vereniging gaven geen inlichtingen, integendeel, ze gaven enkel desinformatie. De conclusie van de vertegenwoordigers van de Werkgroep Kunstonderwijs was dat er geen evaluatierapport mocht komen. Deze werkgroep vraagt Titel V uit het ontwerp te schrappen, en zo niet tenminste de uitvoering ervan met één jaar uit te stellen. Fundamentele bezwaren tegen de inwerkingtreding op 1 september a.s., zijn volgens de leden van deze laatste werkgroep, en die worden onderschreven door het lid :

- daling van de werkingstoelagen met 33 procent ;
- verdubbeling van de inschrijvingsgelden voor jongeren ;
- meest fundamentele bezwaar is dat leerlingen slachtoffer zullen worden van niet opgeleide leraren.

De andere werkgroep is wel pro het ontwerp omdat :

- deze hervorming de problemen van de wachtlijsten, de urenstop en de remwet oplost ;
- er een gelijkwaardigheid komt tussen muziek, woord en dans en er door het decreet aan de gehele sector rechtszekerheid wordt gegeven.

Het lid herinnert eraan dat de Gemeenschapsminister zeven redenen heeft ter staving van zijn versie : het muziekonderwijs is zeer florissant met stijgende kosten als gevolg ; toenemende belangstelling komt door meer vrije tijd enz... Doel van de Gemeenschapsminister is meer en beter aan meer leerlingen te geven. Het lid kan dit alles onderschrijven. De regeling „62", een sterk individualistische visie, was „solistisch" of te eenzijdig gericht met een zeer grote uitval tot gevolg. Zowel pro's als contra's tijdens de hoorzittingen, twijfelen aan een eventuele vermindering van uitval na de hervorming. Het streven naar algemene cultuurvorming en

hervorming van het samenspel krijgt de bovenhand in plaats van het beter tot zijn recht laten komen van de talenten.

Dat dit zo economisch mogelijk dient te worden benaderd, kan het lid beamen. Het middel echter, minder individueel onderricht, is niet aanvaardbaar. Dit is een gemakkelijheidsoptlossing die haar doel voorbijgaat. Door het inleveren, zal men de talenten niet meer tot bloei laten komen.

Een ander lid stelt de vraag naar het quantum aan grote talenten.

Hierop stelt een lid dat men geen karikatuur mag ophangen.

Het eerste lid meent dat het juist de mensen uit de sector zelf zijn die deze vrees uiten.

Een ander lid merkt op dat men via een toelatingsproef in het laatste jaar van de lagere school onmiddellijk naar de middelbare graad kan gaan (vanaf 9 jaar). De sterke leerlingen kunnen dan onmiddellijk doorstromen. Bijsturing van het voorliggende ontwerp na een eerste evaluatie werd tijdens de hoorzitting door de werkgroep pro naar voren gebracht. Na de tweede evaluatie blijkt dat de bijsturing de nodige resultaten heeft opgeleverd.

Het eerste lid besluit zijn tussenkomst met :

— de voorlezing van een gedeelte uit de brief van het Vermeylenfonds ondertekend door zijn Voorzitter R. Laridon die suggereert „dat het opportuun zou zijn de herstructurering van het deeltijds kunstonderwijs met een jaar uit te stellen en aldus grondige en zo breed mogelijke consultaties te organiseren met alle betrokken milieus teneinde te komen tot een degelijk opgebouwde en verantwoorde herstructurering van het kunstonderwijs met beperkt leerplan die bij voorkeur samenvalt met een rationalisatie- en programmeringsplan ;

— het aanhalen van het voorstel van resolutie (Stuk 385 (1989-1990) - Nr. 1) ingediend door de heer A. Laridon, Voorzitter van de Commissie voor Onderwijs en Vorming.

Het lid vraagt de Voorzitter of er nu onmiddellijk over dit voorstel van resolutie zal worden gestemd, of dat dit ter stemming zal worden gelegd bij de bespreking van het betreffende hoofdstuk in het ontwerp van decreet.

De Voorzitter antwoordt het lid dat de resolutie door hem ingediend, bij de bespreking van Titel V zal worden behandeld.

Een ander lid stelt dat er echt behoefte aan was om over de onderwijsproblematiek te spreken. Doordat men zoveel verschillende fundamentele aangelegenheden moet behandelen heeft een lid het gevoel dat hij met deze discussie niet ver genoeg kan gaan. Gelukkig is het ontwerp een aanzet tot het scheppen van een discussiemogelijkheid bij de beleidsvoorbereiding en de besluitvorming. Er is bij de voorbereiding veel overleg geweest. Het komt spreker voor dat men in de grond weinig fundamentele opmerkingen bij het ontwerp heeft geformuleerd, wel formelijke opmerkingen en opmerkingen over nevenaspecten.

Wat het financieel aspect betreft, stelt de spreker dat onderwijs inderdaad een dure sector wordt. Het decreet stelt toch behoorlijk meer middelen ter beschikking. De neergaande trend inzake financiële inspanningen voor onderwijs werd duidelijk omgebogen naar een meerinspanning. Allen zouden ongetwijfeld nog verder willen gaan. De uitdaging zal erin bestaan een evenwicht te vinden tussen deze sector en de andere.

In het voorliggende ontwerp van decreet wordt uitvoering gegeven van basisbeginselen die vastgelegd werden in artikel 17 van de Grondwet en in het Politiek Akkoord. Het onderwijsdecreet van 5 juli 1989 en het ARGO-decreet waren ook luiken van deze uitvoering. Spreker verwacht dat de Gemeenschapsminister zal nagaan welke aspecten van het Akkoord nog op nadere uitvoering wachten.

De spreker vindt het niet ongewoon dat de parlementsleden bij de behandeling van een zo belangrijk decreet worden geconfronteerd met de buitenwereld. Het komt hem voor dat heel wat onrust voortkomt uit desinformatie. Hij pleit dan ook voor grondige informatie. Ondertussen moet de behandeling van het voorliggende ontwerp van decreet met bekwame spoed worden voortgezet.

Ingevolge de grondwetsherziening is er een nuance in de terminologie aan te brengen. De term „evenwicht" wordt genuanceerd. Het gaat meer om „gelijkheid, met respect voor de eigenheid van eenieder".

De spreker heeft het dan ook over de verdeling van de financiële middelen. Men heeft aan verschillende formules gedacht. Is het Schoolpact de formule die men verder kan handhaven en waarop men werkelijk met houvast kan terugvallen? Het recente verleden roept bij de spreker vragen op. Er was ook de mogelijkheid van de Grondwet, die aangewend werd. De spreker had altijd gesteld dat men ooit eens een nieuw pact zou moeten neerschrijven over de verdeling van de financiële middelen. De Gemeenschapsminister en de Executieve zijn erin geslaagd om inzake middelen voor werking en voor infrastructuur, de pijlers neer te poten.

In verband met de werkingsmiddelen citeert spreker een passage uit het Politiek Akkoord : „Objectieve parameters die de globale werkingskosten beïnvloeden, zoals de evolutie van de loonkost, de energiekosten, het aantal leerlingen, worden in elk geval op gelijke wijze in rekening gebracht in de verschillende onderwijsnetten. De verhouding tussen de parameters wordt gedurende vier jaar aangehouden en bevestigd. Het indexmechanisme is identiek in alle netten". Als we nagaan hoe dit werd toegepast zien we dat het kernelement van de nieuwe regeling het nieuwe indexeringsmechanisme is. Bij dit indexeringsmechanisme komt bijvoorbeeld het Gemeenschapsonderwijs er niet benadeeld uit. Als wij de twee grote criteria bekijken, de leerlingengebonden coëfficiënt en de combinatie van de index van de consumptieprijzen en de loonindex, kunnen we niet zeggen dat er benadeelde partijen zijn, zeker niet het Gemeenschapsonderwijs. Wanneer men het Gemeenschapsonderwijs had willen treffen, had men de leerlingencoëfficiënt lineair kunnen laten doorspelen. Dit is niet gebeurd. In Vlaanderen is men zover gekomen dat men erkent dat een school een vaste werkingskost heeft, in welk net ook : dat is belangrijk, vooral voor het meest gespreide net.

Als men de koppeling van de index van de consumptieprijzen en de loonindex bekijkt, geldt hetzelfde. Ook naar het gesubsidieerd onderwijs toe zet men een stap vooruit. Er komt nu duidelijk een eenduidige subsidiëring voor de werking. Men weet op welke basis men naar de toekomst toe kan werken. Men heeft een houvast die grote garanties geeft voor een zekere periode.

De 75 miljoen frank extra voor het basisonderwijs blijven twee jaar bestaan. Het gesubsidieerd onderwijs was vragende partij om hier een bijzondere inspanning te doen.

Nog steeds hetzelfde lid onderstreept dat de problematiek van het eigenaarsonderhoud ernstig wordt aangepakt. Hier krijgt men een duurzame structurele aanzet voor zes jaar

en wordt een van de belangrijkste elementen uit de Grondwet en uit het Politiek Akkoord toegepast, namelijk de erkenning van het specifiek karakter van elk net. Ook belangrijk is een zekere deregulering, ook voor de ARGO, inzake werken, aanbestedingen enz. Men krijgt meer soepelheid, vrijheid, meer mogelijkheden.

Sprekend over de investeringsmiddelen citeert het lid andermaal het Politiek Akkoord : „Rekening houdend met de specificiteit van elk net zal worden gezocht naar de meest aangewezen financieringstechniek. Hierbij wordt uitgegaan van het responsabiliseringsprincipe". Dit werd al gedeeltelijk uitgevoerd in het decreet van 5 juli 1989 : 100 % financiering van het Gemeenschapsonderwijs, voor het gesubsidieerd onderwijs 70 % voor het basisonderwijs en 60 % voor de andere niveaus. In het verleden werd gezocht en gediscussieerd : het is ten opzichte van „het" gesubsidieerd onderwijs niet eenvoudig een duidelijk onderscheid te maken tussen het vrij initiatief en het gesubsidieerd officieel onderwijs van gemeenten en provincies. Men heeft een redelijke oplossing gevonden die, rekening houdend met de eigenheid van het gesubsidieerd officieel onderwijs, het mogelijk maakt om via de trekkingsmogelijkheden op het investeringsfonds toch binnen het kader van dit onderwijs te blijven.

De spreker noemt het verheugend dat men de loonlast van ARGO en DIGO in feite afzonderlijk kan begroten. Ook dat men uitvoering geeft aan een andere bepaling uit het Politiek Akkoord, namelijk dat de reductie van het personeel de investeringen ten goede komt, noemt hij verheugend.

Dan formuleert het lid nog enkele opmerkingen. Wat het secundair onderwijs betreft, stelt hij dat de poging om aan de hand van het arrest van de Raad van State tot een formulering inzake het eenheidstype te komen, een grote soepelheid toestaat. Een grote soepelheid zou kunnen, maar dan moeten wij goed zien hoe wij de kwaliteitsbewaking kunnen organiseren. Een modulaire uitbouw van het resterende pakket zou betekenen dat de kosten uit de pan springen, wat wij ons niet kunnen veroorloven. De spreker bevestigt zijn bezorgdheid en zijn vertrouwen wat de uitvoeringsbesluiten betreft. Hierbij komen de vrije keuze en de problemen van de scholen die het niet altijd gemakkelijk hebben — te Brussel of in de BSD — aan de orde. Spreker is ook bekommerd om de scholen die nog in uitbouw zijn.

In verband met het deeltijds kunstonderwijs vraagt hij wat men wil : willen wij mensen opleiden tot vaardigheid in het beoefenen van een kunst (solisten) of mensen vormen die vertrouwd geraken met kunst. Het gaat hier om het onderscheid tussen het sociale en de vorming van kunstenaars in de meest nobele zin van het woord. Door de toepassing van dit soepele decreet moet het mogelijk zijn de meer begaafden op een snelle manier te laten doorstromen. Als dit mogelijk is vervalt een van de grote bezwaren. In de overgangsfase moet er grote soepelheid heersen en moet er rekening worden gehouden met de autonomie van de lokale scholen. In deze gepolariseerde sector zou het ene kamp moeten kunnen toegeven wat goed is in het andere kamp. Vroeg of laat moeten wij ons bezinnen over wat wij in Vlaanderen doen inzake kunstopleiding, niet alleen in verband met deeltijds onderwijs, maar ook met het voltijds onderwijs. Dan zal men ook de opleiding van de muzikleraren moeten regelen. Het gaat hier om een sector die op een specifieke manier moet worden benaderd. Als wij geen talent verloren willen laten gaan moeten wij de reglementering inzake cumulaties in alle openheid opnieuw durven bespreken. Er zijn in het onderwijs voor sociale promotie opleidingen waar men de fijnere gespe-

cialiseerde technische vakken ternauwernood nog kan laten geven door mensen die specialist zijn ter zake. Het gesprek daarover moet opnieuw op gang komen.

Ten slotte verheugt de spreker zich ook over de bijzondere inspanning die voor het deeltijds kunstonderwijs te Brussel wordt gedaan.

Het lid dat vervolgens aan het woord komt verheugt er zich over dat wij in een nieuw onderwijsklimaat zitten. Zij herinnert aan de tijd toen Maurits Coppieters de jonge mandatarissen uitlegde hoe weinig er in het parlement echt over onderwijs te doen was. Men had de indruk dat alles in de Schoolpactcommissie bedisseld werd. In de Schoolpactcommissie werd over onderwijs alleen in kwantitatieve termen gesproken. Nu wordt het accent duidelijk verlegd en wordt de wetgever voor zijn volle verantwoordelijkheid geplaatst inzake de inhoudelijke definiëring en de structurering van het onderwijs. Dat vraagt overleg in het parlement. Zij had dan ook liever geen mammoetontwerp gezien, maar zij had liever een veelheid van decreten te behandelen gekregen. De huidige gang van zaken is voor de parlementsleden frustrerend.

De spreker pleit ervoor dat ook de uitvoerende macht dit nieuw klimaat zou beseffen en niet meer zou werken met uitvoeringsbesluiten, maar aan het parlement het besef en de intellectuele voldoening zou geven om, zoals dat het geval is geweest bij de behandeling van het decreet over de basiseducatie, samen aan de vormgeving van de maatschappij te werken. Het gesprek in de onderwijscommissie mag geen dovemansgesprek zijn : de werkwijze van de Commissie moet er een zijn van overleg en dialoog. Wij zijn allen te zeer begaan met het onderwijs om dit eenvoudig tot speelbal van toevallige meerderheden te maken. Er is een Politiek Akkoord om daar garant voor te staan, maar dat is niet voldoende. Ook de geest van de bespreking moet achteraf aanwezig blijven. Nadat er eenmaal een akkoord werd gesloten mag men daarna niet weer in welles-nietes spelletjes vervallen.

Bij het hoofdstuk van de middelen heeft zij een grote bezorgdheid, met name de vraag naar de definiëring zoals die op een bepaald moment gebeurd is en de geldigheid ervan voor de toekomst. De vorige spreker heeft erop gewezen dat er een stevige poot onder het geheel is gekomen, de Gemeenschapsminister spreekt terecht over een groot deregulerend effect. De spreker vermoedt dat in het onderwijs nog niet wordt beseft wat er allemaal aan mogelijkheden voor de inrichtende machten in zit, en wat er mogelijk wordt. Zij ziet het vernieuwende hierin, maar stelt wel de vraag naar de grondslagen ervan. Verwijzend naar de Raad van State die heeft gezegd dat je toch wel de criteria moet bepalen, vraagt zij of het bepalen van deze criteria op zich geen belangrijke oefening zou zijn. Daarbij heeft zij meteen een vraag bij het vaststellen van het puntengewicht. In de tekst staat : „kan" — moest er eigenlijk niet „zal" staan ? — „de Vlaamse Executieve rekening houden met het onderwijsniveau, de onderwijsvorm, de studierichting, het type, de optimale klasgrootte en de benodigde middelen voor het verstrekken van het onderwijs". De spreker betwist de geldigheid van die criteria niet, maar het zou voor de wetgever zeer interessant zijn over deze grondslagen voor het vaststellen van een puntengewicht samen te discussiëren en zich te bezinnen over het gewicht dat aan deze criteria wordt gehecht.

Er wordt aan de onderwijskringen een grote opdracht inzake management gegeven. Dit is voor veel directies in inrichtende machten een belangrijke opgave. Wij weten niet

of zij daarop voldoende voorbereid zijn. Wanneer men nieuwe opdrachten aan de inrichtende machten toevertrouwt moet men voldoende realistisch zijn en ook de middelen verstrekken om hiertoe te komen.

In verband met de verdeling van de middelen bestemd voor de onroerende investeringen stelt de spreker dat zij het ethisch nog altijd moeilijk heeft met de gelijkstelling van gemeentelijk en gesubsidieerd vrij onderwijs. In de artikelen van het decreet vinden we de neerslag van die visie.

Wat het secundair onderwijs betreft is de spreker van mening dat wij hier staan voor een pragmatische oplossing van een probleem dat op zichzelf gesteld in termen van tegenstellingen, onoplosbaar was. Er wordt een eenheidsstructuur voorgesteld die in grote lijnen beantwoordt aan haar opvattingen ter zake : een gemeenschappelijke stam die voldoende kwaliteitsonderricht garandeert en tegelijkertijd voldoende autonomie laat aan de scholen zelf. We hadden hier een gepolariseerde discussie tussen de voorstanders van het zogenaamd traditioneel onderwijs en het VSO. Als je die twee groepen bij mekaar zette, kon je zeggen dat er geen gesprek mogelijk was. Er is een structuur voor het secundair onderwijs bedacht die het op een pragmatische wijze mogelijk maakt dat twee visies zich in het ontwerp kunnen terugvinden.

De spreker verheugt er zich ook over dat er voor de lagere jaren een mogelijkheid is om een zekere gemeenschappelijkheid in te bouwen, tot 27 uur, maar ook om duidelijke vakinhouden weer te geven. Het was haar wens dat de vakinhouden duidelijk bepaald zouden zijn. Dit mag niet worden verward met leerdoelen. Maatschappelijke vorming is een doel dat je wil bereiken, geschiedenis is een vak.

Vervolgens weidt het lid uit over het kunstonderwijs met beperkt leerplan. Ook hier is de discussie gepolariseerd. Zij herinnert aan de experimenten die er gedurende drie jaar geweest zijn en betreurt dat het gesprek tussen voor- en tegenstanders veelal een dovemansgesprek is geweest. Voor wie wilde luisteren en praten is er drie jaar lang gelegenheid geweest om tot besluiten te komen. Haar oordeel is genuanceerd positief. Kunstonderwijs is voor haar duidelijk een vorm van onderwijs, dit is een systematisch onderwijs in de taal van kunst, om ze te leren verstaan en ze te leren gebruiken. Het is een opleiding die al de kenmerken daarvan heeft, het is niet iets vrijblijvends, het is geen vrijetijdsbesteding. In het onderwijs ben je niet een beetje bezig, al is dat in sommige kunstschole op dit ogenblik wel het geval. In het kunstonderwijs staat de dialoog tussen kunstenaars en leerlingen centraal. Als mensen daaraan een beperkt of zelfs een groot deel van hun vrije tijd willen besteden, met de bedoeling om een beter amateur te worden, in hun vrije tijd, een beter kunstliefhebber of een beter kunstbeoefenaar, is dat hun goed recht.

Maar het kunstonderwijs, ook dat met een beperkt leerplan, moet ook aan de besten en aan de meest talentrijken, die vaak van in hun jeugd moeten worden opgespoord, de kans geven om de allerbeste opleiding te krijgen, en dit zo dicht mogelijk bij hun milieu, met zo laag mogelijke financiële drempels. Wanneer wij de expansie van ons kunstonderwijs zien, is het statistisch niet meer mogelijk dat daar allemaal potentiële virtuozen en schilders zitten of professionele ballerina's. De expansie is zo groot dat wij ons de vraag moeten stellen welke functie dit onderwijs heeft. Wij willen deze opleidingen toegankelijk houden voor zeer velen. Het mag echter geen afvallingswedstrijd worden. In het verleden

was er een meer elitaire opvatting die beantwoordde aan de behoefte van een beperkt aantal leerlingen. Nu hebben wij een groot aantal leerlingen, maar niet de financiële mogelijkheden om ze allemaal op die manier te begeleiden. Wij willen dat de opleiding in hun buurt geschiedt en dat de kinderen daar echt iets kunnen leren, maar wij willen geen afvallingsdans organiseren waarbij uiteindelijk alleen de besten overblijven en waar voor de anderen alleen wegblijven mogelijk is. De toetssteen van onze hervorming zal zijn wat uiteindelijk de hoogste top bereikt. Wij hebben de garantie dat dit in de nieuwe structuur zo is. Daarnaast hebben wij normen ontwikkeld voor meer collectieve begeleiding.

Het zal moeilijk zijn om te kwantificeren, precies omdat de leraar in het kunstonderwijs altijd een kunstenaar is en moet blijven. Sommige kunstenaars kunnen een hele groep animeren, anderen kunnen maar met vijf kinderen werken. De school moet zoiets kunnen uitmaken. Je moet goede leraars hebben. Daarom is het ook nodig het hoger kunstonderwijs te hervormen. Met het meer aan middelen dat beschikbaar wordt gesteld, met de grotere inspanningen van de gemeenten, van de ouders en van de leraars moet het kunstonderwijs blijvend goede resultaten afleveren. Wij mogen dit onderwijs niet bureaucratisch benaderen, maar we moeten aan de kunstenaars soepelheid geven. Die kunstenaars moeten, ook met hun eigen mentaliteit in dit onderwijs kunnen blijven, dat zij overigens ook naar hun hand hebben gezet.

De spreker doet opmerken dat er in alle discussie over het ontwerp zaken worden gezegd die er niet in voorkomen. Veel hangt af van de financiële mogelijkheden. Er is nu een 200 miljoen frank meer beschikbaar. De gemeenten moeten ook meer op tafel leggen. Dit moet uiteindelijk resulteren in een beter kunstonderwijs. Zij pleit voor soepelheid bij de invoering van het inschrijvingsgeld. Voor sommigen was dit een te grote drempel, in Brussel was dit zelfs dramatisch. Men heeft dit stilaan overwonnen. Wat de volwassenen betreft, maakt zij zich geen zorgen : die krijgen in het kunstonderwijs mooie kansen. Maar leggen wij voor de kinderen de drempel niet te hoog ? Spreker vraagt zich nog altijd af of het wel goed was het hoger kunstonderwijs met beperkt leerplan af te schaffen. Beeldende kunst zit te wachten op de opheffing van de urenstop. Het wachten is op de hervorming van het hoger onderwijs, maar zal die er wel komen ? In het verzet tegen de hervorming heeft veel in elk geval te maken met de financiële weerslag.

Een ander lid schetst, na te hebben gewezen op de mogelijke verwarring tussen dit ontwerp van decreet betreffende het onderwijs en het decreet van 5 juli 1989 met hetzelfde opschrift, het ontstaan van onderhavig ontwerp van decreet.

Aan de basis ervan ligt het niet meer goed functioneren van de Schoolpactcommissie. Dit is verholpen door de wijziging van artikel 17 van de Grondwet. Het onderwijs werd gefederaliseerd en aan de Gemeenschappen werd de mogelijkheid geboden hun bevoegdheid als inrichtende macht over te dragen aan een of meer autonome organen. Essentieel was het grondwettelijk waarborgen van de gelijkheid tussen leerlingen of studenten, ouders, personeelsleden en onderwijsinstellingen rekening houdend met objectieve verschillen.

Op 8 november 1988 werd ter zake een Politiek Akkoord tussen de vier grote Vlaamse politieke partijen gesloten. Een eerste concretisering hiervan was het ARGO-decreet. Het Gemeenschapsonderwijs verwierf autonomie en werd gedecentraliseerd. Op 5 juli 1989 volgde de bespreking van het onderwijsdecreet, dat nu grondig wordt aangevuld.

Het lid vraagt de Gemeenschapsminister een inventaris te maken van de nog niet uitgevoerde punten van het Regeerakkoord en het Politiek Akkoord opdat een strategie zou kunnen worden uitgestippeld.

Belangrijker acht hij de toetsing van de decreten inzake onderwijs aan artikel 17 van de Grondwet. Zonder afbraak te willen doen aan het Politiek Akkoord of aan het voorliggende ontwerp van decreet in zijn geheel maakt het lid een paar opmerkingen.

Hij heeft bedenkingen bij de toepasbaarheid van het grondwettelijk principe van gelijkheid van onderwijs, vooral met betrekking tot de werkingstoelagen en de kosteloosheid van onderwijs.

Het lid toont begrip voor de omvangrijkheid en de relatieve laattijdigheid van indienen van dit ontwerp. Belangrijke oorzaken hiervan zijn — ondanks veranderingen ten goede — de ideologische kloven in het politieke onderwijslandschap en het daaruit voortvloeiend wantrouwen ter zake tussen de partijen. Ook het ruime overleg met betrokkenen allerhande, die onderling soms ver uiteenlopende adviezen verstrekken, nam veel tijd in beslag en vereiste een totale aanpak.

De interveniënt hoopt dat door de oprichting van een Vlaamse Onderwijsraad de overleg- en inspraakmethodes zullen worden gerationaliseerd.

Enerzijds betreurt ook dit lid dat de Vlaamse Raad pas in laatste instantie bij het totstandkomen van deze tekst wordt betrokken. Anderzijds meent hij dat de decreetgever, gewapend met de vele en zeer verscheidene adviezen, een gefundeerde beslissing moet kunnen en durven nemen.

Hij pleit voor het nu doorhakken van de bepaalde knelpunten omdat uitstel problemen slechts kan vergroten. Zo meent hij dat in bepaalde sectoren van het onderwijs de polarisatie niet zal afnemen.

De algemeen-menselijke angst voor het nieuwe, de bezuinigingen in het verleden en het besef van de onmogelijkheid om in het heden of de nabije toekomst het leraarsambt derwijze te herwaarderen dat het concurrentieel wordt met de privé-sector resulteerden in onzekerheid, ongenoegen en soms scherpe polarisatie. Andere belangrijke factoren ter zake waren de bijwijlen chaotische pedagogische vernieuwingen en vooral het bruusk verplicht maken van het VSO in het Rijksonderwijs door een voormalig nationaal Minister.

Het zogenaamde eenheidstype is een antwoord op de noodzakelijke bezuinigingen, de roep naar meer uniformiteit en de verdere democratisering van het onderwijs, met name de verlenging van de leerplicht tot achttien jaar.

In verband met eventuele afwijkingen van het eenheidskader hoopt het lid dat er hiervan in de commissie sereen en in alle openheid zal worden gediscussieerd. Een uitholling van het eenheidstype door het opnieuw creëren van te veel opties vindt hij echter onaanvaardbaar. Vervolgens roept hij op om niet aan electoraal opbod te doen, omdat dit de zo nefaste polarisatie nog zou verhogen.

Het lid besluit dat zijn fractie dit belangrijk ontwerp van decreet als geheel positief beoordeelt en zal goedkeuren.

Een ander lid meent, een hoge ambtenaar citerend, zijn hart te moeten vasthouden met betrekking tot dit ontwerp-decreet.

Hij poneert dat in plaats van het zogenaamde dinosaurus-decreet beter tien afzonderlijke decreten aan de Raad waren

voorgelegd. Toch kan hij begrip opbrengen voor de werkwijze van de Gemeenschapsminister die het voordeel heeft sneller te zijn. Voor de scholen komt dit decreet echter laat, aangezien zij het volgend schooljaar reeds moeten voorbereiden.

Het lid is tevreden met de deregulering, maar stelt dat een verdere uitbouw ervan noodzakelijk is.

Ook de regeling van de financiering van de schoolgebouwen draagt zijn goedkeuring weg. Ze is een goede toepassing van de grondwettelijk vastgelegde onderwijsgelijkheid. Wel vraagt hij zich af of deze regeling de toetsing van het Arbitragehof zal doorstaan.

Het lid vindt dat dit ontwerp van decreet in slordig Nederlands is gesteld.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat bij de voorbereiding ook de nodige taalkundige zorg werd besteed.

Het lid stelt dat er voor grondige correcties te weinig tijd was. Overigens acht hij een algemene taaizuivering in de decreetgeving met betrekking tot het onderwijs noodzakelijk.

Het advies van de inspectie van Financiën is onvolledig wegens tijdsgebrek en het nog ontbreken van de uitvoeringsbesluiten die noodzakelijk zijn voor de berekeningen.

De uitspraak van de Raad van State waarin wordt gesteld dat niet de uitvoerende maar de decreetgevende macht de Vlaamse onderwijsautonomie moet onderbouwen, vindt het lid zeer belangrijk.

Wat het secundair onderwijs betreft, kan hij de herwaardering van het vak geschiedenis volledig onderschrijven, maar heeft hij moeilijkheden met een mogelijk in het gedrang komen van een degelijk moedertaalonderwijs, eventueel ten voordele van het Frans. Hij betreurt het verdwijnen van het vak Duits uit bepaalde richtingen.

De verhoging van het inschrijvingsgeld in het deeltijds kunstonderwijs kan volgens het lid tot gevolg hebben dat deze onderwijsvorm meer elitair wordt. De bezuinigingen op de werkmiddelen brengen de leefbaarheid van dit onderwijs in het gedrang, temeer daar negentig ten honderd ervan door de weinig kapitaalkrachtige gemeenten wordt ingericht.

De stijging van het aantal lessen met 24 procent is positief. Daartegenover staat dat elke leerkracht twee uur les meer moet geven, wat een weddeverlies van ongeveer tien ten honderd betekent. Het lid vraagt de Gemeenschapsminister wat hiervan de precieze budgettaire gevolgen zijn.

Graag kreeg hij van de Gemeenschapsminister inzage in het eindrapport van de evaluatiecommissie dat naar verluidt de basis was voor het hoofdstuk deeltijds kunstonderwijs van dit ontwerp van decreet.

Het lid vraagt zich af of het deeltijds kunstonderwijs moet worden beschouwd als naschools onderricht, artistieke vorming, cultureel vormingswerk, opleiding tot virtuoos of als onderwijs zonder meer.

Hij pleit voor een genuanceerde uitvoering van de hervormingen in deze sector en vraagt aandacht voor de combineerbaarheid van het deeltijds kunstonderwijs met het dagonderwijs.

De interveniënt juicht de lokale autonomie toe, maar wijst op de noodzaak van evaluatie hieromtrent. Hij stelt dat de leerkrachten ondervertegenwoordigd zijn in de lokale schoolraden en vraagt de Gemeenschapsminister ook de studenten en oud-studenten van het HOBu bij de inspraak te betrekken.

De oprichting van een Vlaamse Onderwijsraad is positief op voorwaarde dat het pluralistisch gebeurt, zonder de verlamrende werking van de nettenstructuur. Het lid breekt een lans voor het opnemen van de Vereniging van Vlaamse leerkrachten en de Bond voor grote en jonge gezinnen in de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

Ook hij betreurt dat de Vlaamse Raad slechts in allerlaatste instantie en op de valreep wordt betrokken bij het totstandkomen van het decreet en dit zonder vooraf advies te hebben mogen verstrekken. De Gemeenschapsminister repleceert hierop dat het parlement geen adviesorgaan maar een decretaal, een beslissingsorgaan is.

Besluitend verklaart het lid bij enkele bepalingen van dit ontwerp van decreet persoonlijk voorbehoud aan te tekenen. Daarom had hij voor wat dit betreft liever tot de oppositie behoord.

Een volgende spreker sluit zich aan bij de reeds geuite kritiek met betrekking tot de niet-betrokkenheid van de Vlaamse Raad bij de voorbereiding van het ontwerp van decreet.

Voorts betreurt hij dat het onderwijsbeleid in grote mate wordt bepaald door een Politiek Akkoord tussen vier partijen waarvan de accenten afhankelijk zijn van de meerderheid die door deze partijen wordt gevormd.

Er zouden nog meer hoorzittingen moeten worden gehouden, zodat de Vlaamse Raad zich enigszins tot dezelfde hoogte zou kunnen hijsen van alle betrokkenen die aan het preliminair overleg hebben deelgenomen. Graag kreeg hij ook de opeenvolgende versies van het ontwerp van decreet. Voor een hoogstaand onderwijsbeleid is het nodig dat er de grootst mogelijke openheid over bestaat. Het kan niet het resultaat zijn van doorgedrukte meerderheidsstellingen waarbij minderheidsstandpunten geen gehoor vinden. In het onderwijsbeleid moet men een consensus nastreven waarbij het belang van de leerlingen centraal staat. Dit sluit niet uit dat deze consensus kritisch moet worden benaderd en bijgestuurd.

De spreker wijst er verder op dat het ontwerp van decreet te omvangrijk is, geen samenhang vertoont en beter in aparte ontwerpen was opgesplitst. Zodoende zou men rustig de tijd hebben gekregen om evenwichtige doordachte beslissingen te nemen inzake bijvoorbeeld kunstonderwijs en eenheidsstructuur.

Na deze algemene bedenkingen wijst het lid op een aantal specifieke problemen die zijn fractie nauw aan het hart liggen.

1. Vooreerst moet er meer aandacht komen voor de migrantenkinderen. Zij dreigen steevast in de beroepsafdelingen terecht te komen.

2. Wat de medezeggenschap betreft, het is de bedoeling dat men ook op dit punt de lat gelijk legt, zij het dan dat men met de specifieke kenmerken en mogelijkheden van de diverse netten rekening houdt. Er moet echter wel een minimum participatiestructuur zijn die geldt voor alle netten. Zoals de medezeggenschap thans geformuleerd is in het decreet lijkt het een mager beestje te zijn. De participatiestructuur in het gesubsidieerd net moet ongeveer dezelfde zijn als die in het Gemeenschapsonderwijs, ofschoon de studenten ook hier te weinig betrokken zijn bij de structuren.

Het lid hoopt dat de medezeggenschapsstructuur in het gesubsidieerd onderwijs niet enkel een zaak wordt van de Executieve, maar wel bij decreet zal worden geregeld.

3. Verschillende leden drongen reeds aan om de titel die het kunstonderwijs regelt uit het ontwerp van decreet te lichten, ofwel om de uitvoeringsbesluiten 1 jaar uit te stellen. De grote tegenstellingen die deze titel oproept, moeten eerst in een ruimere dialoog en ernstige discussie worden uitgevlakt. Er zijn een aantal randfacetten : Brussel (betere omkadering ? inschrijvingsgelden ?) en het afschuiven van de financiële kosten op de gemeenten.

Ten slotte wijst spreker nog op een aantal aandachtspunten die niet terug te vinden zijn in het decreet : de Steinerscholen en de methodescholen waar zich ernstige problemen schijnen te stellen. Voorts stellen zich ook problemen in de middenscholen in het Gemeenschapsonderwijs. Ook had het decreet moeten voorzien in een wettelijke basis voor het opstarten van het pluralistisch onderwijs. Er kan niet gestart worden omdat de participatiestructuur niet voorhanden is. Tot slot van zijn betoog herhaalt de spreker de wenselijkheid om het decreet naar de diverse onderwerpen toe op te splitsen. Tevens hoopt hij dat er voor het kunstonderwijs een bevredigende oplossing komt.

Een volgende spreker verklaart zich niet zozeer te storen aan de omvang van het ontwerp van decreet dan wel aan het zeer korte tijdsbestek dat is uitgetrokken om het ontwerp van decreet in de Vlaamse Raad ten gronde te behandelen. Dit ontwerp bevat tientallen zeer technische bepalingen waarvan het onmogelijk is, zonder gedegen studiewerk, te controleren welke implicaties zij inhouden, of welke de repercussies ervan zijn. Geldt het hier louter formele wijzigingen, of zitten er ook inhoudelijke mee ingesloten ? Om met kennis van zaken dit ontwerp te kunnen behandelen, is heel wat meer tijd nodig.

Het lid wijst er verder op dat het ontwerp essentiële aspecten van het onderwijs behandelt. Titel I behandelt bijvoorbeeld de werkmiddelen. Hierover bestond een vierpartijen-akkoord. Is de tekst van het ontwerp van decreet conform hiermee ? Het lid wijst erop dat ook hiervoor de tijd te kort is om dit na te gaan.

Een volgend punt dat wordt aangeraakt zijn de budgettaire repercussies van het ontwerp van decreet. Men stelt dat er binnen de Vlaamse Gemeenschap inzake onderwijs helemaal geen problemen zijn zoals in de Franse Gemeenschap. Toch maant het lid aan tot voorzichtigheid. Vermits er sedert 1973 geen aanpassing van de wedden meer is gebeurd, zal dit in de eerstkomende jaren wel moeten gebeuren. Is men zeker dat er voldoende middelen zullen zijn ? Het ontwerp verhoogt de werkmiddelen en ook de investeringsmiddelen. Voor 4 begrotingsjaren zal 4 miljard frank aan gebouwen worden besteed. Zullen er ook nog middelen zijn om in mensen te investeren ? Hierover zou een zeer zinnig debat kunnen worden gevoerd.

Een volgend punt waarop het lid de aandacht wenst te vestigen is de titel inzake het beroepssecundair onderwijs. Het ontwerp zal een definitieve vorm geven aan de verlenging van de schoolplicht tot 18 jaar en aan het stelsel van het alternerend leren en werken. Het lid staat positief tegenover deze hervormingen die reeds een aantal jaren geleden zijn ingevoerd en beschikte graag over een evaluatie ervan. Terloops wijst zij erop dat een van de grote uitdagingen waarvoor deze maatschappij staat de vorming en kwalificatie is. Het traditionele onderwijs moet hierin zijn rol spelen. Het moet niet alleen een basisvorming voor het leven bieden, doch ook aan een mentale instelling van openheid en mobiliteit werken.

Wat het eenheidstype betreft, aldus het lid, de Gemeenschapsminister hoopt met het ontwerp van decreet een einde

te stellen aan de bestaande controversen. Ook het lid hoopt dit, het dient immers tot niets, de bestaande toestand te rekken. Toch vreest ze dat het ontwerp nog te veel inconsequenties bevat (bijvoorbeeld het aantal uren van de basisprogramma's, 27 in het eerste jaar, 24 in het tweede jaar) om de controversen te smoren.

Het lid heeft voorts vragen bij de draagwijdte van de beschikking luidens dewelke in de vrije onderwijsinstellingen de benaming van het vak „godsdienst of niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwingen of eigen cultuur en religie" wordt ingevoerd.

De Gemeenschapsminister verklaart dat deze wijziging werd aangebracht op verzoek van de Steinerscholen. Het lid vraagt of dit alleen zo is voor de vrije scholen of ook voor de gesubsidieerde vrije scholen en voor de gemeentescholen. De discussie hierover zal worden gevoerd bij het desbetreffende artikel.

Tot slot van haar betoog wil het lid het nog even hebben over het deeltijds kunstonderwijs. Het lid doet de indruk op dat men in de controverse hierover de peer in twee heeft gesneden waardoor de hervorming zowel de voor- als tegenstanders ongelukkig maakt. Het lid stelt daarom voor met de uitvoeringsbesluiten inzake deeltijds kunstonderwijs te wachten. Het is nodig dat er eerst een grondige informatie-ronde komt zodat de betrokken kringen weten wat hun te wachten staat.

Een ander lid repliceert hierop dat in deze aangelegenheid de tijd van experimenten ten einde loopt. Men moet nu besluiten trekken. De budgettaire beperkingen zijn stringent, dat weet men. Niet iedereen is in deze aangelegenheid gepolariseerd. Velen vragen nu zekerheid.

Alvorens te besluiten wenst het lid met veel klem te wijzen op de verfoeilijke gewoonte om hervormingen in het onderwijs door te voeren op het meest ongelegen tijdstip hiervoor, met name tijdens het begin van de vakantie. De schooldirecties hebben aldus onvoldoende tijd om de zeer ingewikkelde omzendbrieven in al hun consequenties in praktijk te brengen tegen het begin van het schooljaar.

Een volgende spreker opent in het kader van de algemene besprekingen een parenthesis over de relatie Brussel — Vlaamse Gemeenschap meer bepaald in het kader van dit onderwijsdecreet.

Vooreerst kan hij de Vlaamse Raad niet feliciteren met het feit dat er binnen zijn schoot nog steeds geen Vaste Commissie Brussel werd opgericht. In deze Commissie zou men b.v. de Brusselse aspecten van het onderwijsdecreet hebben kunnen behandelen.

Ook de Vlaamse Executieve kan hij niet feliciteren omdat zij niet de minste aanstalten maakte om over een in de Vlaamse Gemeenschapscommissie eenparig goedgekeurd voorstel van resolutie inzake het kunstonderwijs, zelfs nog maar te praten.

Dat het ontwerp van decreet voor Brussel geen problemen oproept, acht het lid een uit de lucht gegrepen bewering. Zowel inzake de normen als inzake kunstonderwijs zijn er moeilijkheden. Het lid zal amendementen indienen.

Wat de relatie Vlaamse Gemeenschap-Brussel betreft waarschuwt het lid voor een politiek waarbij men Brussel laat afglijden naar een derde Gemeenschap. Hiervoor zal de Vlaamse Gemeenschap, die in het verleden al te veel kansen

liet liggen om de bloei van de Vlaamse Gemeenschap te bestendigen, mede de verantwoordelijkheid dragen. Het lid pleit er nogmaals voor om bij elk ontwerp van decreet de implicaties ervan op de Vlaamse Gemeenschap te Brussel te onderzoeken.

Antwoorden van de Gemeenschapsminister van Onderwijs op de vragen en opmerkingen van de leden

De Gemeenschapsminister dankt de Voorzitter voor de prioriteit die hij heeft willen geven aan de behandeling van het ontwerp. Het gaat inderdaad om een omvangrijke, complexe materie. Heel wat uitvoeringsbesluiten zijn in onderhandeling en in voorbereiding. Omzendbrieven zijn eveneens in voorbereiding.

De antwoorden die de Gemeenschapsminister zal geven en de bespreking in de Commissie zijn van groot belang bij de latere toetsing van de besluiten aan het decreet. Er is hier dus een belangrijke taak voor de Commissie weggelegd.

De Gemeenschapsminister is het eens met de uitspraak van een lid over het hoge niveau van de bespreking.

Bij voorbaat stelt de Gemeenschapsminister dat het decreetgevende orgaan niet adviserend optreedt. Het is normaal dat de Executieve een ontwerp voorlegt en dat de Vlaamse Raad zich erover uitspreekt. Dit is de normale gang van zaken in een democratisch bestel.

De Gemeenschapsminister verklaart dat het ontwerp al sinds lang in voorbereiding is. Rond Pasen is de voorbereiding omgezet in decretale teksten. Er zijn vele versies geweest. De tekst die nu voorligt is de tekst zoals die door de Executieve is goedgekeurd.

De Gemeenschapsminister vraagt de Commissieleden om zoveel mogelijk en in voldoende aantal aanwezig te zijn.

Een aantal leden hebben zich beroepen op de kritiek van de secretaris-generaal van het Ministerie van Onderwijs op sommige onderdelen van het ontwerp. De Gemeenschapsminister wijst erop dat de secretaris-generaal bestendig betrokken geweest is bij de voorbereiding van het ontwerp. Bij één van de voorontwerpen van decreet is er niet ten onrechte kritiek geweest van de secretaris-generaal op een aantal onderdelen. Met deze kritiek is rekening gehouden. De secretaris-generaal heeft trouwens in een communiqué bevestigd dat zijn kritiek volledig is beantwoord in het definitieve ontwerp van decreet. De Gemeenschapsminister merkt terloops op dat hij bij zijn administratie is gehuisvest en wekelijks nauwe contacten heeft met de secretaris-generaal.

De Gemeenschapsminister heeft de voorgeschreven procedures stipt en nauwkeurig gevolgd. Dit blijkt uit het advies van de Raad van State. De Gemeenschapsminister heeft altijd rekening gehouden met de Raad van State. De Gemeenschapsminister verwijst naar het besluit over het eenheidstype dat gunstig werd geadviseerd door de afdeling wetgeving van de Raad van State. Naderhand werd het besluit door de afdeling administratie van de Raad van State vernietigd. De Gemeenschapsminister heeft dit arrest correct uitgevoerd, hetgeen zijn uitdrukking vindt in titel IV van het ontwerp.

De Gemeenschapsminister kondigt voorts aan dat het statuut van het personeel van het gesubsidieerd onderwijs en van de gesubsidieerde PMS-centra eveneens decretaal zal

worden geregeld. Het ontwerp zal in het najaar bij de Vlaamse Raad worden ingediend. De Gemeenschapsminister wil hiermee alleen aantonen dat de visie van de Raad van State over de rol van de decreetgever veel werk zal meebrengen. De stelling van de Raad van State komt erop neer dat de regulering van het onderwijs een aan de decreetgever voorbehouden aangelegenheid is ; de essentiële beschikkingen inzake onderwijs moeten door verkozen organen worden vastgesteld.

Benevens de Raad van State werd het advies van de SERV gevraagd.

Met betrekking tot de stelling van een lid dat het ontwerp niets bevat over de herwaardering van de leerkrachten, merkt de Gemeenschapsminister op dat de navorming van de leerkrachten in een vorig decreet werd geregeld. Het statuut van de leerkrachten van het gesubsidieerd onderwijs zal decretaal worden geregeld. Het ontwerp van decreet regelt de participatie van de leerkrachten in het gesubsidieerd onderwijs. Voor het Gemeenschapsonderwijs is het medebeheer geregeld in het ARGO-decreet. Voorts zijn er thans onderhandelingen voor een 6 % — weddeverhoging bovenop de 2 % — verhoging als resultaat van de intersectoriële onderhandelingen. Daarbij wordt ook gedacht aan het wegwerken van een aantal anomalieën. De onderhandelingen vlotten, maar zijn nog niet afgerond. Men kan discussiëren over de mate waarin de anomalieën moeten worden weggewerkt. Een cruciaal punt is dat de vakbonden voor de kleuterleidsters een 100 % gelijkschakeling willen met het lager onderwijs. De vraag is of dit dan niet het begin is om met het basisonderwijs op het niveau van het regentaat te komen en zo verder. Dit is een optie. Indien hiervoor wordt gekozen, komt er een budgettaire explosie.

In verband met de bemerkingen over de omzendbrieven tijdens de vakantieperiode merkt de Gemeenschapsminister op dat hij ooit de illusie had om daar verandering in aan te brengen. Wat men echter ook wil, het is bijna niet mogelijk anders te werken. Ideaal zou inderdaad zijn om te werken zonder omzendbrieven tussen 1 juni en 1 oktober. Uit de ervaring die de Gemeenschapsminister heeft opgedaan, blijkt evenwel dat dit op korte termijn niet realiseerbaar is.

Met betrekking tot de vragen naar de uitvoering van het Politiek Akkoord van 9 november 1988 over de ARGO, verstrekt de Gemeenschapsminister aan de commissarissen een tabel met de stand van zaken. Deze tabel bevat 25 punten en is als bijlage 2 aan dit verslag toegevoegd.

In verband met de vraag naar de overeenstemming van het door de Raad van State vernietigde besluit over het eenheidstype met de desbetreffende titel in het ontwerp, merkt de Gemeenschapsminister op dat de tekst over het eenheidstype fundamenteel is herwerkt. In het ontwerp is de structuur van het eenheidstype duidelijk uitgewerkt en wordt een begrippenapparaat gedefinieerd. Het ontwerp van decreet voorziet tevens in de mogelijkheid om van het aantal uren basisvorming af te wijken. Het ontwerp voorziet verder voor de gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen in de mogelijkheid om te kiezen voor cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie in plaats van voor godsdienst of niet-confessionele zedenleer.

Het ontwerp bevat tevens de verplichting om geschiedenis en aardrijkskunde te onderwijzen als afzonderlijke vakken in alle jaren van het secundair onderwijs, met uitzondering van het beroepsonderwijs, terwijl oorspronkelijk de keuzemogelijkheid met maatschappelijke vorming was geboden. Dit is duidelijk een afwijking van het unaniem advies van 1988 van de Raad voor Nederlandstalig Secundair Onderwijs.

Indien het besluit letterlijk in het ontwerp was overgenomen, dan zou de keuzemogelijkheid met maatschappelijke vorming eveneens zijn behouden. In een bijkomend advies heeft de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs gesteld dat wat hem betreft er geen verandering moest komen ten opzichte van het besluit. Indien er toch een verandering zou komen, pleitte de Raad voor het behoud van de keuzemogelijkheid met maatschappelijke vorming in het beroepssecundair onderwijs. Het voorliggende ontwerp bevat ten slotte heel wat bepalingen die de rechtszekerheid van de betrokkenen verbeteren.

Met betrekking tot de zogenaamde benadeling van het Gemeenschapsonderwijs die volgens sommige leden in het ontwerp besloten ligt, antwoordt de Gemeenschapsminister dat een lid er reeds op gewezen heeft dat er sinds de Grondwetsherziening een gelijkberechtiging is, dit wil zeggen een gelijke behandeling van de verschillende onderwijsinstellingen ongeacht het net waartoe ze behoren in gelijke situaties waarbij rekening wordt gehouden met de eigen karakteristieken van de netten. Dit is dus iets anders dan de schoolpatologische visie over de evenwichten.

De Gemeenschapsminister wijst er tevens op dat de bewering dat het eenheidstype geen soepelheid biedt ongegrond is. Het eenheidstype gaat integendeel uit van een concept en laat een duidelijke profilering toe.

De Gemeenschapsminister legt ten behoeve van een lid uit wat de sociologische begrippen „self-fulfilling prophesy” en „self-destroying prophesy” inhouden. Deze begrippen die afkomstig zijn van Robert Merton komen erop neer dat als mensen met zijn allen een voorspelling doen, die voorspelling kan uitkomen. Als men zegt dat er voor een bepaalde studierichting geen toekomst meer is, en er gaat niemand nog naar deze richting, dan is dit een self-destroying prophesy. Concreet wil dit zeggen dat als men een malaise predikt, er een malaise kan komen. De verpleegkundigen hebben bijvoorbeeld op een bepaalde manier hun ongenoegen geuit over hun werkvoorwaarden. Dit heeft zich voor een stuk bewaarheid in een daling van het aantal eerstejaarsstudenten in deze richtingen.

In verband met het deeltijds kunstonderwijs meent de Gemeenschapsminister dat deze waardevolle richting niet enkel mag open staan voor de „happy few”. Dit onderwijs moet via de hervorming meer mensen kunnen aantrekken. Als niet meer mensen iets hebben aan zo'n opleiding is de hervorming niet goed. Als overheid kan men alleen een kader bieden, de uitvoering moet op het terrein worden gerealiseerd.

De Gemeenschapsminister verklaart in de hervorming van het kunstonderwijs te geloven. Voor de Staatshervorming was er trouwens reeds een hele weg afgelegd. De Gemeenschapsminister heeft dit proces gevolgd en geëvalueerd. De besluiten ervan resulteerden in de desbetreffende titel van het ontwerp.

De Gemeenschapsminister stelt de commissieleden in het bezit van het evaluatierapport over de herstructurering van het secundair muziekonderwijs met beperkt leerplan. Dit evaluatierapport is als bijlage 3 aan dit verslag gevoegd.

Volgens de Gemeenschapsminister heeft een lid treffend het juiste uitgangspunt geschetst, met name, „wat heeft de leerling eraan ?”

De Gemeenschapsminister verklaart dat de onderhandelingen met de vakbonden en de inrichtende machten tot een akkoord hebben geleid. De uitvoeringsbesluiten zijn voorbereid. Alles is virtueel klaar onder voorbehoud van goedkeuring.

ring van het ontwerp. De betrokken milieus zijn daarbij zeer goed op de hoogte.

In verband met de problematiek van de leerkrachten in het kunstonderwijs is de Gemeenschapsminister van mening dat er zich geen problemen stellen, tenzij misschien in de richting dans. De leerkrachten zijn degelijk afgeleid. De huidige leraren kunnen de nieuwe vakken geven, wat niet wil zeggen dat de hervorming van het hoger kunstonderwijs niet dringend moet worden aangepakt.

De Gemeenschapsminister meent eveneens dat het studiepakket niet verzwaaard wordt. Het vak notenleer wordt vervangen door het vak algemene muzikale vorming in de lagere graad en door het vak algemene muziekcultuur in de middelbare graad, hetgeen direct aansluit bij de eigen ontwikkelingen in een ruimer kader. De Gemeenschapsminister suggereert de commissieleden om eens een schoolbezoek af te leggen en ter plaatse de vernieuwingen te beoordelen.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat de nieuwe structuur ruimte biedt voor diversiteit, zowel voor de zogenaamd meer getalenteerden als voor de eerder zwak begaafden.

De Gemeenschapsminister stelt dat de experimentele fase voldoende is doorgelicht, ook reeds door zijn voorgangers. Thans is er geen uitstel meer nodig. Men moet tot besluiten komen om rust en orde in de sector te brengen. Verder uitstel zou tot een onbestuurbare polarisatie leiden, zowel voor de Gemeenschapsminister als voor zijn opvolgers.

De Gemeenschapsminister stelt vast dat er vanuit een zekere onrust een zekere desinformatie is geweest. Daarbij komen de moeilijkheden in het Franstalig onderwijs. Er zijn allerhande vragen over het onderwijs. Men kan dit niet uit de weg gaan. De Gemeenschapsminister neemt zich dan ook voor om na de aanneming van het ontwerp van decreet een extra-inspanning te doen inzake informatie.

De Gemeenschapsminister verklaart dat hij in de voorbije periode in een moeilijke situatie verkeerde, omdat hij het decreet diende af te wachten om ten volle naar buiten te kunnen treden. Hij heeft dit als een handicap ervaren, bijvoorbeeld in verband met de fundamentele verandering van de evenwichtsfilosofie naar gelijkheidsfilosofie.

Budgettaire weerslag van het ontwerp van decreet

Met betrekking tot de budgettaire weerslag van het ontwerp van decreet deelt de Gemeenschapsminister volgende gegevens mee over de meeruitgaven :

		(in miljoenen frank)			
		1990	1991	1992	jaarbedragen
T. I	werkingsmiddelen		831,3		831,3 t.o.v. 1990
			396,4		396,4 t.o.v. ongewijzigd beleid
T. II	investeringen		775,0		991,0
T. III	buitengewoon ond.		- 55,9		- 55,9
			- 3,4		- 3,4
T. IV	secundair				
T. V	kunstonderwijs	- 75,7	- 13,1	86,1	132,4
		- 34,7	- 3,7	70,8	74,5
					206,9
T. VI	hoger onderwijs				
T. VII	sociale promotie				
T. VIII	lokale autonomie				

T. IX	VI. Ond. Raad		pa	pa
T.X	diverse bepalingen			
	art 173	29,3	124,2	124,2
	art 174	35,5	37,7	37,7
				bijkrediet vorig jaar 31
Totaal		-45,6	1.692,1	2.131,8 t.o.v. 1990
			1.259,2	1.698,9 t.o.v. ongewijzigd beleid

Eigenaarsonderhoud bij de ARGO

De Gemeenschapsminister geeft tevens volgend overzicht van de post eigenaarsonderhoud bij de ARGO :

(in miljoenen frank)

1975:	250
1976:	150
1977 :	200
1978:	200
1979:	200
1980 :	220
1981:	220
1982 :	224
1983:	245
1984:	25
1985:	260
1986:	211
1987:	0
1988:	0

Een probleem dat eveneens diende te worden geregeld betreft het probleem van het personeel van het Gebouwenfonds voor de Rijksscholen (GFRS). De Gemeenschapsminister deel hieromtrent de volgende gegevens mee :

Problematiek restpersoneel GFRS - budgettaire enveloppen.

— Restbetrekkingen personeel GFRS - Begroting 1990	
— Bezoldigingsenveloppe GFRS	570,0 miljoen frank
— Personeel dat overgaat naar ARGO	
338 x 951.000 gemiddeld	321,0 miljoen frank
loonmassa/personeelslid	
Saldo	249,0 miljoen frank

In verband met de inspanningen voor Brussel wijst de Gemeenschapsminister er op dat in het ontwerp een aantal specifieke bepalingen voor Brussel voorkomen.

Zo voorziet artikel 57, § 1, 1° van het ontwerp in de mogelijkheid tot het verhogen in het voltijds secundair onderwijs van het aantal leraren te Brussel. Dit betekent dus een ruimere omkadering dan in Vlaanderen.

Artikel 70 van het ontwerp voorziet voor Brussel inzake het organiseren van deeltijds beroepssecundair onderwijs in een norm van 18 in plaats van 25 regelmatige leerlingen per centrum.

Artikel 97 van het ontwerp voorziet in het deeltijds kunstonderwijs voor Brussel in een verhoging met 30 % van het aantal urenleraar.

Artikel 121 voorziet voor Brussel in een afwijking op de rationalisatienormen voor het hoger onderwijs van het korte type alsmede voor het aanvullend secundair onderwijs, bijvoorbeeld voor het verpleegkundeonderwijs.

Met betrekking tot een vraag van een lid naar de grondslagen van het puntengewicht in de werkingstoelagen, antwoordt de Gemeenschapsminister dat bij de vaststelling van het puntengewicht voor de verdeling van die werkingstoelagen, conform het advies van de Raad van State, de criteria werden toegevoegd waaraan de Executieve zich moet houden. Het woordje „kan” moet de mogelijkheid laten om de criteria te definiëren naargelang het niveau. Concreet zal er bij de vaststelling van de puntengewichten worden uitgegaan van de verhoudingen die thans bestaan. Wel zal men een rationalisatie doorvoeren door de dicht bij elkaar liggende groepen tot één groep te verenigen, bijvoorbeeld bij kleine verschillen in de bedragen.

Het lid dat de vraag stelde komt tussen met de bedenking dat scholen met basisonderwijs bestaande uit louter lager onderwijs benadeeld zijn tegenover scholen met kleuteronderwijs en lager onderwijs, omdat de norm voor het kleuteronderwijs beter is. Heel wat gemeentescholen hebben geen kleuteronderwijs. Dit is eigenlijk onrechtvaardig als men weet dat het kleuteronderwijs er relatief beter aan toe is inzake werkingsmiddelen.

De Gemeenschapsminister merkt op dat de meerkost van de hervorming van het kunstonderwijs is verrekend via vier wegen. Dit blijkt uit het hierna volgend overzicht.

Financiële weerslag van het geheel van het deeltijds kunstonderwijs

De verhoging van de uitgaven wordt solidair gedragen door alle betrokken partners :

— de leerlingen : 93 miljoen frank

Het inschrijvingsgeld verhoogt van 500 naar 1.000 frank voor de —25-jarigen en van 1.500 naar 3.000 frank voor wie 25 jaar is en ouder.

— de inrichtende machten : 28 miljoen frank

Zij krijgen 30 % minder werkingstoelagen.

— het personeel : 115 miljoen frank

In de lagere en de middelbare graad wordt het aantal uren per week voor een volledige prestatie verhoogd van 20 tot 22 uur (analoog met het voltijds secundair onderwijs)

— de Vlaamse Gemeenschap : 206 miljoen frank

Totaal : 442 miljoen frank

De Gemeenschapsminister wijst erop dat een lid in wetenschappelijke termen het proces gemaakt heeft van het VSO. De hervorming van het VSO mag volgens de Gemeenschapsminister toch niet worden onderschat. We leven in een tijd van kritische houdingen ten opzichte van vernieuwingen. Uit de hervorming van het VSO heeft men veel geleerd. Het is vanuit een ervaring van twintig jaar dat men nu komt tot een afdoende regeling waarbinnen scholen zich kunnen profileren.

Met betrekking tot de afwijkingsmogelijkheden op de basisvorming, wijst de Gemeenschapsminister erop dat die be-

staan. De criteria die de Executieve moet opvolgen staan vermeld in artikelen 53 en 54 van het ontwerp. Een afwijking kan dus, maar is niet zo evident.

In antwoord op de vraag van een lid waar de migrantenkinderen in het onderwijs terug te vinden zijn, geeft de Gemeenschapsminister voor de eerste graad van het secundair onderwijs volgende gegevens. Deze vindt men in bijlage 4 van dit verslag.

In verband met de door een lid aangehaalde taalkundige aspecten van het ontwerp, antwoordt de Gemeenschapsminister dat het advies van de taalraadsman van de diensten van de Vlaamse Raad werd gevolgd. In het ontwerp is niet alles in een zuivere Nederlandse terminologie gesteld, omdat een aantal termen nu eenmaal behoren tot de verworvenheden qua terminologie. Wel onthoudt de Gemeenschapsminister de suggestie van het lid om een werkgroep op te richten om de onderwijsterminologie te onderzoeken om zo een eigen, gespecialiseerde woordenlijst op te stellen. Hij wil hier toe een decretale machtiging bekomen.

De Gemeenschapsminister antwoordt met betrekking tot de budgettaire repercussie van het ontwerp dat de begroting een kwestie van prioriteiten is. Niet alles kan. De bijzondere financieringswet is er en daarmee moet men het doen. De Gemeenschapsminister verhult niet dat men naar moeilijke gesprekken over de begroting 1991 gaat.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat het zijn persoonlijke voorkeur is dat men minder, maar beter betaalde leerkrachten zou hebben. Een stuk stabiliteit en zekerheid moet evenwel aan een onderwijs carrière verbonden blijven. Het onderwijs is een collectieve dienstverlening. Het ontwerp opent perspectieven naar formules van voordrachtgevers, bijvoorbeeld in het onderwijs voor sociale promotie.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat er 48 centra voor deeltijds onderwijs zijn. Dit is gegroeid vanuit een consensus. Inzake onderwijs streeft de Gemeenschapsminister naar meer polyvalentie. Een van de grote opdrachten voor het onderwijs is immers om de maatschappelijke evolutie te volgen.

De Gemeenschapsminister geeft tevens een aantal gegevens over de onderwijsmiddelen per leerling en per niveau. Deze gegevens zijn als bijlage 5 aan dit verslag toegevoegd.

Met betrekking tot Brussel merkt de Gemeenschapsminister nog op dat indien de Vlaamse Gemeenschap voor Brussel niet doet wat nodig is, de Vlaamse Gemeenschap dan zelf de voorwaarden schept voor het ontstaan van een specifiek eigen Brusselse Gemeenschap. Dit is alvast niet de bedoeling. Telkens moet dus worden nagegaan wat voor Brussel kan, niet zozeer met een eigen wetgeving, maar wel via een geïntegreerde benadering met eigen accenten.

Investeringsmiddelen

De Gemeenschapsminister deelt ten slotte de volgende gegevens mee inzake de investeringsmiddelen :

(in miljoenen frank)

	GFRS	FPGS	NWF (DIGO) OG	VG
1978	6.082,2	1.013,7	364,0	2.596,2
1979	6.377,6	1.062,9	381,6	2.722,2
1980	6.806,6	1.134,4	407,3	2.905,3
1981	7.451,1	1.241,8	445,9	3.180,4
1982	8.103,5	1.350,6	485,0	3.458,9
1983	4.558,1	1.519,4	0,0	0,0
1984	4.813,4	1.604,5	0,0	0,0
1985	5.205,1	1.735,0	0,0	0,0
1986	2.255,0	0,0	364,2	2.597,7
1987	1.925,0	330,0	378,4	2.699,1
1988	2.020,7	341,1	385,6	2.750,3
1989	1.648,0		343,6 dotatie	2.658,6
			229,1 leningen	leningen *
			343,6 dotatie	2.658,6
			229,1 leningen	leningen *

* omzettingcoëfficiënt naar reële middelen bedraagt 0,6863 frank voor 1 frank leningsmachtiging

** voor het NWF zijn de bedragen tot en met 1988 leningsmachtigingen en geen reële middelen

GFRS : Gebouwenfonds voor de Rijksscholen

FPGS : Fonds voor Provinciale en Gemeentelijke Schoolgebouwen

NWF : Nationaal Waarborgfonds voor Schoolgebouwen

III. Artikelsgewijze bespreking

Titel I

Werkingsmiddelen

De bespreking van deze titel geschiedde in samenhang met de hierna volgende voorstellen van decreet :

— Het voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lesurenpakket
(Stuk 230 (1988-1989) - Nr. 1) ;

— het voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
(Stuk 282 (1989-1990) - Nr. 1) ;

— het voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
(Stuk 283 (1989-1990) - Nr. 1) ;

— het voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk

besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket

(Stuk 284 (1989-1990) - Nr. 1) ;

het voorstel van decreet van de heer E. Beysen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

(Stuk 286 (1989-1990) - Nr. 1).

Algemene bespreking

Een lid wijst erop dat de memorie van toelichting stelt dat het eerste hoofdstuk van deze titel de uitvoering van hoofdstuk VI, punt 3.2 van het Politiek Akkoord van 8 november 1988 beoogt. Waarom wordt echter niet het volledige hoofdstuk uitgevoerd, onder andere punt 3.1 ? Dit luidt als volgt :

„3.1. De Executieve zal de financiering voor onderwijs van alle netten en scholen en dit voor alle beslissingsniveaus en voor alle departementen aan een wetenschappelijk onderzoek onderwerpen”.

Vanaf de Schoolpactwet tot het begin van de jaren tachtig gebeurde de toewijzing van de werkingsmiddelen op een uiteenlopende wijze en zonder dat er bepaalde criteria werden gevolgd. Men miste objectieve criteria. Werd het in het Politiek Akkoord voorziene wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de verdeling van de werkingsmiddelen uitgevoerd en zo ja, welke zijn de resultaten ervan ?

Het lid wijst er voorts op dat de bij de berekeningswijze (A1) gehanteerde gewogen parameter van artikel 2, meer bepaald de parameter inzake het leerlingenaantal, niet in overeenstemming is met de bijzondere financieringswet. Is dit niet onvoorzichtig ? In de bijzondere financieringswet weegt de evolutie van de schoolbevolkingsnormen door ten belope van 80 procent (= 0,8). In artikel 2 van dit ontwerp van decreet weegt de leerlingenpopulatie slechts door voor 0,4 met andere woorden slechts voor de helft. In de toekomst kan de Vlaamse Gemeenschap hierdoor in een moeilijke financiële situatie terechtkomen. Zij waarschuwt voor deze evolutie.

Bij de tweede berekeningsmodaliteit van artikel 2 (A2) wordt de factor 0,4 (indexcijfer van de consumptieprijzen) + 0,6 (evolutie van de loonkost) voorzien. Volgens de Schoolpactwet van 29 mei 1959, die nog steeds van kracht is, moet dit 0,5 + 0,5 bedragen.

In het geheel van de berekening van de werkingsmiddelen voor het Gemeenschapsonderwijs wordt ook de loon- en weddekost van het vastbenoemd meesters-, vak- en dienstpersoneel geïncorporeerd. Dit is een erfenis uit het verleden. Haar fractie heeft meegewerkt aan de opstelling van het koninklijk besluit nr. 296 van 31 maart 1984 dat de geleidelijke afbouw van het MVD-personeel (meesters-, vak- en dienstpersoneel) beoogde. Daarom zal haar fractie bij artikel 2 een amendement indienen.

Indien men de voorliggende tekst van artikel 2 behoudt dan is deze berekeningswijze in de toekomst niet aan te houden : men zal gedwongen zijn deze te herzien. Deze berekeningswijze brengt vanaf het jaar 2000 een jaarlijkse meeruitgave van 613,6 miljoen frank met zich mee.

Met betrekking tot het globale bedrag van de werkingsmiddelen 1988-1989 informeert zij naar het aandeel van het Ge-

meenschapsonderwijs : hoe verliep de evolutie ? Het zou haar niet verbazen indien dit daalde. Zij verlangt een aantal indicaties over de evolutie van de exacte cijfers en dit naar de toekomst toe.

Een ander lid formuleert twee bedenkingen in verband met de werkingsmiddelen. Men moet de werkingsmiddelen bekijken vanuit het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel zoals vervat in artikel 17 van de Grondwet. Zij is verheugd dat er hier een aanvang wordt gemaakt om het verschil tussen de netten vast te leggen, zodat het niet verder uit elkaar groeit. Volgens de begroting 1990 van de Vlaamse Gemeenschap ontvangt het Gemeenschapsonderwijs 6.641,5 miljoen frank en het gesubsidieerd onderwijs 12.351,4 miljoen frank, dit is dus respectievelijk 35 procent en 65 procent. Het leerlingen-aantal bedraagt echter respectievelijk 15,3 procent en 84,7 procent.

Deze bedragen zijn vastgelegd en kunnen dus niet verder uit elkaar groeien. Ook gebeurt er een inhaalbeweging inzake het gesubsidieerd basisonderwijs. Alles ligt nu vast voor vier jaar. Zullen er nog eventuele aanpassingen worden voorzien ?

Zij beoordeelt de deregulering van de aanwending van de werkingsmiddelen als positief. Het opportuniteitsbeginsel wordt niet meer gecontroleerd zodat dit een responsabilisering van de inrichtende machten betekent.

Een lid informeert naar de wijze van subsidiëring van het basisonderwijs. Welke bedragen vloeien er juist uit de wegeningen voort ?

Ingevolge het advies van de Raad van State worden ook de wegingspunten in deze decretale regeling opgenomen. Hierover werden een aantal afspraken en compromissen gemaakt. Hoeveel zal er per kind en per niveau worden voorzien en dit voor de verschillende netten, meer specifiek voor dit en voor het volgende schooljaar ?

In tegenstelling tot het verleden zullen de verificatiediensten niet meer bevoegd zijn. De inrichtende machten en dus het management van de scholen, krijgen een vrije aanwendingsbevoegdheid. Werd de opportuniteitscontrole achteraf aangewend of functioneerde die eerder preventief ?

Met betrekking tot de werkingsmiddelen voor de internaten is het lid verbaasd over de grootte van de totale kostprijs. Indertijd ontving zij van de vrije internaten een dossier waarin werd gewezen op de onhoudbare budgettaire situatie. Bestaan er recente gegevens over de evolutie van de financiële toestand van de internaten ? Zijn er cijfers over het kostgeld, de evolutie van het aantal leerlingen en de financiële tekorten ?

Er is nu een gelijke behandeling van de officiële en de vrije internaten zonder dat hierbij met het kostgeld rekening wordt gehouden. Wat zal hiervan het resultaat zijn en dit meer bepaald naar de toekomst toe ?

De in artikel 4, § 2 voorziene forfaitaire toelage van 616.551 frank is vrij hoog. Kan een inrichtende macht van een school die ook een internaats bezit de infrastructuur van het internaats met onderwijsmiddelen vernieuwen ?

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop bevestigend. In het verleden was dit eveneens het geval. Toen kon men een beroep doen op het NWF. Nu kan men hiervoor een beroep op de DIGO doen.

Een lid oordeelt dat, niettegenstaande de belangrijke stappen in de richting van de deregulering, de uiteindelijke vrijheid van het Gemeenschapsonderwijs bij de besteding van

de werkingsmiddelen minder groot is. Zij is wel verheugd dat de Commissaris van de Vlaamse Executieve bij de ARGO geen opportuniteitscontrole meer zal uitoefenen. Ingevolge punt 3.3. van het Politiek Akkoord en artikel 42, § 3, 6° van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs is de ARGO verplicht om 25 procent van de werkingsmiddelen te reserveren. Geldt een gelijkaardige verplichting voor de andere netten ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit niet bestaat. Het NSKO is immers geen inrichtende macht. De diverse inrichtende machten hebben de werkingsmiddelen hoogst nodig.

Het vorige lid besluit hieruit dat de reserveverplichting niet bestaat voor de verschillende inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs. Ze worden dus niet behoed voor eventuele onvoorzichtigheden. Wel stelt zij vast dat het Gemeenschapsonderwijs toch nog een kleinere bevoegdheidsvrijheid bezit dan de andere inrichtende machten.

De Gemeenschapsminister poneert dat men meer reserve kan aanleggen als men meer krijgt.

Het vorige lid informeert naar de in artikel 13, 1° bepaalde bedragen. Is dit een bedrag per maand of per jaar ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het in het Politiek Akkoord bedoeld wetenschappelijk onderzoek nog niet werd uitgevoerd. Welke instelling zou dit in de praktijk kunnen uitvoeren ? Mogelijk op basis van een interuniversitaire samenwerking ? Bepaalde reeds uitgevoerde onderzoeken leiden tot een zeer zwak produkt. Met het wetenschappelijk onderzoek zouden echter alle netten worden gediend. De nodige voorzichtigheid is echter geboden.

De gevolgen van de leerlingenevolutie wordt, in vergelijking met de bepalingen van de financieringswet, relatief beperkt. De basis vormt de reële uitgave inzake loonkost van de ARGO. Hier zit men met een loonlast van 60 procent. Hier werd dus een gunstiger regeling bedongen. Ingevolge het principe van het aanhouden van een gelijk mechanisme moet dit voor alle netten gelden. Vandaar het voorliggende systeem. Naast de leerkrachten is ook de werking van de scholen belangrijk teneinde een degelijk onderwijs te realiseren. Men is echter steeds zuinig geweest op de werkingsmiddelen. Daarom werd de Schoolpactwetgeving zelden toegepast. Dit werd sedert 1973 jaarlijk beslist.

Een lid kan deze redenering niet volgen. Men spaart immers op wat nooit werd uitgegeven. Iedereen ging ermee akkoord dat het onbetaalbaar was.

De Gemeenschapsminister repliceert dat de Schoolpactwet als dusdanig niet werd opgeheven : via de programmatiewetten werden er jaarlijks besparingen gerealiseerd. De verhouding inzake werkingskredieten is nog steeds 3 tegen 8. Ingevolge het indexeringsmechanisme groeit dit niet verder uit elkaar. Zal dit echter de toets van het Arbitragehof kunnen doorstaan ? Artikel 17 van de Grondwet poneert wel het gelijkheidsbeginsel, rekening houdend met een aantal objectieve verschillen : een volledige gelijkheid is dus onmogelijk, gelet op de verschillende situaties. In feite is er een gelijke behandeling in gelijke omstandigheden en een ongelijke behandeling in ongelijke omstandigheden. Het bestaande verschil blijft echter belangrijk. De Gemeenschapsminister geeft vervolgens de verhouding van de loonlast in de onderwijsbegroting (zie bijlage 6). Deze deregulering wordt positief ervaren. Dit is een exacte vertaling van het Politiek Akkoord.

Vervolgens verstrekt hij een aantal gegevens in verband met de gesubsidieerde internaten :

1. Thans ontvangen de gesubsidieerde internaten

— een forfait van	616.551 frank
— een bedrag per leerling van	± 16.000 frank

In het ontwerp wordt thans voorgesteld ook een beheerder te subsidiëren.

Het gemiddelde kostgeld ligt rond de 55.000 frank per jaar.

Een gesubsidieerd internaat met 50 internen ontvangt op heden :

— forfait	616.551 frank
— per interne (secundair onderwijs : 14.607)	730.350 frank
	1.346.901 frank

per leerling : 1.346.901 : 50	= 26.938 als toelage
	+ 55.000 als kostgeld
	81.938 inkomsten GVI

Hiermee moet het internaat op heden alles (werking + personeel + huisvesting) betalen.

2. Ter vergelijking : internaten in het Gemeenschapsonderwijs

Voor de drie autonome internaten van het Gemeenschaps-
onderwijs werd voor het schooljaar 1988-1989 volgende kost-
prijs per interne leerling berekend

— R.I. Leopoldsburg	79.074 frank
— Gent	67.776 frank
— Ganshoren	75.523 frank

— Deze kostprijs is exclusief

— de wedden van het onderwijspersoneel en het vastbe-
noemd MVD-personeel

— eventuele kost voor onroerende investeringen. (100 %
Gemeenschapsonderwijs - 60 % gesubsidieerd Onderwijs)

De kostprijs hiervan is voor een internaat met 50 internen :
(personeel met 0 jaar anciënniteit) :

1 beheerder :	693.638 frank
4 studiemeester :	2.343.448 frank
sociale programmatie + vakantiegeld	268.748 frank
	3.305.834 frank

Het kostgeld bedraagt :

basisonderwijs	± 43.000 frank (244 frank/dag)
sec. onderwijs	± 52.000 frank (294 frank/dag)
Totale kostprijs :	
74.074 frank x 50 =	3.706.216 frank
- 52.000 frank x 50 =	2.600.000 frank
+	3.305.834 frank
	4.412.050 frank totaal
of	88.241 frank per leerling

3. Vergelijking

— gemeenschapsonderwijs per leerling :	88.241 frank
— gesubsidieerd onderwijs per leerling :	26.938 frank

Wanneer de Vlaamse Gemeenschap thans een beperkte
bijkomende inspanning levert, heeft dit enkel tot doel in een

zeer beperkte bijdrage te voorzien om het behoud van de gesubsidieerde internaten (zie ook bijlage 7) te verzekeren.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Artikel 2

Door mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck worden er twee amendementen ingediend (stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

Het eerste strekt ertoe artikel 2, § 1 als volgt aan te passen :

„§ 1. De werkingsmiddelen, exclusief de lonen van het vastbenoemd meester-, vak- en dienstpersoneel, (...) berekend :

$A1 = 0,2 + 0,8 (\ln 1/\ln 0)$, waarbij (...)

$A2 = 0,5 (CI/CO) + 0,5 (LK 1/LK 0)$ (...) begrotingsjaar.

De parameters in de indexatieformule A1 en A2 gelden voor vier jaar. Voor het Gemeenschapsonderwijs worden de jaarlijkse middelen voor het vastbenoemd meester-, vak- en dienstpersoneel bepaald volgens de parameters die gelden voor de lonen voor de overheidssector, zoals jaarlijks vastgesteld in de begrotingsinstructies".

De verantwoording van dit amendement luidt als volgt :

De lonen van het vastbenoemd MVD-personeel moeten gefinancierd worden buiten de normale werkingsmiddelen, aangezien deze vastbenoemden een „erfenis uit het verleden" zijn. In de andere netten geldt dit niet omdat men hier met contractuelen werkt.

De wijziging aan parameter A1 beoogt de overeenstemming met de financieringswet, die bepaalde dat de leerlingenevoluties voor 80 procent zouden worden in rekening gebracht en niet voor 40 procent.

De aanpassing van parameter A2 komt neer op het overnemen van de verhoudingen die in de Schoolpactwet werden vastgelegd (de helft indexering volgens de evolutie van de consumptieprijzen, de helft volgens de loonkost).

Daarenboven beoogt dit amendement ook het onder controle houden van de budgettaire kost. In de regeling voorgesteld in het ontwerp-decreet komt men tot een jaarlijkse meeruitgave vanaf het jaar 2000 van 613,6 miljoen frank. Met de in dit amendement vooropgezette regeling, die in grote lijnen overeenstemt met de huidige reglementering en de financieringswet (cf. verslag Inspectie van Financiën) zou, voor het jaar 2000 een jaarlijkse minderuitgave worden gerealiseerd van 1.284,8 miljoen frank. Per saldo betekent dit een besparing voor de Vlaamse schatkist van 1.898,4 miljoen frank op jaarbasis, in prijzen van 1990.

Het tweede amendement strekt ertoe artikel 2, § 2, tweede lid te vervangen door wat volgt :

„De bij toepassing van § 1 bekomen enveloppes worden voor de onderwijsinstellingen van het gesubsidieerd basison-

derwijs in 1993 verminderd met 300,0 miljoen ten opzichte van 1992".

Dit behelst een aanpassing aan de afspraken uit het Politiek Akkoord, nl. een extra-krediet voor het gesubsidieerd onderwijs gedurende vier jaar. De in het ontwerp-decreet uitgewerkte regeling is een uitbreiding van het Politiek Akkoord waarbij 4 maal 75 miljoen frank éénmalig toegekend werd (300 miljoen frank i.p.v. 750 miljoen frank tot 1992 en 300 miljoen frank jaarlijks vanaf 1993). aldus de verantwoording bij het ingediende amendement.

De indiener van het amendement herhaalt dat de evolutie van de schoolbevolkingsnormen slechts voor de helft wordt doorgerekend. Dit niettegenstaande de bepalingen van de financieringswet. Hoe valt de discrepantie te verklaren ?

De Gemeenschapsminister stelt dat liet voorgestelde systeem een voordeliger systeem is uitgaande van de situatie in het Gemeenschapsonderwijs. Mier weegt de loonkost zwaar door. Ingevolge de verplichte handhaving van dezelfde parameters, zoals bepaald door het Politiek Akkoord, wordt deze parameter ook hier toegepast. Dit maakt echter *geen* groot verschil uit. Toch is het iets gunstiger. De Gemeenschapsminister geeft een overzicht van de ontwikkeling van de werkmiddelen (zie bijlage 8).

Een behoorlijke evolutie van de investeringsmiddelen wordt vastgelegd. Naast de factor lonen is ook de werkmiddelkosten reëel. Men opteerde voor de inbouw van een decreetale waarborg. Indien dit nodig blijkt zal de Executieve zich in de toekomst over de omkadering moeten buigen. Niettegenstaande de grootte van het aandeel van loonkosten (80 procent) in de totale begroting is een relatief beperkt aandeel van de factorwerking absoluut noodzakelijk.

Er wordt per 1 februari geteld, maar de denataliteit wordt bij de omkadering verrekend. Voor het secundair onderwijs bedraagt dit 1,2 : voor het kleuteronderwijs blijft dit constant (rekening houdend met een zeer kleine positieve evolutie) en meer dan 1 procent in het lager onderwijs. Hier gebeurt geen inlevering : het is immers noodzakelijk dat de omkadering afhangt van het aantal leerlingen. In de praktijk maakt dit weinig verschil uit met een telling in oktober. Rekening houdend met de orthodoxie zou hier ook met de 0.8 worden gespeeld. Maar gezien de zware loonkosten bij de ARGO ligt dit zeer moeilijk (zie bijlage 9).

Op verzoek van een lid geeft de Gemeenschapsminister de evolutie van de werkmiddelkosten per leerling in het vrij gesubsidieerd onderwijs (zie bijlage 10) en het voorlopige punten-schema (zie bijlage 11).

Een lid vraagt welke schooljaren met „bedoelde schooljaren" worden bedoeld (aanpassingscoëfficiënt A1, tweede gedachtenstreepje).

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat het over het voorgaande en voorlaatste schooljaar gaat.

Het vorige lid stelt dat de coëfficiënt A2 vertrekt van een geraamde index. Zullen er aanpassingen gebeuren indien de realiteit van deze raming afwijkt ?

De Gemeenschapsminister geeft een ontkennend antwoord. Dit zijn basishypothesen die gebruikt worden bij de opstelling van de begrotingen. Deze uitgangspunten conditioneren de ramingen en de resultaten ervan. Een correctie vloeit er echter niet uit voort.

Het vorige lid merkt op dat ook de werkingssubsidies voor het kosteloos verstrekken van leerboeken vervallen. Hoe is

de situatie dienaangaande in het secundair onderwijs. Is het verplicht hieraan te voldoen, rekening houdend met de leerplicht ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de thans bestaande praktijk van het kosteloos verstrekken van leerboeken in het leerplichtonderwijs niet wordt gewijzigd. Het ontwerp van decreet waarborgt het kosteloos verstrekken van leerboeken in het basisonderwijs en het buitengewoon lager onderwijs. De bestaande bedragen worden geïntegreerd. Voor het voltijds secundair onderwijs blijft de toestand ongewijzigd. Niettegenstaande de verplichting tot het kosteloos verstrekken van leerboeken bestaat, wordt die niet toegepast omdat de overheid zelf in gebreke is gebleven (artikel 12 van de Schoolpactwet). De bestaande toestand blijft ongewijzigd. De budgettaire middelen hiertoe worden ook nu niet voorzien.

Een ander lid stelt vast dat de Gemeenschapsminister de nadruk legt op de loonkost en op het gewicht ervan in de ARGO. Geldt deze parameter voor alle netten ? Hebben die in de praktijk hetzelfde gewicht ?

De Gemeenschapsminister verwijst naar het Politiek Akkoord. De parameters die de indexatie bepalen zijn voor alle netten gelijk. Het is echter niet mogelijk een vergelijking tussen de netten te maken. De toestand verschilt van school tot school. Ook het aantal vastbenoemde personeelsleden en de contractuelen heeft hierbij een invloed.

Het vorige lid stelt dat in het gesubsidieerd onderwijs, zowel officieel als vrij, de loonkost minder doorweegt. Het Politiek Akkoord, met de toepassing van de gelijke parameters, heeft dus een relatief gunstiger resultaat voor het gesubsidieerd onderwijs. Hoeveel bedraagt het in absolute cijfers ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat dezelfde parameters en dezelfde verhoudingen de basis vormen. Indien men zich op de duurste sector richt, dan is dit voordeliger voor de goedkope sectoren. Er bestaat echter een totaal verschillende situatie zowel per net als per school. De loonfactor weegt te zwaar : vandaar de doorgevoerde afbouw van het MVD-personeel.

Een ander lid meent dat de scholen niet zelf verantwoordelijk mogen worden gesteld voor de politieke benoemingen van vroeger. Uit het besef van de bestaande situatie werd geopteerd voor de afbouw van dit MVD-personeel.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat de individuele scholen hiervoor niet verantwoordelijk worden gesteld.

Een lid stelt dat het ontwerp van decreet integendeel een omgekeerd resultaat heeft ingevolge de toepassing van de coëfficiënten 0,6 en 0,4. Het probleem heeft ook te maken met de grootte van de school. Het Gemeenschapsonderwijs heeft veel kleine scholen. Dit heeft echter geen invloed op de vaste kosten. De grootte van de school is hier ook van belang.

Een lid informeert naar de verdeling tussen de scholen van de werkingsmiddelen die aan de ARGO worden toegekend.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat er eerst een voorafname gebeurt van 25 procent. De overblijvende 75 procent wordt door de ARGO volgens objectieve criteria verdeeld zodat er binnen het net bepaalde correcties mogelijk zijn.

Een ander lid wijst erop dat er binnen de andere netten naast een uitbetaling van de werkingsmiddelen ook een terugbetaling aan de koepelorganisaties geschiedt.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit : het gebeurt op vrijwillige basis. Het betreffen daarenboven eerder beperkte bedragen.

Een lid heeft vragen over de samenhang van artikel 2, § 2 met artikel 13 van het decreet van 5 juli 1989 dat in de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving (schoolpactwet) een artikel 32bis invoegt.

Het Politiek Akkoord voorzag dat gedurende vier jaar jaarlijks 75 miljoen frank supplementen zou worden gegeven ten voordele van het gewoon gesubsidieerd basisonderwijs. Ingevolge het decreet van 5 juli 1989 wordt deze 75 miljoen frank cumulatief. In het tweede lid van artikel 2, § 2 wordt er opnieuw tweemaal 75 miljoen frank voorzien. Zijn deze bedragen supplementair ?

De Gemeenschapsminister geeft een ontkennend antwoord. In artikel 10, 1° van het ontwerp van decreet wordt artikel 32bis opgeheven.

Een ander lid dringt er nogmaals op aan dat de vaste kern van het MVD-personeel in de ARGO zou worden bepaald. De centrale raad van de ARGO moet de behoefte bepalen. Het is mogelijk dat de basis en de centrale raad ter zake een andere mening zijn toegedaan. Daarom moet de vaste kern zo vlug mogelijk worden bepaald alsmede de statutaire mogelijkheden van dit personeel.

De Gemeenschapsminister heeft hierover de centrale raad reeds vier maal om advies gevraagd. Hij zal ter zake opnieuw aandringen. Het Politiek Akkoord moet immers correct worden uitgevoerd. Zolang dit advies niet wordt verstrekt kan de Vlaamse Executieve geen gevolg geven aan dit punt van het Politiek Akkoord.

Door de heer A. Laridon wordt een amendement ingediend (stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe strekt in artikel 2, § 1 de woorden „wordt in het kleuteronderwijs rekening gehouden met de gemiddelde aanwezigheid gedurende de bedoelde volledige schooljaren" te vervangen door de woorden :

„wordt in het kleuteronderwijs rekening gehouden met het aantal regelmatig ingeschreven leerlingen op 30 september van bedoelde schooljaren".

Dit betekent een wijziging van het KB van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket : dit impliceert dat de woorden „gemiddelde aanwezigheid" vervangen worden door de woorden „het aantal ingeschreven kleuters" op 30 september.

In de kleuterscholen en -afdelingen wordt het aantal voltijds- en deeltijdswerkende kleuterleid(st)ers bepaald door de gemiddelde aanwezigheid van de kleuters in de loop van de maand september. Tijdens die bewuste maand worden veel inspanningen geleverd opdat zoveel mogelijk alle ingeschreven kleuters in de school aanwezig zouden zijn. Niet zelden worden zieke kleuters naar de school gebracht enkel en alleen om dat gemiddelde hoog te houden en om zo dicht mogelijk het inschrijvingsgetal te benaderen. Afwezigheden bij slecht of koud weer, het later aankomen door het laten uitslapen van de jongste kleuters en andere korte afwezigheden drukken telkens op dat gemiddelde. Tevens ontstaan er spanningen bij de kleuterleid(st)ers om het behoud of verlies

van een paar lestijden. Vanaf oktober daalt de aanwezigheid zonder nog invloed te hebben op de omkadering van het personeel.

Nu blijkt het verschil tussen de gemiddelde aanwezigheid en het aantal ingeschreven kleuters tijdens de maand september niet die omvang aan te nemen dat er grote verschuivingen aan het aantal eenheden op de schaal van het lestijdenpakket worden aangebracht. Met het afschaffen van het berekenen van de gemiddelde aanwezigheid tijdens de maand september bij het berekenen van het lestijdenpakket, willen we bereiken dat een kleuter die normaal ingeschreven is en regelmatig de activiteiten volgt en die wegens bepaalde omstandigheden voor een korte periode afwezig is, toch als een volwaardige kleuter kan worden beschouwd. We zijn ons terdege bewust dat onregelmatigheden kunnen ontstaan. We stellen eveneens een mogelijkheid voor om de controle effectiever te kunnen uitoefenen, aldus de verantwoording.

De Gemeenschapsminister wijst op het verschil tussen de inschrijving, wat relatief gemakkelijk is, en de effectieve aanwezigheid. Kleuters zijn niet onderworpen aan de leerplicht. Hun aanwezigheid is echter een factor van de werking. De controle op de aanwezigheid is echter niet eenvoudig : een momentopname is moeilijk te realiseren. Daarom vormt de gemiddelde aanwezigheid een budgettaire beveiliging.

De indiener van het amendement herinnert aan artikel 7 van zijn voorstel van decreet houdende wijziging van de artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket (stuk 283 (1989-1990) - Nr. 1). Dit luidt als volgt :

„Aan artikel 9 van voornoemd koninklijk besluit wordt een nieuwe paragraaf 4 toegevoegd die luidt als volgt :

„§ 4. De schoolhoofden zenden per 1 oktober of in de omstandigheden bepaald bij artikel 6 van dit koninklijk besluit, aan de bevoegde controle-organismen een lijst met de administratieve gegevens van de ingeschreven kleuters. Die lijsten worden aan de gemeentebesturen bezorgd ter controle op de juistheid en inschrijving”.

Hier wordt dus een stevige controle uitgewerkt.

De Gemeenschapsminister repliceert dat een inschrijving zeer eenvoudig is. Fundamenteel is wel dat de leerplicht niet bestaat voor het kleuteronderwijs.

Een lid stelt dat de aanwezigheid als norm gebruiken veel te rigied en dus onrechtvaardig is.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat steeds over het hele jaar wordt geteld. Dit geldt niet voor de oprichting van kleuterklassen : hier telt het gemiddelde van de maand september.

Iedere kleuter die binnenkomt vormt een verstoring van het begeleidingsproces van de andere kleuters. Vanaf hun 2 1/2 jaar worden ze nagenoeg onmiddellijk naar school gezonden. Deze permanente inschrijving van de kleuters wordt verzekerd, alhoewel men zich hieromtrent op het pedagogisch vlak vragen zou kunnen stellen.

Een lid, tevens mede-ondertekenaar van het bovenvermelde voorstel van decreet, oordeelt dat de formulering van het ontwerp van decreet preciezer is. Men mag geen werkingsmiddelen ter beschikking stellen op basis van een piekperiode. De gemiddelde aanwezigheid over referteschooljaren geeft een duidelijker beeld en is een logischer benadering

van het probleem. Deze formulering leidt tot een grote stabiliteit.

Het amendement van de heer A. Laridon wordt hierna ingetrokken.

Een ander lid vraagt of het correct is dat er per halve dag strikte controles worden uitgevoerd. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat men per halve dag gedurende een volledig schooljaar controles uitvoert.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat men per halve dag de aanwezigheid registreert. De inspectie stelt die vast, maar dit slechts enkele malen per jaar. Deze aanwezigheidslijst is tevens van belang bij gebeurlijke ongevallen.

De verslaggever overweegt om een amendement in te dienen. Het mechanisme van artikel 2 is wel perfect. Het sluit echter niet uit dat een Executieve op een bepaald moment in de toekomst tot een besparing besluit. Dit hangt van het toekomstige beleid af. De besparingen hebben echter tot gevolg dat het bedrag dat het jaar daarop zal worden geïndexeerd kleiner is. Na deze indexering wordt er dus met nieuwe bedragen gewerkt. Dit leidt gedurende jaren tot ingebouwde besparingen.

De Gemeenschapsminister beaamt dat hier een belangrijke opmerking wordt geformuleerd. Het Politiek Akkoord wordt vertaald door het hier bepaalde indexmechanisme. De verslaggever dringt er dus op aan om dit mechanisme correct te respecteren. In de toekomst zal iedere Executieve aan dit decreet gebonden zijn. De verslaggever informeert naar het resultaat toe. Indien hij een amendement indient, dan moet de Gemeenschapsminister de beslissing van de Executieve verdedigen. De voorliggende formule werd immers afgesproken. In de toekomst moet iedere besparing decretaal worden geregeld. De in artikel 2, § 1 vastgelegde parameters gelden voor 4 jaar.

Wel kan het Politiek Akkoord altijd decretaal worden gewijzigd. De huidige formule is echter een correcte vertaling van het Politiek Akkoord. Er wordt nu gevraagd om altijd naar 1990 te refereren.

Een lid stelt dat de verslaggever wil vermijden dat eventuele besparingen structureel naar de volgende jaren worden doorgeschoven. Het Politiek Akkoord voorziet niet dat er besparingen zullen worden doorgevoerd. De verslaggever bedoelt enkel dat er na een besparingsjaar opnieuw van het oorspronkelijke bedrag moet worden vertrokken.

Een ander lid oordeelt dat eventuele besparingen altijd decretaal moeten worden vastgelegd. Dit decreet zal eveneens moeten bepalen hoe het toekomstige mechanisme zal functioneren. Het Politiek Akkoord sluit, inzake het financieringsmechanisme, geen besparingen uit. Een Executieve kan hiertoe steeds besluiten.

De verslaggever stelt dat het Politiek Akkoord beter door zijn opvattingen wordt vertaald. Besparingen moeten jaar per jaar worden bepaald en mogen tot geen automatisme leiden.

De Gemeenschapsminister repliceert dat dit ontwerp van decreet geen beveiliging tegen besparingen inhoudt : dit kan niet decretaal worden geregeld. Iedere Executieve kan hier in een begrotingsdecreet op terugkomen. Indien er ooit wordt bespaard dan moet dit met respect voor het Politiek Akkoord gebeuren. Het gaat hier immers niet om een discussie tussen de netten.

Bij gebeurlijke besparingen zal eveneens decretaal moeten worden voorzien in een artikel dat stelt dat bij het vastleggen van de werkingskredieten voor het volgende begrotingsjaar geen rekening wordt gehouden met de vorige beperkingen. Dit is technisch mogelijk. Maar dan nog kan een Executieve hier in een later decreet van afwijken.

Essentieel is dat men bij besparingen de geest van het Politiek Akkoord moet respecteren : toekomstige besparingen zullen in gelijke mate op al de onderwijsnetten dienen te worden toegepast.

Een lid meent dat waar de verslaggever een structurele besparing vreest, een Executieve op dit ogenblik de politieke moed moet hebben om het lentedecreet te wijzigen.

De verslaggever beaamt dat een vermindering slechts eenmalig is. Door het inbouwen van dit automatisme wil hij de Executieve helpen.

Het vorige lid meent dat iedere politieke meederheid steeds een andere beslissing kan nemen.

De Gemeenschapsminister repliceert dat iedere decretale regeling kan worden gewijzigd, dus ook die welke de verslaggever voorstelt. Indien deze redenering wordt gevolgd, verandert het Akkoord binnen de Executieve. Hij vraagt de verslaggever om zijn amendement niet in te dienen.

De verslaggever gaat hierop in, maar behoudt zich het recht voor om dit amendement in de openbare vergadering in te dienen.

De twee amendementen van mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck worden telkens met 11 stemmen tegen 3 verworpen waarna artikel 2 met 10 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding wordt aangenomen.

Artikel 3

Een lid wil een inzicht krijgen in het puntengewicht. Artikel 3, § 2, derde lid vermeldt de woorden „kan de Vlaamse Executieve" terwijl in de memorie van toelichting sprake is van „zal". Dit vormt een belangrijke nuance.

Voor het puntengewicht voor het schooljaar 1990-1991 wordt rekening gehouden met het buitengewoon, het secundair en het hoger onderwijs. Wordt het basisonderwijs hiervan uitgesloten ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat voor het basisonderwijs niet de datum 31 januari 1990 van toepassing is. Voor het kleuter en het lager onderwijs geldt er immers een speciale beschikking, namelijk de organieke regeling via de datum van 1 februari voor het kleuteronderwijs. Voor het lager onderwijs is dit niet nodig. De regeling hiervoor ligt reeds vast in het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket. Het lid repliceert dat het begrip „puntengewicht" niet voorkomt in de regeling van 1984.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat voor het lager onderwijs ter zake niets verandert. Het koninklijk besluit van 1984 heeft de tellingsdatum op 1 februari bepaald. Het buitengewoon, secundair en lager onderwijs is bij wet geregeld. Een wijziging moet dus bij decreet gebeuren. Vandaar deze alinea in het ontwerp dat de datum vaststelt op 31 januari voor de drie genoemde onderwijsniveaus.

Een commissielid dringt aan op meer duidelijkheid in de tekst. Ook moet de indruk vermeden worden dat het lager onderwijs „vergeten" werd.

Hierop wordt door de Executieve een amendement ingediend dat ertoe strekt in fine van § 2, vijfde lid de volgende zin toe te voegen :

„Voor het lager onderwijs is de tellingsdatum voor het schooljaar 1990-1991, 1 februari 1990”.

Hoewel niet strikt noodzakelijk, beoogt het amendement technische verduidelijking, aldus de verantwoording.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerd artikel 3 wordt met 11 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen.

Artikel 4

Een lid wijst erop dat de ARGO zelf instaat voor het eigenaarsonderhoud van zijn gebouwen. De kredieten hiervoor worden door de ARGO volgens objectieve criteria verdeeld. Welke zijn die objectieve criteria ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij op dit gebied niet tussenkomt. Ongetwijfeld zal de grootte van het gebouwenpark een rol spelen, alsmede de ouderdom van de gebouwen. Hier speelt de autonomie van de ARGO.

Een ander lid beoordeelt artikel 4 als een vrij nauwkeurige invulling van het Politiek Akkoord. Rekening houdend met de specificiteit van dit net wordt een oplossing uitgewerkt. Heeft de Gemeenschapsminister een idee over de totale waarde van het gebouwenpatrimonium van de ARGO ? Voor het onderhoud moet jaarlijks 1 of 2 procent van deze waarde worden voorzien. Hieruit zal kunnen blijken of het voorziene bedrag toereikend is. Vanaf 1996 beschikt de ARGO over een behoorlijk bedrag namelijk 350 miljoen frank. Maar dit bedrag moet steeds in verhouding met de totale waarde worden gezien.

De Gemeenschapsminister herinnert aan de memorie van toelichting. Voor het totale gebouwenpark in Vlaanderen bedraagt de waarde 280 miljard frank waarvan 46 miljard frank voor het Gemeenschapsonderwijs, 44,6 miljard frank voor het gesubsidieerd officieel onderwijs en 189,4 miljard frank voor het gesubsidieerd vrij onderwijs.

Het vorige lid informeert of er problemen zijn inzake de uitvoering van het Politiek Akkoord meer bepaald met betrekking tot de kosteloosheid van het vrijekeuzevervoer.

De Gemeenschapsminister stelt dat dit probleem door het zogenaamde „mammoetdecreet” werd geregeld.

Vervolgens verdedigt mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck de drie amendementen die ze heeft ingediend op dit artikel 4 (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

Zij vreest dat het Politiek Akkoord niet helemaal wordt nageleefd wat het punt betreft waarbij gesteld wordt dat het Gemeenschapsonderwijs in staat moet zijn het eigenaarsonderhoud van de eigen infrastructuur te verzekeren. In de algemene bespreking werd gesteld dat artikel 4 samen moet worden gelezen met artikel 25. De stijging vooropgesteld in artikel 4 zou parallel verlopen met de daling vooropgesteld in artikel 25. Zij heeft dit nagetrokken. Op basis van de uitgaven van 1989 bedragen de minimale kosten in eigenaarsonderhoud voor de ARGO, met de winsten van vorig jaar, en wat waarschijnlijk ook zo in de toekomst zal blijven, 582,9 miljoen frank. Dit bedrag steekt fel af tegen de 100 miljoen frank die artikel 4 voorziet voor 1991 en blijft nog altijd hoger dan de 350 miljoen frank voorzien voor 1995. Vandaar

het amendement om een jaarlijks krediet van 582,9 miljoen frank in de dotatie van de ARGO in te schrijven en dit bedrag jaarlijks aan te passen met de indexformule A2 zoals vastgesteld in artikel 2, § 1, om zo het eigenaarsonderhoud te verzekeren, in de veronderstelling dat haar amendement op artikel 2, § 1 wordt aanvaard. Als men jarenlang een veel te laag krediet toekent, zal volgens de spreker de veroudering en ontwaarding van het patrimonium van het gemeenschaps-onderwijs doorgaan, met het onvermijdelijke gevolg dat men later voor veel grotere kosten zal komen te staan.

Door een tweede amendement wil mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck een nieuw artikel 4bis invoegen (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

Het Politiek Akkoord voorziet in Hoofdstuk VI — Financiering, punt 3.6. dat het principe van de functie „eigen verzekeraar” verder door de Executieve wordt gewaarborgd. De indiener wijst erop dat zolang aan deze verplichting geen uitvoering is gegeven, men in een wettelijk vacuüm verkeert. Bovendien is zij bevreesd dat men zal poneren dat de ARGO met de werkingsenveloppe die verzekering kan waarborgen. Vandaar het amendement om 50 miljoen frank toe te voegen aan het bedrag van de werkingsmiddelen, uitdrukkelijk bedoeld om het patrimonium te verzekeren.

Het amendement (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe strekt om een atikel 4ter toe te voegen betreft de kosteloosheid van het vrijekeuzevervoer in het basisonderwijs. Er staat eveneens in het Politiek Akkoord dat dit voor het basisonderwijs zal worden gewaarborgd.

De spreker vraagt van dit decreet gebruik te maken om die „kosteloosheid” uit het politiek akkoord te bevestigen en in uitvoering te brengen.

In antwoord op het eerste amendement omtrent een krediet van 582,9 miljoen frank voor het eigenaarsonderhoud verwijst de Gemeenschapsminister naar de gegevens van de tabel zoals door hem medegedeeld bij de algemene bespreking, waaruit blijkt dat er budgettair en vanuit het Politiek Akkoord volledig uitvoering is aan gegeven. Er zijn voldoende middelen aanwezig om dat onderhoud te verzekeren en dat is evident.

In bijlage van dit verslag vindt men cijfermatige gegevens i.v.m. de evolutie van de kredieten voor het Gemeenschaps-onderwijs (bijlage 12)

Wat de verhoging van uitgaven voor de functie „eigen verzekeraar” betreft, antwoordt de Gemeenschapsminister dat het principe gerealiseerd wordt. Voor het wagenpark was dit vóór 1 september 1989 ten laste van de Vlaamse Gemeenschap, door toepassing van artikel 57 van de bijzondere financieringswet. Nadien werd deze toestand behouden op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en vanaf 1 januari 1991 zal het rechtstreeks voorzien worden op de ARGO-begroting zelf. Wat de onroerende goederen betreft is het net als in het verleden voorzien in de dotatie en thans in de middelen voor eigenaarsonderhoud. Decretaal dient bijgevolg niets geregeld.

Het derde amendement tenslotte is overbodig omdat het gratis vrije keuzevervoer geregeld is in artikel 3 van het decreet van 5 juli 1989.

Niettemin dringt de indiener aan haar amendement te aanvaarden opdat ook leerlingen die dicht bij de school wonen dan wat als een redelijke afstand wordt beschouwd, van verlaagde tarieven zouden kunnen genieten.

De Gemeenschapsminister noemt dit een onaanvaardbare meeruitgave en vraagt het amendement te verwerpen.

Over de amendementen wordt gestemd. De drie amendementen worden verworpen met 11 stemmen tegen 3.

Vervolgens wordt artikel 4 ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 5

Een lid vraagt wat bedoeld wordt met „bij door de Vlaamse Executieve erkende financiële instellingen“.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat voor verscheidene economische sectoren diverse lijsten aanvaard werden van kredietinstellingen waarop men een beroep kan doen. Het gaat om een formele erkenning van een financiële instelling voor het doel dat in het artikel gesteld wordt. De Gemeenschapsminister verklaart duidelijk dat het niet gaat om het creëren van de mogelijkheid tot discriminatie of uitsluiting van een of andere financiële instelling.

Een lid suggereert daarom dat duidelijkheidshalve tussen de woorden „Executieve“ en „erkende“, het woord „daar-toe“ zou worden ingelast. Dit voorstel wordt door de Commissie eenparig als tekstcorrectie aanvaard.

De Gemeenschapsminister licht verder toe dat het hier gaat om een algemene machtiging om lenings- of leasingovereenkomsten te sluiten inzake uitrustingsapparatuur.

Het betekent niet direct didactisch materiaal, maar wel dat wat nodig is voor het functioneren van de school, zoals bijvoorbeeld een telefax-toestel.

Deze bepaling van artikel 5 is op de eerste plaats een tegemoetkoming aan de rechtmatige vraag van de ARGO die een vlotte werking en rechtszekerheid dienaangaande vroeg. Formeel gezien kan het gesubsidieerd onderwijs deze overeenkomsten ook niet sluiten. Nu echter krijgt men een decretale regeling waarbij dit voor iedereen mogelijk wordt.

Het artikel, zoals verbeterd door de toevoeging van het woord „erkende“, wordt met 11 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 6

Het bedrag van 616.551 frank dat in het eerste lid van de tweede paragraaf wordt vastgelegd, is een jaarlijkse te indexeren forfaitaire toelage, per instelling. Dit laatste was voor een commissielid aanvankelijk niet helemaal duidelijk.

Een lid vraagt of de werkingstoelagen waarover dit artikel het heeft, die zijn zoals bedoeld in artikel 2 van onderhavig ontwerp.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de eerste paragraaf zegt wat die werkingstoelagen betekenen en wat men er mee doet. Het vervangt de tamelijk restrictieve aanwending van de werkingstoelagen met afzonderlijke en soms moeilijke boekhouding.

De verificateurs zullen nog toezicht houden wat de aanwending betreft, maar niet meer over de opportuniteit ervan. Zij zullen enkel nog de bevoegdheid hebben om te controleren of er geen manifeste afwending is van de middelen, d.w.z. de aanwending die bijgevolg geheel vreemd is aan het doel, met name onderwijs verstrekken.

De verslaggever stelt dat de huidige bepaling opgeheven wordt volgens dewelke de werkingstoelagen ten belope van 25 % mogen worden aangewend om de door het Waarborg-

fonds voor Schoolgebouwen gewaarborgde leningen terug te betalen. Mag uit de memorie van toelichting worden afgeleid :

— dat de werkingstoelagen voortaan ook mogen worden aangewend voor de terugbetaling van nieuwe leningen voor schoolgebouwen die niet door het Waarborgfonds worden gewaarborgd ?

— dat zij voortaan eveneens mogen worden aangewend voor de terugbetaling van thans lopende leningen voor schoolgebouwen die niet door het Waarborgfonds werden gewaarborgd ?

De Gemeenschapsminister bevestigt dat de werkingstoelagen inderdaad vrij mogen worden aangewend. Daarenboven is de discussie over het al dan niet mogen betalen van eigenaarsonderhoud met werkingstoelagen thans voorbijgestreefd. Gelet op de nieuwe redactie van het artikel 32 van de schoolpactwet is het enige criterium de inhoud van het contract dat werd afgesloten tussen huurder en verhuurder.

De tweede paragraaf bevat het supplement dat een forfaitaire toelage is.

Op de vraag van een lid of een inrichtende macht van een school haar werkingstoelagen zou mogen gebruiken om haar internaat te laten functioneren, antwoordt de Gemeenschapsminister bevestigend.

Het artikel 6 wordt ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 7

Een lid heeft vragen over het mechanisme van subsidiëring zoals dat in dit artikel wordt geregeld. Blijkbaar worden de inrichtende machten gesubsidieerd, die dan op hun beurt de gelden doorstorten naar de onderwijsinstellingen. Krijgen deze onderwijsinstellingen dan wel altijd datgene waarop ze recht hebben ? Het lid vraagt zich af of er garanties zijn ingebouwd dat dit laatste wel zal gebeuren.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het de inrichtende machten zijn die de rechtspersoonlijkheid hebben en dat zij worden gesubsidieerd. Zij zijn dan verantwoordelijk voor de scholen die onder hun bevoegdheid vallen. In feite is de hier voorgestelde regeling de voortzetting van de vroegere werkwijze, alleen werden de verschillende wettelijke bepalingen hier in één artikel samengebracht, waarbij rekening werd gehouden met de deregulering die het gehele decreet kenmerkt.

Een lid merkt op dat er een grote vrijheid van besteding wordt gegeven aan de inrichtende machten. Voor de ARGO wordt deze vrijheid echter beperkt door de verplichte besteding van 25 procent voor het aanleggen van een reserve. De spreker stelt dan ook vast dat er op dit vlak een ongelijkheid is tussen het gesubsidieerd onderwijs en de ARGO. Dit was niet de bedoeling van het Politiek Akkoord over de ARGO. Voor dit lid moeten de modaliteiten van aanwending van de middelen dezelfde zijn voor alle inrichtende machten. De deregulering moet ook voor de ARGO gelden, zodat die dezelfde vrijheid van handelen heeft als het gesubsidieerd onderwijs.

Door mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck wordt een amendement ingediend dat er toe strekt dat het tweede lid van paragraaf 1 wordt weggelaten (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4). Daardoor wordt de bevoegdheid van de Vlaamse

Executieve ingeperkt voor wat het vastleggen van de wijze van indienen van de aanvraag tot subsidiëring en het uitoefenen van controle op de aanwending van de toelage betreft. Dit amendement wil tegemoet komen aan de bekommernis om zowel het gesubsidieerd onderwijs als het Gemeenschaps-onderwijs op dezelfde voet te behandelen.

De Gemeenschapsminister reageert met te stellen dat ook de ARGO een volledige vrijheid van besteding heeft. De taak van de Commissaris van de Executieve bij de ARGO bestaat er niet in een opportuniteitscontrole uit te oefenen, maar te waken over de wettelijkheid en de budgettaire orthodoxie. De ingebouwde reserve van 25 procent is er gekomen op vraag van de ARGO zelf, om de nodige bijstellingen mogelijk te maken.

Wat het artikel 7 betreft, beklemtoont de Gemeenschapsminister dat dit enkel betrekking heeft op het gesubsidieerd onderwijs. De controle op de opportuniteit van de aanwending van de middelen vervalt hierbij, waardoor het gesubsidieerd onderwijs op dezelfde manier als de ARGO wordt behandeld.

Na deze toelichting trekt de indiener haar amendement in.

De verslaggever vraagt of er een fundamenteel verschil bestaat met de vroegere regeling. Toen werden de werkings-toelagen per school berekend. Wordt dit nu veranderd? Komen de gelden met andere woorden in één grote pot per inrichtende macht terecht, die dan verdeelt over de verschillende scholen.

De Gemeenschapsminister stelt dat er in feite geen fundamenteel verschil is met de vroegere regeling, in die zin dat alle onderwijsinstellingen binnen een zelfde inrichtende macht gesubsidieerd dienen te worden. Op vraag van de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs wordt een grotere vrijheid van besteding gegeven aan de inrichtende machten zelf.

Hetzelfde lid vraagt ook of deze regeling geen problemen stelt voor wat de arbeidswetgeving betreft. In die scholen waar een ondernemingsraad bestaat, heeft deze raad adviesrecht over economische en financiële aangelegenheden.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de participatiestructuur in de ondernemingen een nationale aangelegenheid is, maar dat er wordt gewerkt aan een nieuwe participatiestructuur voor het onderwijs. Daarvoor zal overleg worden gepleegd met de nationale Minister van Arbeid.

Een lid vraagt of het bij de aanwending van de werkings-toelagen voor de inrichtende machten mogelijk wordt om bijvoorbeeld de scholen van het basisonderwijs onder hun bevoegdheid te bevoordelen tegenover die van het secundair onderwijs.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit doch verklaart dat bij dit alles de inrichtende macht rekening moet houden met een gelijke behandeling. Hij is van oordeel dat de grotere bestedingsvrijheid van de inrichtende machten uiteindelijk het basisonderwijs, dat vroeger soms stiefmoederlijk werd behandeld, ten goede zal komen.

Een ander lid is van oordeel dat de formule die hier wordt voorgesteld de vorming van grote entiteiten in de hand zal werken. Vroeger probeerde elke school op eigen kracht rond te komen met de beschikbare middelen, nu krijgen de samenwerkingsverbanden van scholen een veel grotere macht, hetgeen volgens dit lid ten koste zal zijn van de scholen zelf.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat het in alle netten absoluut nodig is om door groeperingen van scholen tot grotere en sterkere gehelen te komen. Dit zal zorgen voor de noodzakelijke sanering van de sector. Ook bij de ARGO wordt de nood aan bundeling van krachten zeer scherp aanvoeld.

In dit kader vraagt een lid wat dan het lot van de kleine gemeentescholen zal zijn.

De Gemeenschapsminister is van oordeel dat de gemeentescholen een eigen functie en specifieke rol te vervullen hebben binnen het onderwijsstelsel en binnen de plaatselijke samenleving. Maar het is duidelijk dat het gemeentelijk onderwijs niet alle taken kan vervullen. Bepaalde onderwijstaken, zoals het deeltijds kunstonderwijs, kunnen dan weer wel als een specifieke gemeentelijke functie worden gezien.

Een lid verklaart dat dit artikel kan worden beschouwd als een goede invulling van artikel 17 paragraaf 4 van de Grondwet. Door middel van het solidariteitsmechanisme kan de inrichtende macht een eigen beleid bepalen en zichzelf een eigen „gezicht" geven. Bovendien wordt aan de grotere gemeenten een goede mogelijkheid geschonken om een eigen scholennet in stand te houden, vooral daar waar er reeds een goed uitgebouwd gemeentelijk net bestaat.

Een andere spreker beklemtoont eveneens de positieve aspecten van de voorgestelde regeling. Ook volgens hem zal de inrichtende macht nu een eigen beleid kunnen voeren. Door een meer rationele gezamenlijke aanpak van bepaalde kosten, zoals bijvoorbeeld het onderhoud van de gebouwen zal er bovendien besparend kunnen worden gewerkt. Het lid vraagt tevens of de werkingstoelagen voorts gedeeltelijk kunnen worden besteed aan de afbetaling van leningen, huurkosten, eigenaarsonderhoud en dergelijke.

Hierop antwoordt de Gemeenschapsminister bevestigend. De deregulering werkt in zulke mate bevrijdend, dat er geen normen meer worden gesteld voor wat de besteding van de middelen betreft. Enkel de 20 %-regel voor de betaling van het meesters-, vak- en dienstpersoneel blijft behouden uit bekommernis voor dit personeel. Voor het overige zijn de inrichtende machten vrij de middelen te besteden zoals zij willen, binnen de wettelijkheid en voor zover deze middelen ten behoeve van het onderwijs worden uitgegeven.

Ten slotte vraagt een lid of door de bepalingen van dit artikel de objectieve criteria voor de subsidiëring op basis van het aantal leerlingen worden ondergraven.

De Gemeenschapsminister ontkent dit. Het aantal leerlingen per leerlingen-soort wordt in cijfers vertaald om de kostprijs van het onderwijs vast te stellen. Op basis hiervan wordt de grootte van de toelagen bepaald. De objectieve criteria gelden dus voor de inkomsten van de inrichtende machten, hetgeen niets te maken heeft met de besteding van deze inkomsten door de inrichtende machten.

Artikel 7 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 8

Bij dit artikel merkt een lid op dat de formulering waarbij de werkingsmiddelen worden onderverdeeld in werkingstoelagen, uitrustingstoelagen, bouwtoelagen en rentetoelagen, niet langer in overeenstemming is met de geest van wat werd gesteld over de vrijheid van aanwending.

De Gemeenschapsminister beaamt dit, maar stelt dat deze tekst een overname is van de tekst van het vroegere artikel 36bis van de wet van 29 mei 1959.

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 9

Dit artikel geeft geen aanleiding tot verdere discussie. Het wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 10

Een lid stelt vast dat de opheffingsbepalingen die in dit artikel zijn opgenomen impliceren dat het middagtoezicht in het kleuter- en lager onderwijs wordt afgeschaft. Wordt dit middagtoezicht in de toekomst gezien als een sociaal voordeel ? Gezien het middagtoezicht nu een onderdeel wordt van de globale werkingsmiddelen, zal het wellicht nuttig zijn om hiervoor een vast bedrag te bepalen.

De Gemeenschapsminister verwijst in zijn antwoord naar het koninklijk besluit van 15 maart 1977, waarin het (omgerekend) bedrag van 170 frank per leerling is vastgelegd. Het middagtoezicht is geïntegreerd in de totale werkingsmiddelen. Het zal wel degelijk deel uitmaken van het besluit van de Executieve over de sociale voordelen, zodat het inderdaad als een sociaal voordeel moet worden beschouwd.

Een lid vraagt wanneer dit besluit zal worden uitgevaardigd. Hij vraagt of dit reeds voor het komende schooljaar zal gelden ?

De Gemeenschapsminister bevestigt formeel dat zulk besluit er nog vóór 1 september zal komen, doch dat het gelet op de gemeentelijke begrotingen ten vroegste op 1 januari 1991 in werking zal treden.

Dit artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 11 tot 13

Bij deze artikelen zijn er geen opmerkingen. Ze worden eveneens met 11 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 14

Bij dit artikel dient de heer A. Laridon een amendement in dat er toe strekt om in punt 2 te bepalen dat het kostgeld dat door de inrichtende macht wordt vastgesteld minstens gelijk moet zijn aan het kostgeld van de ARGO (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4). De indiener argumenteert dat hiermee duidelijk de gelijkheid tussen de netten wordt gesteld. Hij geeft als voorbeeld gemeentelijke internaten waar het kostgeld lager zou zijn dan in internaten van het Gemeenschaps-onderwijs.

De Gemeenschapsminister stelt het voorbeeld dat het lid aanhaalt in vraag. Bovendien wijst hij erop dat gezien de volledige autonomie van de ARGO, deze ook niet meer als referentiekader kan worden gebruikt voor het vaststellen van zulk een kostgeld.

Op grond van deze argumentatie trekt de heer A. Laridon vervolgens zijn amendement in.

Dit artikel wordt vervolgens aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 15 en 16

Deze artikelen worden zonder verdere discussie aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

TITEL II

De verdeling van de middelen bestemd voor
onroerende investeringen in het onderwijs

Algemene bespreking

Een lid stelt vast dat er in deze titel voor wat de onroerende investeringen betreft een regeling tot stand is gekomen die dezelfde is voor de verschillende netten. Dit is een goede vertaling van het Politiek Akkoord, om welke reden hij de voorgestelde regeling dan ook niet in vraag wenst te stellen. Volgens het Politiek Akkoord is de dekkinggraad voor de investeringen 100 procent in het Gemeenschapsonderwijs en in het gesubsidieerd onderwijs 70 procent of 60 procent voor wat het basisonderwijs, respectievelijk de andere onderwijsniveaus en de PMS-centra betreft. De vraag die zich hierbij stelt is echter hoe de resterende 30 of 40 procent in het gesubsidieerd onderwijs zullen worden gesubsidieerd.

Het lid vraagt of dit vanuit de werkingsmiddelen kan worden gesubsidieerd. Het blijkt echter dat die werkingsmiddelen niet op gelijkaardige wijze zijn gestegen.

De spreker stelt ook dat hierover zeer veel discussie is geweest in het gesubsidieerd officieel onderwijs, omdat deze sector de enige is die er op achteruit is gegaan, omdat niet meer genoten kan worden van de extra lage rentevoet. Het verheugt dit lid dat het gemeentelijk Investeringsfonds gevoelig wordt verhoogd en dat er trekkingsrechten voorzien worden voor het onderwijs dat door de gemeenten wordt georganiseerd. Uit het ontwerp van decreet op het gemeentelijk Investeringsfonds blijkt echter dat het gemeentelijk kunstonderwijs, dat een belangrijke sector van het door de gemeenten georganiseerde onderwijs is, hierbij niet aan bod komt, omdat er slechts trekkingsrechten voorzien zijn voor het onderwijs met volledig leerplan. Het lid vraagt dan ook dat de Gemeenschapsminister deze zaak met zijn collega van Binnenlandse Aangelegenheden zou overleggen.

Tevens maakt dit lid melding van het feit dat er voor wat het gesubsidieerd officieel onderwijs betreft voor drie miljard frank aan dossiers is ingediend. De vraag is dan ook of al deze aanvragen zullen kunnen worden gehonoreerd. Ligt er een oplossing bij de aanwending van de 10 procent van de werkingsmiddelen die worden voorbehouden voor de zware didactische investeringen? Men zou de eerste uitrusting van gebouwen als zulke investering kunnen beschouwen.

Een ander lid onderschrijft deze bekommernis voor het gesubsidieerd officieel onderwijs. Daarnaast beschouwt hij de regeling voor wat de zware didactische investeringen betreft als positief. Hij wijst er wel op dat hierbij planmatig te werk moet worden gegaan. Er moet over worden gewaakt dat niet slechts een paar scholen hiervan gebruik kunnen maken zodat andere dan weer niet aan bod komen.

De spreker vindt artikel 25 met betrekking tot de jaarlijkse aanvulling van de investeringsmiddelen van het Gemeenschapsonderwijs een goede vertaling van het Politiek Akkoord. Hiermee wordt duidelijk dat besparingen ten goede komen aan de investeringen. Hierbij stelt dit lid de vraag welk het nagestreefd aantal personeelsleden bij de gebouwenfondsen is. De inkrimping van de personeelskaders mag de goede werking niet in het gedrang brengen.

Wat de aanwending van het gemeentelijk investeringsfonds voor de bijkomende subsidiëring van het officieel gesubsidieerd onderwijs betreft, oordeelt het lid dat dit een goede formule is. Hij vraagt of hiermee tot de 100 procent subsidiëring kan worden gekomen, of dat dit tot 87 procent beperkt blijft, zoals tot nu toe het geval was.

Tevens vraagt het lid hoe het in dit opzicht staat met de reeds lang ingediende en goedgekeurde bouwdoossiers, die tot op heden nog niet werden uitgevoerd. Zal in deze gevallen de nieuwe regeling gelden of blijft hier het vorige stelsel van kracht ?

Een ander lid verklaart dat deze titel belangrijk is omdat hier de investeringen in gebouwen voor lange tijd worden vastgelegd. Zij vergelijkt de bedragen voor de investeringen die voor 1990 golden en degene die in artikel 18 worden vastgelegd. Hieruit concludeert de spreker dat er een forse stijging vast te stellen is voor de beschikbare bedragen voor het gesubsidieerd vrij onderwijs, een lichte stijging bij het gesubsidieerd officieel onderwijs en een daling bij het Gemeenschapsonderwijs. Er wordt vastgesteld dat de investeringsmiddelen voor het officieel onderwijs voor de periode tot 1995 sterk verlaagd worden. Het lid stelt dat haar fractie zich hiertegen verzet.

In deze zin kondigt het lid een amendement aan op artikel 18, dat er toe strekt dat de bedragen worden aangepast, berekend volgens de besparingen die op het personeel van het gebouwenfonds worden doorgevoerd, aangevuld met de verdeelsleutels van artikel 17. Hierop aansluitend zal ook een amendement worden ingediend bij artikel 17. In de hypothese dat deze amendementen worden aangenomen, zal artikel 25 in zijn geheel dienen te worden weggelaten.

Bij dit alles maakt een lid de bedenking dat het berekeningselement voor de verdeling van de investeringen tussen de netten de vervangingswaarde van de schoolgebouwen is. Zulke berekeningswijze komt ten goede aan het net dat het oudste en het grootste patrimonium bezit. De spreker stelt dat dit een handige invulling is van Hoofdstuk VI — Financiering, punt 4,1 van het Politiek Akkoord, maar dat hier in feite geen sprake is van objectieve criteria.

Hetzelfde lid vraagt zich ook af of de denataliteit en de evolutie van de leerlingenpopulaties niet moeten worden ingecalculeerd als objectief criterium. In dit licht is het de vraag of voor de komende vijf jaar de investeringen in gebouwen wel zo prioritair zijn, als het ontwerp wil laten doorschijnen.

Een ander lid verklaart dat de cijfers moeten worden vergeleken met de aanvragen. Hoe verhouden deze cijfers zich tegenover de werkelijke behoeften ? Zo is er bijvoorbeeld een aanzienlijke vraag vanuit de sector van het gesubsidieerd officieel onderwijs, als gevolg van de vernieuwing van het patrimonium die zich na de fusies van de gemeenten heeft doorgezet.

Rekening houdend met de enorme stijging van de bouw-prijzen, blijkt dat met de beschikbare 500 miljoen frank voor

het gesubsidieerd officieel onderwijs slechts een tiental kleine scholen kunnen worden gebouwd. Hieruit blijkt dat voor deze sector de voorziene middelen in elk geval onvoldoende zijn.

Ten slotte wijst dit lid erop dat andere departementen wel geld hebben om te investeren in gebouwen. Zo kan vanuit het departement van Economische Zaken geïnvesteerd worden in het middenstandsonderwijs, het landbouwonderwijs en de VDAB. Het is tekenend dat voor twee departementen, namelijk cultuur en onderwijs, onvoldoende middelen voor investeringen beschikbaar zijn.

In zijn antwoord wijst de Gemeenschapsminister erop dat er wat investeringen betreft manifeste behoeften zijn en dat er niet langer op „stenen" kan worden bespaard. Tevens stelt hij dat de beschikbare kredieten drastisch werden beperkt. In 1982 was nog 10,8 miljard frank beschikbaar, terwijl dat nu nog maar een goede 4 miljard frank is. Zelfs rekening houdend met de denataliteit is er een zeker aanbod van scholen nodig. Er moet worden gestreefd naar schaalvergroting in alle netten om zo de draagkracht van het onderwijs te versterken.

Hetgeen wordt voorgesteld is in feite het strikte minimum voor het onderhoud van de bestaande scholen en dan nog zal het niet zo eenvoudig zijn om deze bedragen te behouden. De Gemeenschapsminister is voorts van oordeel dat de verwaarlozing van de gebouwen in elk geval moet worden voorkomen, zoniet zal men over een tiental jaren voor enorme bijkomende investeringen komen te staan.

De Gemeenschapsminister vermeldt vervolgens dat de opbrengst van de verkoop van gebouwen uit het Gemeenschapsonderwijs nu ten goede komt aan de investeringen. Vroeger werden deze gelden in de staatskas gestort. Alhoewel het hier niet om een onuitputtelijke bron gaat, zullen hiermee toch ook wel belangrijke fondsen worden vrijgemaakt ten voordele van die investeringen. Dit alles moet ook gezien worden als een van de voordelen van de autonomie van de ARGO.

Wat het gesubsidieerd officieel onderwijs betreft stelt de Gemeenschapsminister dat er tegenover de jaren 1989 en 1990 toch een verhoging van ongeveer 100 miljoen frank wordt voorzien. Dit is zeker niet voldoende gezien de enorme behoefte en het reeds vermelde bedrag van 3 miljard frank aan dossiers dat nog is ingediend, maar het is toch al iets.

De Gemeenschapsminister deelt ook mee dat op zijn verzoek in de tekst van het ontwerp van decreet op het gemeentelijk Investeringsfonds is opgenomen dat ook het deeltijds kunstonderwijs zal kunnen worden gesubsidieerd. De tekst van het ontwerp ligt nog voor advies bij de Raad van State en is dus nog niet bij de Vlaamse Raad ingediend, maar de Gemeenschapsminister bevestigt formeel dat het kunstonderwijs in het ontwerp aan bod komt.

Verder wijst hij ook op een verhoging van een aantal posten, zoals het voorzien van middelen voor eigenaarsonderhoud, daar waar vroeger niets was voorzien.

De Gemeenschapsminister is nog van oordeel dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de zogenaamde eerste uitrusting, die rechtstreeks aan de bouwinvesteringen dient te worden gekoppeld en het later aanschaffen van de zuiver didactische zware apparatuur.

De eerste uitrusting wordt aangebracht in functie van de bereikte schoolbevolkingsnormen op het ogenblik van het

afleveren van de nieuwe gebouwen en de gebouwenuitbreiding.

Bij de behandeling van het decreet van 5 juli 1989 werden als bijlage bij het verslag definities gegeven van de verschillende begrippen.

Zware didactisch apparatuur kan worden aangeschaft ook buiten het hiervoor geschetste kader van de realisatie van nieuwe gebouwen.

Het begrip werd niet gedefinieerd teneinde geen beperkende omschrijving te moeten opleggen. Het komt aan de DIGO en aan de ARGO toe om hiervoor richtlijnen voorop te stellen.

Eigenlijk gaat het over de aanschaf van uitrusting die niet of zeer moeilijk kan gefinancierd worden met de gewone werkingstoelagen. Dit is vooral een probleem dat zich stelt in de technische scholen, die voor dit soort apparatuur dikwijls een beroep moeten doen op sponsoring.

Wat het Gebouwenfonds van het gemeenschapsonderwijs betreft, stelt de Gemeenschapsminister dat een bezetting met 380 personeelsleden ruim voldoende moet zijn voor de goede werking. Het kader van deze instelling was zeker te groot. De overschakeling van de ambtenaren uit het Gebouwenfonds zal ten goede komen aan de andere departementen.

Wat de mogelijke restbetoelaging uit het gemeentelijk Investeringsfonds betreft, stelt de Gemeenschapsminister dat het Investeringsfonds zelf zal moeten bepalen hoe groot deze subsidiëring zal zijn. Waarschijnlijk zal het zoals bij de huidige regeling gaan naar een subsidiëring tot 87 procent.

De reeds goedgekeurde, maar nog niet uitgevoerde dossiers blijven aan het vroegere systeem onderworpen.

De Gemeenschapsminister verwerpt tevens de amendering van mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck en de hierin voorgestelde berekeningswijze van de grootte van de toelagen. In het ontwerp wordt het gelijkheidsbeginsel in de praktijk gebracht, alhoewel de Gemeenschapsminister toegeeft dat een volkomen gelijkheid niet realiseerbaar is.

Een lid wenst nog te vernemen of, indien de subsidiëring in het gesubsidieerd officieel onderwijs, na de bijkomende subsidies uit het gemeentelijk Investeringsfonds beperkt blijft tot 87 procent, de resterende 13 procent dan tegen markttrente dient te worden geleend.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit. Hij verwijst hiervoor naar de sinds 1973 bestaande situatie.

Hierop inhakend dient mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck een amendement in bij artikel 20 dat rentetoelagen voorziet om de kosten van de markttrente te overbruggen (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat dit voorstel inhoudt dat het bestaande systeem van rentetoelagen wordt bevestigd.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 17

Door mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck wordt een amendement ingediend (stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe

strekt in § 1 na de woorden „in het onderwijs worden ” de volgende woorden in te voegen :

„na afhouding van de kredieten voor het eigenaarsonderhoud in het Gemeenschapsonderwijs en van de integraal aan de ARGO toegewezen middelen ingevolge de personeelsafvloeiing bij de gebouwenfondsen, ...”.

In de verantwoording wordt verwezen naar de correcte uitvoering van het Politiek Akkoord.

Een lid had aanvankelijk berekend dat het verschil tussen de kredieten voor het eigenaarsonderhoud voorzien in de begroting 1990 en de bedragen voorzien vanaf 1991 een vermindering met 727 miljoen frank per jaar bedraagt. Op 4 jaar is dit dus een vermindering met bijna 3 miljard frank.

In 1989 besteedde het Gemeenschapsonderwijs meer dan 580 miljoen frank aan het eigenaarsonderhoud. Dit bedrag werd afgenomen van de enveloppe van het Gebouwenfonds, met andere woorden van de totale investeringskredieten.

Met de bedragen die de Executieve in het ontwerp van decreet voorziet voor de post eigenaarsonderhoud en de ingevolge artikel 25 voorziene compensatie voor de afbouw van het personeel van het Gebouwenfonds is er een reëel bedrag van 1,202 miljard frank beschikbaar voor het Gemeenschapsonderwijs.

Oorspronkelijk had het lid slechts op 921 miljoen frank gerekend. Zij erkent dat het bedrag dus hoger ligt. Toch is dit nog steeds een vermindering met 427 miljoen frank per jaar ten overstaan van de begroting 1990.

Dit jaarlijkse verlies van 427 miljoen frank staat tegenover de verhoging van de investeringskredieten voor het vrij gesubsidieerd onderwijs met 637 miljoen frank per jaar. Het Gemeenschapsonderwijs lijdt dus een ernstig verlies aan investeringsmogelijkheden in vergelijking met het vrij gesubsidieerd onderwijs.

De Gemeenschapsminister repliceert dat hier ook een niet precies bepaalbare, maar toch reële factor een rol speelt, namelijk de verkoop van de gedesaffekteerde gebouwen. De opbrengst hiervan zal in 1991 in de honderden miljoenen frank belopen. Deze factor is echter eenmalig en niet structureel. Voor 1991 stelt zich dus geen probleem.

Rekening houdend met de 100 procent financiering van de schoolgebouwen van het Gemeenschapsonderwijs is de situatie in het gesubsidieerd onderwijs verschillend. In het gesubsidieerd officieel onderwijs zijn de gemeenten de eigenaars van de schoolgebouwen. Toch doen zij hiermee niet wat zij willen : indien de gebouwen binnen de vooropgestelde periode worden gedesaffecteerd dan moeten de subsidies volledig of gedeeltelijk worden terugbetaald. Bovendien zijn niet zozeer de gebouwen maar wel de terreinen waardevol. De vrijheid van het gesubsidieerd onderwijs is inzake gebouwen relatief.

Met 15 procent van de leerlingen krijgt het Gemeenschapsonderwijs 23 procent van de kredieten en het vrij gesubsidieerd onderwijs, met 70 procent van de leerlingen, 61 procent van de kredieten. Er bestaat dus een zekere spanning, los van de 100 procent versus de 60-70 procent financiering.

Hier wordt volgens de Gemeenschapsminister een billijke verhouding ingeschreven die een eerlijke vertaling is van de behoefte naar financiering toe. Het is dus een bepaalde finale politieke verhouding die zo goed mogelijk wordt vertaald.

Inzake werkingssubsidies blijft een verhouding van 3 tegenover 8 bestaan. Hier werd artikel 17 van de Grondwet veel minder verwezenlijkt. Men vertrekt hier van het bestaande toestand, terwijl de indexering wordt toegepast. Hier gebeurt dus een bepaalde politieke keuze.

De verslaggever wenst een globaal overzicht van de verschillende financieringstechnieken alsmede op basis van de begrotingen 1990 en 1991 een concreet cijfer. Dit zal een duidelijk beeld geven, zeker indien men rekening houdt met de schoolpopulatie in de verschillende netten.

Het amendement van mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3 waarna artikel 17 met 10 stemmen tegen 3 wordt aangenomen.

Artikel 18

Door mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck wordt een amendement ingediend (stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe strekt § 1 te vervangen door wat volgt :

„§ 1. Voor de begrotingsjaren 1991 tot en met 1995 gelden telkens volgende bedragen voor de investeringen :

- het Gemeenschapsonderwijs : 1.607,2 miljoen
- het gesubsidieerd officieel onderwijs : 461,2 miljoen
- het gesubsidieerd vrij onderwijs : 1.909,2 miljoen".

De verantwoording stelt dat hier een correcte uitvoering van het Politiek Akkoord wordt beoogd.

Het Politiek Akkoord betreffende de ARGO voorziet : „de reductie van het personeel komt de gebouwen ten goede". De reductie van het personeel bedraagt 580 (in dienst van GFRS op 1.3.1990) - 271 (gebouwenfunctie ARGO) = 309 eenheden. De gemiddelde weddelast 1991 bedraagt 923.063 frank en de gemiddelde werkingskost bedraagt (excl. gebouwen) 77.586 frank of samen 1.000.649 frank voor 309 eenheden betekent dit 309,2 miljoen. Deze middelen komen de ARGO toe. De totale beschikbare enveloppe, voor verdeling, bedraagt 3.977,6 miljoen. Hiervan moeten vooraf 309,2 miljoen (personeelsafvloeiing) + 582,9 miljoen (eigenaarsonderhoud, artikel 4) = 892,1 miljoen toegekend worden aan de ARGO ; de overige 3.085,5 miljoen worden verdeeld volgens de verdeelsleutels van artikel 17.

Voor de jaren 1991 tot en met 1995 gelden bijgevolg volgende bedragen :

- Gemeenschapsonderwijs : 309,2 + 582,9 + 715,1 = 1.607,2 miljoen ;
- gesubsidieerd officieel : 461,2 miljoen ;
- vrij gesubsidieerd : 1.909,2 miljoen.

In tegenstelling tot de voorgestelde regeling van het ontwerp is het amendement een perfecte vertaling van het Politiek Akkoord en geeft het geen aanleiding tot meeruitgaven inzake investeringen en eigenaarsonderhoud.

De verslaggever wil vernemen wat men onder zware didactische apparatuur dient te verstaan.

De Gemeenschapsminister wijst op het onderscheid tussen de notie „eerste uitrusting" die eigen is aan de gebouwen en „zware didactische apparatuur".

Het begrip wordt niet specifiek omschreven teneinde een zekere marge te behouden maar is van die aard dat het niet uit de werkingskredieten kan worden gefinancierd. Dit geldt zowel voor de ARGO als voor het gesubsidieerd onderwijs.

Een lid vraagt of de DIGO een omschrijving zal geven. Zij wijst op het verschil met het principe van de vrije aanwending van de middelen en de responsabilisering van de inrichtende machten. Moet men tussenkomen in de aanwending van de werkingskredieten ?

De Gemeenschapsminister oordeelt dat niemand er belang bij heeft dit begrip nauwkeurig te omschrijven. Dit begrip kan immers in de toekomst evolueren. Eerste uitrusting is alles wat direct verbonden is aan nieuwe gebouwen, aan uitbreidings- of verbouwingswerken. Zware didactische apparatuur kan onder de eerste uitrusting vallen indien ze wordt aangeschaft op het ogenblik van de nieuwbouw of vernieuwbouw. Het komt aan de DIGO en de ARGO toe om hier richtlijnen voor op te stellen. In het belang van het goed functioneren van het onderwijs, rekening houdend met de autonomie en de responsabilisering, dient geen strakke aflijning van het begrip gegeven. Dergelijke apparatuur kan echter niet worden gefinancierd uit de gewone werkmiddelen van een school. Een omschrijving van het begrip zou de nodige dynamiek beknotten.

De verslaggever informeert waarom het ontwerp van decreet verschillende begrippen door elkaar gebruikt : zwaar didactisch materieel, eerste uitrusting. Hij pleit voor soepelheid, zoals bij de werkingstoelagen. Tien procent van de investeringsmiddelen kunnen naar zwaar didactisch materieel gaan. Zowel nu als in het verleden werd en wordt er, terecht of onterecht, tussen de scholen een concurrentiestrijd gevoerd op basis van didactisch materieel. Hij noemt het onverantwoord dat geld om een andere dan om een didactische reden wordt besteed.

De Gemeenschapsminister beaamt dit.

Hij wijst echter op de vroegere discussie tussen de MFO (Materiële en Financiële Organisatie) en het Gebouwenfonds. De zware uitrusting vormde een eeuwig twistpunt tussen beide diensten.

De ARGO draagt nu beide functies in zich en DIGO in feite ook, althans inzake investeringen. De scholen behouden hier echter hun werkingsbudget ; de vroegere kern blijft in feite bestaan.

In bijlage 13 worden de begrippen „moderniseringswerken, geschiktmakingswerken, eigenaarsonderhoud, uitbreidingswerken, eerste uitrusting“, nader toegelicht.

Het amendement van mevrouw A.M.-Neyts-Uyttebroeck wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3, waarna artikel 18 met 10 stemmen tegen 3 wordt aangenomen.

Artikel 19

Dit artikel wordt zonder opmerkingen met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 20

Bij dit artikel wordt door mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck een amendement ingediend (stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe strekt in fine van 1° de volgende zin toe te voegen :

„Ten aanzien van het officieel gesubsidieerd onderwijs zal de DIGO tevens instaan voor het toekennen van rentetoela-

gen voor het niet-gesubsidieerde gedeelte, ten belope van het verschil tussen de marktrente en 1,25 procent".

Zij verantwoordt dit als volgt.

Vorig jaar werd, bij de bespreking van het Mammoetdecreet, afgesproken dat een bijzondere regeling zou worden uitgewerkt t.a.v. het officieel gesubsidieerd onderwijs. Dit is niet gebeurd, en ook het huidige ontwerp voorziet hierin niet. Het voert voor het officieel gesubsidieerd onderwijs dezelfde regeling in als die die geldt voor het vrij onderwijs. Aangezien het gemeentelijk en provinciaal onderwijs een vorm van onderwijs is ingericht door en voor de volledige gemeenschap, verdient het een regeling die voordeliger is dan die die ten aanzien van private instellingen geldt.

De voorgestelde regeling komt neer op het behoud van het vroegere stelsel voor het officieel gesubsidieerd onderwijs.

Dit amendement wordt met 10 stemmen tegen 3 verworpen.

Artikel 20 wordt met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 21 tot en met 24

Deze artikelen worden zonder opmerkingen telkens met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 25

Door mevrouw A.M. Neyts-Uyttbroeck worden op dit artikel twee amendementen ingediend (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

In hoofdorde wordt voorgesteld dit amendement weg te laten.

In bijkomende orde wordt voorgesteld dit artikel te vervangen door wat volgt :

„De in artikel 18, § 1 bedoelde investeringsmiddelen van het Gemeenschapsonderwijs worden tot en met het begrotingsjaar 1995 aangevuld met 309,2 miljoen frank per jaar".

Beide amendementen worden telkens met 10 stemmen tegen 3 verworpen. Artikel 25 wordt met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

TITEL III

Buitengewoon onderwijs

Algemene bespreking

Een lid formuleert enkele bedenkingen met betrekking tot het puntengewicht. Zij wijst op het zeer grote verschil ter zake tussen het BLO en het BUSO. De financiën voor het BLO en het BUSO mogen niet worden samengevoegd, daardoor kampt het buitengewoon lager onderwijs nu voortdurend met financiële problemen.

Het lid wijst ook op de hangende gerechtelijke procedures met betrekking tot de betaling van het personeel betrokken bij de begeleiding van het busvervoer voor het BUSO. De Vlaamse Gemeenschap geeft voor deze personeelsleden een subsidie die echter onvoldoende is.

De subsidiëring van de werkingsmiddelen van het BLO is dus onvoldoende.

Zoals in het gewoon onderwijs verandert de tellingsdatum en valt de tien procent weg. Het lid heeft hierbij enkele vragen. Uit de memorie van toelichting blijkt dat er 706 leerlingen van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs overgaan. Dit betekent voor het gewoon onderwijs een afvloeï van 0,06 procent. Voor het buitengewoon onderwijs betekent dit echter een aangroei van 2,19 procent. Hier speelt immers een totaal andere verhouding. Wie moet de rekening van die overgang betalen ? Het zou immers kunnen dat met de nieuwe regeling het buitengewoon onderwijs na 1 februari opnieuw aangroeit. Is het niet gerechtvaardigd dat, indien de toename meer dan 10 procent bedraagt, deze scholen de toename inzake het aantal uren behouden. Het duurt immers nog een jaar vooraleer het buitengewoon onderwijs aanvullende subsidies krijgt. Gezien de werkingsmiddelen voor het buitengewoon onderwijs beperkt zijn, pleit zij voor het behoud van de 10 procent-regel.

Het is daarom ook noodzakelijk dat de PMS-centra zo vroeg mogelijk een juiste oriëntering van de leerlingen realiseren.

Met betrekking tot het gelijkheidsprincipe wijst zij erop dat er in het gesubsidieerd onderwijs, in tegenstelling tot het Gemeenschapsonderwijs, geen rekenplichtigen te vinden zijn. Het principe bestaat, maar de noodzakelijke kredieten moeten bij koninklijk besluit worden bepaald. Reeds verscheidene jaren zijn er geen kredieten voorzien. Is dit niet in strijd met artikel 17 van de Grondwet ?

Een ander lid vraagt naar een stand van zaken inzake de mogelijke subsidiëring van het personeel extern aan het onderwijs.

Met betrekking tot de teldatum en de uitbouw oordeelt hij dat deze teldatum een positief gegeven is uit het ontwerp van decreet. De scholen hebben vooraf maatregelen kunnen nemen wat de uitbouw gunstig beïnvloedt. Dit stelt zich anders voor wat de uitbouw van het buitengewoon onderwijs betreft. Dit onderwijs bezit onvoldoende leerlingen om een behoorlijk aanbod te hebben. Het moet klassen maken voor twee of drie jaren samen. De uitbouw van die scholen betekent dat voor dit onderwijs jaarlijks een klas meer kan hebben, zodat het naar een pedagogische afgewerkte structuur toegroeit. Moet hier op de algemene regel geen uitzondering worden gemaakt ?

Een lid begrijpt niet waarom men van de 10 procent-regel is afgestapt. Slechts een relatief klein aantal leerlingen worden tweemaal geteld. Zal de invoering van de nieuwe teldatum dit verhinderen ?

In de BLO-scholen treedt de grootste beweging inzake populatie op. De overgang van het kleuter naar het lager onderwijs is zeer belangrijk. Wel staan de ouders dikwijls sceptisch tegenover de opmerkingen van de PMS-centra die een vrij grondig onderzoek verrichten. Het probleem situeert zich bij de reactie van de ouders. De Gemeenschapsminister heeft echter zelf een aantal twijfels vermits hij een overgangsmaatregel voorziet (artikel 43).

De Gemeenschapsminister beaamt het verschil in puntenweging tussen het BLO en het BUSO. Voor het BUSO bedraagt dit het dubbele. Uitgaande van wat bestaat wordt dit verschil nu bestendigd. Vooralsnog gebeurde er nog geen herschikking. In de toekomst zal aan dit te grote verschil moeten worden gesleuteld. Het is echter evident dat het BUSO meer zal blijven ontvangen, maar het te grote verschil zal worden weggewerkt.

De overgang van een kind van het gewoon onderwijs naar het BUSO brengt voor de ouders veel kosten mee. Ook kan de extra-benadering van het kind stigmatiserend werken. Hij beaamt dat er een neiging bestaat om het kind toch naar het gewoon onderwijs te zenden. Nu begint de uittocht naar het buitengewoon onderwijs na oktober. Ingevolge het breed recruiteringsveld wordt de 10 procent gemakkelijk bereikt. Rekening houdend met de overgang naar het volgende schooljaar toe wordt de 10-procentregel nu opgegeven. Dit is een maatregel van goed beheer.

Op de Europese Raad van Ministers van Onderwijs legde de Gemeenschapsminister er de nadruk op de noodzaak van het buitengewoon onderwijs. Zijn Europese collega's stelden het bestaansrecht van het buitengewoon onderwijs in vraag en pleitten voor een volledige integratie. De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat PMS-centra in andere landen niet bestaan. Voorts wijst hij op het geïntegreerd onderwijssysteem (GON) waarbij de kinderen in het gewoon onderwijs worden gehouden met een begeleiding vanuit het buitengewoon onderwijs. Ook dit systeem is uniek. Hij beaamt dat de PMS-centra goed werk leveren, maar hij wil tevens pleiten voor een grotere onafhankelijkheid van de PMS-centra van de scholen. Dit is nu van belang voor de omvang van de subsidies.

De concrete vertaling van het gelijkheidsprincipe inzake de rekenplichtigen vormt één van de cruciale punten. Theoretisch worden ze voorzien, in de praktijk niet.

Momenteel loopt een procedure bij de Raad van State.

Met betrekking tot het Fonds 81 merkt de Gemeenschapsminister op dat het onderscheid tussen de MPFs en het buitengewoon onderwijs niet steeds even duidelijk is. Wie doet wat en wie financiert wat ? Het is nodig om een objectieve status quaestionis te maken. De verhoudingen tussen de scholen voor het buitengewoon onderwijs, over alle netten heen, is goed. Zo bestaat er een gemeenschappelijk busvervoer. Ook werd in het verleden een bijzondere gunstige omkadering vastgelegd.

Een lid vraagt of dit één der redenen is waarom er een veel groter percentage migrantenkinderen het BLO volgt dan het gewoon onderwijs. Het groter aantal voordelen kan hierin een rol spelen. Het is immers niet de bedoeling dat kinderen met taalachterstand in het BLO terechtkomen, dus moeten er andere redenen zijn.

De Gemeenschapsminister oordeelt dat dit sociologisch wordt bepaald. Benaderen bepaalde vormen van BUSO niet dicht bepaalde vormen van het vernieuwd beroepsonderwijs ? Een categoriale werking leidt echter steeds tot onvolkomenheden. In soepelheid moet er worden gewerkt aan een inhoudelijke, kwalitatieve herstructurering van het onderwijsveld zelf. Teneinde een geïntegreerd advies uit te werken zal de Vlaamse Onderwijsraad worden ingeschakeld. Daarom zal de VLOR niet alleen uit onderwijsmensen worden samengesteld. Ook de sociaal-economische en culturele sectoren zullen bij de VLOR worden betrokken. De SERV was hiertegen wel gekant. Toch zullen deze sectoren in de VLOR worden geïncorporeerd. De SERV is echter niet bereid om de onderwijssector bij hun eigen werking te betrekken. De onderwijsvakbonden zetelen immers niet in de SERV.

Voor de scholen in oprichting voorziet artikel 170 een afwijking. Dit slaat echter niet op groeiende scholen. Men moet in deze sector de scholen beschermen tegen de eigen mogelijkheden die soms worden onderschat. In het buitengewoon onderwijs treedt er een grote daling inzake populatie op. Indien men geen rekening houdt met de migrantenpopulatie, dan zouden de cijfers nog scherper zijn.

Een lid stelt dat een aantal leerlingen zich in een „schemerzone" bevinden tussen het beroepsonderwijs en het buitengewoon onderwijs. Dit heeft te maken met de denataliteit. Er treedt inderdaad een gedeeltelijke overlapping op. Rekening houdend met de door haar benadrukte verhoudingen zou het aantal leerlingen van het buitengewoon onderwijs aanzienlijk kunnen toenemen indien de leerlingen, die in feite niet in het beroepsonderwijs thuishoren, dit onderwijstype voor het BO verlaten.

De Gemeenschapsminister verstrekt ook nadere gegevens over de omkadering in het buitengewoon onderwijs (zie bijlage 14).

Artikelsgewijze bespreking

Artikelen 27 tot 43

Deze artikelen worden zonder nadere opmerkingen telkens met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 44

Door de heer A. Laridon wordt een amendement ingediend (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe strekt een nieuw artikel 44 bis in te voegen dat luidt als volgt :

„Artikel 44 bis

In aansluiting bij artikel 2° van de wet van 6 juli 1970 waardoor de opvangtehuizen ingericht worden die met een openstelling van 365 dagen per jaar leerlingen opvangen, bepaalt de Vlaamse Executieve de oprichtingsnorm, de ambten, de bekwaamheidsbewijzen, de wedde- en prestatieschalen en de omkaderingsnormen".

Het besluit betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de weddeschalen en de bezoldigingsregeling in het buitengewoon onderwijs is niet van toepassing op de opvangcentra, aldus de verantwoording.

De indiener voegt hieraan toe dat, niettegenstaande het positieve van een regeling voor het buitengewoon onderwijs, de opvangcentra voor gehandicapte kinderen hierin blijkbaar vergeten zijn. Hij betreurt dit. Deze centra vangen gedurende de verlofperiodes en de weekends kinderen op. Er bestaan drie dergelijke centra waaronder deze van De Haan en Lommei. Wat wordt er voor het personeel voorzien ? Het personeel heeft immers nog geen statuut. Daar het hier een bepaalde vorm van buitengewoon onderwijs betreft moet dit in Titel III worden geregeld.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de hier geschetste problematiek correct is. Een nieuwe rechtsgrond voor de regeling ervan is niet nodig. Syndicale onderhandelingen hebben tot gevolg gehad dat het statuut van dit personeel werd vastgelegd. Vóór 1 november 1990 zal het protocol in een besluit van de Executieve worden vertaald.

Het amendement van de heer A. Laridon wordt hierop ingetrokken. Artikel 44 wordt met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 45

Dit artikel wordt zonder opmerkingen met 10 stemmen tegen 3 aangenomen.

TITEL IV

Secundair Onderwijs

In samenhang met deze titel worden de volgende onderwerpen behandeld.

- het voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderricht in het secundair onderwijs
- Stuk 190 (1988-1989) - Nr. 1
- het voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lespakket „Vlaamse Beweging" in het secundair onderwijs
- Stuk 195 (1988-1989) - Nr. 1
- het voorstel van decreet van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in het onderwijs
- Stuk 213 (1988-1989) - Nr. 1.
- het verzoekschrift van de heer E. Krekels en mevrouw A. Anthonissen-Van Oekel namens het Oudercomité Sint-Jan Berchmanscollege te Westmalle betreffende de noodzaak aan evaluatie van het eenheidstype in het secundair onderwijs
- Verzoekschrift nr. 7 (1989-1990).

Algemene bespreking

Een lid verklaart dat zijn fractie een amendement zal indienen om de basisstam van 27 uren terug te brengen tot 24 uren om aldus het optionele deel van de scholen ruimer te maken.

Zowel in het vrij onderwijs als in het Gemeenschapsonderwijs is men dit standpunt niet ongenegen. Voorts stelt het lid volgende vragen aan de Gemeenschapsminister.

— in de tweede graad is er een vijfde leerjaar mogelijk voor het beroepssecundair onderwijs. Waarom kan dit niet voor het technisch secundair onderwijs ?

Aldus zou er immers een kwalificatiediploma kunnen worden behaald.

Wat is de bedoeling van de afwijkingsmogelijkheid die in aantal uren niet gelimiteerd is (cf. memorie van toelichting) ?

— Wordt met „tijdelijk onderwijs" en „deeltijds onderwijs" hetzelfde bedoeld, of is er een verschil ?

— Op het niveau van de eerste graad wordt, naast het leerjaar A, een leerjaar B en een leerjaar B-variant voor migranten voorzien. Van de vroegere „aanpassingsklas" is er in het ontwerp geen spoor meer. Waarom wordt met leerjaar -B-variant de ghettovorming in feite aangemoedigd ?

— Hoort het beroepsvoorbereidend jaar bij de middenscholen of bij het technisch en beroepsonderwijs ?

Een ander lid stelt dat de organieke regeling van het deeltijds beroepssecundair onderwijs waarmee uitvoerig is geëxperimenteerd, na de verlenging van de leerplicht, een bijzonder interessant systeem is.

Hetzelfde lid stelt dat het begrip „structuur" aan een nieuwe definitie toe is.

Er bestaat nog steeds een spanningsveld tussen enerzijds de vrijheid van onderwijs en anderzijds de regulerende be-

voegdheid van de overheid die voortvloeit uit haar subsidiërende rol. Daarom is de sluitende juridische redenering van de memorie van toelichting belangrijk die tussen die twee spanningsvelden een duidelijke lijn trekt. De Gemeenschap heeft aldus het recht ter behartiging van het algemeen belang een bepaalde leerstof verplicht te stellen voor een bepaald niveau of type van onderwijs. Dit houdt geen aanslag in op de vrijheid van onderwijs. Een systeem van overheersende basisvorming is daarbij geoorloofd. De vrijheid van onderwijs zoals nu vastgelegd in de Grondwet, verplicht de staat niet om onderwijs te creëren dat zou tegemoetkomen aan elke individuele verwachting van elke individuele groep leraars. De conclusie van de memorie van toelichting is volgens dit lid heel belangrijk ; immers

1. zowel actieve als passieve onderwijsvrijheid dient gerealiseerd te worden binnen een kader dat door de wetgever wordt vastgesteld.

Beide zijn niet onbeperkt.

2. De overheid heeft aldus niet de plicht om op vraag van om 't even wie welk onderwijs te organiseren of te subsidiëren.

Er bestaat geen subjectief recht van de ouders ten aanzien van het onderwijs.

De juridische argumentatie is van bijzonder belang voor de toekomstige organisatie van het secundair onderwijs en om mogelijke controversen in de toekomst te vermijden.

Het systeem impliceert een regeling voor een stuk verplichte basisvorming in de eerste graad. Het lid meent dat een aspect van deze regeling toch nog problemen stelt, met name artikel 53, § 2 van het ontwerp.

Hoewel het advies van de Raad van State aanvankelijk wordt gevolgd (de wetgever legt vast wat onder minimum basisvorming in de eerste graad dient te worden begrepen), geeft de Executieve zichzelf niettemin de mogelijkheid om individuele afwijkingen gesteund op ruime criteria toe te staan op een aantal lesuren.

Het lid is van oordeel dat deze definiëring te ruim is. Ofwel dient het advies van de Raad van State te worden gevolgd ofwel wordt een vrij grote uitzonderingsmogelijkheid voorzien voor de Vlaamse Executieve die uiteindelijk ook arbitrair kan zijn. Het lid stelt dat afwijkingsmogelijkheden mogelijk moeten zijn. De wetgever kan het onderwijslandschap immers niet voor eeuwig vastleggen zodat de nodige soepelheid dan ook vereist is. Het lid stelt voor dat de Executieve de besluiten met betrekking tot afwijkingsmogelijkheden zou moeten laten bekrachtigen door de Vlaamse Raad om aldus tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State.

Met betrekking tot de inhoud van de vakken wordt volgens het lid gevolg gegeven aan het advies van de gehele onderwijswereld. De decreetgever moet zich dan ook zoveel mogelijk op deze consensus steunen.

Met betrekking tot het vak geschiedenis werd via de media een niet-correcte voorstelling van de feiten gegeven. Historische en geografische dimensie was uitdrukkelijk voorzien. Het is duidelijk dat in alle scholen, uitgezonderd het beroepssecundair, het vak geschiedenis in praktijk wel degelijk aan bod kwam. Theoretisch zou het mogelijk geweest zijn in het secundair onderwijs een onderwijscurriculum uit te bouwen zonder één uur geschiedenis. Deze theoretische mogelijkheid moest worden geschrapt. De opsomming van de vakken zoals ze nu voorligt, is de goede minimale omschrijving van datgene waar de decreetgever zich mee kan inlaten.

Een lid verklaart thans niet de mening te vertolken van het IPOC tegen het eenheidstype, omdat het verzet te veel en te nadrukkelijk uit die organisatie kwam.

De oorspronkelijke bedoeling van het VSO, een oplossing bieden voor het traditioneel onderwijssysteem, mag niet worden vergeten. Type I had meer zorg voor het kind dan type II. De democratisering werd meer naar voor gebracht, er was meer creativiteit. De invoering van het eenheidstype betekent een stap terug. Het lid stelt vast dat er niet meer wordt gesproken over observatie-, oriëntatie- en determinatiejaren, maar naast analogie met het katholiek onderwijs van graden. Dit wijst op een minder kindgerichte benadering. Het eenheidstype biedt vanaf het begin een vrij definitieve keuze.

De scholen kunnen de vroegere profilering laten bestaan. We gaan in feite terug naar de verticale school vanaf de eerste graad. Toen het VSO veralgemeend werd en nadien voor $\pm 50\%$ in het katholiek onderwijs werd ingevoerd, werd vanaf de jaren tachtig in de publieke opinie de indruk gegeven dat het VSO niet het goede type was en er minder kansen waren voor het voortgezet onderwijs.

Men zoekt dan naar een eenheidstype dat vrij kleurloos is uitgevallen. Wat zal er met de middenschool gebeuren? In het Gemeenschapsonderwijs stellen er zich inzake omkadering problemen voor een aantal middenscholen. Kan er geen oplossing gezocht worden, bv. door ze in te schakelen in een type van landelijke scholen. Vrijheid van schoolkeuze moet immers worden gewaarborgd. Het lid vraagt aandacht voor het feit dat zijn fractie niet akkoord gaat met de agitatie veroorzaakt door het IPOC. Wat de problematiek van de B-klas betreft, kan het lid de B-variant niet goedkeuren. De grootste zorg is dat het eenheidstype de kans zal bieden terug de verticale school op te richten; het eenheidstype zal een andere naam zijn voor het type II.

Een ander lid wenst niet in te gaan op de controverse al of niet VSO, al of niet traditioneel onderwijs, om reden dat uit studies is gebleken dat voor de slaagkansen van de studenten, niet het type maar wel de kwaliteit van het onderwijs bepalend is.

Hetzelfde lid stelt dat het een goede zaak is dat het ontwerp van decreet de bestaande controverse afsluit in die mate dat er een stuk pedagogische vrijheid overblijft. Het lid formuleert een aantal algemene opmerkingen.

— Het lid is verbaasd dat er een verschil bestaat tussen het verplicht aantal uren te besteden in het eerste jaar, 27 uur, en in het tweede jaar, 24 uur, van de eerste graad. Het lid stelt dat haar partij een amendement zal indienen om het basispakket in beide jaren telkens op 24 uur te brengen, zodat een ruimere marge voor eigen profilering en accentuering bestaat. Het lid vraagt de Minister de diepe zin van dit onderscheid uit te leggen.

— In het ontwerp laat men de vrije onderwijsinstellingen de keuze tussen godsdienst, moraal of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

Het lid meent dat de Minister onder „vrije onderwijsinstelling” vrij gesubsidieerd begrijpt en dat gezien artikel 17 van de Grondwet, in het Gemeenschapsonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs deze keuze niet zou kunnen worden geboden. Het lid meent uit artikel 17 van de Grondwet op te maken dat in beide onderwijsnetten de keuze moet worden aangeboden, niet dat er daarnaast nog andere supplementaire keuzen zouden mogen worden aangeboden.

De Gemeenschapsminister merkt op dat het over „of” gaat, niet supplementair, maar vervangend, (art. 53, § 5 van het ontwerp)

Het lid stelt dat om aan de Grondwet te voldoen, men aan de inrichtende machten de mogelijkheid moet laten om ook nog andere vormen aan te bieden.

Het lid komt terug op de problematiek van de formulering van „vrije instellingen”. De Gemeenschapsminister antwoordt dat het gaat om gesubsidieerde vrije instellingen. Het lid repliceert dat er dan weer een discriminatie ontstaat tussen vrije gesubsidieerde scholen en andere die deze mogelijkheid niet zouden hebben. De waaier van mogelijkheden moet worden opengetrokken naar andere instellingen en netten toe.

— Wat de mogelijke duurtijd van de secundaire studies betreft, zoals af te leiden uit artikel 49 van het ontwerp, vraagt het lid of men met betrekking tot het beroepssecundair onderwijs dan tot 8 jaar kan komen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het vijfde jaar meestal een finaliteitsjaar is voor de leerlingen die 18 jaar worden. Toch zal de Gemeenschapsminister laten nagaan of de theoretische mogelijkheid zich in de praktijk voordoet. De Gemeenschapsminister stelt dat het ontwerp enkel de structuur aangeeft.

— Een volgend punt dat het lid aan de orde brengt is de mogelijkheid om in het eerste leerjaar B een B-variant op te richten, specifiek gericht op migrantenkinderen terwijl het basisprogramma voor B en B-variant identiek is. De vraag kan worden gesteld of deze formulering bepaalde scholen niet in de verleiding zal brengen om migrantenkinderen in aparte klassen onder te brengen.

Buiten het gemeenschappelijke basisprogramma kan men beslissen in de B-variant meer belang te hechten aan het onderwijs in het Nederlands. Inrichtende machten moeten dit in het oog houden. Men mag hier geen oneigenlijk gebruik van maken door migrantenkinderen in een aparte klas bij elkaar te stoppen.

De bedoeling van een B-variant kan niet anders zijn dan de mogelijkheid te openen voor een andere opvulling van de vrije keuze-uren.

De B-variant zal een supplementaire pedagogische inzet vanwege de leerkrachten vergen.

— Het lid is verwonderd dat bij het basisprogramma voor het beroepssecundair onderwijs geen onderricht in vreemde talen is voorzien, Frans noch Engels. Het lid stelt dat hoe langer hoe meer ook voor arbeid(st)ers (vaak met een humaniora-diploma) een elementaire kennis van het Engels nodig is om elektronische machines te bedienen. Vandaar de vereiste het vreemde talen-onderricht in het basisprogramma te voorzien.

Vraag is dan waarom dit weggelaten werd, juist nu meer en meer een elementaire basiskennis van vreemde talen wordt vereist.

De verslaggever is van mening dat men niet mag komen tot een systeem van afwijkingen zodat men zou vervallen in een systeem waarin het VSO verzeild is. Vandaar dat men erover moet waken dat qua conceptie zoveel mogelijk eenheid van geest zou worden behouden.

Er moet rekening worden gehouden met het opzet van de gelijkvormigheidsstructuur. Vandaar dat men in het eerste

jaar beter selectief zou nagaan hoe men de leerlingen kan oriënteren in het secundair onderwijs.

Leerplicht tot 18 jaar verplicht een ieder supple¹mentair te oriënteren.

Afwijkingen om redenen van nieuwe pedagogische opvattingen of globaal concept (b.v. Steinerscholen), moeten kunnen worden ingebouwd.

Een tweede bedenking van het lid betreft het feit dat de eerste graad meer keuzemogelijkheden stelt, terwijl deze in de tweede en derde graad sterk beperkt zijn. Hier moet er effectief tot bepaalde beperkingen worden gekomen en moet men de moed hebben geen gekke toestanden te creëren.

Hetzelfde lid vraagt de Gemeenschapsminister naar zijn opinie met betrekking tot de inperking van de opties.

Een ander punt door het lid aangehaald is dat het vak geschiedenis moet worden gegeven. Anderzijds moeten vragen worden gesteld over de manier waarop het vak geschiedenis onderwezen wordt. Een volgende vraag van het lid betreft het minimum aantal uren lichamelijk opvoeding : één uur is te weinig, dit mag niet worden toegelaten. Het lid stelt voor dit op twee uur te brengen voor alle afdelingen van het secundair onderwijs.

Met betrekking tot het probleem godsdienst — zedenleer en het nieuwe vak in bepaalde scholen vraagt het lid in welke mate cultuur nog kan worden gelijkgesteld met godsdienst of zedenleer.

Een volgende spreker stelt een vraag in verband met de tweede en de derde graad : telkens worden de verplichte vakken opgegeven maar er wordt niet bij vermeld hoeveel uren in de gemeenschappelijke stam zitten. Hij veronderstelt dat in de stam telkens een aantal uren verplicht worden. Hij wijst ook op het belang van het onderwijs in het Nederlands in de eerste graad van het beroepsonderwijs.

Een ander lid meent dat het hoofdstuk over het secundair onderwijs een van de meest betwiste, bestudeerde en voorbereide van het ontwerp is. Het secundair onderwijs is een zeer algemeen onderwijs geworden : het wordt het onderwijs voor iedereen. De spreker herinnert aan de opgang van het comprehensief onderwijs ; VSO was een kind van die gedachte maar nooit behaalde het het succes dat men ervan verwacht had, ofschoon het veel geld opslopte en van een pedagogisch comfort werd voorzien waar het traditioneel onderwijs slechts kon van dromen. Toch hield het traditioneel onderwijs stand. „Traditioneel" onderwijs is een term die alleen maar kan worden gezien ten opzichte van „vernieuwd" onderwijs, VSO. Intussen heeft het traditioneel onderwijs zich aan de toekomst aanpast en ook het VSO werd tot betaalbaar geachte proporties teruggebracht. Sinds vorig jaar zetten we een nieuwe stap, naar het eenheidstype. De spreker heeft zich nooit gelukkig gevoeld bij de veroordeling als zou het traditioneel onderwijs een elitair onderwijs zijn. Het is wel een onderwijs waarbij vroeger keuzen moet worden gemaakt. Uit de praktijk blijkt dat nogal wat keuzen vrij vroeg worden gemaakt. Noodzakelijke keuzen gelijkstellen met elitarisme is onterecht.

Er wordt ook veel over kwaliteit gesproken, er zijn veel klachten over het toenemende gebrek aan kwaliteit. Wanneer allen, ook de niet-gemotiveerden naar school moeten blijven gaan, omdat wij dat bij wet hebben bepaald, moeten we er niet verbaasd over zijn dat kinderen met minder mo-

tivatie in het onderwijs terug te vinden zijn, wat zeker de kwaliteit beïnvloedt. Als de sociale status van de leraars stelselmatig is gedaald, moeten wij niet verbaasd zijn dat mensen andere loopbanen kiezen. I.v.m. leerprogramma's en inhouden : wanneer wij bezorgd zijn geweest over het vak geschiedenis, dan was dat omdat wij de vormende waarde van de leerinhoud erkenden en ook de leerinhoud zelf belangrijk vinden. Bij de projecten om geschiedenis, aardrijkskunde en nog een paar andere dingen in een geïntegreerde vorm aan te bieden, werd vastgesteld dat te veel weetjes in plaats van systematische vorming gegeven werden, in sommige gevallen zelfs echte indoctrinatie. Als onderwijzers pleiten voor een vak is dat omdat zij zich bewust zijn van de waarde van dat vak en de vormende waarde van de leerinhoud. Nu zetten wij een paar vakken in het basisprogramma. Daartoe behoort voortaan ook technologie, een leerinhoud die op de meest diverse wijzen wordt ingevuld. De spreker verwijst naar een recent artikel waarin gepleit wordt voor een wetenschappelijke onderbouwing van de vakken. Er moet een antwoord komen op de vraag wat de leerlingen aan het einde kennen om een diploma secundair onderwijs te krijgen dat hen werkelijk toegang verschaft tot een hogere studie of de beroepen of de verdere opleiding waarvoor zij krachtens dat diploma geschikt zijn. Dit heeft te maken met kwaliteitsbewaking. Een oriënteringsexamen zou zeer besparend kunnen werken, ook om te voorkomen dat zoveel eerstejaars op het einde mislukken. De spreker vraagt of het financieel haalbaar is dat de scholen nu zelf zullen mogen kiezen wat ze naast het basispakket invullen.

Het secundair onderwijs moet een tweede brede basis geven : algemene vorming en technologie. De spreker heeft haar twijfels over dit laatste. Zij komt terug op een probleem dat ook een vorige spreker heeft gesteld in verband met de mogelijkheid tot afwijkingen van het basispakket. Deze pleitte ervoor dat die zou gaan in de richting van echte pedagogische vernieuwingen. De spreker heeft begrepen dat dit niet mocht dienen om via een achterpoort het traditioneel onderwijs terug in te voeren. Anderzijds wijst zij erop dat het decreet in een mogelijkheid tot afwijking voorziet. Dit benadert zij op een positieve manier. Elk waardevol concept dat zich gemotiveerd beroept op die mogelijkheid, moet dit kunnen. Het onderwijslandschap is in evolutie. Ook in het secundair onderwijs zullen er experimenten gebeuren. De mensen die echt hebben gestreden voor hun onderwijs en dat concept met succes gehandhaafd hebben, kunnen niet verweten worden dat zij geen pedagogisch model hebben. Het erkennen van het waardevolle in het traditionele onderwijs moet tot onze openheid behoren.

Een ander lid herinnert aan de discussie die destijds in het nationaal Parlement werd gevoerd in verband met het vastzetten van wettelijke verplichtingen van het VSO. Sommige partijen kozen genuanceerd stelling, andere kozen rechtstreeks. Hij heeft de vorige spreker altijd in die richting horen pleiten.

De vorige spreker zegt dat de Volksunie het VSO-concept heeft verdedigd. De spreker heeft zich nooit tegen dat concept verzet maar wel altijd tegen de verplichting. Haar partij heeft voor het VSO gekozen, nooit voor het verbieden van het traditioneel onderwijs. Nu gaat het over de vraag of het nog kan en zij stelt dat het onzin is om dit onderwijs elitair te noemen.

Een lid dat er al op gewezen heeft herhaalt dat aan de Executieve niet de mogelijkheid mag worden gegeven de

uitzonderingsregel te hanteren om afwijkingen toe te staan die strijdig zijn met de geest van wat hier voorligt. Afwijkingsmogelijkheden moeten kunnen blijven bestaan, maar de regels die de Executieve moet bepalen dienen, in de geest van de Raad van State, door de Vlaamse Raad te worden bekrachtigd.

De volgende spreker, geen lid van de Commissie, beklemtoont dat de positieve verworvenheden te weinig terug te vinden zijn in het ontwerp. Het verheugt hem dat de Gemeenschapsminister het hoofd heeft geboden aan het IPOC. Wat betreft de invoering van het vak religie en cultuur denkt hij dat er scholen zijn met een eigen pedagogisch concept waar godsdienst of zedenleer niet kunnen worden opgelegd aan de leerlingen.

De Gemeenschapsminister houdt het in zijn antwoord bij twaalf stellingen :

1. de hele constructie moet worden gezien in het kader van de verlenging van de leerplicht tot 18 jaar, waardoor de overheid moet aangeven wat zij inhoudelijk van die leerplicht verwachtte ;

2. het onderwijsaanbod in zijn nagenoeg oneindige verscheidenheid heeft nood aan ordening. Dit is de wezenlijke opdracht van de overheid inzake onderwijs. De overheid moet inhoudelijk niet alles vastleggen ;

3. men leeft in Vlaanderen in een typenoorlog. Daar wil de Gemeenschapsminister een punt achter zetten. De overheid kan en moet dit doen met dit ontwerp ;

4. meer dan in welk domein ook is men hier bezig aan de concrete verwezenlijking van de nieuwe grondwettelijke bepalingen, met een aanpak die juridisch en legistiek geschiedenis zal maken ; in de Raad van het Nederlandstalig Secundair Onderwijs werd, nog in de unitaire periode, een concept uitgewerkt waarmee de toenmalige Minister zich verbonden heeft ;

5. wezenlijk bij de uitbouw van het secundair onderwijs is het vasthouden aan de pedagogische vrijheid binnen de grondwettelijkheid en de wettelijkheid, met de mogelijkheid, zoals nooit voorheen, voor alle scholen om zich te profileren : onderwijskundig is dit belangrijk ;

6. men moet hier de synthese brengen van de democratisering en kwaliteitsbevordering ;

7. men houdt zich hier bezig met het globale kader, de globale structuur van het secundair onderwijs, met in het verlengde daarvan toch aanduidingen in verband met lessenroosters, leerplannen ; beslissend zijn de leraren die in dit onderwijs functioneren ;

8. de doelstellingen van het secundair onderwijs zijn hierin vervat. Men moet hier het geheel van de beoordelingsmogelijkheden aangeven. De overheid zal dat inhoudelijk doen, via de ter zake geëigende institutie, de inspectie. Hier wordt gealludeerd op de controverse over de begrippen inspectie en begeleiding. De vraag is : wat is hier, in het geheel van de realisatie van de doelstellingen, de rol van de overheid. Welk instrumentarium zal men daarbij aanwenden en wat is de rol van de geëigende pedagogische concepten, de „netten" ?

9. er bestaat een neiging om dit alles te beoordelen vanuit het standpunt ASO, TSO, BSO in termen van voltijds onderwijs. Er is nochtans ook de hele reeks hier vastgelegde mogelijkheden inzake deeltijds onderwijs ;

10. het is de opvatting van velen dat wij ook van de gelegenheid gebruik moeten maken, om voor een stuk rationaliserend te werken in het onderwijsaanbod in het secundair niveau. Dit is geen gemakkelijke operatie, dit zal impliciet onvermijdelijk in de uitvoeringsbesluiten aan de orde zijn ; er is nood aan sanering in het onderwijsaanbod op secundair niveau. Financieel worden wij daartoe trouwens gedwongen ;

11. men mag nooit de dubbele dimensie van het secundair onderwijs uit het oog verliezen :

a) de algemene persoonlijkheidsontplooiing ; dit is het wezenlijke van onderwijs en verschilt fundamenteel van opleidingen allerhande ;

b) voor een aantal beroepen leerlingen een stuk professionele opleiding en vorming geven, zeker in het technisch en beroepsonderwijs, niet of nauwelijks in het ASO, dat een dagonderwijs is ;

12. de Gemeenschapsminister verheugt zich over alles wat net in de Commissie naar voor is gebracht vanuit de kern van de zaak. Wat aan de orde is, is meer dan een gewoon technisch ontwerp dat men commentarieert. De commissie zal de interpretatie geven die richtinggevend is voor wat de Executieve daarna kan doen voor de betrokken scholen.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 46

Een lid vraagt wat het begrip „tijdelijk onderwijs”, dat in de memorie van toelichting wordt gebruikt, inhoudt. Heeft tijdelijk onderwijs te maken met deeltijds onderwijs ?

De Gemeenschapsminister legt uit dat het deeltijds onderwijs gedurende jaren op experimentele grondslag werd geregeld. Nu krijgt dit onderwijs een organieke fundering. Dat neemt niet weg dat er hier nog experimenten mogelijk moeten zijn. Tijdelijk onderwijs moet dus gezien worden als een onderwijsvorm van tijdelijke aard, die bij wijze van proef is ingericht en die nog niet in de structuren wordt ingepast. Als voorbeeld uit het recente verleden wordt verwezen naar het experimenteel deeltijds onderwijs.

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 47

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 48

Een amendement van de heer W. Van Durme, dat ertoe strekt dat bij de begripsbepalingen een punt 10 wordt ingevoerd, met de omschrijving van het begrip „periode-onderwijs” (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5), wordt door de indiener ingetrokken.

Aansluitend op de inhoud van dit ingetrokken amendement, dat betrekking heeft op het onderwijssysteem van de methodescholen, vraagt een lid of het zogenaamde modulaire stelsel, dat terug te vinden is in het periodenstelsel van de Steinerscholen, mogelijk is.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat een volledige inrichting van het onderwijs volgens zulk periodenstelsel niet mogelijk is. Toch wijst hij er op dat de methodescholen zich kunnen inpassen in wat het ontwerp van decreet voorstelt. Het kader dat hier wordt geschapen is voldoende ruim. Het werken met leermodules is niet tegenstrijdig met de bepalingen van het ontwerpdecreet.

Een lid stelt dat dit een belangrijke verklaring van de Gemeenschapsminister is waaruit dus blijkt dat het concept van de methodescholen niet in tegenspraak hoeft te zijn met de bepalingen inzake secundair onderwijs die nu voorliggen.

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 49

Dit artikel wordt zonder opmerkingen eveneens aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 50

Bij dit artikel dient de heer W. Van Durme een amendement in dat er toe strekt in paragraaf 1, dat betrekking heeft op de bepalingen inzake de organisatie van het eerste leerjaar van de eerste graad, het punt 3 over de organisatie van een eerste leerjaar B-variant bestemd voor migrantenkinderen, weg te laten (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5). De indiener verduidelijkt dat het niet wenselijk is dat migrantenkinderen apart worden onderwezen, omdat dit de integratie niet ten goede komt. Volgens hem zal deze bepaling ertoe leiden dat alle migrantenkinderen in deze richting terecht zullen komen, waardoor ze een leerachterstand zullen oplopen.

Een lid merkt hierbij op dat het de bedoeling niet kan zijn om aparte klassen voor migranten op te richten. Hij verwijst naar het tweede rapport van Koninklijk Commissaris P. D'Hondt waarin wordt gepleit voor een spreiding van de migrantenpopulatie over verschillende scholen. Tevens wordt een onderscheid gemaakt tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs. In het secundair onderwijs is een zekere mate van concentratie nodig om kinderen met een leerachterstand op te vangen, zodanig dat ze daarna het gewone secundair onderwijs zouden aankunnen. In dit licht moet het eerste leerjaar B-variant gezien worden als een jaar om vooral de taalachterstand van de migrantenkinderen aan te pakken.

De indiener van het amendement is van oordeel dat deze bepaling er in de praktijk zal toe leiden dat er ghettoscholen zullen ontstaan, alhoewel hij wel inziet dat dit niet de bedoeling van de voorgestelde bepaling is.

De Gemeenschapsminister schetst de precieze betekenis van het eerste leerjaar B-variant. Dit leerjaar bestaat in de praktijk sinds lang en heeft zijn waarde reeds aangetoond. Het is niet de bedoeling migrantenkinderen in een systematisch isolement te dringen. In feite gaat het om een aanpassingsklas, die niet strikt op een welbepaalde leeftijdsgroep is gericht. Dit leerjaar moet de mogelijkheid scheppen dat kinderen met een achterstand, meestal op het gebied van de taal, daarna snel kunnen doorstromen naar het normale onderwijs, vooral dan naar het beroepsonderwijs. In de praktijk zijn er op dit ogenblik slechts 55 leerlingen in het gehele Vlaamse land die dit leerjaar volgen. Dit geeft een duidelijk zicht op de draagwijdte ervan, waardoor ook onmiddellijk duidelijk wordt dat het zeker geen aanleiding geeft tot de vorming van ghettoscholen.

Hierop inpikkend signaleert een lid enkele opmerkingen die er in het onderwijs bij de basis worden gemaakt. Ten eerste wordt vastgesteld dat er slechts een speciale inspanning voor migrantenkinderen wordt gedaan, wanneer het om een echte concentratieschool gaat. Vervolgens is er een tendens om migrantenkinderen, en dan vooral de meisjes, onder hun niveau te laten studeren. Ten slotte wordt er van de kant van de leerkrachten en de directies op gewezen dat migrantenkinderen zwaar worden belast met het bijkomend onderwijs inzake godsdienst en eigen cultuur.

Een lid sluit zich bij deze opmerkingen aan en besluit hieruit dat het nodig is dat de Commissie voor Onderwijs en Vorming deze problematiek in de nabije toekomst ten gronde moet bespreken.

De Gemeenschapsminister is het hiermee eens. Verder bevestigt hij zijn vroegere verklaringen dat de inspanningen ten gunste van het onderwijs voor migranten zullen worden opgevoerd. De budgettaire beperkingen maken extra-inspanningen echter wel moeilijk. Een organieke regeling van het probleem is pas mogelijk als de budgettaire ruimte er voor wordt geschapen. Met tijdelijke kredieten is zulke definitieve regeling niet mogelijk. Hij wijst tevens op de rol van de PMS-begeleiding in de concentratiescholen voor wat het bepalen van bijkomende maatregelen in deze scholen betreft. Tevens kan hij zich aansluiten bij de opmerking over de zware belasting van de migrantenkinderen inzake onderwijs in eigen taal en cultuur. Dit laatste is volgens de Gemeenschapsminister echter van groot belang voor deze bevolkingsgroep.

Het amendement van de heer W. Van Durme wordt eenparig verworpen.

Een lid heeft nog een vraag bij de organisatie van het eerste leerjaar B. Hij vraagt zich af of dit een vervanging is van de vroegere aanpassingsklas waarin bijlessen werden gegeven aan kinderen met een leerachterstand. Hij stelt vast dat in dit eerste leerjaar B heel wat kinderen niet op hun plaats zitten. Zij zouden dat wel zijn geweest in het vroegere beroepsvoorbereidend jaar.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat in de praktijk is gebleken dat een gemeenschappelijk eerste leerjaar voor alle kinderen onmogelijk is. Daarom werd de B-klas ingericht. Die moet inderdaad worden gezien als een beroepsvoorbereidend jaar.

De Gemeenschapsminister wijst vervolgens nog op de bepalingen inzake de organisatie van een zevende leerjaar, namelijk het derde jaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. Dit leerjaar kan worden georganiseerd om twee welbepaalde redenen. Ten eerste kan het worden ingericht als een jaar bijkomende algemene vorming, zodat het leidt naar het gehomologeerd getuigschrift van secundair onderwijs. Het geeft dan leerlingen de kans voort te studeren. Formeel kunnen zij dan naar alle studierichtingen doormen. In de praktijk zal dit hoofdzakelijk naar het Hoger Onderwijs van het korte type zijn. Ook is het behalen van het getuigschrift van secundair onderwijs belangrijk voor eventuele aanwerving in overheidsdienst. Een tweede mogelijkheid is dat dit zevende jaar geldt als een echt specialisatiejaar, direct voorbereidend op de arbeidsmarkt. Om zulk jaar te kunnen inrichten, moeten de scholen de garantie geven dat er gespecialiseerde technische en praktische vakken zullen worden onderwezen.

Ten slotte verduidelijkt de Gemeenschapsminister nog dat in de tweede en derde graad in het totaal dertien opties

mogelijk zullen zijn. Dit staat tegenover de zeven opties in het vroegere type II en het in principe onbeperkt aantal opties in het vroegere type I.

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 51 tot 52

Deze artikelen geven geen aanleiding tot opmerkingen. Ze worden eveneens aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 53

Bij paragraaf 1 van dit artikel dient de heer W. Taelman c.s. een amendement in waarbij het aantal lesuren besteed aan basisvorming in het eerste leerjaar van de eerste graad wordt verminderd van zevenentwintig tot vierentwintig uren (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4). Hij verantwoordt dit door te stellen dat er daardoor een grotere pedagogische autonomie mogelijk wordt voor de onderwijsinstellingen, zodat ze beter eigen accenten kunnen leggen en zich duidelijker kunnen profileren.

Een lid verklaart eveneens voorstander te zijn van een geringer aantal uren besteed aan basisvorming, zodat de bestaande opties van het traditioneel onderwijs in het nieuwe kader nog enigszins mogelijk blijven.

De Gemeenschapsminister kan zich hierbij niet aansluiten. Hij stelt dat de autonomie van de onderwijsinstellingen niet verkeerd mag worden begrepen. Een gemeenschappelijke basisvorming voor iedereen is nodig, zeker in het licht van de veralgemening van de leerplicht tot 18 jaar. De voorgestelde zevenentwintig uur basisvorming zijn, met uitzondering voor Latijn, vergelijkbaar met wat er tot hiertoe in type II bestond.

Het amendement van de heer W. Taelman c.s. wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Een lid merkt op dat de bepalingen van paragraaf 2 niet in overeenstemming te brengen zijn met het advies van de Raad van State dat stelt dat de organisatie van het onderwijs het voorwerp van een decretale regeling moet uitmaken. Deze paragraaf geeft de Executieve, dus de uitvoerende macht, te veel bevoegdheid wat het verlenen van afwijkingen betreft. De Raad van State stelde in zijn advies bij het voorontwerp dat de delegatie aan de Executieve te ruim was. De tekst van het voorliggende ontwerp van decreet verandert daar volgens spreker weinig aan. De criteria voor eventuele afwijkingen zijn in deze paragraaf zeer ruim gesteld. Daarom vraagt dit lid de Executieve een amendement op te stellen dat ertoe strekt dat afwijkingen het voorwerp moeten uitmaken van een decreet, zodat de Vlaamse Raad hierover de controle kan blijven behouden.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat de bepalingen van deze paragraaf zeer restrictief moeten worden gezien. Afwijkingen zijn slechts mogelijk op basis van individuele dossiers en ze slaan slechts op het aantal lesuren afwijkend van de norm van zevenentwintig uur, die in paragraaf 1 wordt vastgelegd.

Prioritair in het decreet staat dat de basisvorming gewaarborgd dient te worden. Dit impliceert dat ieder voorstel tot afwijking de vakken voorzien in de basisvorming dient te

respecteren. De eventuele afwijking kan dus ten hoogste betrekking hebben op de voorziene lesuren.

In de geest van dit decreet zal de Vlaamse Executieve bij de beoordeling van de aangevraagde afwijking rekening dienen te houden met :

1. de aanwezigheid van de waarborg dat de basisvorming wordt gerealiseerd door uitdrukkelijke vermelding door de aanvrager van de voorziene minimum leerplannen ;

2. de aanvraag moet conform zijn met de ministeriële besluiten inzake de uniformisering van de benamingen. Zo moeten de basisopties in het 2e jaar een erkende benaming dragen ;

3. de aanvrager dient bij de motivatie tot afwijking uitdrukkelijk melding te maken van een volwaardig curriculum dat wordt beoogd. De afwijking moet met andere woorden pedagogisch gesitueerd worden in een volledige studieloopbaan.

4. de aanvraag zal worden voorgelegd aan de inspectie en aan de Raad voor het Nederlandstalig Secundair onderwijs, naderhand aan de Vlaamse Onderwijsraad.

Ten slotte zal de afwijking geen recht geven op bijkomende normen inzake omkadering of bekwaamheidsbewijzen.

De Gemeenschapsminister stelt tevens dat beslissingen inzake afwijkingen bij de Vlaamse Raad zullen worden verantwoord via de geëigende kanalen.

Hij besluit dat het niet nodig is om deze paragraaf te amenderen, zoals het lid had voorgesteld. Het gaat hier dus niet om een bepaling die willekeurige en niet door de decreetgever te controleren afwijkingen zal toelaten.

Een lid vraagt of er concrete voorbeelden van zulke afwijkingen kunnen worden gegeven. Tevens wordt gevraagd of het mogelijk is dat een groter aantal lesuren kan worden gegeven.

De Gemeenschapsminister geeft melding van een concreet geval, dat reeds aanhangig is, namelijk het zeevisserijonderwijs.

Er kunnen volgens hem inderdaad een groter aantal lesuren worden gegeven, maar dit kan geen aanleiding geven tot een extra-omkadering. De Gemeenschapsminister preciseert nogmaals dat de afwijkingen gelden voor het aantal uren basisvorming en dat het niet om de inhoud van die vorming gaat. De inspectie zal op basis van de leerplannen beoordelen of het studiepeil behouden blijft.

Een lid kan zich akkoord verklaren met de procedure die door de Gemeenschapsminister wordt voorgesteld. Er zijn wel vragen over het advies dat wordt ingewonnen bij de Raad voor het Secundair Onderwijs. Volgens de spreker gaat het niet op om de beoordeling te laten afhangen van het advies van de sector zelf. Het volledige onderwijs moet hierbij betrokken zijn.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat het de bedoeling is dat het advies van de VLOR wordt ingewonnen van zodra die is opgericht. In afwachting wordt het advies van de Raad voor het Secundair Onderwijs ingewonnen. Deze Raad zal verdwijnen zodra de VLOR is opgericht. Tevens beklemtoont hij dat het de VLOR zelf is die zal adviseren, en niet een onderafdeling van deze raad die zich met het secundair onderwijs bezighoudt.

Een lid vraagt zich af of het wel nodig is voor individuele afwijkingen decreten in te dienen bij de Vlaamse Raad. De Gemeenschapsminister beaamt dit.

Een ander lid stelt dat het waarschijnlijk vooral zal gaan over groepen van scholen die een eigen onderwijsprogramma voor een bepaalde opleiding uitwerken. Het zal dus niet om lichtzinnige beslissingen gaan.

Nog een lid is van oordeel dat deze paragraaf het mogelijk maakt dat andere concepten worden ontwikkeld, zodanig dat op pedagogische noden wordt ingespeeld.

De Gemeenschapsminister verklaart dat het voorbeeld van het zeevisserijonderwijs de stellingen van de vorige twee sprekers staft. Het is niet de bedoeling voor elke afwijking een decreet in te dienen.

Op deze paragrafen 3, 4 en 5 liggen amendementen voor van de heer W. Taelman c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) ertoe strekkende in hoofddorde onder het eerste streepje de woorden „godsdienst of niet-confessionele zedenleer” te vervangen door de woorden „godsdienst of niet-confessionele zedenleer en cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie”.

Deze laatste omschrijving wordt in § 5 van het ontwerp enkel voorbehouden voor de vrije onderwijsinstellingen. De indiener van het amendement is van oordeel dat alle netten en scholen qua programmering dezelfde mogelijkheid moeten hebben.

Eenzelfde amendement wordt ingediend op de artikelen 54 en 55.

In bijkomende orde stelt mevrouw A.M. Neyts-Uytbroeck c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6) voor in § 5 de woorden „vrije onderwijsinstellingen” te vervangen door „vrije gesubsidieerde onderwijsinstellingen”. Immers, zo stelt zij, gelet op de grondwettelijke vrijheid van onderwijs, is de decreetgever niet bevoegd reglementerend op te treden t.a.v. de programma's van de niet-gesubsidieerde vrije onderwijsinstelling.

Eenzelfde amendement wordt ingediend op de artikelen 54 en 55.

De Gemeenschapsminister verklaart dat hij akkoord kan gaan met het amendement in bijkomende orde. Het is strikt genomen niet nodig „gesubsidieerde” toe te voegen omdat vanuit grondwettelijk standpunt deze artikelen enkel betrekking kunnen hebben op gesubsidieerde instellingen. Het amendement heeft het voordeel duidelijk te zijn. Hij stelt echter wel voor de volgorde van de woorden om te draaien zodat de tekst luidt „voor de gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen” en dient namens de Executieve amendementen in die zin in. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6)

Het amendement in hoofddorde ingediend door de heer W. Taelman c.s. vraagt hij te verwerpen. Hij verduidelijkt dat de toevoeging „of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie” aan „godsdienst of niet-confessionele zedenleer” werd toegevoegd op verzoek van de Steinerscholen. Ofschoon zij niet helemaal gelukkig waren met de terminologie moeten de woorden „cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie” een cultuurhistorisch en religieus geïnspireerd vormingsvak aangeven dat in deze school deel uitmaakt van hun pedagogisch concept.

Op basis van artikel 17 van de Grondwet en artikel 8 van de Schoolpactwet zijn de officiële instellingen verplicht de keuze aan te bieden tussen godsdienst en zedenleer ;

De vrije instellingen zijn dit niet verplicht.

Het gros van deze instellingen biedt godsdienst aan.

Voor een minderheid past dit godsdienstonderricht niet binnen hun pedagogisch project. Om dit project te kunnen realiseren binnen de grenzen van de subsidiëring wordt in de mogelijkheid voorzien om godsdienst te vervangen door „eigen religie of cultuurbeschouwing". Het is „of en niet „en".

Mocht men dit niet doen dan zouden deze instellingen ongelijk worden behandeld : voor de verwezenlijking van hun pedagogisch project zouden zij worden gesanctioneerd op hun omkadering.

Het officieel onderwijs kan het vak „cultuurbeschouwing" eventueel geven binnen de vrije ruimte.

„Eigen religie" kan de ARGO niet geven vermits dit in strijd zou zijn met de opgelegde (grondwettelijke) neutraliteit ; het officieel gesubsidieerd onderwijs, alhoewel niet neutraal, kan volgens de Gemeenschapsminister ook geen eigen religie hebben. Dit zou trouwens strijdig zijn met de godsdienstvrijheid.

De Voorzitter wijst erop dat het amendement in hoofddorde van mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck c.s. luidt „en" cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie, en niet „of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

De Gemeenschapsminister verklaart dat dit niets afdoet van zijn hierboven uiteengezette argumentatie tegen het amendement.

Een lid vraagt of een gesubsidieerde vrije instelling naast katholieke godsdienstleer ook islamitische godsdienstleer kan inrichten. De Gemeenschapsminister antwoordt hierop bevestigend. Men kan in theorie de vijf erkende godsdiensten onderwijzen, maar men krijgt daarom niet meer uren binnen het basisprogramma.

Een ander lid begreep uit de hoorzitting dat de Steiner-scholen een specifiek religieuze opvoeding geven. Dit is de reden waarom zij aandrongen op een verruimde terminologie. Komt deze vorming in de plaats van godsdienst en wordt ze ook gesubsidieerd volgens de normen van godsdienst/zedenleer ? De Gemeenschapsminister antwoordt hierop bevestigend.

Een lid verklaart akkoord te gaan met de tekst van het ontwerp van decreet, maar wenst toch een bedenking te maken.

Het is inderdaad zo dat men in het officieel onderwijs verplicht is de vrije keuze aan te bieden tussen godsdienst of niet-confessionele zedenleer. Wat nu de gesubsidieerde vrije instellingen betreft, welke filosofische strekking zij ook aankleven, zij kunnen in het vrije pakket zelf kiezen wat zij nog bijkomend willen aanbieden. Het komt hem echter vreemd voor dat men, wanneer men een bepaald pedagogisch concept respecteert dat gebaseerd is op een bepaalde filosofische overtuiging, daarbuiten in de vrije ruimte nog andere keuzen supplementair zou aanbieden dan deze die als bouwsteen dient voor het pedagogisch concept.

De Gemeenschapsminister verklaart dat als men deze visie consequent zou doortrekken, een katholieke school geen enkel islamkind de islamitische godsdienst kan aanbieden. Hierdoor zou de hele operatie van „integratie" van migranten op de officiële sector worden afgewenteld, wat toch niet wenselijk is.

Een lid wijst op het fenomeen van de vervanging van de katholieke populatie in katholieke scholen wegens de aanwe-

zigheid van kinderen uit niet-praktiserende huize of uit andere godsdiensten. Door een zekere keuzevrijheid tussen de verschillende godsdiensten in te bouwen in het verplicht programma zoals de Gemeenschapsminister aangeeft, moeten deze kinderen niet met twee verschillende godsdienstonderichten worden geconfronteerd.

Wat nu meer bepaald de terminologie „cultuurbeschouwing" betreft, vragen verschillende leden zich af of „levensbeschouwing" niet adequater is. „Cultureel" heeft traditioneel een engere betekenis.

De Gemeenschapsminister vraagt de Commissie aan deze terminologie niets te wijzigen gezien de consensus die hij hierover heeft gevonden. Voor het verslag wordt echter duidelijk gesteld dat cultuurbeschouwing moet worden gelezen als levensbeschouwing.

Er wordt gestemd over het amendement van de heer W. Taelman c.s. in hoofddorde, met name de toevoeging van de woorden „en cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie". Dit wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3. Het amendement van de Executieve om in § 5 te schrijven „gesubsidieerde vrije instellingen" wordt eenparig aangenomen (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6). Hierdoor vervalt het amendement in bijkomende orde op § 5 van mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck c.s.

Het aldus gewijzigde artikel 53 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 54

Voor de behandeling en de stemming van het amendement van de heer W. Taelman c.s. op dit artikel wordt verwezen naar de bespreking bij artikel 53. Het amendement van de Executieve op § 5 „gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen" wordt eenparig aangenomen. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6). Hierdoor vervalt het amendement in bijkomende orde op § 5 van mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6) ertoe strekkend in deze § 5 de woorden „vrije onderwijsinstellingen" te vervangen door de woorden „vrije gesubsidieerde onderwijsinstellingen". Het aldus gewijzigde artikel 54 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 55

Voor de behandeling en de stemming van de amendementen van de heer W. Taelman c.s. op dit artikel wordt verwezen naar de bespreking bij artikel 53.

Het amendement van de Executieve op § 8 „gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen" wordt eenparig aangenomen. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6). Hierdoor vervalt het amendement in bijkomende orde op § 5 van mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6) ertoe strekkend in deze § 5 de woorden „vrije onderwijsinstellingen" te vervangen door de woorden „vrije gesubsidieerde onderwijsinstellingen".

Een amendement van de heer L. Vanhorenbeek, door alle fracties medeondertekend, strekt ertoe in § 4, tweede lid, vierde gedachtenstreep, te schrijven „Engels of Duits" in plaats van Engels. Het betreft hier de derde graad ASO. De argumenten hiervoor zijn de volgende :

1. Duits is een van onze drie nationale talen ;

2. Duitsland is een direct buurland en een belangrijke handelspartner ;

3. In het licht van de Europese eenmaking en de recente evolutie in de ontsluiting van Oost-Europa zal het belang van het Duits voor West-Europa toenemen.

(Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6)

De indiener meent dat om die reden het Duits minstens op gelijke voet moet worden behandeld met het Engels.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs, bewust van deze problematiek, toch heeft geopteerd voor het verplicht opnemen van Engels als derde taal en Duits heeft verwezen naar de vrije ruimte, waar deze taal vrijwel steeds wordt opgenomen. Het Engels is een wereldtaal die stilaan ook evolueert naar de eerste Europese taal. Vervolgens treden verschillende leden de indiener van het amendement bij en sluiten zich bij zijn visie aan. Ten slotte verklaart de Gemeenschapsminister zich tegen dit amendement niet te verzetten, als er geen budgettaire bezwaren uit voortspruiten.

Uiteindelijk wordt dit amendement unaniem aangenomen.

Een lid vraagt welke de visie is van de Gemeenschapsminister omtrent de plaats van de lichamelijke opvoeding in de derde graad. Hij wijst erop dat er een tendens bestaat om dit wat terug te schroeven van twee uur naar één uur.

De Gemeenschapsminister verklaart dat er geen bepaling inzake minimumuren in het ontwerp van decreet is opgenomen. Dit neemt niet weg dat hij een programmavoorstel met slechts één uur lichamelijke opvoeding niet zal aannemen. Diverse leden sluiten zich bij deze zorg aan en steunen de Gemeenschapsminister in zijn visie dat lichamelijke opvoeding een volwaardige component is in de opvoeding van de jongeren. Twee uur per week hieraan besteed is niet meer dan normaal.

Het aldus gewijzigde artikel 55 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 56

Bij dit artikel zijn geen opmerkingen.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 57 tot 59

Een lid vraagt verduidelijking bij de componenten van het aantal wekelijkse uren-leraar dat aan elke onderwijsinstelling wordt toegekend.

Er zijn er drie :

1. het aantal uren dat men een vak moet onderwijzen en het aantal uren bestemd voor „andere prestaties" ;

2. het aantal uren godsdienst en levensbeschouwelijke taken ;

3. het aantal uren-leraar voor vervangingen, het zogeheten „ambtenkrediet".

Hierbij heeft het lid twee vragen.

1. In de „andere prestaties" zitten wellicht uren klasseraad, klassedirectie, IPB's. Wat vertegenwoordigt dit in feite ?

2. Wat behelst precies „vervangingen“ ? Geldt het hier zieke leerkrachten ? Is er een team dat hiervoor uren ter beschikking heeft ?

Welke zijn de criteria op grond waarvan het ambtenkrediet zal worden bepaald. De grootte van de school en de leeftijd van de leerkrachten ?

Een ander lid dringt er bij de Gemeenschapsminister op aan om bij de uitvoeringsbesluiten van deze artikelen zeer omzichtig tewerk te gaan en rekening te houden met elementaire en belangrijke gegevens als zijnde de vrije keuze. Een school moet de minimum omkaderingsmogelijkheden krijgen om te werken, met een behoorlijk aanbod. Hij pleit ervoor om buiten de minimum omkaderingsnormen met objectieve gegevens rekening te houden en ze mee te laten evolueren met het aantal leerlingen. Vooraleer de uitvoeringsbesluiten op papier te zetten, moeten zeker eerst simulaties worden gemaakt. Een tweede aandachtspunt betreft het ambtenkrediet. Beheersmatig is dit een zeer goed concept omdat het een element van autonomie en soepelheid inbouwt. Wel rijst de vraag of dit lineair zal worden uitgevoerd, met andere woorden zal men bij de bepaling van het ambtenkrediet rekening houden met de grootte van de school of van het lerarenkorps ? Zal men rekening houden met andere elementen, zoals de vergrijzing in de scholen, of met toevalligheden als ernstige langdurige ziekten ? Hier zal men opletten moeten zijn om de scholen op een behoorlijke manier te laten werken.

Van de heer A. Laridon ligt een amendement voor ertoe strekkende dit ambtenkrediet uit de tekst weg te laten. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) Door de invoering ervan worden de solidariteits- en verzekeringsmechanismen ten aanzien van ziekte en boventalligheid doorbroken. Noodzakelijke vervangingen worden aldus afhankelijk van niet beheersbare factoren zoals bijvoorbeeld de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand. Ook de ARGO zou hiertegen grote bezwaren hebben gemaakt.

De Gemeenschapsminister antwoordt op de gemaakte opmerkingen.

Het ambtenkrediet wordt volgend schooljaar nog niet toegepast. Enkel de mogelijkheid wordt reeds voorzien. Het betreft hier een zeer complex gegeven. De discussie over de modaliteiten ervan moet nog worden gevoerd.

Het concept zal zeker niet uitgaan van een lineaire toepassing. Alle reeds opgesomde factoren zijn zeker valabel. Het ambtenkrediet moet de scholen toelaten vlot te functioneren. Het werkt tegelijkertijd responsabiliserend en deregulerend. De Gemeenschapsminister gelooft er sterk in. Over de modaliteiten moet nog uitvoerig overleg worden gepleegd. Tot op een zeker niveau zou wel een soort solidariteit kunnen worden ingebouwd.

Wat nu de omkadering zelf betreft, dit is een moeilijke aangelegenheid waaraan veel berekeningen en simulaties te pas komen.

Er zijn vooreerst een aantal uren voor vakken en andere aangelegenheden, de godsdienst en aanverwante vakken, en ten slotte het ambtenkrediet. Conform artikel 17 van de Grondwet moet er een objectieve gelijkheid zijn in de omkaderingsnormen. Dat is een basisregel. Bovendien moet met objectieve verschillen rekening worden gehouden. Dat wordt ook voorzien in dat minimum gewaarborgd pakket waarin we nu ook, conform het Politiek Akkoord, schoolgrootte,

vrije keuze, landelijke scholen, Brussel, BRD, enz. in rekening brengen en verrekenen.

Hieraan wordt volop gewerkt en hierover moet zo snel mogelijk uitsluitsel worden gegeven aan de wachtende scholen die op basis hiervan hun volgend schooljaar moeten organiseren.

Een lid begrijpt hieruit dat er wel al geweten is welke de principes zullen zijn omtrent omkadering, maar voorts nog niets kan worden verstrekt, geen puntenschema, geen coëfficiënten. Gelden de elementen uit het verleden nog ? Er is veel ongerustheid in de scholen. Zullen er besparingen in zitten en van welke orde ?

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat men, door de telling op 1 februari te brengen, uiteraard rekening moet houden met de denataliteit. Dit is geen besparing maar wel een automatisme. Conform de maatregelen genomen in het kader van het budget 1990 wordt wel een besparing van 0,5 % doorgevoerd op de omkadering van alle niveaus wat in werkelijkheid neerkomt op 0,625 % minder ambten. Voor het lager en het secundair onderwijs resulteert het gecumuleerd effect van de denataliteit en de budgetbesparing in een omkaderingsvermindering van een kleine 2 %. Deze heeft niet rechtstreeks met de invoering van de eenheidsstructuur te maken, maar zal wellicht wel op rekening ervan worden geschreven. Nagenoeg in alle scholen zullen er verschuivingen zijn, hetzij in min hetzij in meer.

Een lid vraagt of er door de invoering van het eenheidstype interne verhoudingen zijn die zich binnen een school wijzigen. De Gemeenschapsminister antwoordt dat deze vraag niet te beantwoorden is in abstracto. Alles hangt af van het concreet aanbod dat er reeds is.

De verslaggever stelt een vraag met betrekking tot de muziekhumaniora's in het ASO. Hier zou een werkelijk verschil in omkaderingsnormen worden doorgevoerd. De Gemeenschapsminister stelt dat de muziekhumaniora's een specifieke omkadering krijgen. Deze scholen zijn echter zeer beperkt.

De heer A. Laridon verklaart naar aanleiding van de verklaring van de Gemeenschapsminister over het uitstel van het ambtenkrediet naar het volgende schooljaar toe, zijn amendement in te trekken.

De artikelen 56, 57, 58 en 59 worden aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 60

Bij dit artikel worden er geen opmerkingen geformuleerd. Het artikel wordt aangenomen met 12 tegen 3.

Artikel 61

Op dit artikel ligt een amendement van de heer A. Laridon voor ertoe strekkend onder 1°, eerste gedachtenstreep, „artikel 7" weg te laten. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 1)

Hij beoogt hiermee te voorkomen dat de detacheringen in het gesubsidieerd onderwijs mede slachtoffer worden van het verdwijnen van dit artikel 7.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat artikel 7 van de wet van 1971 op het secundair onderwijs betrekking heeft

op de oprichting van instellingen en internaten van het Gemeenschapsonderwijs bij ministerieel besluit. Daarnaast legt dit artikel de morele plicht op aan de Gemeenschapsminister om die maatregelen te nemen die hij geschikt acht om het rijksonderwijs te ontwikkelen.

Dit artikel is voorbijgestreefd door het ARGO-decreet waarbij deze bevoegdheden en opdrachten thans aan de ARGO zijn verleend. Alvast is de Gemeenschapsminister niet meer bevoegd. Dit artikel heeft alvast niets met de detacheringen te maken.

De heer A. Laridon trekt dit amendement in.

Een tweede amendement van de heer A. Laridon strekt ertoe, onder 2°, derde gedachtenstreep, „met ingang van 1 september 1990” te vervangen door „met ingang van 1 september 1991”. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) Het lid wijst op de specificiteit van dit onderwijs en het feit dat nog geen voorbereiding werd getroffen inzake uniformisering.

Ten slotte dient de heer A. Laridon nog een derde amendement in (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) dat ertoe strekt punt 3° weg te laten.

Hij verantwoordt dit als volgt : het is vooralsnog niet opportuun artikel 86 van de herstellwet van 31 juli 1984 op te heffen.

De Gemeenschapsminister stelt het lid gerust. Er zijn voorstellen van alle zeevisserij scholen overgemaakt. Op basis hiervan zal het bestaande systeem worden bevestigd en kunnen ingaan per 1 september 1990. Er zijn onderhandelingen om het resultaat van hun gezamenlijk dossier in de uitvoeringsbepalingen op te nemen. Een lid vraagt het totaal aantal leerlingen en leraars in het zeevisserij onderwijs. De Gemeenschapsminister zal deze zo spoedig mogelijk bezorgen.

De heer A. Laridon trekt zijn amendementen in.

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 62 tot 69

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Deze artikelen worden telkens respectievelijk aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 70

De heer A. Laridon trekt zijn amendement in dat ertoe strekt in de eerste paragraaf de woorden „indien tenminste vijftientig regelmatig” te vervangen door de woorden „indien tenminste achttien regelmatig”. Hij verklaart dat de norm van 18 regelmatig leerlingen voor de centra gelegen in gemeenten met een bevolkingsdichtheid van minder dan 125 inwoners/km² aan zijn bekommernis beantwoordt (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

Artikel 70 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 71 tot 75

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Deze artikelen worden respectievelijk aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 76

De Gemeenschapsminister merkt op dat dit artikel een overgangsregeling inhoudt om progressief tot een wekelijks aantal lestijden van 32 uur te komen.

Een lid meent dat de overschrijding van de 36-urengrens voor de Steinerscholen geen budgettaire implicaties, stelt omdat het om niet-bezoldigde bijkomende uren gaat.

De Gemeenschapsminister bevestigt dit. Meer dan 36-uur kan, maar een overschrijding van deze grens levert geen bijkomende financiering op.

De heer Van Durme trekt zijn amendement in dat ertoe strekt om het citaat in artikel 76 te vervangen als volgt :

„Artikel 2 — Het secundair onderwijs wordt verstrekt gedurende een maximum aantal wekelijkse lestijden dat op 32 is vastgesteld, met uitzondering van het onderwijs in :

— het tweede leerjaar van de eerste graad, met ten minste 4 wekelijkse lestijden technische en/of praktische vakken waarvoor dit maximum 34 bedraagt,

— het beroepsvoorbereidend leerjaar, waarvoor dit maximum 34 bedraagt,

— de leerjaren van de tweede en de derde graad van het algemeen, technisch, kunst- en beroepssecundair onderwijs met ten minste 4 wekelijkse lestijden technische en/of praktische vakken, waarvoor dit maximum 36 bedraagt.”.

(Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5)

Artikel 76 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 77

Een lid vraagt waarom artikel 77 bepaalt dat het hoofdstuk 2 uitwerking heeft met ingang van 1 september 1989.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de ingangsdatum van 1 september 1989 vastgesteld is conform het besluit van de Vlaamse Executieve van 5 juni 1989 tot vaststelling van de algemene vakken, de kunstvakken, de technische vakken en de praktische vakken voor het gewoon secundair onderwijs met volledig leerplan.

In verband met de rechtszekerheid van het personeel dat in dienst is in het deeltijds beroepsonderwijs antwoordt de Gemeenschapsminister dat de experimentele fase afloopt op 30 juni 1990 en dat artikel 190 van het ontwerp de Vlaamse Executieve machtigt om een passende regeling uit te werken.

Het amendement van de heer A. Laridon om artikel 77 aan te vullen met de zinsnede „er worden overgangsmaatregelen voorzien voor de tweede graad van het Algemeen Secundair Onderwijs tot en met 1992/1993 om in bepaalde studierichtingen 34 wekelijkse lestijden te geven”, wordt ingetrokken (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

Artikel 77 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 78

Een lid vraagt of de tekst van dit artikel zo dient begrepen te worden dat men drie getuigschriften dient te bezitten.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het hier om niets nieuws gaat ; het betreft een technische aanpassing in functie van de nieuwe terminologie van graden.

Artikel 78 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 79 tot 81

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Deze artikelen worden telkens respectievelijk aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 82

Een lid vraagt wat er met de homologatiecommissies gaat gebeuren.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat dit bij de herstructurering van de inspectie zal worden geregeld.

Artikel 82 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 83 tot 84

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Deze artikelen worden respectievelijk aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 85

Een lid vraagt wat de draagwijdte van dit artikel is.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat dit artikel een aanpassing betreft aan de gevolgen van de verlengde meerderjarigheid.

Een ander lid vraagt wie aansprakelijk is als een minderjarige op 18 jaar meerderjarig wordt en niet aan de leerplicht heeft voldaan.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit een nationale bevoegdheid is. De Raad van State beschouwt dit als een tot het nationale strafrecht behorende aangelegenheid.

Artikel 85 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 86

Een lid merkt op dat een recente klacht van de centra voor deeltijds leren — deeltijds werken is dat de inspectie deze onderwijsvorm eigenlijk niet begrijpt. Komt er dan een eigen inspectie ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit bij de herstructurering van de inspectie zal worden geregeld.

Een lid stelt dat bij de samenstelling van de in dit artikel bedoelde commissie uitdrukkelijk verwezen wordt naar vertegenwoordigers van de Gemeenschapsministers tot wier bevoegdheid de culturele aangelegenheden behoren. Was dit vroeger ook zo ?

De Gemeenschapsminister bevestigt dit. Onderwijs was vroeger een nationale aangelegenheid. Vorming was een gemeenschapsbevoegdheid.

De culturele aangelegenheden zitten niet uitsluitend bij de Gemeenschapsminister van Cultuur. Basiseducatie is een culturele aangelegenheid en behoort tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister van Onderwijs. Landbouwworming en middenstandsvorming zitten thans bij Gemeenschapsminister De Batselier. Er is een verschil tussen de Gemeenschapsminister van Cultuur en de Gemeenschapsministers bevoegd voor de culturele aangelegenheden zoals bedoeld in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Artikel 86 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 87 tot 88

Bij deze artikelen worden geen opmerkingen gemaakt.

Deze artikelen worden telkens respectievelijk aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

TITEL V

Deeltijds kunstonderwijs

De bespreking van Titel V van het ontwerp van decreet wordt in samenhang met de volgende voorstellen van resolutie besproken :

— Voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan
- 98 (BZ 1988) - Nr. 1

— Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstscholen met beperkt leerplan in Brussel
- 280 (1989-1990) - Nr. 1

Op te merken valt dat inzake het deeltijds kunstonderwijs oorspronkelijk ook een voorstel van resolutie van de heer A. Laridon betreffende het uitstellen van de herstructurering van het kunstonderwijs met beperkt leerplan en het lichten uit het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II van de hoofdstukken ressorterend onder Titel V — Deeltijds kunstonderwijs was ingediend (Stuk 358 (1989-1990) - Nr. 1). Dit voorstel van resolutie werd reeds tijdens de algemene bespreking ingetrokken.

Indiening van amendementen houdende weglating van Titel V

Op deze titel worden 4 amendementen ingediend die ertoe strekken Titel V van dit ontwerp van decreet weg te laten.

Het eerste amendement van deze strekking wordt ingediend door de heer W. Van Durme (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 2)

Kan voor het eenheidstype voor het secundair onderwijs de hoogdringendheid worden ingeroepen, dan geldt dit niet voor het kunstonderwijs. Dit laatste wordt in grote mate gecontesteerd door directie, leerkrachten en ouders van een meerderheid van de betrokken scholen, hierbij gesteund door allerlei mensen en verenigingen uit kunstdisciplines. Het de-

creet op het deeltijds kunstonderwijs is gekenmerkt door centraal opgelegde regels waarbij geen grondige discussie aan de basis is voorafgegaan. Overigens vergt de bespreking in de bevoegde commissie een grondige gedachtenwisseling wat in de huidige omstandigheden niet haalbaar is. Het deeltijds kunstonderwijs verzinkt in het geheel van het lentedecreet. Nochtans bevat Titel V verstrekende en ingrijpende wijzigingen die een aparte bespreking vergen, aldus de verantwoording.

De verantwoording van het amendement van dezelfde strekking, ingediend door de heer A. Laridon (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) luidt als volgt :

Gezien het grote belang van de herstructurering die normaal als uitvoering van het decreet zou volgen op 1 september 1990 en gezien de complexiteit van de problematiek evenals de controversen en de beroering die hiermee kunnen gepaard gaan lijkt het ons opportuun titel V uit dit decreet te lichten en de herstructurering met minstens 1 jaar uit te stellen. Ondertussen kan van dit uitstel gebruik gemaakt worden om grondige en zo breed mogelijke consultaties te organiseren met alle betrokken milieus en tevens een ernstige evaluatie te maken van het experiment dat in 6 pilootscholen plaats greep. Deze evaluatie zou kunnen gebeuren in een onderzoekscommissie of een werkgroep van de Commissie Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad.

Het derde amendement wordt ingediend door de heer R. Garcia (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4).

In Titel V van het ontwerp van lentedecreet wordt de organisatie van het deeltijds secundair kunstonderwijs geregeld. Uit het onderzoek van de artikelen blijkt dat de algemene economie van de herstructurering van voormeld kunstonderwijs gebrekkig is, zowel op het legistieke vlak als op het vlak van de praktische werkzaamheid van de voorgestelde regeling.

Zo vallen onder meer op :

- het ontbreken van een omschrijving van het artistiek karakter van het deeltijds secundair kunstonderwijs ;
- de aanwezigheid van een aantal bepalingen die specifiek materie zijn voor uitvoeringsbesluiten ;
- het ontbreken van de waarborg van het secundair niveau ;
- het ontbreken van bepalingen betreffende een adviesraad voor het kunstonderwijs, aldus de verantwoording.

Het vierde amendement van deze strekking wordt ingediend door de heer W. Taelman c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4)

De verantwoording stelt dat er geen reden is om nu snel over te gaan tot het invoeren van een nieuwe structuur in het deeltijds kunstonderwijs. De genoemde artikelen omvatten slechts een algemeen kader. Het ware beter een specifieke regeling voor dit onderwijs het voorwerp te laten uitmaken van een apart decreet, na een grondig overleg met de betrokken sector.

Algemene bespreking

De Voorzitter verklaart dat het niet van vandaag is dat de herstructurering of hervorming van het kunstonderwijs zijn

belangstelling gaande houdt. Hij heeft de besprekingen gevolgd bij de „Ronde Tafelconferentie“, die door Gemeenschapsminister Lenssens werd samengeroepen. Herhaaldelijk heeft hij hierover geïnterpelleerd en is hij bij de bespreking van de onderwijsbegroting tussengekomen.

Wanneer Gemeenschapsminister Kelchtermans meende de zaken te moeten forceren en zijn herstructureringsplan wilde doordrukken met ingang van 1 september 1987 heeft de Voorzitter heftig gereageerd en ook toen reeds een voorstel van resolutie ingediend (Stuk 97 (BZ 1988) - Nr. 1) dat werd medeondertekend door Willy Claes, Willy Seeuws en Eddy Baldewijns. Dit voorstel van resolutie strekte ertoe de herstructurering met minstens één jaar uit te stellen.

Dat is dan ook gebeurd, met name uitstel tot 1 september 1988 met op 1 september 1987 een start van de experimentele herstructurering in zes pilootscholen. Er zou een evaluatie plaatsgrijpen op 1 maart 1988. Door allerlei omstandigheden werd deze evaluatie verschillende malen achteruitgeschoven. Er was veel beroering in het kunstonderwijs en dit meer in het bijzonder in het muziekonderwijs in 1987. Vandaag zijn we in 1990 en is er nog steeds beroering, zelfs nog in grotere mate. Er bestaan ernstige meningsverschillen tussen 2 groepen en er bestaat een ernstige twijfel over de ernst en over de objectiviteit van de evaluatie.

Vandaag staan wij voor het zogenaamde dinosaurusdecreet en de Gemeenschapsminister heeft gemeend het kunstonderwijs met beperkt leerplan als een Titel V in het ontwerp (10 titels) te moeten stoppen. De Voorzitter wil niet meer terugkomen op de kritiek die reeds door verschillende fracties naar voor werd gebracht op deze werkwijze die serieus parlementair werk onmogelijk maakt. Deze opmerking is echter nog in veel grotere mate waar voor Titel V.

Het deeltijds kunstonderwijs, vervat in Titel V, is niet vergelijkbaar met enig andere titel uit het decreet, vermits het hier gaat over naschools kunstonderwijs. De hoogdringendheid kan hier niet ingeroepen worden zoals voor het secundair onderwijs, het eenheidstype of de uitvoering van het Politiek Akkoord.

Tot zijn ontgoocheling stelt de Voorzitter vast dat juist die hervormingen waaraan het grootste belang wordt gehecht, zowel door de heer inspecteur Louel als door de Ronde Tafelconferentie, niet worden gerealiseerd.

De Voorzitter belicht vervolgens een aantal punten.

1. De aanvangsleeftijd

De aanvangsleeftijd blijft vastgesteld op 8 jaar en op 9 jaar voor het instrument. Het vervroegen van de aanvangsleeftijd, liefst tot 6 jaar, is iets waar zowel reformisten als anti-reformisten het roerend eens over zijn. De heer inspecteur Louel voorzag het in zijn hervormingsplan, de heer Theatre had uitgewerkte plannen klaar voor 6- en 7-jarigen. Op de Ronde Tafelconferentie was het een fundamentele eis.

Nog onlangs verklaarde de huidige inspecteur Esser (voorzitter van de hervorming) in een interview in „Het Belang van Limburg“ : „... omdat het kind moet kunnen starten op zesjarige leeftijd. Dat is een van de belangrijkste punten waar ik grote voorstander van was. Maar dat werd niet gerealiseerd. Ik heb daar voor gevochten, maar om financiële redenen werd het afgevoerd. Alleszins een van de zwakke punten van de hervorming“.

Volgens de Gemeenschapsminister zou starten op 6 jaar te veel geld kosten. Dus deze fundamentele hervorming komt er niet !

2. Instrument in het eerste jaar

Ook hier is er roerende eensgezindheid, zoals bij de aanvangsleeftijd, een verzuchting die telkens terugkomt.

De huidige inspecteur Esser verklaarde hierover : „Een tweede punt waar ik sterk op aandrong, ik niet alleen overigens, was vanaf het eerste leerjaar met de instrumentenstudie te kunnen starten. Door verdeeldheid en om financiële redenen zijn we op stellingen moeten terugkomen”.

Waar het zal ingericht worden, zal het ten laste zijn van de gemeente, bijvoorbeeld Sint-Niklaas, wellicht : rijke stad !

3. Subsidiëring van 30 minuten individuele instrumentenopleiding in het 2e en het 3e jaar

Deze 30 minuten is een universele norm. Ook op de Ronde Tafelconferentie Muziek was dit een van de fundamentele opties. Hier ook zitten reformisten en anti-reformisten op dezelfde golflengte.

De Voorzitter citeert dan volgende passage uit een nota van de heer Truys betreffende het secundair muziekonderwijs met beperkt leerplan.

„De overheid overweegt besparingen die inzonderheid ten laste van het SMOBL zouden vallen. Eén van de vooropgestelde maatregelen is de verhoging van de norm van een 1/2 uur individueel onderricht per week, per leerling, tot 3 leerlingen per uur. Hierbij wordt vaak eenzijdig gesteund op het advies van niet-musici of niet-muziekpedagogen. Om deze maatregel te verklaren wordt ook verwezen naar experimenten in het buitenland met zogeheten groepsgericht onderwijs. Vooral Nederland heeft met deze vorm van onderricht ervaring. Deze ervaring leidt tot de besluiten dat groepsgericht onderwijs een middel is om de leerlingen te stimuleren, waardoor ze gedurende een langere tijd de school blijven bezoeken, doch een zware negatieve invloed heeft op het algemeen peil, en niet geschikt is voor meer of minder begaafde leerlingen. Meer begaafde leerlingen komen niet aan hun trekken en voor minder begaafde leerlingen is er te weinig tijd om hen op voldoende wijze te instrueren. De opvoering van de norm van 2 leerlingen per uur naar 3, zou bovendien ernstige sociale gevolgen hebben.”

4. De wachtlijsten „instrumenten”

De oorzaak van de wachtlijsten ligt in de urenstop van 1983. Sedert 1983 wordt per academie het aantal uren/leerkracht geblokkeerd, onaf gezien van het aantal leerlingen. Dit betekent dat er in de meest dynamische scholen en in de regio's waar er een stijgende belangstelling is voor het kunstonderwijs ernstige problemen ontstaan. Het onderwijs kan er niet meer ordentelijk worden georganiseerd en bovendien wordt er een ernstige discriminatie geschapen, die in feite strijdig is met het Schoolpact.

De Executieve ging, zoals aangegeven in het decreet van 20 december 1989 houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap van 1990, akkoord dat deze rem op het aantal

uren/leerkracht zou worden opgeheven, maar mits herziening van het subsidiëringssysteem. Door een herziening van dit subsidiëringssysteem wordt de prijs per eenheid goedkoper en wordt het systeem als dusdanig — volgens het kabinet van de Gemeenschapsminister — beheersbaar gemaakt.

Het wegwerken van de wachtlijsten is op zichzelf een goede zaak, maar gaat echter gepaard met inleveringen. De financiële repercussies van het bestaande en van de herstructurering zijn als volgt : een integrale toepassing van de bestaande reglementering (ministerieel besluit van 26 juli 1962) zou leiden tot een meeruitgave van 393,9 miljoen frank ; de nieuwe structuur kent op kruissnelheid een meeruitgave van 132,4 miljoen frank. (Het aantal lestijden neemt toe met 6.747 uren ten opzichte van de effectieve toestand per 1 oktober 1989. Een integrale toepassing van het ministerieel besluit van 26 juli 1962 zou een stijging opleveren van 9.045 uren).

De Gemeenschapsminister stelt volgende maatregelen voor om de budgettaire weerslag te temperen :

— de vaststelling van het aantal leraarsambten op basis van het aantal leerlingen, waarbij iedere leerling slechts 1 maal mag worden geteld. In de bestaande regeling wordt vertrokken van het aantal ingeschrevenen per cursus, waarbij 1 leerling zich voor meer cursussen mag inschrijven ;

— het werken met een coëfficiënt per leerling en per studierichting ;

— een aanzienlijke verhoging van de norm voor het aantal uren studiemeester-opvoeder ;

— een reductie van de werkingstoelagen met 33 %. Die maatregel betreft vooral de gemeentebesturen (95 % van de Academies) en is goed voor 28 miljoen frank ;

— een verhoging van het inschrijvingsgeld van 500 frank tot 1.000 frank (beneden 25 jaar) en van 1.500 frank tot 3.000 frank (25 jaar of ouder). Dit moet 93 miljoen frank opleveren. (Artikel 30 van het decreet van 20 december 1989 houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990) ;

— een verhoging van de prestatie van de leerkracht. Een lestijd van 60' blijft behouden, maar in de lagere en middelbare graad gaat een ambt met volledige prestaties van 20 naar 22 uur/week. Dit is een inlevering door het personeel van 115 miljoen frank.

5. Versoepeling van de cumulregeling

In de ontwerptekst is niets voorzien m.b.t. de versoepeling van de cumulregeling. De cumulregeling heeft al jaren een nefaste invloed op het muziekonderwijs. Een aantal begaafde elementen kan daardoor niet meer worden aangetrokken. Dit is een verarming. Wel heeft men gezegd dat er plannen zijn om daar in een nabije toekomst iets aan te doen.

6. Onrechtvaardige toestand in Vlaanderen ten opzichte van de Franstalige Gemeenschap

In het Franstalig onderwijs is er geen inschrijvingsgeld. Daar geldt 30' instrument in het lager en wordt gesubsidieerd vanaf 6 jaar. In het Franstalig onderwijs is er ook een ambt van onderdirecteur vanaf 1.000 leerlingen (in Vlaanderen 25 instellingen).

7. Polarisatie tussen twee groepen

Enerzijds is er de werkgroep kunstonderwijs (WKO) en anderzijds is er de Vlaamse Vereniging ter Stimulering van het Onderwijs in Muziek, Woord- en Danskunst.

De eerste groep is contra de hervorming en voor de verticale structuur (piramide). De tweede groep is pro hervorming en pro horizontale structuur.

De eerste groep bestaat meestal uit leerkrachten. De tweede groep bestaat meestal uit directeurs. De beide groepen noemen zich representatief. De eerste groep verzamelde 40.000 handtekeningen. De tweede groep bestaat uit 50 directeurs.

Wat wel kan worden vastgesteld is dat WKO hoofdzakelijk een drukkingsgroep is bestaande uit jonge progressistische leraars-kunstenaars.

De twee hearings in de Commissie hebben de Voorzitter gesterkt in zijn houding dat deze herstructurering niet rijp is en niet veralgemeend mag worden. In een dergelijke sfeer de herstructurering opdringen is gevaarlijk. De betrokkenheid van de leerkrachten is er niet, ook niet in de pilootscholen. De Voorzitter verwijst daarbij naar een tussenkomst van de verslaggever over het VSO.

8. Evaluatie

De Voorzitter vindt de evaluatie nogal verwarrend en verschillend bij elke pilootschool. Het evaluatierapport is op het eerste gezicht niet denderend, hoewel de Voorzitter het slechts vluchtig heeft kunnen inkijken wegens de late mededeling ervan aan de Commissie. Waarom is de Commissie niet regelmatig geïnformeerd over de doorgevoerde bijstellingen ?

9. Conclusie

De leerlingen komen hoofdzakelijk naar de muziekacademie om één instrument, zo mogelijk twee instrumenten, te mogen leren en niet voor de theorie of voor de culturele vorming hieromtrent. Ze komen bijvoorbeeld om cello te spelen en niet om te horen wat een cello is. Ze nemen er de notenleer bij (niet altijd met evenveel enthousiasme), maar ze aanvaarden dit omdat het notenlezen rechtstreeks in functie staat van het instrument-bespelen, van een muziekstuk uitvoeren. Daarom twijfelt de Voorzitter over de noodzakelijkheid van bepaalde nieuwe theoretische vakken zoals AMC (algemene muziekcultuur). De meerderheid van de leerlingen komt niet zozeer met de bedoeling om solist of virtuoos te worden, zelfs niet om de prijs van uitmuntendheid te behalen of om mee te doen aan Elisabethwedstrijden. Ze willen kunnen spelen voor eigen voldoening, in beperkte kring, eventueel in een fanfare, een harmonie, een orkestje enzovoort. Daarom ook stoppen ze vaak onderweg en gaan ze niet door tot de finish. Het is ook hun verzuchting niet en ze zijn er zeker niet door getraumatiseerd. Het is dan ook nogal betwistbaar of het huidige systeem wel zo elitair is als de reformisten het willen doen voorkomen. Wat niet te betwisten is, is dat het huidige systeem zijn deugdelijkheid en groot succes bewezen heeft en zeer gunstig aangeschreven staat in het buitenland (never change a winning team). Het is dan ook zo dat de Voorzitter er vast van overtuigd is dat de beste oplossing erin bestaat Titel V uit het decreet te lichten en de herstructurering op zijn minst één jaar uit te stellen.

Gelet op het grote belang van de herstructurering, de complexiteit van de problematiek en de controversen en beroering die hiermee gepaard kunnen gaan, lijkt het de Voorzitter opportuun om Titel V uit het ontwerp te lichten en de herstructurering met minstens één jaar uit te stellen. Ondertussen kan van dit uitstel gebruik worden gemaakt om grondige en zo breed mogelijke consultaties te organiseren met alle betrokken milieus. Tevens kan dan een ernstige evaluatie worden gemaakt van het experiment dat in 6 pilootscholen plaatsgreep. Deze evaluatie zou kunnen gebeuren in een onderzoekscommissie of in een werkgroep van de Commissie.

De Voorzitter geeft de Gemeenschapsminister ten slotte de volgende passage uit de reeds vermelde nota van de heer Truyts ter overweging mee : „Bij deze vraag kan wellicht naar het economisch rendement van muziekonderwijs worden verwezen. Uit een studie verschenen bij Du Mont te Keulen blijkt dat in West-Duitsland 644.000 muzikaleerlingen in 590 scholen zorgen voor een jaarlijkse handelsomzet van 25 miljard Duitse Mark. In Oostenrijk en Frankrijk heeft men berekend dat de aan het muziekonderwijs verleende staatssubsidie (circa 30 %) volledig door de belasting op de handel in verband met muziekonderwijs wordt gereduceerd. Zou de Vlaming zich anders gedragen ?”

Een lid wijst erop dat een volledige nieuwe structuur op 1 september aanstaande grote verwarring zal teweegbrengen. Alles wordt overgelaten aan uitvoeringsbesluiten die tijdens de vakantie in de scholen zullen toekomen.

In beroepskringen is een storm van protest opgestoken die niet zal afnemen. Het lid is geen voorstander van het verzwaren van de cursussen door het toevoegen van een aantal algemene vakken. Hij vreest dat de muziekscholen in de marginaliteit terecht zullen komen. Samenspel vereist de vorming van goede solisten. Zijn fractie stelt voor om titel V volledig weg te laten. Ook leden van andere fracties zijn deze mening toegeedaan.

Een ander lid poneert dat iedere verandering op weerstand stuit. De sector van het muziekonderwijs is in twee bijna even grote kampen verdeeld. Het kamp van de tegenstanders van de herstructurering, dat eerder de leerlingen groepeerde, lijkt iets groter te zijn. De voorstanders van de hervorming omvatten een aantal directeurs. Verschillende amendementen willen de herstructurering uitstellen. Sommige amendementen worden ingediend door leden van de feitelijke meerderheid binnen de Vlaamse Raad.

Iedereen binnen de sector, zelfs de Werkgroep Kunstonderwijs, wil dat de structuur van 1962 wordt gewijzigd. De voorstanders van de nieuwe structuur situeren zich voornamelijk binnen de 6 experimenteerscholen. Deze scholen blijken echter zelf verdeeld te zijn : slechts 3 verleenden hun volledige medewerking. De leerkrachten van de scholen van Merksem en Overpelt hebben spontaan eigen enquêtes ingediend. Die van Merksem richtte zich tot alle pilootscholen, de enquête van Overpelt was een interne. Het resultaat in Overpelt was ronduit negatief voor de nieuwe structuur. Ook in de enquête van Merksem was de hoofdtoon ongunstig. Het nieuwe systeem was volgens de leerkrachten onvoldoende geëvalueerd. Zo werden de leerkrachten niet betrokken bij de opstelling van de leerplannen : met hun ervaring werd geen rekening gehouden. Hierin zit de zwakte van de gehele structurering, namelijk het gebrek aan inspraak. Enkel de voorstanders van de hervorming werden bij de evaluatie gehoord. Het feit dat de Werkgroep Kunstonderwijs er niet bij werd betrokken leidde tot een sterke afweerreactie.

Toch is een hervorming nodig om aan de wachtlijsten te verhelpen en de te grote uitval tegen te gaan. Hij pleit ervoor om de herstructurering per 1 september 1991 te laten ingaan met uitzondering van de experimentenscholen, de scholen die de hervorming willen en de scholen voor de beeldende kunsten. Voor die drie uitzonderingen kan de hervorming op 1 september 1990 ingaan.

Op basis van de nu voorliggende teksten kan er in de sector nog gedurende 1 jaar overleg worden gepleegd. Dit zal vermijden dat de start van de herstructurering in de grootste wanorde gebeurt.

Een lid oordeelt dat hier een fundamentele keuze werd gemaakt : dit delicaat en moeilijk gegeven werd niet zozeer door een politieke keuze opgelost. De beide fundamentele stellingen die nu worden naar voren gebracht zijn eervol. Men heeft gedurende jaren gepoogd de stellingen nader bij elkaar te brengen. Dit is niet gelukt. Nu moet zijns inziens een keuze worden gemaakt : een uitstel met 1 jaar zal niets oplossen.

Drie jaar lang was er verzet tegen de onmiddellijke invoering van de herstructurering. Daaruit groeide de idee van de pilootscholen.

Hij heeft de experimenten gesteund en hoopte hierdoor dat een consensus tot stand zou worden gebracht. Er dient te worden opgemerkt dat de hervorming niet alleen tot het muziekonderwijs wordt beperkt.

Na de experimenten heeft men zich te veel met de experimenten zelf bezig gehouden. De hervorming werd te weinig uitgedragen. Ook werden de betrokkenen zelf te weinig gehoord. Het gevolg van de volledige integratie van het kunstonderwijs binnen het onderwijs mag echter niet zijn dat men bij de aanpak van het kunstonderwijs meer de nadruk legt op „onderwijs” dan op „kunst”, met andere woorden een te schoolse vorming is niet wenselijk. De onderwijstechniek mag niet de bovenhand krijgen, het onderwijs zelf mag niet worden overgestructureerd door onder meer de lespakketten. Hij pleit ervoor om dit te vermijden. Inzake de fundamentele keuze rond de toekomst van het muziekonderwijs staan de leraars die voorstander zijn van opleiding van solisten tegen de aanhangers van een zo breed mogelijke opleiding. De leerkrachten vrezen immers een niveau verlaging.

De visie van het lid over de noodzakelijke keuze vertrekt van een ander uitgangspunt. Het kunstonderwijs moet meehelpen om het totaal artistiek niveau van zoveel mogelijk mensen omhoog te tillen. De mogelijkheid moet hierbij behouden blijven om van hieruit zeer bekwame mensen te ontdekken. Bij de veralgemening van de experimenten moet men dit uittesten.

Wel heeft hij nog enkele kritische bedenkingen ten overstaan van de herstructurering. Na drie jaar zal er een echte grote evaluatie moeten worden gemaakt : een aantal bijstellingen zullen dan nodig zijn. Hij dringt aan op een vaste verbintenis dienaangaande vanwege de Gemeenschapsminister.

Nu moet de herstructurering worden veralgemeend. Hij meent te hebben begrepen dat het nu ook mogelijk is om vóór de leeftijd van 8 jaar cursussen te volgen : een soepelheid hierin is nodig evenals een soepeler aanwending van de leerpakketten om vanaf het eerste jaar het bespelen van een instrument mogelijk te maken. Positief is eveneens het gedifferentieerder aanbod. Ons volk heeft op cultureel gebied te

weinig niveau. Nu wordt de kans geboden om dit te verhogen.

Ook de cumulproblematiek moet worden aangepakt : deze regeling moet soepel worden toegepast. Het oude systeem moet niet worden heringevoerd : maar de cumulebeperking is te verregaand. Verder moet er dringend aan de conservatoria worden gesleuteld.

Een ander lid herinnert eraan dat haar fractie geen amendement heeft ingediend om titel V uit het ontwerp van decreet te lichten. Toch kan zij voor een deel de kritieken volgen.

Reeds op de rondetafelconferentie over de hervorming van het muziekonderwijs heeft zij diverse van de hier naar voren gebrachte kritieken gehoord.

Het ontwerp van decreet laat de Executieve toe om de toelatingsleeftijd te verlagen. Ook bestaat de mogelijkheid om te werken met coëfficiënten en binnen het lesurenpakket.

Ten aanzien van de hervorming komt de grootste tegenstand uit de kringen van de leerkrachten. Dit wordt verklaard door de grote aanpassing die van hen wordt verwacht. Men zal moeten leren om meer gezamenlijk te musiceren.

Het lid dringt aan op de hervorming van het hoger kunstonderwijs. Wordt hier niet de omgekeerde volgorde gevolgd ? Zij oordeelt dat de hervorming van het hoger kunstonderwijs nog moeilijker zal verlopen.

Zij wijst op de behoefte naar deeltijds kunstonderwijs die bij vele volwassenen bestaat. Het niveau dat nu inzake muziekonderwijs en plastische kunsten aan deze groep wordt aangeboden, beantwoordt aan de verwachtingen van vele volwassenen.

Veel jongeren volgen het deeltijds kunstonderwijs zonder te weten waaraan ze juist beginnen. Soms wordt door de ouders een bepaalde keuze opgedrongen. Het feit dat slechts 5 procent de eindmeet haalt, moet niet worden gedramatiseerd : er is hierbij sprake van deels natuurlijke uitval.

Wel is het interessant dat, uitgaande van de behoeften van de leerlingen, eigen pakketten kunnen worden gecreëerd. Er kan nu rekening worden gehouden met de belasting van het dagonderwijs. Verder bestaat de mogelijkheid van een overschakelen naar een zwakkere afdeling zodat een aantal jongeren niet meer moet afhaken.

Het groepsonderwijs kan erg motiverend werken : te individualistisch spelen is evenmin goed. Het samenspel is dus belangrijk. Een bepaald evenwicht moet worden gezocht. Volgens het niveau krijgen de individuele leerlingen meer tijd om een instrument te bespelen.

Verschillende sprekers hebben aangedrongen om uit de polarisatiesfeer te komen. Door de hervorming uit te stellen zal deze polarisatie nog groter worden. Een uitstel zou de situatie niet vergemakkelijken.

Zij wijst erop dat door het groter aanbod de kans bestaat dat iedereen zijn eigen gading kan vinden. Nu richten de muziekscholen zich te veel tot een bepaald publiek.

Zij onderschrijft, vertrekkend vanuit haar eigen ervaring, de stelling dat hoe vroeger wordt gestart met het bespelen van een instrument, hoe beter dit is. Op een bepaalde leeftijd moet de leerling een definitieve keuze maken welk instrument hij of zij wil bespelen.

De eerste evaluatie over de herstructurering is te vinden in de brochure „Het unieke behouden". Iedereen heeft over deze brochure een positief oordeel.

De Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten verenigt 95 procent van de inrichtende machten van het kunstonderwijs. Binnen de VBSG werd de herstructurering grondig besproken en werden er begeleidingsprojecten opgezet. Een technische commissie binnen de VBSG formuleerde een genuanceerd standpunt. De standpunten pro en contra de hervorming kwamen hierbij aan bod. Het lid wijst erop dat de VBSG steeds de hervorming van het kunstonderwijs voorstond. De vereniging drong sterk aan op een logistieke ondersteuning van het kunstonderwijs. De Werkgroep Kunstonderwijs daarentegen bepleit het behoud van de structuur van 1962. Muziekonderwijs is niet vrijblijvend, het volgt een bepaald programma en veronderstelt een engagement met de hieruit voortvloeiende verplichtingen.

De VBSG oordeelt genuanceerd over het ontwerp van decreet. De huidige structuur binnen het onderwijs vormt een redelijke basis voor het kunstonderwijs. In de evaluatiecommissie zal men verantwoordelijkheid moeten opnemen en, waar nodig, op bijstellingen aandringen.

De VBSG drong sterk aan op de oprichting van deze evaluatiecommissie. Het ontwerp van decreet geeft nu een aantal grote structuren aan. Hoe ver staat men met de opstelling van de uitvoeringsbesluiten ? Er rijzen hier rond veel misverstanden. Wel heeft de VBSG reeds verschillende navormingssessies ingericht. Gezien de beperkte VBSG-middelen hiervoor dringt het lid aan op financiële steun vanuit de Vlaamse Gemeenschap.

Positief in deze hervorming is de decretale grondslag die aan het kunstonderwijs wordt gegeven. Dit zal aanleiding geven tot nieuwe investeringen inzake de gebouwen. Verder citeert zij de rechtszekerheid van de leerkrachten, de uitbreiding van de lestijden, de rationalisatie- en programmawet die wordt opgeheven, de verdwijnen van de wachtlijsten. Het lid dringt ook duidelijk aan op de versoepeling van de cumulwetgeving. De wachtlijsten zijn een duidelijk gevolg van het gebrek aan leerkrachten ingevolge de cumulwetgeving. Leerkrachten moeten de mogelijkheid krijgen om hun kunst in de praktijk te oefenen.

Wel is het de eerste maal dat duidelijk wordt gesteld dat het kunstonderwijs niet beperkt is tot het muziekonderwijs, de disciplines woord- en danskunst worden nu als evenwaardig beschouwd.

Het lid dringt erop aan dat de lasten van het kunstonderwijs over alle deelnemers rechtvaardig zouden worden gespreid.

De voorliggende hervorming is waardevol. Het lid is bereid om mee te helpen aan de in de toekomst noodzakelijke bijstellingen.

Een lid wijst op de specifieke Brusselse toestand. In de Vlaamse Gemeenschapscommissie werd door vertegenwoordigers van alle fracties een resolutie aangenomen waarin op een onderzoek van de situatie van het deeltijds kunstonderwijs in Brussel werd aangedrongen. Zal de instelling van het inschrijvingsgeld, dat nu wordt verdubbeld, niet nefast zijn voor de Nederlandstalige scholen in Brussel ? Indien dit zo zou zijn, dan pleit zij om specifieke maatregelen voor Brussel. Tot op heden heeft men geen volledig overzicht van de effecten hiervan. Als Brusselse Vlaming is zij bekommerd over de toekomst van het kunstonderwijs. Ze wil echter geen maatregelen vragen die niet nodig zouden zijn.

Een ander lid beaamt dit standpunt. In heel Vlaanderen was er ingevolge de invoering van het inschrijvingsgeld een

daling met 5 à 10 procent van de leerlingenpopulatie. In Brussel resulteerde dit effectief in een vermindering met 10 à 18 procent. Wel trad er nadien een afvlakking van dit effect op. Zij herinnert aan haar voorstel van resolutie betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstschole met beperkt leerplan in Brussel. (Stuk 280 (1989-1990) - Nr. 1) dat door vertegenwoordigers van alle fracties werd mede-ondertekend. Hierin werd op een verlaging van het inschrijvingsgeld in Brussel aangedrongen.

Gezien het voorstel in zeer redelijke termen wordt gesteld, hoopt het lid dat de Executieve hierop zal ingaan.

Niettegenstaande de herstructurering in de beeldende kunsten en de muziek positief overkomt, ontstond er in de media hierover heel wat deining. De hervorming van het hoger kunstonderwijs zal tot nog grotere reacties aanleiding geven.

De tegenstanders van het project beroepen zich op pedagogische argumenten. Die komen echter niet zo duidelijk over. Zij vreest dat het weglaten van titel V uit dit ontwerp van decreet het rumoer in de sector en dus de polarisatie nog meer zouden doen toenemen.

De waarde van de hervorming blijkt uit het feit dat er voor elk van de 90.000 uit het muziekonderwijs en voor de 40.000 cursisten uit de beeldende kunsten nu een gedifferentieerd aanbod mogelijk is. Ook positief is de situering binnen de onderwijssector : een betere budgettaire zekerheid is hiervan het gevolg.

In deze commissie worden een aantal vragen gesteld over de opportuniteit van het ogenblik voor de veralgeming van de hervorming. In 1987 pleitte het lid eveneens voor uitstel. Men heeft de experimenten gedurende drie jaar kunnen volgen, alsmede de bijstellingen en de verschillende evaluatierapporten. Haar grootste ontgoocheling is dat dit alles niet tot een betere dialoog heeft geleid. Eén der redenen hiervoor was misschien de steeds optredende wissel inzake de bevoegde Gemeenschapsminister.

Zij is een tegenstander van het weglaten van titel V uit dit ontwerp van decreet : de sector van de beeldende kunsten vragen de opheffing van de urenstop. Bovendien is de hervorming goed gestructureerd.

In de evaluatie zijn er wel fouten gebeurd. Hoe kan men de evaluatie in de toekomst verbreden en alle betrokkenen hierbij betrekken.

De opstelling van de leerplannen gebeurde te weinig in samenspraak met de leerkrachten. Hoe zal men in de toekomst de leerplannen bewerken en evalueren ? Zullen ze eventueel nog worden bijgestuurd ?

Er bleven nog enkele problemen van didactische aard bestaan. Het tweede evaluatierapport oordeelde dat het beter zou zijn om twee leerlingen per uur te begeleiden. Indien men echter onvoldoende leerlingen van een vergelijkbaar niveau kan groeperen, dan wordt deze problematiek veel moeilijker. Drie leerlingen met een verschillend niveau op één begeleiden stelt de leerkracht voor problemen. Dit is echter een budgettaire kwestie.

De herstructurering voert de vakken algemene muzikale en muziektheorie in. Het vak notenleer schrok in het verleden velen af. Het lid vreest echter dat nu de muziekleesvaardigheid achteruit zal gaan. Eventuele bijstellingen kunnen hier nodig zijn.

Het voorliggende ontwerp van decreet voert een volledige onderwijsderegulering in. De structuur van 1962 werd voor

minder dan 20.000 cursisten opgebouwd. Van een duidelijke structuur was toen geen sprake. In tegenstelling met wat in het overige onderwijs gebeurt, wordt het kunstonderwijs nu volledig geregeld. Over welke autonomie beschikken de directies ? De communicatie tussen de leerkrachten en de leerlingen moet behouden blijven. De directies moeten dit kunnen inbouwen. In hoeverre kunnen zij vrijstellingen verlenen : in het dagonderwijs worden immers veel aanverwante vakken gegeven. De verplichting tot samenzang mag ook de koren niet negatief beïnvloeden.

Inzake combinatiemogelijkheden moet het mogelijk blijven om woord en muziek te combineren.

Een eventueel kwaliteitsverlies is nog niet bewezen. De inspectie zal dit moeten uitmaken. Indien dit wordt vastgesteld mag de directie van een school maatregelen nemen, of gaat de evaluatiecommissie of de Gemeenschapsminister hiertoe over ?

Rekening houdend met de verhoging van het inschrijvingsgeld vraagt het lid of de scholen nu zelf bepaalde sociale begeleidingsmogelijkheden zullen kunnen voorstellen. Of zullen de sociale begeleidingsmogelijkheden opnieuw uitsluitend ten laste van de gemeenten vallen ?

Het lichten van Titel V uit het lentedecreet leidt tot geen enkel resultaat. Het lid is ontgoocheld over het effect van de vorige beslissingen tot uitstel. Zij zou met een uitstel van de veralgemeende invoering kunnen instemmen op voorwaarde dat de pilootscholen niet naar de oude structuur terugmoeten, dat iedere school die dit wil naar de nieuwe structuur kan overstappen en de hervorming in de scholen voor beeldende kunst onmiddellijk wordt toegepast. Het lid stelt vast dat er nu evenmin sprake is van een algemene alles overrompelende vernieuwing. Zij vreest wel moeilijkheden met de opdeling van 22 uren. Bij de leerkrachten zullen er organisatie-moeilijkheden optreden. Gezien het feit dat het meestal deeltijds tewerkgestelde leraars betreft, zal dit in de praktijk tot moeilijkheden aanleiding geven. Alleszins stelt zij vast dat er grote toekomstmogelijkheden voor goede beroepsmusici bestaan.

De hervorming wordt door haar als fundamenteel goed beoordeeld. Toch blijven er een aantal problemen bestaan.

Een ander lid wijst erop dat in een brief van de VBSG melding wordt gemaakt van een aantal financiële problemen. VBSG maakt voorbehoud ten aanzien van de volgende drie aangelegenheden.

1. Het inschrijvingsgeld. Wanneer het kunstonderwijs binnen onderwijs georganiseerd wordt, stelt de VBSG het principe van inschrijvingsgelden, zeker voor jongeren, in vraag.

2. De werkingstoelagen. De werkingskosten worden globaal verminderd met 19.536.303 frank in het muziekonderwijs en met 11.693.513 frank in het onderwijs voor beeldende kunsten. Iedere inrichtende macht van een school voor kunstonderwijs weet dat de huidige werkingsmiddelen reeds ver beneden de werkelijke kosten liggen. Een verdere afwenteling van de financiële lasten van de gemeenschap naar de gemeente voor de werking van de academies is voor de VBSG niet aanvaardbaar.

3. De omkadering. Alhoewel over de omkadering onderwijzend personeel de toekomst zal uitwijzen dat hier aanpassingen noodzakelijk zullen zijn, is het voor het hulpopvoedend personeel nu reeds duidelijk dat die omkadering onvoldoende is.

De VBSG heeft voorstellen van amendementen gesuggereerd en hoopt dat deze Commissie hiermee rekening zal houden. Het lid stelt dat zijn fractie hier geen amendementen zal indienen : er wordt op een uitstel van de veralgemening van de hervorming gerekend.

In zijn repliek stelt de Gemeenschapsminister dat de stellingname van de VBSG geen pleidooi voor uitstel is. Er wordt enkel op een aantal problemen gewezen.

De Vlaamse Raad staat voor een belangrijke beslissing. Negen van de elf Gemeenschapsministers keurden de herstructurering goed en dit zonder enige nuance. Hetzelfde geldt voor wat de uitvoeringsbesluiten betreft : die zijn door de Executieve genomen onder voorbehoud van de aanneming van het lentedecreet door de Vlaamse Raad. Ook de omzendbrieven zijn reeds klaar.

Politiek werd er dus over het ontwerp van decreet een duidelijke uitspraak gedaan en dit vanuit de zorg om het onderwijs goed te laten functioneren. Eerstdaags zullen de omzendbrieven aan de scholen worden overgezonden. Alle schikkingen werden dus genomen, onder voorbehoud van aanneming van het voorliggende ontwerp van decreet.

De Gemeenschapsminister kan zich niet van de indruk ontdoen dat veel van de hier opgeworpen problemen verband houden met de financiële kant van de hervormingen. Aan de opheffing van de remwet is evident een last verbonden. Vandaar de lastenverdeling tussen de verschillende betrokken partners. De Vlaamse belastingsplichtige levert dus een grote inspanning voor het kunstonderwijs.

In het verleden hebben de Vlaamse gemeenten, gezien de financiële situatie van de centrale overheid, een extra-inspanning opgebracht. Zij kunnen dit niet langer volhouden. Een uitstel van de hervorming lost de inhoudelijke problemen op het terrein niet op.

Het financieringsprobleem is reëel. Daarom moeten de betrokkenen een supplementaire inspanning leveren. Gezien de financiële toestand was het niet evident dat de Executieve tot de hervorming besloot. De opstelling van de begroting 1992 zal tot bepaalde moeilijkheden aanleiding geven. De Gemeenschapsminister ziet immers niet in dat in de toekomst het budgettair probleem zal verlichten. Het optrekken van de wedden met 6 procent op drie jaar tijd vereist een meeruitgave van 9 miljard frank. Dit zijn reële gegevens die voor alle sectoren gelden en dus niet alleen voor de onderwijssector. Toch besloot de Executieve, met kennis van zaken, de hervorming door te voeren.

Ingevolge de herstructurering worden een aantal „mechanieken" veranderd. Het bestaande systeem van normen wordt gewijzigd in een systeem met leerlingencoëfficiënten. Hierdoor kan men het totale lestijdenpakket besteden zoals men verkiest. Daardoor wordt het mogelijk om in een bepaald opleidingsniveau meer individuele begeleiding te voorzien. Vertrekkend van het finaliteitsbeginsel dat ertoe strekt dat ieder, vertrekkend van zijn eigen mogelijkheden, een of meer instrumenten leert bespelen, moeten ook andere zaken worden gerealiseerd.

Hij verduidelijkt dat de uitvoering van het decreet een graduele uitvoering is. De hervorming wordt niet onmiddellijk in alle jaren ingevoerd.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dit als volgt :

1. muziek en woord (3 jaar)

1990-1991

- lagere graad (ineens)
- 1^e jaar middelbare graad
- 1^e jaar hogere graad

1991-1992

- bijkomend : 2^e jaar middelbare graad
- 2^e jaar hogere graad

1992-1993

- bijkomend : 3^e jaar middelbare graad
- 3^e jaar hogere graad

2. dans : jaar na jaar (10 jaar)

3. beeldende kunst : lagere-, middelbare, hogere graad :
ineens specialisatiegraad jaar na jaar (2 jaar).

De Gemeenschapsminister wijst erop dat een passieve ingesteldheid van de uitvoerende macht tot protesten zal leiden. Een polarisatie, met pro's en contra's, ligt veel ingewikkelder en is eigen aan de menselijke samenleving.

Hij weigert in te gaan op de waarde van de aangehaalde enquêtes. Dit zou een onvruchtbaar gesprek vormen. Hebben deze enquêtes iedereen bereikt ? Het resultaat van een enquête hangt ook voor een stuk van de vraagstelling af. De nodige voorzichtigheid is dus geboden. Wel werden er in het verleden weinig of geen hervormingen doorgevoerd die zo lang zijn bestudeerd en geëxperimenteerd. Er gebeurden hoorzittingen in alle experimenteerscholen en de betrokken verenigingen werden gehoord. Er werd hierbij nauw met de VBSG samengewerkt. De hervorming is mede het resultaat van wat de VBSG in haar eigen midden opbouwde.

De suggestie om de invoering met één jaar uit te stellen uitgezonderd voor die welbepaalde gevallen, leidt tot desorganisatie op het terrein en zal dus geen oplossing bieden. Dit decreet zal het kader aangeven dat door de uitvoeringsbesluiten zal worden verduidelijkt, slechts daarna is een volledig inzicht mogelijk. Het beslissingsproces is nu afgelopen waardoor dit inzicht mogelijk wordt.

Hij beaamt dat er een voorlichtingscampagne moet worden georganiseerd alsmede een permanente evaluatie.

Met betrekking tot de cursistenpopulatie in de beeldende kunsten stelt hij dat 50 procent hiervan tot de volwassenen behoort. In het muziekonderwijs ligt dit niet zo hoog gezien de zeer jonge aanvangsleeftijd. Inzake de VBSG-navorming stelt de Gemeenschapsminister dat er nu een bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap mogelijk wordt : er worden supplementaire kredieten voor de navorming voorzien. VBSG en CONO zullen hierin een belangrijke rol spelen. Wel is het nog voorbarig om tot eenbijsturing te besluiten.

De aanpassingen kunnen niet zomaar worden gelijkgesteld aan evenredige formules.

Met betrekking tot de leerlingen in de Brusselse academiën geeft de Gemeenschapsminister het volgende overzicht :

	82-83	83-84	84-85	85-86	86-87	87-88	88-89	89-90
a) inschrijvingsgeld (Ex. besl.)	—	1.500 F > 25 j	idem	idem	idem	50F>12j 2500 F > 18 j	500F<25j 1500 F > 25 j	idem
b) Muziekacademies								
— Brussel	3.404	3.402	3.326 - 2,2 %	3.316	3.318	2.913 12,2 %	2.991 + 0,3 %	3.193 + 6,8 %
— Vlaanderen	68.024	69.492 + 2,16 %	70.949 + 2,1 %	73.297 + 3,3 %	91.085 + 24,3 %	91.759 + 0,7 %	91.997 + 0,3 %	93.042 + 1,1 %
c) Beeldende kunst								
— Brussel	1.294	1.317 + 1,8%	1.392 + 5,7%	1.351 - 3 %	1.314 - 2,7 %	1.269 - 3,4 %	1.370 + 8%	1.584 + 15,6%
— Vlaanderen	30.126	30.784 + 2,2 %	31.643 + 2,8 %	33.388 + 5,5 %	34.501 + 3,3 %	34.877 + 1%	32.159 - 7,8 %	34.168 + 6,2 %

Uit dit overzicht blijkt dat in de muziek, woord en dans in Brussel de terugval van leerlingen is gaan optreden wanneer ook inschrijvingsgeld gevraagd werd voor kinderen. Uiteindelijk had dit geen blijvend effect. In Vlaanderen heeft dit helemaal geen effect gehad.

In de beeldende kunst is er in Brussel geen duidelijk verband op te merken tussen het inschrijvingsgeld en het aantal leerlingen. In Vlaanderen was er een terugval op het ogenblik dat men het inschrijvingsgeld gevraagd heeft voor kinderen ; in Brussel evenwel niet.

Men mag zich bij het nemen van een beslissing niet laten leiden door het bestaan van weerstanden op het terrein. essentieel gaat het hier om een fundamentele hervorming : dit is belangrijk. Verschillende redenen pleiten voor inhoudelijke verbetering van de oude structuur.

De Gemeenschapsminister verklaart zich bereid om de hervorming te volgen volgens door de commissie te bepalen modaliteiten. De concrete uitvoering ervan moet worden nagegaan.

De rechtstreeks betrokkenen en de beleidsverantwoordelijken moeten ieder hun verantwoordelijkheid opnemen.

Het betrekken van de leerkrachten in dit proces is waardevol. Dit is niet onze opdracht maar wel deze van de inspectie.

De Gemeenschapsminister verstrekt voor het deeltijds kunstonderwijs de volgende vergelijking tussen het ministerieel besluit van 1962 en de ontwerp-uitvoeringsbesluiten bij het voorliggende ontwerp van decreet.

leeftijd	MB'62 (instrumentaal)	Totaal uren	Uitvoeringsbesluiten decreet	Totaal
8	notenleer (2 u)	2	alg. muzikale vorming (2 u) samenzang (1/2 u)	2,5
9	notenleer (2 u) instrument (1 u)	3	alg. muzikale vorming (2 u) samenzang (1/2 u) instrument (1 u)	3,5
10	notenleer (2 u) instrument (1 u)	3	alg. muzikale vorming (2 u) samenzang (1/2 u) instrument (1 u)	3,5
11	notenleer (3 u) instrument (1 u) samenspel (1 u)	5	alg. muzikale vorming (2 u) samenzang (1/2 u) instrument (1 u)	3,5
12	notenleer (3 u) instrument (1 u) samenspel (1 u)	5	alg. muziekcultuur (1 u) samenspel (1 u) instrument (1 u)	3
13	samenspel (1 u) instrument (1 u)	2	alg. muziekcultuur (1 u) samenspel (1 u) instrument (1 u)	3
14	samenspel (1 u) instrument (1 u)	2	alg. muziekcultuur (1 u) samenspel (1 u) instrument (1 u)	3
15	instrument (1 u)	1	instrumen. ensemble (1 u) instrument (1 u)	2
16	instrument (1 u)	1	instrumen. ensemble (1 u) instrument (1 u)	2
17			instrumen. ensemble (1 u) instrument (1 u)	2

De vakken AMV en AMC zijn waardevol, ook inhoudelijk. Aan de bevoegde adviescommissie voor het secundair muziekonderwijs werd een bijkomend advies gevraagd omtrent de wenselijkheid AMC te behouden. Deze sprak zich ondubbelzinnig positief uit voor de concrete oppuntstelling van die vakken.

Er is ruimte voor autonomie aanwezig. De stelling volgens dewelke het kunstonderwijs een zaak van de kunstenaar is, moet worden genuanceerd. Ook de pedagogiek en de didactiek zijn van belang. Dit is een zaak van de scholen. Daarom mag de hervorming niet alleen aan „kunstenaars" worden overgelaten. Het statuut van de leerkrachten moet heel soepel worden geregeld.

Het systeem van de afwijkingen werd niet behouden in functie van de niveaubewaking. De noodzaak tot een soepelheid tegenover koren en fanfares werd eveneens onderkend. De soepelheid moet worden ingebouwd zonder een systeem van individuele afwijkingen als dusdanig te realiseren. Inzake de inschrijvingsgelden wordt tot 15 november een soepelheid gewaarborgd.

Vervolgens beklemtoont de Gemeenschapsminister een aantal verduidelijkingen.

1. De soepelheid van het lessenrooster wordt ingebouwd doordat de minima-lessenroosters worden vervangen door model-lessenroosters. Dit is een andere benadering vanuit de eigenheid van het kunstonderwijs en heeft gevolgen voor de inrichtende machten. De soepelheid wordt dus structureel verzekerd door het decreet en de uitvoeringsbesluiten.

2. Het systeem van toelatingsproeven maakt het mogelijk om het laatste jaar van de lagere graad aan te vatten en vanaf 9 jaar door te stromen naar de hogere graden. Nu weet men wat er mogelijk is. In de toekomst zullen misschien een aantal keuzen verplicht zijn.

3. Voor de leeftijd van 8 jaar kan men niet als regelmatige leerling worden toegelaten. Uitzonderlijk begaafde leerlingen kunnen vóór hun 8 jaar als vrije leerling worden ingeschreven en dit ten laste van het urenpakket dat binnen de instelling vrij wordt aangewend. Er werd dus gezocht naar een optimale soepelheid : in deze richting kan niet verder worden gegaan.

4. In het kader van de vrije besteding van de uren-leraar is het niet verboden om bijvoorbeeld van het eerste jaar meteen een instrumentale opleiding te voorzien. Een instelling heeft de mogelijkheid om een eigen lessenrooster in te dienen. Wel wordt het aantal uren-leraar niet verhoogd. De verworven uren-leraar mogen vrij worden aangewend.

De kunstschole worden niet meer door normen gebonden : ze zitten nu vast aan een lestijdenpakket.

5. De doorstromingsopties werden weggelaten. Zo verdwijnt het gevaar voor discriminatie tussen de grote en de kleine scholen. De leerlingen van de hogere graad kunnen zelf hun studiepakket samenstellen.

6. De Executieve voorziet de mogelijkheid om de examenzittijd te verlengen tot 15 september. Hierdoor wordt het gemakkelijk om de eindproeven te combineren met de examens in het dagonderwijs.

7. In overleg nam de Executieve de volgende beslissingen :

a) nog dit jaar wordt er een ontwerp van decreet ingediend over de hervorming van het hoger kunstonderwijs. Dit is een heel moeilijke opdracht en het bereiken van een consensus hierover zal niet eenvoudig zijn. Een soepel kader moet worden aangegeven. Experimenten zullen niet worden gepland ;

b) nog dit jaar wordt de cumulbeperking versoepeld rekening houdend met de eigenheid van het kunstonderwijs. De vroeger bestaande toestand wordt niet heringevoerd ;

c) deze hervorming zal ten gronde worden geëvalueerd. De Gemeenschapsminister wil alle formules aanvaarden ten einde de betrokkenheid van de Commissie voor Onderwijs en Vorming te waarborgen.

8. De financiële weerslag wanneer de gevolgen van dit decreet op kruissnelheid komen, is een gevolg van de opheffing van de urenrem. Hij vraagt van de Vlaamse Gemeenschap een ernstige inspanning. Ook de verhoging van de inschrijvingsgelden zijn er een gevolg van. Naast een onmiddellijke uitgave zullen de gevolgen voornamelijk bij de opstelling van de begroting voor 1992 te voorschijn komen. De kostprijs per leerling daalt, maar de totale uitgaven stijgen doordat alle leerlingen toegang krijgen tot het kunstonderwijs dat zij willen volgen.

Door deze hervorming probeert men meer leerlingen te bereiken en hun een groter aanbod te geven. Op te merken valt dat de meeste cursisten geen professionele opleiding wensen.

9. Naar Brussel toe wordt een structurele benadering uitgewerkt ; een extra-omkadering van 30 procent en behoudsnormen op 40 procent. Ook de programmatienormen zijn aangepast. Dit is van een groter belang dan de verhoging van de inschrijvingsgelden.

Dit is in alle klaarheid het standpunt van de Executieve.

10. Het komt tot een vermeerdering van de middelen na-

melijke 442 miljoen frank. Hierdoor ontstaat er een supplement van ongeveer 10.000 uren. De effecten op de scholen wijzen uit dat de meeste scholen uren zullen winnen. De Gemeenschapsminister geeft de volgende cijfers ter verduidelijking :

— de scholen voor beeldende kunsten :
59 krijgen uren bij,
16 verliezen uren,
1 blijft constant ;

— de muziekscholen :
76 krijgen uren bij,
14 verliezen lichtjes uren.

Dit is dus een positief finaal eindresultaat.

11. Zowel de inrichtende machten, als de vakbondsorganisaties hebben hun akkoord betuigd.

12. De bezwaren houden wezenlijk verband met de budgettaire beperkingen. Deze reiken niet verder dan wat hier supplementair werd voorzien.

De Gemeenschapsminister besluit met te stellen dat het zijn overtuiging is dat de hervorming de kwaliteit van het deeltijds kunstonderwijs verbetert en democratiseert.

Met betrekking tot de medegedeelde cijfers over het Brussels muziekonderwijs herinnert de Voorzitter aan zijn parlementaire vraag van 30 oktober 1987, gericht aan de toenmalige Gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs, met betrekking tot de repercussies van de invoering van het inschrijvingsgeld. De toen bekendgemaakte cijfers verschilden grondig van de huidige.

In de muziekscholen van de Vlaamse Gemeenschap werden de volgende cijfers genoteerd :

— 12 jarigen : — 16,32 procent (voor deze categorie was er geen inschrijvingsgeld voorzien) ;

— 12-18 jarigen : — 29,47 procent ;

+ 18 jarigen : — 32,77 procent ;

in de gemeentelijke muziekscholen :

— 12 jarigen : + 8,73 procent (geen inschrijvingsgeld) ;

— 12-18 jarigen : — 45,51 procent ;

+ 18 jarigen : — 10,72 procent.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat deze cijfers slechts voorlopige cijfers waren die door de NCC werden verstrekt. De door hemzelf verstrekte cijfers zijn de globale cijfers verstrekt door de academies.

Een lid zou graag de cijfers uitgesplitst per instelling vernemen. De Gemeenschapsminister geeft hiervan een overzicht.

Als bijlage 15 bij dit verslag vindt men nadere cijfergegevens omtrent het deeltijds kunstonderwijs, studierichtingen muziek, woord en dans van de instellingen in Brussel, evenals deze met betrekking tot het onderwijs in de beeldende kunst.

Vervolgens worden de vier amendementen houdende de weglating van Titel V ter stemming gelegd.

Het amendement van de heer A. Laridon (1989-1990) — Nr. 4) wordt verworpen met 10 stemmen tegen 4 bij 1 onthouding. Bijgevolg vervallen ook de amendementen van de heren W. Van Durme, R. Garcia en W. Taelman c.s.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 89

Een lid wijst erop dat dit artikel bepaalt dat deze titel niet van toepassing is op het deeltijds hoger kunstonderwijs. Zij voegt eraan toe dat sommige scholen van het secundair onderwijs met beperkt leerplan afdelingen hoger onderwijs hebben, met name afdelingen finaliteit in de beeldende kunsten.

Ten slotte vraagt zij dat de Gemeenschapminister het begrip „finaliteit" nader zou toelichten.

De Gemeenschapminister antwoordt dat deze finaliteit in het secundair onderwijs is vervat en er als specialiteitsgraad is voorzien.

Hetzelfde lid drukt de hoop uit dat de hervorming van het hoger kunstonderwijs waarvan het deeltijds hoger kunstonderwijs deel zal uitmaken, zo spoedig mogelijk zal worden doorgevoerd. Vervolgens vraagt zij dat, gezien het delicate aspect van de voorliggende hervorming, de Commissie van meetaf aan nauw zou worden geïnformeerd en betrokken bij deze hervorming.

Ten slotte verklaart zij dat het opstellen van het kunstonderwijs verschillende visies bestaan.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat het opstellen van een voorontwerp van decreet de taak is van de Executieve.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het nuttig is een status quaestionis op te stellen om de verschillende inzichten ter zake vast te leggen. Dergelijke status quaestionis zou de bespreking van het voorontwerp zeker ten goede komen.

Na het reces zouden dan aan de hand hiervan de krachtlijnen kunnen worden vastgelegd door de Executieve. Artikel 89 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 90

Een lid verwijst naar het advies van de Raad van State waarin wordt gesteld dat de delegatie aan de Executieve gegeven vrij ruim is en dat het de Vlaamse Raad toekomt de basisregelen van het deeltijds kunstonderwijs vast te stellen. In dit verband vraagt hij waarom hiermede geen rekening werd gehouden.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de basisfilosofie van de Raad van State erin bestaat dat de delegatie aan de Vlaamse Executieve moet worden beperkt. Dit is verwezenlijkt door de invoeging in de tekst van het voorliggend ontwerp van diverse criteria onder meer leeftijd, getuigschriften en toelatingsproeven.

Vervolgens merkt in verband met het inschrijvingsgeld een ander lid op dat het misschien nuttig zou zijn deze problematiek opnieuw te bekijken enerzijds in het licht van de concurrentiepositie van het Nederlandstalig muziek- en kunstonderwijs in Brussel en anderzijds naar mogelijke sociale correcties toe.

Hij voegt eraan toe dat ons kunstonderwijs aanzienlijk goedkoper is dan vergelijkbare buitenlandse opleidingen.

Ten slotte wijst hij in dit verband nog naar het voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan (Stuk 98 (BZ 1988) - Nr. 1) alsmede naar

het voorstel van resolutie van Mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige scholen met beperkt leerplan in Brussel (Stuk 280 (1989-1990) - Nr. 1).

Sommige leden wijzen erop dat de positie van de Brusselse Vlamingen uiteraard beïnvloed wordt door wat langs Frans-talige zijde in het kunstonderwijs gebeurt.

Andere leden wijzen er echter op dat spanningen en concurrentievervalsing tussen Brussel en de rand dienen te worden vermeden. Daarenboven is het volgens deze leden ook onrechtvaardig dat de Vlaams-Brusselse leerlingen ter zake zouden worden bevoordeeld t.o.v. deze in Vlaanderen. Ook hier moet de lat gelijk worden gelegd.

Het lid vraagt de Gemeenschapsminister naar zijn standpunt nopens het inschrijvingsgeld. Hij herinnert aan de namens alle fracties unaniem geuite wens om, met het oog op de concurrentiepositie in Brussel, geen kruideniersmentaliteit aan de dag te leggen. Het gaat hier om een principiële kwestie. De financiële repercussies van het inschrijvingsgeld op het totale budget van de Vlaamse Gemeenschap zijn immers weinig substantieel.

Een ander lid pleit ervoor dat men bij iedere maatregel of ieder decreet rekening zou houden met de concurrentiepositie van de Brusselse Vlamingen.

Nog een ander lid merkt op dat het kunstonderwijs in Brussel een dalende trend vertoont. Het inschrijvingsgeld heeft hier een belangrijke rol gespeeld. Vooral in het muziekonderwijs is het aantal leerlingen er fel op achteruit gegaan.

Door de heer A. Laridon wordt vervolgens een amendement in bijkomende orde ingediend ertoe strekkend artikel 90, 2° weg te laten (Stuk 365 (1989-1990) - Nr 4). De indiener licht zijn amendement als volgt toe. Hij wijst op de nieuwe tendens in het onderwijs om meer en meer kosten op de ouders te verhalen. Hij verwijst in dit verband op de recente verhoging van het inschrijvingsgeld in het HOBu. Nu is het kunstonderwijs aan de beurt. Hij ziet hierin een aanzet voor misschien nog andere invoeringen van inschrijvingsgelden en verhogingen allerhande. Ten slotte meent hij dat dit indruist tegen het democratiseringsproces inzake onderwijs.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat inschrijvingsgelden uiteraard niet kunnen worden ingevoerd in het leerplichtonderwijs. Buiten het leerplichtonderwijs komen inschrijvingsgelden als een normale zaak over. De mogelijkheid tot inschrijvingsgelden moet daarenboven decretaal worden vastgelegd, vermits het om een subsidiëeringsvoorwaarde gaat. De Executieve heeft de invoering van inschrijvingsgeld ook toegepast in het hoger onderwijs. Wat Brussel betreft werd de zaak grondig besproken in de schoot van de Executieve.

Heel bewust werd echter beslist geen onderscheid te maken tussen Brussel en de rest van Vlaanderen. Deze principiële beslissing is daarenboven ook budgettair geregeld. Het budget 1990 maakt dan ook geen enkel onderscheid. Principieel zijn er beslist argumenten om te stellen dat de gelijkheid van de Vlaamse burgers moet worden gehandhaafd binnen het geheel van Vlaanderen. De Gemeenschapsminister ontkent echter niet dat er mogelijk een probleem inzake een daling van het leerlingenaantal zal zijn. Vervolgens stelt de Gemeenschapsminister dat hij de problematiek zal inbrengen bij de bespreking van de begroting 1991. Hij is echter van oordeel dat men de thans in de Executieve genomen beslissing zal handhaven.

De Gemeenschapsminister vraagt dan ook om de bepalingen van artikel 90, 2° in het ontwerp te behouden.

De indiener van het amendement vraagt aan de Gemeenschapsminister waarom deze bepaling in het decreet moet staan.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het een subsidiëeringsvoorwaarde is, en dat hiervoor een wettelijke basis noodzakelijk is.

Het amendement wordt verworpen met 9 stemmen tegen 4 bij 2 onthoudingen. Bij artikel 90, 2° werd eveneens door de heer W. Van Durme een amendement in bijkomende orde ingediend ertoe strekkend aan artikel 90, 2° toe te voegen wat volgt :

„Er wordt geen inschrijvingsgeld gevraagd aan de leerlingen uit de negentien gemeenten van de Brusselse agglomeratie die les volgen in scholen van het Nederlandstalig kunstonderwijs met beperkt leerplan die gevestigd zijn in een van de negentien Brusselse gemeenten". (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 6)

De indiener verantwoordt de indiening van het amendement als volgt : In Brussel moet het Nederlandstalig onderwijs concurreren met het Franstalige onderwijs, waar geen inschrijvingsgeld wordt gevraagd. Nederlandstalige leerlingen moeten in dezelfde omstandigheden als Franstalige het deeltijds kunstonderwijs kunnen volgen.

Ook dit amendement wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Vervolgens wordt door de heer L. Vanhorenbeek c.s. een amendement ingediend ertoe strekkend aan artikel 90, 2° toe te voegen wat volgt :

„Bij het vaststellen van het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstaligen in de Brusselse agglomeratie, die inschrijven in Nederlandstalige scholen met beperkt leerplan, wordt rekening gehouden met de concurrentiepositie t.a.v. het Franstalig onderwijs". (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 7) Ter stemming gelegd wordt ook dit amendement verworpen met 8 stemmen tegen 6 bij 1 onthouding.

Nog inzake het inschrijvingsgeld merkt een lid op dat zich een bredere bezinning opdringt. Hij meent dat het niet alleen gaat over het inschrijvingsgeld in het deeltijds kunstonderwijs, maar dat de problematiek kan worden doorgetrokken naar het onderwijs voor sociale promotie (OSP). Dezelfde sociale bekommernissen gelden ook inzake het hoger onderwijs.

Wanneer men de populatie van deze verschillende onderwijsvormen bekijkt, stelt zich ook daar het probleem van het inschrijvingsgeld.

Hetzelfde lid meent dat het probleem zich aan de basis stelt. Wanneer een Gemeenschap van oordeel is dat men bepaalde categorieën van de bevolking ertoe moet verplichten onderwijs te volgen en derhalve een leerplicht instelt, impliceert dit dat men daar moeilijk een inschrijvingsgeld kan vragen. Wanneer men echter van buitenuit mogelijkheden schept en vanuit de Gemeenschap een financiële inspanning levert om een extra onderwijsaanbod te organiseren, dan kan het gemotiveerd zijn van de gebruikers een zekere inspanning te vragen.

Nog hetzelfde lid is van mening dat een vergelijkende studie met de ons omringende landen verhelderend zou werken. Het lid stelt dat alles er duurder is. Vooral de opleiding beeldende kunsten is in België substantieel goedkoper.

Het lid neemt akte van het antwoord van de Gemeenschapsminister en dringt erop aan dat bij de begrotingsbespreking een inspanning zou worden geleverd om dit inschrijvingsgeld laag te houden. Immers, hoe hoger dit inschrijvingsgeld, hoe hoger de drempel die men inbouwt.

Men dient echter ook rekening te houden met de budgettaire mogelijkheden. Hetzelfde lid maakt zich weinig zorgen over de evolutie in Brussel. Wanneer de Franstaligen hun budgettaire problemen willen oplossen zou de concurrentiepositie in deze afgebakende regio zich in de eerstvolgende jaren wel eens in de omgekeerde richting kunnen voordoen. Er moeten geen grenzen worden getrokken tussen bepaalde gebieden in Vlaanderen. De communautarisering en de financieringswet zullen altijd vergelijkingen mogelijk maken. Ofwel wenst men autonomie, ofwel niet. De concurrentiepositie zal wisselend worden. De hoegrootheid van de bedragen dient echter te worden beperkt.

Dit artikel wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen.

Artikelen 91 tot 95

Deze artikelen geven geen aanleiding meer tot noemenswaardige opmerkingen.

Deze artikelen worden respectievelijk aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 96

Op dit artikel wordt een amendement in bijkomende orde ingediend door de heer W. Taelman c.s. dat ertoe strekt de tekst van artikel 96, § 2, 1°, eerste zin, te vervangen door wat volgt : „§ 2. De Vlaamse Executieve : 1° bepaalt de berekeningswijze van het aantal uren-leraar, op basis van het aantal regelmatige leerlingen ingeschreven op 1 oktober van het voorafgaand schooljaar". (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) De indiener verantwoordt zijn amendement als volgt : Het is noodzakelijk om de tellingsdatum voor het deeltijds kunstonderwijs op 1 oktober van het voorgaande jaar vast te stellen. Het is eigen aan deze vorm van onderwijs dat in de loop van het jaar een aantal leerlingen afhaken. Indien men de tellingsdatum op 1 februari vastlegt, kan men normalerwijze minder leerlingen inschrijven (tenzij men het aantal leerlingen per leraar zou opdrijven). Hiervan verdwijnen er dan opnieuw een aantal tegen 1 februari, zodat in het volgende jaar nog minder inschrijvingen kunnen plaatshebben. Op die manier zal het deeltijds kunstonderwijs voortdurend verder afbrokkelen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat aan de bekommernis van de indiener van het amendement is tegemoetgekomen door de bepalingen van artikel 101, § 3 waar voorzien wordt dat de tellingsdatum 1 oktober van het voorgaande schooljaar is, tot de Executieve anders bepaalt. Pas wanneer de Executieve zeker is dat de tellingsdatum van 1 februari geen schade berokkent, zal zij bepalen dat ook in het kunstonderwijs, zoals trouwens in andere onderwijsvormen waar het al beslecht is, de tellingsdatum 1 februari van het voorgaande schooljaar is. Gezien de specificiteit van het kunstonderwijs en de invoering nu van dit nieuwe stelsel wordt de zoals in artikel 101, § 3, voorziene datum van 1 oktober behouden. Er wordt wel gesteld dat de Executieve de machtiging bekomt om zo nodig de datum te herzien. Daarenboven zal ter zake een evaluatie worden gemaakt. De indiener

trekt hierop het amendement in, alsmede het amendement dat ertoe strekt om paragraaf 3 van artikel 101 weg te laten. Een ander lid vraagt de Gemeenschapsminister meer uitleg over het begrip „regelmatige leerling”. De Gemeenschapsminister wijst erop dat dit begrip aanleiding gaf tot moeilijkheden met het Rekenhof. Dit begrip zou met onderwijstechnici en de taalraadsman van de Vlaamse Raad in een technische werkgroep moeten worden onderzocht, om dan eventueel de diverse organieke wetgevingen aan te passen. Voorlopig wenst hij het begrip te behouden. Hij merkt daarenboven op dat de terminologie in Nederland en België verschillend is en dat conform het Taalunieverdrag dergelijke wijzigingen slechts bilateraal kunnen worden doorgevoerd. Volledigheidshalve voegt hij eraan toe dat geijkte begrippen in Nederland en in België verschillend kunnen zijn. Hij besluit met te stellen dat hij thans aan het begrip „regelmatige leerling” niet wenst te raken.

Bij artikel 96, § 2, 1° wordt vervolgens een taaicorrectie voorgesteld ertoe strekkend de woorden „van het voorafgaand schooljaar” te vervangen door de woorden „van het voorgaand schooljaar”. De commissie is het met deze taaicorrectie eens.

Het amendement in bijkomende orde van de heer W. Taelman c.s. wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3.

Ten slotte wordt artikel 96, mits tekstcorrectie, aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 97 tot 99

Deze artikelen worden ongewijzigd aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 100

Op dit artikel wordt door de heer W. Taelman c.s. een amendement ingediend dat ertoe strekt § 1 van dit artikel te wijzigen als volgt : „§ 1 Aan het Gemeenschapsonderwijs en aan de gesubsidieerde instellingen wordt een bijkomende dotatie of werkingstoelange toegekend...” (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) De indiener van het amendement preciseert dat in het ontwerp van decreet geen middelen worden voorzien voor het deeltijds onderwijs van het Gemeenschapsonderwijs. Zijn amendement strekt ertoe eenzelfde financiering voor het Gemeenschapsonderwijs in te voeren als voor het gesubsidieerd onderwijs.

Een ander lid wenst geïnformeerd te worden over de parameters. De bedragen worden niet gespecificeerd, noch de eventuele jaarlijkse aanpassingen. Dit lid wenst concreet te weten of er in het decreet geen bedrag moet worden opgenomen.

De Gemeenschapsminister antwoordt in verband met het amendement van de heer W. Taelman c.s. op artikel 100, § 1 dat artikel 51 van het ARGO-decreet de rechtsbasis verstrekt om de werkingskredieten voor het Gemeenschapsonderwijs in deze sector te verzekeren. Het komt bij hun enveloppe die ze uiteraard autonoom verdelen. Dit is geregeld in het ARGO-decreet. Wat de bedragen betreft werd in het besluit gesteld : 1.000 frank per uur-leerkracht in het muziekonderwijs, woord en dans, en 3.000 frank per uur-leerkracht in de beeldende kunsten. Quid indien de ontvangen werkingstoelagen kleiner zouden zijn dan de inschrijvingsgelden die men aan de Executieve moet betalen, aldus een lid ? Dient er geen rem te worden voorzien ?

Een ander lid merkt op dat deze problematiek ook het OSP raakt.

De Gemeenschapsminister stelt dat er een duidelijk onderscheid is tussen inschrijvingsgelden en werkingstoelagen. Er is geen samenhang tussen beide begrippen.

Een lid pleit ter zake voor administratieve vereenvoudigingen.

Een ander lid merkt op dat de inschrijvingsgelden van meer dan 4.000 leerlingen werden ontvangen. Dit vereist veel administratief werk. Dit decreet is geen vereenvoudiging. Het zal meer administratie tot gevolg hebben, terwijl alleszins in de sector beeldende kunst het aantal administratieve medewerkers wordt verminderd. Inschrijvingsgelden moeten door de scholen worden geïnd met werkingskosten die lager liggen dan het bedrag van de werkingsgelden dat aan de Executieve moet worden betaald. Veel volwassenen volgen beeldende kunsten.

De Gemeenschapsminister stelt dat het inschrijvingsgeld niet samenvalt met het bedrag dat de Executieve in staat stelt om werkingstoelagen te betalen. Het onderscheid dient gehandhaafd. Hij meent dat de administratieve procedure, in overleg met de administratie, kan worden onderzocht.

Een ander lid stelt dat de inning van het inschrijvingsgeld van de cursisten op het lokaal vlak een taak voor de scholen blijft. Dit moet gebeuren zonder personeel. Nog een ander lid vraagt aan de Gemeenschapsminister om de kostprijs te berekenen van het bestaand systeem. De Gemeenschapsminister belooft deze problematiek in overleg met de administratie te onderzoeken. Operationaliteit moet zo vlot mogelijk verlopen, zonder overbodige hinder vanuit de scholen zelf.

Een lid stelt vast dat de administratieve taken toenemen en de omkadering ontbreekt.

Vervolgens stelt de indiener van het amendement bij artikel 100, § 1 dat de Gemeenschapsminister verwees naar artikel 51 van het ARGO-decreet. Theoretisch is deze mogelijkheid inderdaad voorzien. Vervolgens citeert hij artikel 2, § 3, dat luidt als volgt : „De Vlaamse Executieve bepaalt de datum waarop deze regeling mede van toepassing wordt op het deeltijds kunstonderwijs". Bij verder uitstel zal de ARGO uit zijn algemene werkingsmiddelen moeten betalen. De Gemeenschapsminister is echter van oordeel dat artikel 2 geen betrekking heeft op het kunstonderwijs georganiseerd door ARGO. Dit blijft afzonderlijk gefinancierd qua werking, conform het ARGO-decreet. De kredieten die ter zake zijn voorzien voor het Gemeenschapsonderwijs worden overgeboekt in geïntegreerd in de ARGO-dotatie.

Het amendement in bijkomende orde van de heer W. Taelman c.s. wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3. Ten slotte wordt artikel 100 aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 101

Bij dit artikel dient erop te worden gewezen dat het oorspronkelijk door de heer W. Taelman c.s. ingediende amendement in bijkomende orde reeds werd ingetrokken bij de bespreking van artikel 96. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4). Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 102

Bij dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 103

Door de heer L. Vanhorenbeek wordt op dit artikel een amendement ingediend dat ertoe strekt de tekst van dit artikel te wijzigen als volgt : „De bepalingen van deze titel treden in werking op 1 september 1991, met uitzondering van de 6 pilootscholen muziekonderwijs en het kunstonderwijs in de beeldende kunsten, die op 1 september 1990 starten". (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 3)

Hij licht zijn amendement als volgt toe : omwille van de onrust, de onvrede en de misvattingen ter zake in de sector, is het wenselijk dat de voorgestelde hervormingen tijdens het volgende schooljaar kunnen worden toegelicht en met de sector ernstig worden overlegd.

De indiener stelt dat hij reeds eerder argumenteerde om dit amendement aan te nemen. De indiener stelt dat zijn fractie akkoord gaat titel V goed te keuren, mits de nuanceering bij artikel 103.

De indiener is er zich tevens van bewust dat men in de evolutie van een dossier op en bepaald moment politieke verantwoordelijkheid moet nemen om tot een beslissing te komen. De indiener meent echter dat de veralgemeende uitvoering op 1 september 1990 te snel zal geschieden en dit om verschillende redenen. Hij vraagt ter zake om uitstel. Hij stelt zich vragen over de representativiteit van de pilootscholen waar volgens sommigen deze welbepaald gekozen zijn. Alleen de „happy few" was er terzelfdertijd rechter en partij. Het experiment dat drie jaar duurde is voortdurend bijgestuurd. Deze bijsturingen gebeuren ernstig. Dit had echter tot gevolg dat het oorspronkelijk concept drastisch is gewijzigd.

Het lid stelt vragen naar de beschikbaarheid van de leerplannen. Deze leerplannen zouden wel klaar zijn, maar de leerkrachten die over twee maand deze leerplannen concreet moeten realiseren in de les, kennen ze niet. De scholen die over deze leerplannen moeten beschikken hebben ze niet. De leerkrachten die de nieuwe theoretische vakken zoals algemene muzikale vorming, algemene muziekcultuur moeten onderwijzen, zijn onvoldoende gevormd en voorbereid.

Verder wijst het lid erop dat het half juli zal zijn vooraleer de eerste uitvoeringsbesluiten naar de scholen kunnen worden gestuurd. Het lid twijfelt aan de haalbaarheid van een vlotte start op 1 september 1990.

Hij betwijfelt ook de mogelijke combineerbaarheid van het deeltijds kunstonderwijs met het dagonderwijs.

Hij wijst erop dat de pilootscholen het voordeel genoten van een goed spreidingsbeleid over het hele Vlaamse land. De meestal deeltijds lesgevende leerkrachten hadden een goed gegroepeerd lessenrooster.

Het lid vreest dat bij een veralgemeende invoering nu, dit voordeel niet kan worden gehandhaafd en dat de leerkrachten niet 20 uur, maar 22 uur les zullen moeten geven, en dit gespreid over 4 à 5 avonden per week. Hij stelt dat hier een politieke keuze wordt gemaakt. Een politieke keuze of het deeltijds kunstonderwijs hoort bij onderwijs, ofwel bij artistieke vorming. Hij wijst er nogmaals op dat dit naschools onderwijs is. Dit onderwijs valt buiten de leerplicht. Dit wordt het best geïllustreerd door het feit dat inschrijvingsgeld wordt gevraagd, terwijl het onderwijs in het dagonderwijs volledig gratis is.

Om al deze redenen pleit de indiener van dit amendement om uitstel van invoering van deze regel in de muziekscholen.

Het amendement is genuanceerd in die zin dat de pilootscholen hun experiment of hervormingen gewoon kunnen doorzetten en in de beeldende kunsten waar men wacht op deze hervorming, die ook kunnen worden doorgevoerd, maar dat men in het algemeen in de gecontesteerde sector een jaar respijt geeft. De uitvoeringsbesluiten en het decreet zullen dan gekend zijn en dan hebben de contestant en de anti-reformisten een jaar de tijd om in samenwerking met elkaar, ook in samenwerking met de Vlaamse Raad, de uitvoeringsbesluiten bij te sturen.

Het schooljaar 1990-1991 zou moeten worden gebruikt om te overleggen, om ernstig te evalueren, en dit zou best gebeuren in een werkgroep van de Commissie Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Raad.

Het lid stelt dat hij geen tegenstander is van de aanneming van dit ontwerp. Hij stelt dat hij dit alles verklaart in naam van zijn fractie waar dit probleem grondig werd besproken.

De Gemeenschapsminister stelt dat de Executieve niet alleen in het algemeen achter het ontwerp staat, maar expliciet ook achter Titel V, met name het deeltijds kunstonderwijs.

Hij weerlegt de argumentatie van de indiener van het amendement op artikel 103 door te stellen dat de evaluatieperiode inderdaad drie jaar was. De pilootscholen werden destijds aangeduid. Sommige scholen hadden het moeilijker dan andere om effectief in dit experiment mee te evolueren. De Gemeenschapsminister stelt ook vast dat het oorspronkelijke project, door de veelvuldige bijstellingen ten goede, drastisch is gewijzigd.

Wat de leerplannen betreft deelt de Gemeenschapsminister mede dat die klaar zijn en opgemaakt werden door een werkgroep uitsluitend bestaande uit leerkrachten. Thans zijn er in het bestaande systeem geen leerplannen. Dit is precies de grote vooruitgang.

De Gemeenschapsminister beaamt dat 1 september inderdaad met rasse schreden nadert. Hij deelt mee dat de Executieve, onder voorbehoud uiteraard van de aanneming van dit ontwerp van decreet door de Vlaamse Raad, alle uitvoeringsbesluiten ter zake reeds heeft voorbereid en dat de omzendbrieven klaar zijn.

Wat de combineerbaarheid van het deeltijds kunstonderwijs met het dagonderwijs betreft stelt de Gemeenschapsminister dat het hier gaat om twee of drie vakken die men moet geven eventueel in verschillende scholen. De Gemeenschapsminister meent dat dit probleem niet reëel in die termen kan worden gesteld. De Gemeenschapsminister merkt verder op dat het kunstonderwijs integraal deel uitmaakt van het Schoolpact. Het is niet omdat het niet in het leerplichtonderwijs zit, dat het geen onderwijs is. Het OSP is ook geen leerplichtonderwijs en het HOBV en het universitair onderwijs evenmin. De Gemeenschapsminister wijst erop dat verder uitstel van invoering van de hervorming aanleiding zou geven tot een enorme verwarring. De wachtlijsten zouden blijven bestaan en wat erger is, naar de scholen toe die de categorieverhoging krijgen, kunnen de werkingstoelagen niet worden betaald. Het Rekenhof weigert het visum. Men eist een decretale regeling waaraan dit ontwerp van decreet tegemoetkomt.

De Gemeenschapsminister beklemtoont dat drie jaar experimenteren niet van aard was om de onrust in de sector weg

te nemen. Hij meent dat klare, duidelijke beslissingen zich opdringen om orde op zaken te stellen, zodanig dat de scholen en iedereen die bij deze sector betrokken is, precies weet waaraan zich te houden.

De evaluatie kan worden voortgezet in de schoot van de Commissie voor Onderwijs en Vorming volgens modaliteiten die de Commissie zelf bepaalt.

De indiener van het amendement dankt de Gemeenschapsminister voor zijn duidelijke toelichting. Toch stelt hij zich de vraag of het goed is deze materie nu te regelen. De Gemeenschapsminister legt er de nadruk op dat deze beslissing door de Executieve klaar en duidelijk werd genomen met 9 stemmen tegen 2. Dit ontwerp is hiervan het resultaat. Dit geldt ook voor de uitvoeringsbesluiten en de omzendbrieven. De indiener van het amendement vreest dat zich bij deze hervorming dezelfde problemen zullen stellen als destijds bij de invoering van het eenheidstype. Bij het eenheidskader ging het IPOC in de juridische aanval. Hij vreest dat de Werkgroep Kunstonderwijs in navolging van IPOC eveneens een juridisch gevecht zal aangaan, indien nu niet wordt ingegaan op hun vraag om één jaar uitstel. Men zal zich tot de rechtbank wenden om het stelsel niet te moeten invoeren op 1 september aanstaande, met als resultaat de grote chaos.

Ten slotte pleit hij opnieuw voor één jaar uitstel voor de scholen van het kunstonderwijs, behalve voor de pilootscholen. Een ander lid stelt vast dat de polarisatie zo groot is dat één jaar uitstel de rust in de sector niet zal doen terugkeren. Hij vreest echter dat er zeker gedingen bij de Raad van State of het Arbitragehof zullen worden aangespannen.

Nog een ander lid informeert bij de Gemeenschapsminister of hij de twee genomen Executievebesluiten met betrekking tot de hervorming van de beeldende kunst, muziek, dans en woord, ter beschikking kan stellen van de commissieleden. Deze bevatten immers belangrijke informatie om de basis exact te informeren. Er is inderdaad veel desinformatie geweest. De Gemeenschapsminister zal deze besluiten samen met de omzendbrieven aan de commissieleden verzenden.

Het amendement van de heer L. Vanhorenbeek wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding. Ten slotte wordt artikel 103 aangenomen met 8 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding.

Titel VI

Hoger onderwijs

Algemene bespreking

Een lid heeft bij hoofdstuk drie opmerkingen. Hij stelt dat deze vrij technische aangelegenheden nu decretaal wordt geregeld, wat voor de betrokkenen duidelijkheid biedt. De procedure waarbij studierichtingen kunnen worden uitgewerkt en opgericht nadat de behoeften op een vrij objectieve wijze werden bepaald, na overleg in de Vlaamse Onderwijsraad, onderschrijft het lid als waardevol. Hij wijst op het belang van de bepaling die toelaat, dat instellingen van het HOKT van Brussel die opnieuw aan de rationalisatienorm voldoen, kunnen blijven bestaan, erkend en gefinancierd worden. Dit is vooral van belang voor het Instituut Karel Buis en de Afdeling verpleegkunde van het HCBO te Jette. Nadat in het verleden heel wat inspanningen zijn gedaan voor het Brusselse hoger onderwijs wordt nu een decretale basis vastgelegd om het studieaanbod te handhaven. Het lid merkt verder op dat niet iedereen die mening is toegedaan

en hij betreurt dat bijvoorbeeld de Groenen in Brussel om budgettaire redenen de sluiting van het Instituut Karel Buis voorstellen.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 104

Dit artikel geeft geen aanleiding tot discussie. Het wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 105

Door de heer A. Laridon wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 4) dat de weglating van dit artikel beoogt. De indiener stelt dat artikel 10, § 4 van de wet van 7 juli 1970 de mogelijkheid inhoudt om de in §§ 1 en 3 voorziene diploma's te vervangen door een gunstig advies gegeven door de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs, na het indienen en het onderzoek van een dossier en een curriculum van de kandidaat. Dit gunstig advies kan de vereiste bekwaamheidsdiploma's voor het ambt van directeur, hoogleraar of docent in het HOLT vervangen en biedt aldus de mogelijkheid voor een vaste benoeming in één van die ambten. Zo kan een licentiaat die voorlopig lesgeeft als docent of hoogleraar in een tolkenschol of een industriële school, zonder het vereiste bekwaamheidsbewijs van doctor, burgerlijk ingenieur of apotheker te bezitten, zich wenden tot de Vaste Raad en een eventueel gunstig advies van die Raad vervangt dan het bekwaamheidsbewijs.

De indiener vindt de in de memorie van toelichting verstrekte argumentatie als zou de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs te veel aanvragen krijgen, zodat het steeds moeilijker wordt om de objectiviteit te bewaren, niet doorslaggevend. Hij stelt dat de Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs zijn werkzaamheden maar zo moet organiseren dat hij zijn werk kan doen. Bovendien creëert de opheffing van artikel 10? § 4 een discriminatie, aangezien voor de universiteiten deze techniek van bekendheidsprocedure blijft bestaan.

Een ander lid vraagt naar de redenen van de Gemeenschapsminister om op dit artikel op te heffen. Het lid vindt de argumentatie verstrekt in de memorie van toelichting onvoldoende.

De Gemeenschapsminister antwoordt kort dat de opheffing van artikel 10, § 4 van de wet van 7 juli 1970 geschiedt op het ogenblik dat uitvoering wordt gegeven aan het stelsel van bekwaamheidsbewijzen voor het hoger onderwijs. Deze opheffing is verantwoord door het misbruik dat werd gemaakt van deze mogelijkheid. In tien jaar tijd werden ongeveer 300 afwijkingen toegekend. Ter vergelijking werden er in het universitair onderwijs over dezelfde periode maar 5 afwijkingen verleend. Als uitvoering wordt gegeven aan het stelsel van bekwaamheidsbewijzen is deze mogelijkheid overbodig en zou ze aanleiding geven tot een omzeiling van het systeem van de bekwaamheidsbewijzen.

De verslaggever merkt op dat het de bedoeling was van de wet van 18 februari 1977 om de bekwaamheidsbewijzen strak vast te leggen en dat slechts in uitzonderlijke omstandigheden afwijkingen mogelijk waren. Het komt hem eigenaardig over dat in 10 jaar ongeveer 300 afwijkingen werden verleend. Indien dit zo is, dan ligt de verantwoordelijkheid bij de uitvoerende macht : de administratie en de opeenvolgende Ministers. De uitvoerende macht is hier tekort geschoten.

Het amendement wordt verworpen met 4 stemmen tegen
10. Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

Artikel 106

Een lid vraagt de Gemeenschapsminister een grondiger en duidelijker begrijpbare toelichting naar het waarom van dit artikel. Hij wenst te weten of men voor het korte type, waar de driejarige cyclus wordt ingevoerd, wil beletten dat via een afwijkingsmechanisme een veelheid van afdelingen zou worden opgericht. Het lid vraagt of men het oprichten van nieuwe afdelingen binnen een school wenst te beletten.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het een blokkering om budgettaire redenen betreft. Tijdens de periode van omvorming van het economisch hoger onderwijs van het korte type schooljaar 1990-1991 tot en met 1993-1994 wordt deze toch voldoende uitgebouwde sector met het akkoord van de betrokkenen geblokkeerd. Men wil verhinderen dat binnen een school nieuwe afdelingen worden opgericht.

Door de Executieve wordt een amendement ingediend (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 7) dat ertoe strekt een artikel 106bis in te voegen, luidend als volgt : „Met ingang van het academiejaar 1990-1991 nemen alle afdelingen van het economisch hoger onderwijs van het kort type met volledig leerplan de driejarige structuur aan. De afdelingen "hotelmanagement,, "management toerisme en recreatie,, en "public relations,, van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan nemen de driejarige structuur aan met ingang van het academiejaar 1989-1990."

De Gemeenschapsminister beantwoordt het amendement als volgt :

Daar er twijfel bestaat of de Vlaamse Executieve de bevoegdheid heeft om de driejarige structuur van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan in te voeren, is het aangewezen de bedoelde herstructurering decretaal vast te leggen. De formulering van het artikel is conform het decreet van 5 juli 1989 waarbij de driejarige structuur van het pedagogisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan vastgesteld werd. Volgens de Gemeenschapsminister is een bijzondere regeling voor de afdelingen „hotelmanagement", „management, toerisme en recreatie" en „public relations" nodig, omdat de koninklijke besluiten op grond waarvan de driejarige structuur voor deze afdelingen ingevoerd is, eveneens aan twijfel onderhevig zouden kunnen zijn, vermits de toepassing ervan slechts na 1 januari 1989 effectief werd.

Een lid vraagt of het juist is dat artikel 106bis afdelingen die reeds zijn opgericht in het schooljaar 1989-1990 en in de driejarige cyclus zitten, eigenlijk met terugwerkende kracht regulariseert. Hetzelfde lid vraagt of artikel 106bis een afwijking inhoudt op artikel 106, waarbij de afdelingen „hotel management", „management toerisme en recreatie" en „public relations" de driejarige structuur krijgen vanaf het academiejaar 1989-1990. Hij wil van de Gemeenschapsminister nog vernemen welke afdelingsbenamingen in het economisch HOKT worden aanvaard.

Een ander lid vraagt of met artikel 106bis inderdaad afdelingen worden bedoeld of dat het om opties gaat en of deze tot het economisch hoger onderwijs behoren. Of worden zij nu met dit decreet onder het economisch hoger onderwijs gerangschikt ?

Een lid wil van de Gemeenschapsminister een lijst ontvangen van alle instellingen die bij deze herstructurering zijn

betrokken. Zij vraagt naar de grootte van de budgettaire implicaties van de hervorming.

Voorts heeft zij nog een vraag over een eventuele samenwerking of fusie tussen de scholen ter gelegenheid van het overstappen naar de driejarige cyclus. Zij pleit daarbij voor het samenbrengen van verschillende disciplines (economie, verpleegkunde, pedagogie) in één school. Een dergelijke concentratie kan de niveauverlaging die zich in minder succesrijke scholen met leerlingenverlies voordoet, verhinderen. Voor het lid kan die aanpak vanuit een pluralistische visie over de netten heen gebeuren.

Een ander lid vindt dat er te veel instellingen zijn van het succesvolle korte type. Hij pleit er eveneens voor die scholen te hergroeperen en verschillende vormen van onderwijs in één instelling aan te bieden naar analogie met Nederland en de Duitse Bondsrepubliek. Anderzijds stelt hij nog altijd een nood aan nieuwe afdelingen vast, maar dit mag niet tot een proliferatie leiden.

Hetzelfde lid wijst er de Gemeenschapsminister op dat het aantal lesweken in sommige scholen van het HOKT aanzienlijk minder is dan aan de universiteiten. Sommige scholen stoppen reeds in mei met lesgeven.

Een ander lid wil weten of er precieze criteria zijn om het onderscheid te bepalen tussen korte type en lange type. Hij wijst erop dat de maatschappelijke assistenten zullen willen ressorteren onder het hoger onderwijs van het lange type.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het de bedoeling is van artikel 106bis om ook voor die richtingen die reeds vanaf het jaar 1989-1990 in de driejarige structuur zitten een decretale onderbouw te hebben. Het is niet de bedoeling af te wijken van artikel 106. Ook voor deze richtingen kan geen profileratie worden aanvaard.

De term „afdelingen" in artikel 106bis slaat wel degelijk op afdelingen en niet op opties. Deze afdelingen maken volgens de Gemeenschapsminister reeds deel uit van het economisch hoger onderwijs : zijn worden echter geherstructureerd tot een driejarige cyclus.

Door de Gemeenschapsminister wordt een lijst overhandigd met opgave van alle instellingen die bij de herstructurering van het economisch HOKT betrokken zijn. (zie bijlage 16)

De hervorming zorgt volgens de Gemeenschapsminister voor een herverdeling van het aantal contacturen over de drie jaar, met de mogelijkheid van meer persoonlijke studie en stages. De hervorming was nodig om op Europees niveau mee te evolveren. Aan de hervorming is een lichte meerkost verbonden, waarvoor de Gemeenschapsminister in de Executieve heeft moeten vechten.

Wat de samenwerking tussen de scholen betreft, antwoordt de Gemeenschapsminister dat dit bij goed florerende en expansieve scholen moeilijk ligt. Elke directeur wil chef blijven. Hij wijst er voorts op dat de afgestudeerden hun weg vinden en hij legt de nadruk op het sociale karakter van dit onderwijstype. De Gemeenschapsminister ziet wel iets in het rationaliseren van het aanbod. Meer dan honderd scholen vindt hij van het goede te veel.

Wat de opmerking van een lid betreft dat sommige scholen van het HOKT reeds in mei stoppen met lesgeven, antwoordt de Gemeenschapsminister dat hij daar nota van neemt en dat zulks voor hem onaanvaardbaar is. Hij merkt op dat het probleem zich ook voor het secundair onderwijs stelt.

De Gemeenschapsminister stelt voorts dat het onderscheid tussen korte en lange type wettelijk bepaald is. Bovendien is er volgens hem ook echt een verschil tussen de opleidingen van het lange en van het korte type. Er kan geen sprake van zijn om het sociaal onderwijs van het korte type onder het lange type onder te brengen.

Het amendement van de Executieve wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3. Het artikel wordt eveneens aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 107 (nieuw artikel 108)

Op artikel 107, 1° is er een amendement van de heer A. Laridon, dat ertoe strekt 1° weg te laten.

De indiener stelt dat de lat hier niet gelijk ligt en dat door het artikel een discriminatie wordt gecreëerd ten opzichte van het Gemeenschapsonderwijs. In dit artikel wordt het begrip erkende inrichting gebruikt met betrekking tot het HOLT en het onderwijs voor sociale promotie. Men wil binnen gesubsidieerde instellingen structuurvoordelen blijven erkennen die niet aan de rationalisatie- en programmatienormen voldoen. De spreker stelt dat dit wezenlijk afwijkt van de artikelen 48 en 49 van de schoolpactwet en dit in tegenspraak is met de besprekingen die geleid hebben tot de wetten van 18 februari 1977. Op de artikelen 111, 141, 170 en 178 worden door de heer A. Laridon amendementen ingediend met eenzelfde strekking. Hij stelt dat daar waar het Gemeenschapsonderwijs ertoe gehouden is om de instellingen en structuuronderdelen die niet aan de rationalisatienormen voldoen, automatisch op te heffen ; die instellingen en structuuronderdelen in het gesubsidieerd onderwijs kunnen blijven bestaan met erkenning van de bekrachtiging van de studiën. Enkel het betreffende onderdeel wordt niet meer gefinancierd. Het lid vraagt dan ook dat het Gemeenschapsonderwijs de mogelijkheid krijgt om met eigen middelen een instelling of een structuuronderdeel in stand te houden.

De indiener stelt dat om de lat gelijk te leggen er twee alternatieven zijn. Men kan restrictief handelen door de mogelijkheid ook aan gesubsidieerde instellingen te ontfagen. Een meer positief alternatief is een regeling die toelaat ARGO-instellingen en -structuuronderdelen te behouden of op te richten, zonder dat hiervoor kredieten en wedden worden toegekend. Aldus wordt volgens de spreker de lat gelijk gelegd in positieve zin. Het lid opteert voor het positieve alternatief.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat een discussie met het Rekenhof omtrent de in afbouw zijnde Stedelijke Architectuurschool in Gent aan de grondslag ligt van dit artikel. Tijdens de periode van afbouw kunnen de instellingen nog diploma's afleveren. Om eventuele moeilijkheden te vermijden, werd hier een regeling voorzien. De Gemeenschapsminister stelt dat voor ARGO er geen enkel probleem is : het afleveren van diploma's gaat gewoon door. Hij wijst erop dat dit niet zo evident is voor de gesubsidieerde sector.

De Gemeenschapsminister benadrukt dat daar niets meer mag worden achter gezocht en dat het essentieel gaat om de waarde van de diploma's.

Na de uitleg verstrekt door de Gemeenschapsminister trekt de heer A. Laridon zijn amendementen in.

Een lid vraagt of los van het onderwijsniveau een gesubsidieerde instelling die niet meer voldoet aan de rationalisatie-

normen, maar wel nog de erkenning blijft behouden zolang ze in afbouw is, op een ogenblik dat ze terug aan de rationalisatienormen voldoet, ook opnieuw normaal kan worden gesubsidieerd.

De Gemeenschapsminister antwoordt bevestigend, doch verduidelijkt dat de instelling niet moet voldoen aan de rationalisatienorm, maar wel aan de programmatienorm. Voor zowel ARGO-instellingen als gesubsidieerde instellingen is vereist dat men aan de programmatienorm voldoet.

Het artikel 107 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 108 (nieuw artikel 109)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 109 (nieuw artikel 110)

Een lid vraagt in welke onderwijsvorm de licentie in de bestuurswetenschappen, waarvan sprake is 2°, moet worden gesitueerd en of het bij dit onderwijs om een beperkt of volledig leerplan gaat.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat die opleiding wordt verstrekt in het economisch hoger onderwijs van het lange type. Het wordt zowel in het gewone stelsel als aan werkstudenten gedoceerd.

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat dit artikel moet tegemoet komen aan bepaalde opmerkingen van het Rekenhof.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 110 (nieuw artikel 111)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 111 (nieuw artikel 112)

Door de heer A. Laridon wordt een amendement (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) ingediend ertoe strekkend 1° weg te laten. Hij motiveert zijn amendement op een zelfde wijze als zijn amendement bij artikel 107. Na het antwoord van de Gemeenschapsminister trekt de indiener zijn amendement in.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 112 tot 114 (nieuwe artikelen 113 tot en met 115)

Deze artikelen geven geen aanleiding tot verdere discussie. Ze worden eveneens aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 115 tot 116 (nieuwe artikelen 116 en 117)

De verslaggever vraagt de juiste toedracht van de aan de Executieve gegeven machtiging. Hij wil weten of deze bepalingen specifiek bedoeld zijn voor de afdelingen van het economisch HOKT. Het lid vreest dat de bepalingen voor alle afdelingen gelden en vraagt of daar geen budgettaire redenen

achter zitten, niet alleen naar het economisch HOKT, maar ook naar andere richtingen. Hij wil ook weten of tussen 1985 en heden van punt E is gebruik gemaakt.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat in artikel 5 A, B, C, en D van het koninklijk besluit nummer 79 de percentages van de verschillende opleidingen worden voorzien. Hij stelt dat punt E de Executieve bevoegd maakt om nieuwe opleidingen toe te voegen bij A, B, C, en D. Vermits punt E geen percentage bevat, moet de Executieve geen bevoegdheid worden verleend om hierop af te wijken.

De Gemeenschapsminister deelt mee dat tot op heden* geen gebruik werd gemaakt van het punt E.

De artikelen worden aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 117 tot 118 (nieuwe artikelen 118 en 119)

Een lid vraagt dat het voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende wijziging van de wet van 5 juli 1985 tot organisatie van het maritiem hoger onderwijs en de studiën in de nautische wetenschappen (Stuk 223 (1989-1990) - Nrs. 1 en 2) samen met deze artikelen zou worden besproken. Meer in het bijzonder vraagt hij aandacht voor de situatie van 8 studiemeester-opvoeders, verbonden aan dit hogere zeevaartonderwijs.

De Voorzitter stelt voor om dit voorstel met meer kennis van zaken en in betere omstandigheden te bespreken tijdens een van de volgende commissievergaderingen. De commissie en de Gemeenschapsminister stemmen hiermee in.

Een lid vraagt wat de precieze draagwijdte is van het met terugwerkende kracht toekennen van het diploma van licentiaat in de nautische wetenschappen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het louter gaat om een wijziging van de benaming en dat er geen inhoudelijke wijzigingen zijn.

Deze artikelen worden aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 119 tot 120 (nieuwe artikelen 120 en 121)

Deze artikelen geven geen aanleiding tot verdere discussie en worden aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 121 (nieuw artikel 122)

Door de heer Taelman c.s. werd een amendement ingediend (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4) ertoe strekkend in artikel 121, in de voorgestelde tekst van het artikel 8bis, in het eerste lid, na de woorden „Brussel-Hoofdstad" de woorden „en voor de instellingen gevestigd in gemeenten met een bijzonder taairegime" in te voegen.

De indiener stelt dat de onderwijsinstellingen in taalgemeende gemeenten, bijvoorbeeld het HRIPB te Ronse met dezelfde moeilijkheden kampen als deze in het arrondissement Brussel-Hoofdstad. Een analoge regeling is daarom gewenst.

De Gemeenschapsminister stelt dat hij om budgettaire redenen niet akkoord kan gaan met dit amendement. De spreker houdt voor dat voor Brussel iets uitzonderlijks werd gedaan, maar dat dit niet kan voor andere taalgemengde steden.

Het amendement wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3.

Een ander lid vraagt wat de afwijking voor Brussel precies inhoudt. De spreker heeft liever dat de begunstigde instellingen nominatim worden aangeduid, zoals dat ook op andere plaatsen, voor Antwerpen bijvoorbeeld, is gebeurd.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat aanvankelijk een nominatim-aanduiding voorzien was, maar dat de Brusselaars voor een algemene regeling opteerden voor eventuele andere gevallen in de toekomst. In concreto gelden de gunstmaatregelen voor het Instituut Karel Buis, het ASBO-Pius X en een Gemeenschapsschool te Jette. Deze scholen mogen in stand worden gehouden op eigen kracht en wanneer ze opnieuw aan de normen voldoen, worden ze opnieuw gesubsidieerd of gefinancierd.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 122 tot 128 (nieuwe artikelen 123 tot en met 129)

Deze artikelen worden zonder discussie aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 129 (nieuw artikel 130)

Een lid vraagt of de studiemeesters-opvoeders werkzaam in het maritiem hoger onderwijs zullen worden overgeheveld naar de in het artikel vermelde personeelsformatie.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit niet het geval is. Het gaat uitsluitend om personen die voor hun overheveling naar de Vlaamse Gemeenschap onder het Ministerie van Verkeerswezen ressorteerden.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 130 (nieuw artikel 131)

Dit artikel wordt zonder verdere discussie met 12 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 131 (nieuw artikel 132)

De Gemeenschapsminister suggereert om in artikel 131 op de regel na het vierde gedachtenstreepje, de zinsnede „behalve 5°" te vervangen door de zinsnede „behalve 2°, 3° en 4°". Hij verantwoordt dit door te stellen dat op basis van de § 6, § 7 en § 8 van artikel 13 van het K.B. nr.460 van 17 september 1986 vanaf het academiejaar 1987-1988 onderwijsinstellingen kunnen worden opgericht in het hoger onderwijs van het kort type met volledig leerplan. Dit besluit treedt in werking op 1 september 1986. Deze mogelijkheid wordt door het artikel 122 van het voorliggende ontwerp met ingang van dezelfde datum opgeheven.

Hierop dient evenwel een uitzondering gemaakt voor de punten 2°, 3° en 4° van artikel 122. Mocht men dit niet voorzien dan zou één instelling (namelijk het PIHO HASSELT) in de ontwettelijkheid komen.

De Gemeenschapsminister dient namens de Executieve ten slotte een amendement in (Stuk 356 (1989-1990) - Nr. 6) er toe strekkend in artikel 131 op de regel na de vierde gedachtenstreep de zinsnede „122, behalve 5°" te vervangen door de zinsnede „122, behalve 2°, 3° en 4°. Hij motiveert het amendement door te stellen dat de huidige versie niet meer is aangepast aan de laatste aangebrachte wijzigingen en tot gevolg zou hebben dat één instelling die op grond van de bepalingen van de bestaande regeling ontstaan is, haar rechtsgrond zou verliezen.

Het amendement wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Titel VII

Onderwijs voor sociale promotie

Algemene bespreking

De verslaggever vraagt of de doorvoering van de bredere hervorming waarover hier gesproken wordt, tijdens de eerstkomende maanden mag worden verwacht, en of men dan ook een ruime raadpleging zou willen houden bij die groepen die niet in een officieel orgaan zijn opgenomen. Hij meent te weten dat de instellingen voor sociale promotie zich thans verenigd hebben en aandringen om gehoord te worden.

Zijn tweede opmerking gaat over het inschrijvingsgeld. Er is sprake om dit te verhogen. Hij wenst te weten of de beslissing daartoe al genomen is en of men de weerslag ervan ten volle beseft. Hij vreest namelijk dat het aantal inschrijvingen zal verminderen.

Hij pleit ook om via responsabilisering een band te leggen tussen de inschrijvingsgelden en de werkingskosten.

Een lid noemt deze titel VII een bewijs van de interesse die voor dit onderwijs bestaat. Het staat vast dat de basisopleiding dikwijls niet meer volstaat voor de duur van de hele actieve loopbaan. Vandaar het algemeen succes van de bijscholing en de herscholing. En vandaar ook de voorzichtigheid die aan de dag moet worden gelegd bij verhoging van inschrijvingsgeld.

Dezelfde spreker onderstreept ook de noodzaak om een beroep te kunnen doen op de meest bekwame lesgevers. In het verleden was dit dikwijls een probleem omwille van het cumulverbod. Hij vraagt aan de Gemeenschapsminister ervoor te zorgen dat in dit onderwijs de meest bekwame vakmensen ook aan hun trekken zouden kunnen komen.

Dat voortaan ook het secundair onderwijs voor sociale promotie in bepaalde gevallen "voordrachthouders,, kan aantrekken, zoals reeds mogelijk is in het hoger onderwijs, is voor spreker een positief punt in dit ontwerp. Hetzelfde geldt voor de het toepassingspercentage van de uren leerkracht.

Minder positief is volgens het commissielid het feit dat te weinig aandacht is geschonken aan de omkadering, namelijk aan het administratief personeel.

In zijn antwoord zegt de Gemeenschapsminister dat een breder overleg dan het klassieke overleg inderdaad nodig is, omdat het onderwijs voor sociale promotie ingebed is in het

geheel van het sociaal-economisch en cultureel leven waar het een plaats inneemt naast bijvoorbeeld middenstands- en landbouwopleiding, VDAB, enzovoort. Het overleg verloopt hier niet vlot, omdat de niet-onderwijsinstellingen blijkbaar een opname binnen de grote onderwijswereld vrezen. Niettemin is het overleg nodig, maar termijnen vooropstellen is niet mogelijk. Het mag echter niet aanslepen. De regularisering en verhoging van het inschrijvingsgeld is in die zin een hervorming, men gaat naar 10 frank/per week lesuur. Een volledig schooljaar omvat 40 weken. Gedacht wordt aan een budgettaire opbrengst van 100 miljoen frank per jaar. Het vastleggen van een modulair systeem is ongetwijfeld soepeler en beantwoordt meer aan de noden die mensen vanuit hun professionele bijscholing kunnen hebben.

De cumulbeperking moet inderdaad aangepast worden, aldus steeds de Gemeenschapsminister. Het zal gebeuren van zodra het in de tijd mogelijk is.

Het stelsel van opdrachtgevers is een innovatie die zekerheid biedt voor de bekwaamheid van de mensen die vanuit het bedrijfsleven kunnen worden ingeschakeld, zonder dat die zich daartoe alles wat verband houdt met een onderwijs-carrière zich eigen moeten maken. Nu worden de kandidaat-voordrachtgevers afgeschrikt, evenzeer als de leraars die zich in hun statuut bedreigd voelen. Dit alles moet tevens gezien worden binnen het systeem van een cumulregeling die soepel moet zijn.

Een lid vraagt naar de reden waarom in deze titel, in afwijking van de vorige, de tellingsdatum hier niet 1 februari van het voorgaande schooljaar is, maar wel de dertigste dag van het schooljaar ofwel de dertigste dag na het begin van de lessen.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat de eigenheid van het onderwijs voor sociale promotie niet toelaat dat het algemene regime van toepassing is.

Het lid formuleert vervolgens een taaiopmerking bij artikel 133. Zij heeft enig bezwaar tegen het gebruik van het werkwoord "fusioneren,, dat volgens haar "samenvoegen,, zou moeten zijn. De Gemeenschapsminister zegt daarop dat men de taal inderdaad zou kunnen zuiveren, maar dat men thans geen ander woord mag gebruiken omdat "fusioneren,, in zoveel andere wetgevingen staat. Men mag geen aanleiding geven tot verkeerde interpretatie.

In artikel 135 wordt artikel 10 van het basisbesluit op de sociale promotie gewijzigd. Het lid vindt het vreemd dat het schooljaar 1987-1988 in beide paragrafen als uitgangsjaar wordt gebruikt. In antwoord op de vraag naar verduidelijking zegt de Gemeenschapsminister dat de oude tekst van artikel 10 ook die datum vermeldt. Deze tekst is overgenomen. De innovatie is de toevoeging van de woorden - en de splitsing in twee paragrafen - "secundair,, en "hoger,,. De oude tekst luidde als volgt : "Art. 10. Vanaf het schooljaar 1987-1988 kan de inrichtende macht van een inrichting van het onderwijs voor sociale promotie, hetzij een bestaande afdeling omvormen of herstructureren, hetzij een nieuwe afdeling onder de voorwaarden bepaald in dit hoofdstuk oprichten,,.

Indien men nu zou schrijven "vanaf 1991,, in plaats van „vanaf 1987-1988", zouden alle vanaf 1987 tot 1991 verrichte programmaties plots in de onwettelijkheid komen. Voor een retroactiviteit mag men dus geenszins bevreesd zijn, antwoordt nog de Gemeenschapsminister, tot tevredenheid van de vraagsteller.

De volgende vraag betreft de laatste woorden van het eerste lid van § 6 waarover sprake in artikel 136 van het ontwerp. Wat betekent "onmiddellijk maar geleidelijk,,? De Gemeenschapsminister antwoordt dat de opheffing onmid-

dellijk ingaat, maar niet ineens totaal, wel jaar na jaar. De opleiding die gestart is kan dus afgewerkt worden, maar de instelling heeft niet meer het recht om een nieuwe reeks te laten starten. Hij verwijst hierbij naar de bespreking van het artikel.

Een andere taaibemerkking slaat op artikel 139 waarin sprake is van de "tegenwoordige tekst,..". Ook de Raad van State heeft deze combinatie gebruikt. Maar de commissie vindt dat eenvoudigweg "tekst,," kan worden geschreven. Eenparig aanvaardt ze de schrapping van het woord "tegenwoordige,," als tekstverbetering.

Het woord "opdrachtgever,," in artikel 140, is voor een lid geen duidelijk begrip. De Gemeenschapsminister preciseert dat het hier gaat over contractuelen voor bepaalde opdrachten en bepaalde duur in bepaalde omstandigheden. Het zijn mensen in het onderwijs die in het bedrijfsleven hun opdrachten behouden en die niet statutair worden. Vandaar overigens de angst in onderwijskringen, angst die ongegrond is. Het lid dat deze vraag stelde, krijgt van de Gemeenschapsminister de zekerheid dat het niet gaat om een supplementaire categorie onderwijsmensen die na enkele jaren de opdracht als een verworven recht zal gaan beschouwen. Het worden nooit statutaire personeelsleden, aldus de Gemeenschapsminister.

De verslaggever herinnert eraan dat het woord "voordrachtgever,," ingeburgerd is geraakt, toen men destijds de cumulregeling om budgettaire redenen en ook om tewerkstellingsredenen niet wenste te wijzigen. Het woord „voordrachtgever" op zich voldoet niemand, de bestaansreden wordt niet betwist als men het woord begrijpt als zijnde een taak die beperkt en tijdelijk is.

In artikel 143 worden omzendbrieven van 1981 bekrachtigd. Waarom worden die achterhaalde richtlijnen hier opnieuw geciteerd, aldus de vraag van een lid.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat het de betrachting is om tegemoet te komen aan opmerkingen die destijds door het Rekenhof werden gemaakt.

Een lid stelt dan dat er een discriminatie bestaat tussen de personen die onderwijs voor sociale promotie volgen en deze die curcussen volgen bij de VDAB, waar men niet moet betalen en 40 Fr. per uur ontvangt. Het zijn werklozen. Maar de werklozen die sociale promotie volgen en iets willen doen aan hun situatie, moeten betalen. Als dit doorgevoerd wordt, moet er een bovengrens van bijvoorbeeld 2.500 Fr. bepaald worden, zoniet komt men tot een situatie dat het gezamenlijke bedrag van het inschrijvingsgeld hoger zal zijn dan de tegemoetkomingen van de overheid.

Tevens vraagt de spreker dat de programmatie in het begin van het jaar zou worden opgesteld, zodat men in het voorjaar weet wat men kan aanbieden en aan de promotie kan beginnen.

Sommige scholen werden vroeger gevoegd bij scholen met volledig leerplan. Kunnen ze hun autonomie herwinnen wanneer ze opnieuw aan de omkaderingsvoorwaarden beantwoorden, of is de verloren autonomie voor altijd verloren ?

Een laatste vraag gaat over het tellen van de leerlingen. Als men de leerlingen op een laat moment begint te tellen, dan heeft dit nadelige gevolgen gezien de traditionele uitval na het eerste trimester. Voor onderwijs voor sociale promotie is in flexibiliteit voorzien. Maar als men de leerlingen niet telt die na 31 januari zijn binnengekomen, dan is dit zeer nadelig voor de werkingskosten. Hierop antwoordt de Gemeenschapsminister dat er toch een minimum aan orde mag worden verlangd. Volgens hem zal zich in de praktijk geen uitzichtloze situatie voordoen, precies omwille van de variëteit en de mobiliteit in deze sector.

Artikelsgewijze bespreking

Artikelen 132 tot 136 (nieuwe artikelen 133 tot en met 137)

De artikelen 132 tot en met 136 worden zonder opmerking aangenomen met 12 stemmen voor en 3 tegen.

Wat het artikel 136 (nieuw 137) betreft, geeft de Gemeenschapsminister volgende toelichting :

— het eerste lid van § 6 : indien het aantal leerlingen niet bereikt is de dertigste dag na het hernemen van de lessen, dan moet het eerste leerjaar onmiddellijk stoppen en dan moeten de hogere jaren (geleidelijk) worden afgebouwd ;

— het tweede lid van § 6 : indien het nodige aantal op de dertigste dag is bereikt, doch niet op 1 januari daaropvolgend, dan begint de afbouw van bij het eerste jaar. Het lopende eerste jaar mag dus, in tegenstelling tot het eerste lid, gewoon doorgaan tot het einde van het schooljaar.

Artikel 137 (nieuw artikel 138)

Bij artikel 137 stelt een lid een procedurevraag. Het eerste lid van het bedoelde artikel 12bis stelt dat wordt gehandeld na gunstig advies van de bevoegde afdeling van de Vlaamse Onderwijsraad. In het tweede lid mag de Executieve afwijken als er een gunstig advies is van de Algemene Raad. Is dat een beroepsprocedure ?

De Gemeenschapsminister bevestigt dat die beroepsprocedure gewild is. Eerst komt men in de betrokken sector terecht. Maar op een hoger niveau kan men het misschien anders bekijken.

Deze constructie is bereikt na moeizaam overleg. Men wil een soort beroepsprocedure en deze tweederdeminderheid biedt voldoende waarborg om nog een supplementaire kans te bieden.

Is daarmee het principe van de volledige autonomie van de raden in de VLOR niet aangetast ? De Gemeenschapsminister geeft toe dat dit een afwijking betekent voor een zeer specifieke aangelegenheid.

Artikel 137 wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 138 tot 140 (nieuwe artikelen 139 tot 141)

De artikelen 138, 139 met tekstverbetering en 140 worden eveneens met 12 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 141 (nieuw artikel 142)

In artikel 141 wordt de mogelijkheid gelaten om in een door de EG erkende ontwikkelingszone per onderwijsnet een instelling van secundair onderwijs voor sociale promotie op te richten. "Erkende ontwikkelingszone", is een juridisch begrip, gehanteerd in Europese context. De vraag van een lid luidt : is het Hageland daarin begrepen ? Het Hageland is door de EG erkend als zone voor plattelandsontwikkeling, maar is geen echte ontwikkelingszone. Beperkt de Gemeenschapsminister de notie tot wat de EG daaronder verstaat of is het ruimer op te vatten ? De Gemeenschapsminister antwoordt dat het gaat om de Westhoek, Turnhout en Limburg, toevallig de zones waar de sociale promotie het minst ontwikkeld is.

Het gaat om de enge interpretatie uit de Europese context.

Als we supplementaire gelden van Europa krijgen zullen we uitbreiden.

Als er alleen initiatieven kunnen erkend worden per onder-

wijsnet is het dan ook mogelijk dat netten samenwerken, aldus de vraag van een ander lid. Daarop antwoordt de Gemeenschapsminister bevestigend. Gemeenschappelijke projecten zou hij zeer genegen zijn.

Hierop legt de heer Jos Bosmans c.s. een amendement ter tafel ertoe strekkend in dit artikel na het woord "ontwikkelingszone,, de woorden "of plattelandzone,, in te voegen. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 7) Het amendement wordt verantwoord als volgt : Plattelandszones krijgen net als ontwikkelingszones extra middelen van de Europese Commissie. De enige Vlaamse plattelandzone, namelijk het Hageland, heeft net als de in het ontwerp voorziene ontwikkelingszones een eerder beperkt aanbod inzake OSP.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen.

Bij amendement (Stuk 365 (1989-1990) - Nr.4) stelde de heer A. Laridon voor in littera b, op de laatste regel de woorden "of erkend,, weg te laten. De verantwoording was dezelfde als bij zijn amendement op artikel 107. Daar hij bij artikel 107 een globaal bevredigend antwoord ontving trekt hij ook dit amendement in.

Het gewijzigde artikel 141 wordt aangenomen met 12 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 142 tot 146 (nieuwe artikelen 143 tot 147)

De artikelen 142 tot en met 146 worden zonder opmerkingen aangenomen telkens met 12 stemmen tegen 3.

TITEL VIII

Lokale autonomie en inspraakregeling

In samenhang met deze titel wordt het voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer (Stuk 234 (1989-1990) - Nr. 1) besproken.

Algemene bespreking

De indiener verwijst naar het belang van het door haar samen met andere leden ingediende voorstel van decreet, houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer (Stuk 234 (1989-1990) - Nr. 1).

Inzake het probleem van de lokale autonomie en inspraakregeling vindt ze dit voorliggende ontwerp eerder van minimale aard. Haar eigen voorstel is volgens het lid vollediger en behandelt ook meer aspecten van de inspraak. Het lid overloopt haar voorstel waarin in artikel 2 precies de samenstelling van de schoolraad wordt omschreven. Die afvaardiging is vollediger dan die voorzien in artikel 147 van het ontwerp. Belangrijk is ook volgens het lid de in artikel 5 van bovenvermeld voorstel beschreven bevoegdheid van de schoolraad, die zowel een beslissings- als een adviserende bevoegdheid zou krijgen.

Het lid stelt derhalve voor titel VIII te vervangen door de artikelen van haar voorstel van decreet.

Een ander lid meent dat dit onderdeel van het ontwerp van decreet de aanzet geeft tot de uitbouw van de lokale autonomie in de scholen. In het ARGO-decreet was deze inspraak meer uitvoerig opgenomen en het lid vraagt zich af waarom hier alleen de basisprincipes zijn opgenomen. We weten immers niet, aldus het lid, hoe concreet die zullen worden ingevuld. Het lid geeft anderzijds toe dat het hier

wel om een zeer moeilijke materie gaat, met name een machtsstructurering en ook -verdeling. Daar kan men eindeloos over discussiëren : daarom is het volgens hem goed een einddatum te bepalen waarop ter zake de knoop moet worden doorgehakt.

Het lid heeft vervolgens nog een paar vragen. Wat de notie schoolraden betreft, vraagt het lid of het hier om hetzelfde begrip gaat zoals in het ARGO-decreet.

Voorts vraagt het lid waarom in artikel 147, § 6 wordt voorzien dat de Vlaamse Raad een Executievebesluit dient te bekrachtigen.

In verband met het oudercomité vraagt het lid of het hier het officiële oudercomité betreft. Quid als er één of meer oudercomités zijn, al dan niet erkend ? Welke zijn ter zake overigens de erkenningscriteria ?

Een lid merkt op dat in dit ontwerp alleen sprake is van overleg en advies maar niet van medebeheer, wat een essentieel verschil is met de ARGO. Verder vraagt het lid in welke mate de medestudenten of scholieren zijn betrokken bij de inspraakstructuren. Er schijnt alleen maar gedacht aan vakbonden en ouders.

Voorts meent het lid dat in de geest van dit artikel het voor sommige schooltypes zeer moeilijk is om zich in deze teksten in te passen. Het betreft b.v. de Steinerscholen, de methodescholen, en sommige pluralistische scholen.

De Gemeenschapsminister vindt het logisch het ontwerp en het voorstel van mevrouw Maes c.s. (Stuk 234 (1989-1990) — Nr. 1) samen te behandelen. Er is een fundamenteel verschil tussen hetgeen inzake inspraak is bepaald in het ARGO-decreet en wat we hier in dit ontwerp van decreet inzake inspraak voor het gesubsidieerd onderwijs lezen.

In het Gemeenschapsonderwijs is er een beheer van alle betrokken partners. In het voorliggende ontwerp gaat het over een inspraakregeling. Vanuit het hier voorziene proces van inspraak voor het gesubsidieerd onderwijs kan men niet komen tot een medebeheer zoals in het ARGO-decreet en dit omdat het gesubsidieerd onderwijs verschillend is van het Gemeenschapsonderwijs omwille van de diversiteit en de grondwettelijke en wettelijke vrijheid van organisatie van dit onderwijs. De inrichtende machten zijn hier, aldus de Gemeenschapsminister, uiteindelijk verantwoordelijk ; ook voor betwistingen en straffen is de inrichtende macht verantwoordelijk. Hier is de volledige inspraak wel voorzien. Er is ten eerste een evolutie in de inspraak mogelijk, mede op basis van de ervaringen en de groeiende inzichten ter zake. Er is dus een reële aanzet tot inspraak, meer bepaald op het vlak van een zeer gevoelige kwestie zoals het lestijdenpakket.

De beslissing blijft uiteraard bij de inrichtende macht. Een probleem vormt de samenstelling en de representativiteit van de oudercomités. Daarom wordt gewerkt met fasering. De vakbondsafgevaardigden bestaan thans overal, en daarom is er een tijdslimiet voorzien. Maar voor de oudercomités is een ruimere tijd nodig, omdat ze nog niet overal bestaan. Toch is daar ook een tijdslimiet voorzien en zal bij ontstentenis van een akkoord in de sector, door de Vlaamse Executieve zelf worden opgetreden. De Raad van State heeft geadviseerd dat hiervoor een bekrachtiging door de Vlaamse Raad nodig is, wat is opgenomen in § 6 van artikel 147.

Op de vraag wat er gebeurt wanneer er in een school meer oudercomités zouden zijn, antwoordt de Gemeenschapsminister dat hij zich dit in praktijk niet goed kan voorstellen. Men moet weten welke de representatieve partners zijn en als dusdanig aanvaard zijn door de school. De aanvaarding geschiedt dus op het niveau van de school of de inrichtende macht en niet op het niveau van overkoepelende organisaties. Dat moet dus op dat niveau worden uitgemaakt. Het is dus een zaak van de scholen zelf.

Wat moet operationeel worden vanaf 1 augustus is dus, zoals een lid opmerkte, duidelijk vermeld, maar het betreft hier geen medebeheer, wel inspraak. De leerlingen van het hoger onderwijs zijn inderdaad betrokken partij, maar naar de schoolraad toe zou dit duidelijker moeten worden geëxpliciteerd. Het is volgens de Gemeenschapsminister niet nodig nog meer te expliciteren, want voor de ARGO is er alleen maar bepaald dat er voor de studenten van de hoogste twee jaren secundair onderwijs een betrokkenheid moet zijn. Een lid beaamt zulks : het is niet altijd wenselijk ter zake dwingende bepalingen op te nemen om overal en in alle gevallen de inspraak van de studenten op te leggen.

Als antwoord op de vragen van het betrokken lid i.v.m. de nietinpasbaarheid van bepaalde types van scholen in dit voorziene inspraaksysteem, stelt de Gemeenschapsminister dat het een minimumregeling betreft. Voor het geval er zich geen vakbondsafgevaardigden, d.i. de normale participanten, zouden opwerpen om in de schoolraad te zetelen zijn deze scholen ervan ontslagen. Als ze kunnen aantonen, aldus de Gemeenschapsminister, dat ze hun personeel anders organiseren qua inspraak, dan kan daar rekening mee worden gehouden. Dit is formeel ook zo voorzien in een uitvoeringsbesluit. De inrichtende macht kan dus niet worden gesanctioneerd wanneer de vakbonden geen personeel afvaardigen of wanneer er geen oudervereniging is.

Dit is verder een minimale regeling, indien men meer wil doen, dan kan dat. Er was aldus de Gemeenschapsminister, een grote terughoudendheid om te veel inspraak te organiseren, vooral vanwege de inrichtende machten van het gemeentelijk onderwijs. Deze inrichtende macht is via de gemeenteraad politiek verantwoordelijk. Dit is de meest perfecte directe democratie, want na 6 jaar kan de sanctie van de kiezer volgen.

De Gemeenschapsminister heeft veel inspanningen moeten doen om de gemeenten te overhalen. Deze regeling geldt dus als een belangrijke aanzet tot inspraak.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 147 (nieuw artikel 148)

Een lid vraagt zich af of het bij paragraaf 1 vermelde begrip „lager onderwijs" niet moet worden vervangen door „basis-onderwijs".

De Gemeenschapsminister meent dat dit de juiste termen zijn omwille van de afzonderlijke lestijdenpakketten.

Hetzelfde lid vraagt wat in fine van § 1, § 2 en § 3 van artikel 147 wordt bedoeld met de woorden „Over andere bij besluit van de Vlaamse Executieve aan te wijzen bevoegdheden..."

De Gemeenschapsminister verduidelijkt dat in § 1, eerste lid, is voorzien dat er overleg moet zijn over de criteria en de aanwending van het lestijdenpakket. Dit kan worden uitgebreid tot bevoegdheden bij besluit aan te wijzen door de Vlaamse Executieve. Dat staat precies in het tweede lid van respectievelijki de paragrafen 1, 2 en 3, aldus de Gemeenschapsminister.

Het lid concludeert dus dat er in artikel 147 een stuk minder inspraak is dan bij de lokale schoolraden van het Gemeenschapsonderwijs die bij verkiezing worden samengesteld. Wat hier staat is een „closed-shop-system".

De Gemeenschapsminister repliceert dat er inderdaad een fundamenteel verschil is tussen het Gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs. Dit is, zoals reeds vermeld en geargumenteerd, uitdrukkelijk zo gewild, want het gaat hier over een anders gestructureerde tak van het onderwijs,

met eigen structuren, eigen organisatie en verantwoordelijkheid.

Een lid vraagt of men moet aangesloten zijn bij een vakbond om in de schoolraad te kunnen zetelen.

De Gemeenschapsminister meent dat men toch niet buiten de bestaande vakbonden kan, op gevaar van een toestand van desorganisatie.

Een lid onderstreept dat men er in het Politiek Akkoord is van uitgegaan dat de belangen van het personeel, via de vakbondsvertegenwoordigers, moeten worden gewaarborgd. Men heeft echter wel willen uitsluiten dat de representatieve vakbonden, het monopolie van de vertegenwoordiging zouden hebben.

De Gemeenschapsminister verwijst naar de sociale verkiezingen in de ondernemingen, waar ook alles via de erkende vakbondsorganisaties gebeurt. Daarenboven zullen de personeelsleden in de lokale schoolraden, de facto ook vanuit de vakorganisatie werkzaam zijn.

Er wordt vervolgens door de heer L. Vanhorenbeek c.s. bij de paragrafen 1 en 2 een amendement ingediend ertoe strekkend de woorden „de lokale personeelsafvaardiging samengesteld door de representatieve vakorganisaties” te vervangen door de woorden „de lokale personeelsafvaardiging verkozen door en uit de schoot van de betrokken personeelsleden”. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 7)

Dit amendement wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5 bij 1 onthouding.

Een amendement van De heer R. Deswaene c.s. ertoe strekkend in artikel 147, in de paragrafen 1 en 2 telkenmale de woorden „samengesteld door de representatieve vakorganisaties” en „samengesteld door de aan de onderwijsinstelling verbonden oudervereniging” weg te laten wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 bij 3 onthoudingen. Een amendement van dezelfde indiener ertoe strekkend in § 3 de woorden „samengesteld door de representatieve vakorganisaties” eveneens weg te laten, wordt met dezelfde stemuitslag verworpen. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 7)

Ten slotte wijst de Gemeenschapsminister er op dat, wat de vertegenwoordiging van de ouders betreft, het lidmaatschap bij een overkoepelende organisatie van ouderverenigingen geen voorwaarde is om deel uit te maken van de afvaardiging van de ouders.

Het ongewijzigd artikel 147 wordt ten slotte met 10 stemmen tegen 3 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

Artikel 148 (nieuw artikel 149)

Dit artikel wordt zonder verdere opmerkingen ongewijzigd aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 149 (nieuw artikel 150)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen ongewijzigd aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 150 (nieuw artikel 151)

De heer W. Van Durme trekt, ingevolge de verklaringen van de Gemeenschapsminister bij de algemene bespreking van deze titel, zijn amendement in. Dit amendement strekte ertoe omwille van de specificiteit van sommige scholen aan artikel 150 toe te voegen wat volgt : „Deze titel is niet van toepassing op het pluralistisch onderwijs, de Steinerscholen en de methodescholen. In overleg met de betrokken sectoren wordt de lokale autonomie en de inspraakregeling decretaal

bepaald". (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5) Vervolgens wordt artikel 150, ongewijzigd aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

TITEL IX

De Vlaamse onderwijsraad

Algemene bespreking

Een lid verheugt zich over de uitvoering van een van de belangrijkste punten van het Politiek Akkoord, met name het opstarten van de Vlaamse Onderwijsraad. (VLOR) Dit moet, aldus een lid, een instelling worden die niet bureaucratisch en overbemand is.

Hij vraagt de Gemeenschapsminister in verband met de diverse raden waarom de afdeling voor het buitengewoon onderwijs „te paard zit" op twee raden met name die van het basis- en die van het secundair onderwijs. Er zou toch een globale visie dienen ontwikkeld op het buitengewoon onderwijs ? Waarom is er dan geen aparte raad voor het buitengewoon onderwijs ? Hoe zal men ter zake een globale visie ontwikkelen ?

De Gemeenschapsminister repliceert dat men hiermee de integratie met de gewone niveaus heeft willen behouden en bevorderen. Het is daarom dat er afdelingen voor buitengewoon onderwijs zijn toegevoegd zowel bij de raad voor het basisonderwijs als bij de raad voor het secundair onderwijs.

In het algemeen noemt het lid dit een belangrijke stap naar een structuur die in een totaal maatschappijbeeld kan kaderen. Dit ontwerp kan zodoende leiden tot een betere structurering als men kan steunen op een beter gestructureerde Onderwijsraad. Een ander lid heeft vooreerst een aantal algemene beschouwingen. Dit is een belangrijk initiatief waarbij een overkoepelend orgaan met drie functies (advies, overleg en studie) wordt opgericht. Vooral de studiefunctie kan volgens het lid leiden tot een goede wetenschappelijke onderbouw van de adviezen. Wat het statuut betreft heeft de VLOR rechtspersoonlijkheid. Wat zal die rechtspersoonlijkheid inhouden ? Hij vindt het gelukkig dat het statuut krachtens artikel 162 dicht bij dat van een parastatale A staat. Hierbij behoudt de Executieve haar volle verantwoordelijkheid. Het betrokken lid vraagt zich wel af hoe de algemene raad en de 4 deelraden, vermeld in artikel 152, 2°, gaan worden gecoördineerd. Hoe liggen de verhoudingen tussen de algemene raad en de 4 raden met hun afdelingen. Houden de aparte raden hun bevoegdheid en kunnen zij apart rapporteren aan de Gemeenschapsminister of moeten ze integendeel hun adviezen eerst aan de algemene raad voorleggen ? Is er een horizontaal overleg ? Is er onder- of nevenschikking ? Hoe kan dit alles soepel en flexibel worden georganiseerd derwijze dat toch gefundeerde en goed geargumenteerde adviezen kunnen worden verstrekt ? Wat moet er, aldus nog hetzelfde lid, verder nog gebeuren met de Raad voor de Basiseducatie en met de Raad voor de Volwassenenvorming ?

Verder is er nog een probleem wat de verhouding betreft van de Raad voor het hoger onderwijs en de VLIR. Blijven ze beiden naast mekaar bestaan ? Alleszins moeten de taken duidelijk worden afgelijnd en is concertatie nodig. Voor het buitengewoon onderwijs vraagt het lid dan ook of gedacht wordt aan een eigen aparte Raad.

Er blijven in totaal 3 Raden buiten de VLOR : de reeds vermelde Raad voor de Basiseducatie, die voor het Maritiem Onderwijs en tenslotte die voor het Pluralistisch Onderwijs. Hoe zal de verhouding tussen de VLOR met deze Raden zijn ?

Op vraag van hetzelfde lid verstrekt de Gemeenschapsminister een overzicht van de nu bestaande Raden en Commissies, die de Gemeenschapsminister bijstaan (zie bijlage 17).

Waarom worden deskundigen voor de raad voor het hoger onderwijs niet voorgedragen door de VLIR ? Ten slotte is er nog de duur van het mandaat van de Voorzitter. Het mandaat loopt over 4 jaar, maar de Voorzitter zou maar 3 jaar kunnen aanblijven. Quid ? Het mandaat van de Voorzitter is overigens niet hernieuwbaar. Wat zal ten slotte gebeuren met het personeel van de bestaande Hoge Raden. Wordt dit overgeheveld naar de VLOR ?

De Gemeenschapsminister verklaart ook gelukkig te zijn met de totstandkoming van de VLOR. Eindelijk is er voor het onderwijs een goede structuur vergelijkbaar met de SERV. Die heeft een veel groter budget (85 miljoen frank en 50 personeelsleden in dienst). De VLOR zal het bescheidener doen. Met deze Raad zal men het corporatisme trachten te doorbreken en degelijke adviezen op onderwijsvlak verstrekken. De Gemeenschapsminister bevestigt vervolgens dat sommige Raden toch apart zullen blijven bv. de Raad voor de Basiseducatie. Wel zal er overleg worden georganiseerd. De Gemeenschapsminister zal de mogelijke overgang van het personeel van de Raden (vaak gedetacheerd) onderzoeken. De vaststelling van een lid dat een overkoepelend studietoer gaan is opgericht noemt de Gemeenschapsminister pertinent.

De mogelijkheid om de VLIR (bij afzonderlijk decreet opgericht) over te hevelen wordt eveneens onderzocht, (cf. ook de memorie van toelichting). In overleg tussen VLOR en VLIR moet worden gezocht hoe ze zullen samenwerken. De VLIR staat op zijn voortbestaan en wordt niet opgeheven. De deskundigen uit de universiteiten of uit de universitaire wereld worden gezamenlijk aangeduid door VUB, KUL, RUG alsmede door de Universiteit Antwerpen, dit overeenkomstig evenwichten die ze gezamenlijk hebben afgesproken. Hij wijst er tenslotte op dat de VLOR een rechtspersoonlijkheid sui generis werd toegemeten ; deze rechtspersoonlijkheid is uiteraard beperkt tot de realisatie van het door de decreetgever vooropgestelde doel.

Een lid sluit zich aan bij de voldoening van andere commissieleden over de totstandkoming van de VLOR. Deze Raad moet naar de toekomst toe belangrijk werk kunnen leveren. Alle lof dus voor dit initiatief, maar tevens toch een paar bedenkingen en vragen. Kan een mozaïek van niveaus en netten borg staan voor een echt pluralistische geest die vanuit de VLOR wordt verwacht ? Wat zijn representatieve oudercomités ? De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit voor het officieel onderwijs het Nationaal Verbond van Ouderverenigingen (NVO) is en voor het gesubsidieerd vrij onderwijs de Nationale Confederatie van Ouderverenigingen (NCOV). Hij wijst er evenwel op dat dit een vaste feitelijke toestand is zonder enige formele bevestiging of controle op de representativiteit, dit in tegenstelling tot de vakbonden. Deze verenigingen zijn ook erkend inzake studietoelagen.

Op de vraag van hetzelfde lid wat er zal gebeuren met de Raad voor het Pluralistisch onderwijs (in verband daarmee heeft het betrokken lid een amendement ingediend), antwoordt de Gemeenschapsminister dat die zijn eigen opdracht heeft en apart moet worden gezien van de VLOR. Voorts wil het lid weten waarom er een uitzondering wordt gemaakt voor het inwinnen van een advies inzake het opstellen van de begroting. De reden is, aldus de Gemeenschapsminister, dat men heeft gemeend de specifieke onderwijsadviesraden daar niet mee te moeten belasten. De SERV is daartoe een meer geschikt orgaan. De VLOR moet de handen vrij houden om onderwijskundig goed gestoffeerde adviezen te verstrekken. Ten slotte antwoordt de Gemeenschapsminister aan hetzelfde lid dat een vertegenwoordiging van de WL in deze adviesraad niet is voorzien.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 151 (nieuw artikel 152)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen met 12 stemmen tegen 3 aangenomen.

Artikel 152 (nieuw artikel 153)

Bij dit artikel worden zes amendementen ingediend.

Door de heer A. Laridon wordt het volgende amendement ingediend (Stuk 365 (1989-1990) — Nr. 4) dat ertoe strekt 2° te vervangen door wat volgt

: „2° de hiernavolgende raden en afdelingen :

— de raad van het basisonderwijs ;

— de raad voor het secundair onderwijs met afdelingen voor het algemeen secundair onderwijs, voor het technisch-beroepssecundair onderwijs, voor het kunstsecundair onderwijs.

— de raad voor het buitengewoon onderwijs

— de raad voor het hoger onderwijs, met afdelingen voor het hoger onderwijs buiten de universiteit en voor het universitair onderwijs ;

— de raad voor het volwassenenonderwijs met een afdeling voor het onderwijs voor sociale promotie."

De verantwoording luidt als volgt :

„Het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs - II vervangt de autonome Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs door een afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs bij de raad voor het basisonderwijs en een afdeling voor het buitengewoon secundair onderwijs bij de raad voor het secundair onderwijs. Tegen deze voorgenomen opsplitsing in de adviesverstrekking en het ondergeschikt maken van het buitengewoon basisonderwijs t.a.v. het gewoon basisonderwijs, wenst het bureau van het NVKBO krachtig te reageren. Uit de bespreking van 5 juni 1990 in de Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs blijkt dat deze afkeuring gedeeld wordt door alle vertegenwoordigers van het buitengewoon onderwijs uit de drie onderwijsnetten."

Door de heer R. Deswaene c.s. wordt een amendement ingediend (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5) dat ertoe strekt in punt 1° van dit artikel een nieuw punt g) toe te voegen : „g) van de in a) en b) bedoelde vaste en plaatsvervangende leden die het vrij gesubsidieerd onderwijs vertegenwoordigen, moet telkens minstens één vast en één plaatsvervangend lid een inrichtende macht van het gesubsidieerd vrij niet-confessioneel onderwijs vertegenwoordigen".

De verantwoording luidt als volgt : „aangezien de Vlaamse Onderwijsraad wordt opgericht als overkoepelend, en dus pluralistisch samengesteld orgaan, is het aangewezen te voorzien in een delegatie van de vrije niet-confessionele onderwijsinstellingen.

Door mevrouw N. Maes c.s. worden de hierna volgende vier amendementen ingediend (Stuk 385 (1989-1990) — Nr. 7).

Het eerste amendement luidt als volgt : "In 1°, eerste lid, op de eerste en tweede regel het woord „zevenendertig" vervangen door het woord „eenenveertig",,

Het tweede amendement voegt in 1°, eerste lid, na punt

f) een punt g) toe dat luidt als volgt : "g) vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de representatieve beroepsverenigingen vertegenwoordigen,,. Als fundamentele waarborg voor het pluralisme van dit autonome adviesorgaan, zal de vertegenwoordiging van de beroepsverenigingen de slagkracht van dit orgaan optimaliseren, aldus de verantwoording bij beide amendementen.

Het derde amendement luidt als volgt : "In 1°, tweede lid na het woord „vakorganisaties" het woord „beroepsverenigingen" toevoegen,,.

Het vierde amendement strekt ertoe in fine van 2° toe te voegen wat volgt : "— de raad voor het pluralistisch onderwijs,,.

De Voorzitter stelt met genoeg vast dat er een wil tot integratie bestaat tussen de drie netten. Haar amendement is er dan ook de uitdrukking van.

Een lid vraagt of in de samenstelling en het aantal van de afvaardiging van de inrichtende machten uit het gesubsidieerd vrij onderwijs ook plaats is voorzien voor het niet-confessioneel onderwijs.

De verslaggever vraagt waarom de deskundigen uit de universiteiten enkel worden aangeduid door de gezamenlijke rectoren van de 4 grote universiteiten. Waar blijft bijvoorbeeld het LUC ?

De Gemeenschapsminister stelt in zijn antwoord dat hij op de meeste punten reeds eerder is ingegaan. Op de vier niveaus is steeds een afdeling voor het buitengewoon onderwijs voorzien. Ook is in de verschillende raden een afvaardiging voorzien uit het buitengewoon onderwijs. Hij legt er de nadruk op dat de afdelingen niveauoverstijgend kunnen samenwerken.

Een lid vraagt of de verschillende afdelingen van het buitengewoon onderwijs over de niveaus heen samen kunnen vergaderen. De Gemeenschapsminister stelt dat dit zelfs wenselijk is. Taakverdeling is trouwens expliciet voorzien in artikel 157.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de opdeling gebeurt van vertegenwoordiging, nu Gemeenschapsonderwijs, en gesubsidieerd officieel onderwijs enerzijds en het gesubsidieerd vrij onderwijs anderzijds. Het betreft de verhouding van 32 % leerlingen ten aanzien van 68 % (gesubsidieerd vrij onderwijs). Ook is het gesubsidieerd officieel onderwijs qua karakter onder te verdelen in confessioneel en niet-confessioneel onderwijs.

De Raad voor het Pluralistisch Onderwijs wordt niet geïntegreerd in de Vlaamse Onderwijsraad omdat hij, volgens de Gemeenschapsminister, een wezenlijk andere opdracht heeft als de andere raden.

Betreffende de voordracht van de deskundigen uit de universiteiten stelt de Gemeenschapsminister dat de eensgezindheid in de beslissing van de rectoren belangrijk is. Dit voorstel blijkt de beste oplossing te zijn.

Het amendement van de heer A. Laridon wordt verworpen met 9 stemmen tegen 4 bij 2 onthoudingen. Het amendement van de heer Deswaene c.s. wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3. De eerste drie amendementen van de heer L. Vanhorenbeek c.s. worden respectievelijk verworpen met 13 stemmen tegen 2. Het vierde amendement van de heer L. Vanhorenbeek c.s. (toevoeging "raad voor pluralistisch onderwijs,,) wordt verworpen met 12 stemmen tegen 3.

Het artikel wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 3, bij 3 onthoudingen.

Artikelen 153 tot 154 (nieuwe artikelen 154 tot 155)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 155 (nieuw artikel 156)

Een lid vraagt of er geen gevaar bestaat dat de Vlaamse Onderwijsraad de interessantste taken in verband met het voorbereidend beleid gaat uitoefenen, ten koste van de diensten van het Ministerie van het Onderwijs die zich dan nog enkel met de dagelijkse uitvoerende activiteiten kunnen bezighouden.

De Gemeenschapsminister bevestigt dat men inderdaad binnen het Ministerie erg beducht was voor de rol van de Vlaamse Onderwijsraad op beleidsvoorbereidend terrein. Daarom is er in het ontwerp van decreet een betere aflijning van de taken gekomen. Het Ministerie ondersteunt de Gemeenschapsminister in zijn beleid, terwijl de Vlaamse Onderwijsraad het adviesorgaan van de betrokken partners op het onderwijsveld is. Trouwens, door de opname van deskundigen uit de diensten van de Vlaamse Gemeenschap is er een binding met de Vlaamse Onderwijsraad voorzien. De Vlaamse Onderwijsraad is geen parastatale, heeft een specifieke opdracht en is niet bedoeld als concurrent voor het Ministerie.

Het artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 156 tot 158 (nieuwe artikelen 157 tot 159)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 12 stemmen tegen 3.

Artikel 159 (nieuw artikel 160)

Een lid vraagt of de Executieve bij de terbeschikkingstelling van personeelsleden voor het permanent secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad kan putten uit de personeelsleden van het onderwijs zelf. De Gemeenschapsminister bevestigt dat dit inderdaad volgens § 2, 2° mogelijk is. Nieuwe ambtenaren zullen niet worden aangesteld.

Dit artikel wordt aangenomen met 12 stemmen tegen 3.

Artikelen 160 tot 162 (nieuwe artikelen 161 tot 163)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 12 stemmen tegen 3.

HOOFDSTUK 2

Overgangs- en wijzigingsbepalingen

Artikel 163 (nieuw artikel 164)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer A. Laridon (Stuk 365 (1989-1990) — Nr. 4) dat voorstelt dit artikel weg te laten. De verantwoording voor dit amendement is dezelfde als de verantwoording voor het amendement bij artikel 152.

Het amendement van de heer A. Laridon wordt verworpen met 14 stemmen tegen 1.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3 bij 1 onthouding.

Artikel 164 tot 169 (nieuwe artikelen 165 tot 170)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

TITEL X

Diverse bepalingen

Deze titel werd besproken in samenhang met het voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig verzenden van omzendbrieven in het onderwijs (Stuk 369 (1989-1990) - Nr. 1).

Algemene bespreking

De algemene bespreking geeft geen aanleiding tot noemenswaardige opmerkingen.

Artikelsgewijze bespreking

HOOFDSTUK 1

Wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

Artikel 170 (nieuw artikel 171)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer A. Laridon (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4). Het luidt als volgt : "De bij 2° voorgestelde tekst van § 9 weglaten,.. De verantwoording voor dit amendement is dezelfde als voor het amendement bij artikel 107.

Dit amendement wordt door de indiener ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 171 tot 173 (nieuwe artikelen 171 tot 174)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 174 (nieuw artikel 175)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer R. Deswaene c.s. (Stuk 365 (1989-90) - Nr. 5) dat voorstelt dit artikel weg te laten. Het artikel leidt, aldus de indiener, tot een onverantwoorde meeruitgave, gelet op de toegekende werkingstoelage per internaat en per interne, van 150 miljoen frank op jaarbasis.

De Gemeenschapsminister verwijst naar zijn reeds eerder gegeven motivering bij de werkingstoelagen van de gesubsidieerde internaten.

Het amendement wordt verworpen met 11 stemmen tegen 3.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 175 tot 176 (nieuw artikel 176 tot 177)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 177 (nieuw artikel 178)

Een lid wijst erop dat het begrip "handelsactiviteit,, in de formulering van het decreet enkel negatief wordt gedefinieerd.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat hij zich uitsluitend zal laten leiden door het advies van de Commissie van Magistraten.

Het lid antwoordt hierop dat in de memorie van toelichting door middel van een aantal voorbeelden wel wordt aangegeven wat niet verboden is. De Gemeenschapsminister steunt hierbij blijkbaar op zijn omzendbrief van 5 juli 1989. Is dit vanuit legistiek standpunt wel correct, nu er in het ontwerp zelf geen positieve definitie van handelsactiviteit wordt gegeven. Het koninklijk besluit van 12 februari 1976 bood meer garanties, maar hiernaar wordt niet meer verwezen, hetgeen wel het geval was met de omzendbrief van 5 juli 1989. Had men deze voorbeelden niet beter uit de memorie van toelichting weggelaten ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de voorbeelden afkomstig zijn uit het advies van de Commissie van Magistraten en niet uit de genoemde omzendbrief. De Raad van State heeft trouwens in zijn advies de stelling van de Commissie beaamd. Het koninklijk besluit van 12 februari 1976 blijft van toepassing. Dit is de uitvoering van artikel 12ter van de Schoolpactwet.

Het lid vraagt of genoemde Commissie van Magistraten al officieel bestaat. De Gemeenschapsminister antwoordt dat de Commissie is opgericht bij koninklijk besluit van 14 september 1987.

Een lid meent dat de in artikel 42, § 1 van de wet van 29 mei 1959, gewijzigd door de wet van 11 juli 1973, bedoelde sanctie op een veel te vage manier omschreven wordt. Dit kan later tot veel discussie aanleiding geven. Wie oordeelt over de laakbaarheid ? De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit de Executieve is, op advies van de Commissie. Er is nu een juridische stok achter de deur. Het lid stelt dat volgens de Raad van State en de Inspectie van Financiën de Gemeenschapsminister verplicht is advies te vragen. De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij discretionaire bevoegdheid hierover bezit, aangezien de Commissie anders zou worden overbelast. Maar de Gemeenschapsminister draagt wel altijd de politieke verantwoordelijkheid.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 178 (nieuw artikel 179)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer A. Laridon (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4), dat voorstelt dit artikel weg te laten. De verantwoording voor dit amendement is dezelfde als de verantwoording voor het amendement bij artikel 107.

Het amendement wordt door de indiener ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 179 (nieuw artikel 180)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van het koninklijk besluit van 20 augustus 1957 houdende coördinatie van de wetten op het lager onderwijs

Artikel 180 tot 182 (nieuwe artikelen 181 tot 182)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

HOOFDSTUK 3

Wijziging van het koninklijk besluit nr. 456 van 10 september 1986 houdende rationalisatie en programmatie van de internaten van het door de staat georganiseerd of gesubsidieerd onderwijs

Artikelen 183 tot 184 (nieuwe artikelen 184 tot 185)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

HOOFDSTUK 4

Andere bepalingen

Artikelen 185 tot 186 (nieuwe artikelen 186 tot 187)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 187 (nieuw artikel 188)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer Deswaene c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5), dat luidt als volgt :

A. In de § 1 de woorden "het buitengewoon onderwijs,, telkens vervangen door de woorden "het buitengewoon onderwijs, het kleuter- en basisonderwijs, het secundair en het hoger niet-universitair onderwijs,,

B. In § 1 de woorden "negenhonderd dagen,, vervangen door de woorden "achttienhonderd dagen,,

C. In § 1 de woorden "volledige prestaties,, telkens vervangen door de woorden "volledige of onvolledige prestaties,,

Hierbij wordt de volgende verantwoording gegeven :

Het is inderdaad zo dat sedert 1978 noch toelatingen tot de stage, noch vaste benoemingen in wervingsambten in het buitengewoon onderwijs van de Gemeenschap hebben plaats gevonden, omdat de vacante betrekkingen niet meer open werden verklaard. Dit niet-openverklaren had echter ook voordelen : er kunnen sedert 1978 geen definitieve reffectaties plaatsvinden. Bovendien konden leerkrachten, fungerend in een wervingsambt van het kleuter-, basis- en secundair Gemeenschapsonderwijs geen stage aanvragen in het buitengewoon Gemeenschapsonderwijs. Tal van personeelsleden uit dit laatste onderwijs hebben echter, vooral in de periode 1978-1982, de toelating tot de stage bekomen in een wervingsambt buiten het buitengewoon onderwijs.

Als nu bij afwijking dezelfde categorie personeelsleden ook nog een vaste benoeming kan bekomen, dan wordt deze vorm van onderwijs zeer voordelig behandeld en worden de

personeelsleden van het kleuter-, basis-, secundair- en hoger niet-universitair onderwijs zwaar benadeeld. Om echter vooral de personeelsleden met grotere dienstanciënniteit te laten benoemen, wordt het minimumaantal vereiste dienstdagen gebracht van 900 op 1800. 900 is inderdaad veel te gering, gelet op de zeer grote dienstanciënniteit van veel tijdelijke leerkrachten uit het Gemeenschapsonderwijs.

De Gemeenschapsminister stelt dat dit artikel juist een rechtekking van scheve verhoudingen bewerkstelligt. Door het voorgestelde amendement kunnen alle personeelsleden ook van buiten het buitengewoon onderwijs bij overgangsmaatregel worden benoemd.

Dit is niet de bedoeling vermits deze personeelsleden steeds in de mogelijkheid zijn geweest zich kandidaat te stellen voor een toelating tot de stage.

Artikel 187 heeft speciaal tot doel de personeelsleden die gedurende lange tijd geen mogelijkheid kregen thans bij overgangsmaatregel te regulariseren.

Op basis van deze achtergrond lijkt een anciënniteit van 900 dagen normaal.

De benoeming in het gemeenschapsonderwijs gebeurt steeds in een betrekking met volledige prestaties.

De voorrangsregeling impliceert : eerst zij die voltijds hebben gewerkt vóór zij die deeltijds werken, aangezien eerstgenoemden een volledige dagtaak hebben gewijd aan het buitengewoon onderwijs.

Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen tegen 11.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 188 tot 190 (nieuwe artikelen 189 tot 191)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 191 (nieuw artikel 192)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer R. Deswaene c.s. (Stuk 365 (1989-1990) — Nr. 5), dat ertoe strekt dit artikel weg te laten. De verantwoording luidt als volgt : "de rechtszekerheid van de ARGO-beslissingen dient gewaarborgd te zijn. Hierbij gelden de termijnen en de procedures vastgelegd in de artikelen 60 en 61 van het bijzonder decreet,,.

De Gemeenschapsminister stelt dat het hier duidelijk gaat over de terugvordering van wedden en daarmee gelijkgestelde vergoedingen, indien de fout niet bij de betalende overheid ligt. Dit artikel is belangrijk voor de opvolging van de geldende wettelijke en decretale bepalingen.

Het amendement wordt verworpen met 11 stemmen tegen 3.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 192 (nieuw artikel 193)

De verslaggever vraagt aan de Gemeenschapsminister om de draagwijdte van dit artikel te onderzoeken. De wet die men wenst af te bouwen beoogt juist meer rechtszekerheid te geven aan de leerkrachten die een zelfstandige activiteit uitoefenen. Overigens vormt dit punt een onderdeel van de hele problematiek op het gebied van de cumulatieregeling.

De Gemeenschapsminister deelt de bezorgdheid van de verslaggever. Daarom zou hij in de nabije toekomst de cumulatierегeling willen herzien, met het oog op een vereenvoudiging en versoepeling van de procedures. Nu zit men vaak met loodzware dossiers en met soms dramatische gevolgen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 193 tot 196 (nieuwe artikelen 194 tot 196)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 197 tot 198 (nieuwe artikelen 198 tot 199)

Bij het artikel 197 wordt een amendement ingediend door de heer A. Laridon (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 4), dat ertoe strekt aan § 2 een tweede lid toe te voegen dat luidt als volgt : "Deze verjaringstermijnen zijn niet van toepassing ten aanzien van de ARGO,.. Dit kan niet van toepassing zijn t.a.v. de ARGO als inrichtende macht. De periode 1 januari 1986 — 1 januari 1989 zijn lasten uit het verleden, aldus de verantwoording.

De Gemeenschapsminister argumenteert dat deze bepaling juist in het voordeel van de ARGO is. Het is een zware uitdaging voor de administratie om de bestaande achterstanden weg te werken.

Hierop wordt het amendement door de indiener ingetrokken.

Bij het artikel 198 wordt een amendement ingediend door de heer R. Deswaene c.s. (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5), ertoe strekkend een nieuw artikel 198bis toe te voegen dat luidt als volgt : "De bepalingen van de artikelen 197 en 198 gelden slechts ten aanzien van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs voor zover de Commissaris van de Executieve, overeenkomstig de bevoegdheden hem toegekend in het bijzonder decreet, beroep heeft ingesteld tegen de als onregelmatig vastgestelde beslissing van de organen van de ARGO,..

Hierbij wordt de volgende verantwoording gegeven : het toezicht op de ARGO is geregeld in het Bijzonder Decreet van 19 december 1988 en is erop gericht om de ARGO als inrichtende macht rechtszekerheid te geven binnen de termijnen vermeld in het bijzonder decreet. De artikelen 197 en 198 houden hier onvoldoende rekening mee.

Een van de indieners wijst erop dat het ook kan gaan om de terugbetaling van toegekende werkingsmiddelen. Dat is natuurlijk de grote zorg.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit artikel precies in het ontwerp van decreet is opgenomen om problemen voortvloeiende uit artikel 55, § 2 en uit artikel 198 van het ARGO-decreet te voorkomen.

Het ARGO-decreet omvat twee belangrijke bepalingen terzake :

— Artikel 55, § 2 dat stelt dat de Vlaamse Gemeenschap de weddelast betaalt van de personeelsleden die conform de wettelijke en reglementaire bepalingen werden aangesteld ;

— de controle van de commissaris van de Executieve, waarvan de Vlaamse Executieve de regelen moet vaststellen ;

Dit besluit ligt thans voor advies bij de Raad van State : dit besluit beoogt een regeling waarbij bij vaststelling van de

onregelmatigheid door de administratie, de commissaris kan optreden. Terugvorderingen geschieden dan via deze weg. Dit geldt ook voor werkingsmiddelen en investeringsmiddelen.

Het artikel 198 werd ingevoegd specifiek ten behoeve van de ARGO. Immers indien de onregelmatigheid van de benoemingen wordt vastgesteld na verstrijken van de termijn van 60 dagen is die benoeming op basis van de rechtspraak van de Raad van State ten opzichte van de ARGO definitief.

Hierdoor zou het kunnen dat de ARGO dit personeelslid zelf zou moeten betalen.

Voorliggend ontwerp biedt afdoende rechtsgronden om — ook na die periode van 60 dagen, doch beperkt tot 1 jaar — hieraan een oplossing te bieden.

Het amendement bij artikel 198 wordt verworpen met 11 stemmen tegen 3.

De artikelen 197 en 198 worden telkens aangenomen, met 11 stemmen tegen 3.

Artikelen 199 tot 200 (nieuwe artikelen 200 tot 201)

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen, telkens met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 201 (nieuw artikel 202)

Bij dit artikel wordt een amendement ingediend door de heer W. Van Durme (Stuk 365 (1989-1990) - Nr. 5), dat ertoe strekt na artikel 201 een nieuw artikel 201bis toe te voegen, dat luidt als volgt :

"Artikel 201bis. — In het basis-, secundair en buitengewoon onderwijs wordt de tellingsdatum van het aantal leerlingen vastgesteld op 30 september van het betrokken schooljaar of op de eerstvolgende lesdag indien voormelde datum op een vrije dag valt. Deze tellingsdatum geldt zowel voor de berekening van de werkingstoelagen en van het lesurenpakket als voor de rationalisatie- en programmatienormen.

Bovenstaande regeling geldt voor volgende scholen : 1) scholen in uitbouw, dit wil zeggen scholen die per 1 februari van het vorige schooljaar nog niet alle leerjaren van het betrokken onderwijsniveau hadden georganiseerd. 2) scholen met een grote toename van het aantal leerlingen, met name wanneer het leerlingenaantal per 30 september minstens 5 % meer bedraagt dan dat van 1 februari van het vorige schooljaar.,,

De volgende verantwoording wordt gegeven :

Scholen die nog in programmatie/uitbouw zijn kunnen met het urenpakket op basis 1 februari deze uitbouw niet verwezenlijken. Het gevolg hiervan is dat een of meer klassen met eigen middelen moeten worden gefinancierd. Hetzelfde geldt ook voor scholen die nog niet volledig zijn uitgebouwd inzake het aantal leerjaren of klassen. Het is ook niet onbelangrijk dat de onderwijsvrijheid is gegarandeerd. Ouders kiezen voor een school, maar deze kan slechts met eigen middelen een klas oprichten, wat de kosteloosheid van het onderwijs in het gedrang brengt. Het kan niet de bedoeling van de decreetgever zijn door de nieuwe tellingsdatum een hindernis te vormen voor de ontwikkeling van sommige scholen. Dit neemt niet weg dat naar grote scholen en schoolgemeenschappen de nieuwe tellingsdatum een werkzaam gegeven is. Het hoeft alleen niet ten koste van de kleine (methode) scholen te gebeuren.

De Gemeenschapsminister stelt dat in artikel 170 een afwijking is voorzien voor scholen in oprichting. Dit kan evenwel niet gelden voor groeiende scholen, zowel om budgettaire en organisatorische redenen als vanuit het oogpunt van het scholenaanbod. Die keuze is bewust : zowel budgettair als organisatorisch-pedagogisch. De verplaatsing van de tellingsdatum wil immers ook een halt toeroepen aan oncontroleerbare gegevens. De verantwoordelijkheid wordt derhalve bij de school gelegd die eerst moet zien of haar aanbod valabel genoeg is om leerlingen aan te trekken.

Het amendement wordt verworpen met 11 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het artikel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Artikel 202 (nieuw artikel 203)

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Opschrift

Alvorens er tot eindstemming wordt overgegaan, vraagt de verslaggever of er voor het Romeins cijfer "II", in het opschrift van het ontwerp van decreet, geen betere formulering kan worden gevonden.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat dit opschrift tot geen enkele verwarring aanleiding kan geven.

Eindstemming

Het gehele aldus gewijzigde ontwerp van decreet wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

Verklaring na de eindstemming

De Gemeenschapsminister bedankt de commissieleden voor hun inzet bij de totstandkoming van dit belangrijk decreet. Hij benadrukt de grote inzet van het personeel van de Vlaamse Raad en dankt hen hiervoor uitdrukkelijk. Het belang van dit decreet, aldus nog de Gemeenschapsminister, is vergelijkbaar met de Schoolpactwetgeving van 1959.

Goedkeuring van het verslag

Het verslag wordt goedgekeurd met 13 stemmen bij 1 onthouding.

De Verslaggever,

C. MOORS

De Voorzitter,

A. LARIDON

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 59bis, § 2, 2° van de Grondwet.

TITEL I

Werkingsmiddelen

HOOFDSTUK 1

Organieke regeling

Artikel 2

§ 1. De werkingmiddelen van enerzijds het gemeenschapsonderwijs en anderzijds het gesubsidieerd onderwijs worden jaarlijks bepaald door de in de begroting van het vorige begrotingsjaar bedoelde bedragen voor werkingmiddelen te vermenigvuldigen met de aanpassingscoëfficiënten A1 en A2, die als volgt worden berekend :

$A1 = 0,6 + 0,4 (l_{ln}/l_{nO})$, waarbij

— l_{ln} 1 gelijk is aan het aantal regelmatige leerlingen van het voltijds onderwijs van respectievelijk het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs op 1 februari van het voorgaand schooljaar ;

— l_{nO} 0 gelijk is aan het aantal regelmatige leerlingen van het voltijds onderwijs van respectievelijk het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs op 1 februari van het voorlaatste schooljaar.

Voor de vaststelling van deze verhouding wordt geen rekening gehouden met de leerlingen van het onderwijs voor sociale promotie en het deeltijds onderwijs. Voor het hoger onderwijs wordt onder regelmatige leerlingen begrepen de studenten die in aanmerking komen voor de financiering, zoals gedefinieerd in uitvoering van artikel 9bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs. In afwijking op de hiervoor bepaalde data van 1 februari

— wordt in het kleuteronderwijs rekening gehouden met de gemiddelde aanwezigheid gedurende de bedoelde volledige schooljaren ;

— wordt in het lager en het secundair onderwijs, voor het bepalen van het totale bedrag aan werkingmiddelen voor het dienstjaar 1991, rekening gehouden met het aantal leerlingen op 1 oktober van bedoelde schooljaren.

$A2 = 0,4 (cl/cO) + 0,6 (lk/lkO)$, waarbij

— cl/cO gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het volgende begrotingsjaar en de geraamde index van de consumptieprijzen op het einde van het lopende begrotingsjaar ;

— lk/lkO gelijk is aan de verhouding tussen de geraamde index van de eenheidsloonkosten einde volgend begrotingsjaar en de geraamde index van de eenheidsloonkosten einde lopend begrotingsjaar.

De parameters 0,4 en 0,6 gelden minstens voor vier jaar.

§ 2. De bij toepassing van § 1 verkregen kredieten worden voor het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs vermeerderd met hun respectief aandeel in de 37,5 % van de jaarlijks vrijkomende loonkost door de toepassing van het koninklijk besluit nr. 296 van 31 maart 1984 betreffende de leden van het meesters-, vak- en dienstpersoneel van de Rijksinrichtingen. Het respectievelijk toe te kennen aandeel in deze vrijgekomen loonkost wordt bepaald naar rata van het aantal regelmatige leerlingen van het voltijds onderwijs.

De bij toepassing van § 1 verkregen kredieten worden daarenboven ten behoeve van de onderwijsinstellingen van het gesubsidieerd gewoon basisonderwijs verhoogd met :

— 75 miljoen in het begrotingsjaar 1991 ten opzichte van het voorafgaande begrotingsjaar ;

— 75 miljoen in het begrotingsjaar 1992 ten opzichte van het begrotingsjaar 1991 ;

§ 3. De Vlaamse Executieve bepaalt de datum waarop deze regeling mede van toepassing wordt op het deeltijds kunstonderwijs.

Artikel 3

§ 1. Het bij toepassing van artikel 2 verkregen bedrag aan werkingsmiddelen voor het gemeenschapsonderwijs, vermindert met 50 % van de loonkost die jaarlijks vrijkomt door de toepassing van het koninklijk besluit nr. 296 van 31 maart 1984 betreffende de leden van het meesters-, vak- en dienstpersoneel van de Rijksinrichtingen en vermindert met de loonkost van het statutaire meesters-, vak- en dienstpersoneel wordt jaarlijks toegekend aan de ARGO in uitvoering van artikel 51, § 1, 1° van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

§ 2. In het gesubsidieerd onderwijs zijn de werkingstoelagen per onderwijsinstelling of per internaat gelijk aan het resultaat van de vermenigvuldiging van de geldwaarde per punt achtereenvolgens met het puntengewicht van de leerling, student of intern van de onderwijsinstelling of internaat en met het aantal regelmatige leerlingen, studenten of internen van deze instelling of internaat.

Het puntengewicht per leerling, student of interne wordt vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Executieve.

Bij het vaststellen van het puntengewicht kan de Vlaamse Executieve rekening houden met het onderwijsniveau, de onderwijsvorm, de studierichting, het type, de optimale klasgrootte en de benodigde middelen voor het verstrekken van het onderwijs.

De geldwaarde per punt is gelijk aan de verhouding tussen de bij toepassing van artikel 2 verkregen totale werkingstoelagen voor het gesubsidieerd onderwijs, vermindert met de krachtens artikel 32, § 2, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving aan de gesubsidieerde internaten toe te kennen forfaitaire bedragen en het totaal aantal te verdelen punten waarbij dit totaal te verdelen punten wordt verkregen door, per categorie het aantal regelmatige leerlingen, studenten of internen te vermenigvuldigen met het puntengewicht van deze leer-

ling, student of interne en door vervolgens de som te maken van het per categorie verkregen aantal punten.

Voor het vaststellen van het totaal puntengewicht wordt voor het schooljaar 1990-1991 voor het buitengewoon-, secundair- en hoger onderwijs (volledig en beperkt leerplan) rekening gehouden met het aantal leerlingen op 31 januari 1990. Voor het lager onderwijs is de tellingsdatum voor het schooljaar 1990-1991, 1 februari 1990.

Artikel 4

Teneinde het gemeenschapsonderwijs in staat te stellen zelf in het eigenaarsonderhoud van zijn gebouwen te voorzien, wordt jaarlijks overeenkomstig de hiernavolgende tabel een krediet in de dotatie van de ARGO ingeschreven :

in het begrotingsjaar 1991	100 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1992	150 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1993	200 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1994	250 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1995	300 miljoen ;
vanaf het begrotingsjaar 1996	350 miljoen.

Dit krediet wordt onder de schoolraden, raden van bestuur en bij ontstentenis hiervan de instellingen of centra, verdeeld volgens objectieve, door de Autonome Raad van het Gemeenschapsonderwijs te bepalen, criteria. Tot 1 april 1991 oefenen de staatsdiensten met afzonderlijk beheer zoals bedoeld in de artikelen 83 en 84 van de Herstelwet van 31 juli 1984, de hierboven beschreven bevoegdheid uit van de schoolraden, raden van bestuur, instellingen of centra.

Artikel 5

De centrale raad, de lokale schoolraden, de raden van bestuur en, bij ontstentenis hiervan, de instellingen of centra van het gemeenschapsonderwijs alsmede de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs kunnen voor de aanschaf van uitrustingsapparatuur leningsovereenkomsten en leasingovereenkomsten aangaan bij door de Vlaamse Executieve daartoe erkende financiële instellingen.

Artikel 6

Artikel 32 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving zoals gewijzigd door de wetten van 11 juli 1973, 17 januari 1974, 7 juli 1976, 22 december 1977, 5 augustus 1978, 8 augustus 1980, 2 juli 1981, 1 augustus 1985, 1 augustus 1988, de koninklijke besluiten nrs. 47 van 20 juli 1982, 413 van 29 april 1986 en 456 van 10 september 1986 en de decreten van 5 juli 1989 en 20 december 1989 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 32

§ 1. Jaarlijks worden forfaitaire werkingstoelagen verleend om de kosten te dekken die verbonden zijn aan de werking en de uitrusting van de instelling en het internaat, aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerplichtige leerlingen en aan de uitgaven voor de financiering van de investeringen.

De werkingstoelagen worden voor ten minste 20 procent besteed aan de lonen voor het meesters-, vak- en dienstper-

soneel. De instellingen die het onderhoud geheel of gedeeltelijk aan een gespecialiseerd bedrijf toevertrouwen, kunnen evenwel een bij besluit van de Vlaamse Executieve te bepalen percentage van de te betalen prijs ten laste van dit voorbehouden deel van de toelage boeken. De lonen van het hiervoor vermelde personeel bezoldigd ten laste van de werkings-toelagen zijn die welke door het paritair comité zijn vastgesteld.

§ 2. Naast de bij toepassing van § 1, toegekende werkings-toelagen per interne leerling ontvangen de onderwijsinstellingen van het gesubsidieerd gewoon basis- of secundair onderwijs die een internaat hebben en de autonome internaten, jaarlijks een forfaitaire toelage van 616.551 frank.

Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met de aanpassings-coëfficiënt A2 zoals bedoeld in artikel 2 van het decreet van betreffende het onderwijs II."

Artikel 7

Artikel 36 van dezelfde wet, gewijzigd door de koninklijke besluiten nrs. 413 van 29 april 1986 en 447 van 20 augustus 1986 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 36

§ 1. De werkingstoelagen worden uitbetaald aan de inrichtende macht van elke onderwijsinstelling. Zij kunnen worden aangewend ten behoeve van al de onderwijsinstellingen behorende tot dezelfde inrichtende macht. Bij deze aanwending dient de inrichtende macht rekening te houden met een gelijke behandeling van haar onderwijsinstellingen en van de leerlingen of studenten die tot deze onderwijsinstellingen behoren.

De Vlaamse Executieve bepaalt :

1° de wijze waarop de onderwijsinstellingen en internaten hun aanvraag tot subsidiëring indienen ;

2° de controlemaatregelen inzonderheid wat de aanwending van deze toelage betreft. Deze controle mag evenwel geen betrekking hebben op de opportuniteit van de aanwending.

§ 2. De Vlaamse Gemeenschap betaalt de weddetoelagen rechtstreeks en maandelijks aan de leden van het personeel van de gesubsidieerde instellingen."

Artikel 8

Artikel 36bis van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 11 juli 1973 en gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 413 van 29 april 1986 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 36bis

Wat de overeenkomsten betreft voor aanneming van werken, leveringen en diensten met betrekking tot uitgaven op de dotatie van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs en met betrekking tot uitgaven die geheel of gedeeltelijk ten laste van de werkingstoelagen, de uitrustingstoelagen, de bouwtoelagen of de rentetoelagen worden gelegd, zijn de bestuursorganen van de ARGO en de inrichtende machten ertoe gehouden de overeenkomsten af te sluiten volgens de procedure en onder de voorwaarden die voor het Rijk gelden met dien verstande dat de bestuursorganen van de ARGO en de inrichtende machten :

— de bevoegdheden uitoefenen die in de reglementering van het Rijk aan de Minister zijn toegekend ;

— het in dezelfde reglementering bepaald advies niet hoeven in te winnen vooraleer een overeenkomst ingevolge offerteaanvragen of onderhands af te sluiten ;

—onderhandse overeenkomsten mogen sluiten voor de aankoop van didactisch materieel, welke ook de prijs hiervan weze ;

— van de regels betreffende de keuze van een aannemer mogen afwijken bij openbare of beperkte aanbesteding, als de bevoegde Gemeenschapsminister van Onderwijs zich binnen de dertig dagen na de aanvraag hiertegen niet verzet."

Artikel 9

Opgeheven worden :

1° de artikelen 32bis en 32ter, gewijzigd bij decreet van 5 juli 1989, en de artikelen 34 en 37, gewijzigd bij koninklijk besluit nr. 413 van 19 april 1986, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving ;

2° artikel 5bis, tweede lid, 1, gewijzigd bij de wet van 11 maart 1986 en artikel 14, gewijzigd bij de wet van 29 juni 1983 van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs ;

3° artikel 27 van de wet van 1 augustus 1988 betreffende dringende maatregelen terzake onderwijs ;

4° het koninklijk besluit van 10 maart 1977 betreffende het toezicht in het kleuter- en lager onderwijs ;

Artikel 11

Artikel 83 van de Herstelwet van 31 juli 1984 , gewijzigd bij koninklijk besluit nr. 456 van 10 september 1986 en bij wet van 15 december 1986 wordt aangevuld met het volgende lid :

„Een Staatsdienst met afzonderlijk beheer kan met het akkoord van de directies van haar onderwijsinstellingen of P.M.S.-centra financiële middelen van zijn dotatie overdragen aan een andere Staatsdienst met afzonderlijk beheer."

Artikel 12

In artikel 84, 2° van dezelfde wet worden de woorden „dat ze ter plaatse kan verrichten" geschrapt.

Artikel 13

In artikel 20 van de wetten op het lager onderwijs gecoördineerd op 20 augustus 1957 en gewijzigd bij de wetten van 20 februari 1970 en 23 juli 1982 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2 wordt het tweede lid vervangen door de volgende bepaling :

„De Gemeenschap draagt bij in het kostgeld. Deze bijdrage wordt toegevoegd bij de werkingsmiddelen van de ARGO en wordt door de ARGO in mindering gebracht op het in § 3 bedoelde kostgeld. Deze bijdrage is gelijk aan

- voor het basisonderwijs : 22.033 frank
- voor het secundair onderwijs : 27.333 frank

Ze wordt geïndexeerd overeenkomstig het indexatiemechanisme - A2, bedoeld in artikel 2 van het decreet betreffende het onderwijs (II)."

2° § 3 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„§ 3. De ARGO bepaalt het bedrag van het kostgeld."

Artikel 14

In artikel 71, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd door de wet van 23 juli 1982, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het tweede lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

„De gemeenschap draagt bij in het kostgeld. Deze bijdrage wordt toegevoegd aan de werkingstoelagen toegekend aan het erkend internaat, aan het internaat toegevoegd aan een gesubsidieerde onderwijsinstelling of aan het autonoom internaat en wordt door deze instelling in mindering gebracht op het in het vierde lid bedoelde kostgeld. Deze bijdrage is gelijk aan degene bedoeld in artikel 20, § 2." ;

2° het vierde lid wordt vervangen door het volgende lid :

„De inrichtende macht bepaalt autonoom het kostgeld."

HOOFDSTUK 2

Overgangsbepaling

Artikel 15

In artikel 32, § 2 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 456 van 10 september 1986, worden voor het schooljaar 1989-1990 de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste en het vierde lid worden de woorden „middelbaar onderwijs" vervangen door de woorden „algemeen secundair onderwijs" ;

2° tussen het derde en het vierde lid wordt het volgende lid ingevoegd :

„Het bedrag van de werkingstoelagen dat per regelmatige leerling wordt toegekend aan de instellingen voor voltijds secundair onderwijs, die hun onderwijs organiseren overeenkomstig Titel IV — Hoofdstuk I, afdeling 2 van het decreet betreffende het onderwijs II van , wordt vastgesteld op 6.645 frank." ;

3° in het voorlaatste lid worden de woorden „de wetten van 7 juli 1970 en van 19 juli 1971" vervangen door de woorden „de wet van 7 juli 1970".

HOOFDSTUK 3

Inwerkingtreding

Artikel 16

Van onderhavige titel treedt hoofdstuk 1 in werking op 1 januari 1991 en heeft hoofdstuk 2 uitwerking met ingang van 1 september 1989.

TITEL II

De verdeling van de middelen bestemd voor
onroerende investeringen in het onderwijs

Artikel 17

§ 1. De jaarlijks in het decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap vastgelegde middelen bestemd voor investeringen in onroerend goed in het onderwijs worden over het gesubsidieerd vrij onderwijs, het gesubsidieerd officieel onderwijs en het gemeenschapsonderwijs verdeeld a rato van de vervangingswaarde van de schoolgebouwen van elk hiervoor vermeld net. Hierbij wordt rekening gehouden met een dekkingsgraad van 100 % in het gemeenschapsonderwijs. In het gesubsidieerd onderwijs is deze dekkingsgraad 70 % in het basisonderwijs en in de overige onderwijsniveaus en de Psycho-medisch-sociale centra 60 %.

§ 2. Hiertoe wordt per onderwijsnet de vervangingswaarde van de schoolgebouwen vastgesteld op basis van de volgende berekeningswijze :

$$\frac{\text{benodigde oppervlakte x eenheidsprijs}}{\text{de afschrijvingstermijn}}$$

Per onderwijsnet is de benodigde oppervlakte gelijk aan de som van de produkten van de gemiddelde oppervlakte per onderwijsniveau en het aantal leerlingen in het overeenkomstig onderwijsniveau.

Deze gemiddelde oppervlakte per onderwijsniveau wordt berekend op basis van een voor alle netten gelijke oppervlakte per leerling, rekening houdend met de objectieve verschillen inzake schoolgrootte.

§ 3. Overeenkomstig de in § 2 bedoelde formule wordt de waarde van de parameters telkens voor een periode van vijf jaar vastgelegd.

De eenheidsprijs per vierkante meter namelijk 25.875 frank en de afschrijvingsperiode, die 50 jaar bedraagt, zijn voor alle netten en niveaus gelijk.

Artikel 18

§ 1. Voor de begrotingsjaren 1991 tot en met 1995 gelden telkens de volgende bedragen voor de investeringen :

- het gemeenschapsonderwijs : 921,9 miljoen ;
- het gesubsidieerd officieel onderwijs : 594,6 miljoen ;
- het gesubsidieerd vrij onderwijs : 2.461,1 miljoen.

§ 2. De kredieten voor de personeels- en werkingskosten van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs voor wat de personeelsleden betreft belast met de gebouwenfunctie en van de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs worden in een afzonderlijke post van hun begroting ingeschreven.

Artikel 19

Artikel 13 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd door het decreet van 5 juli 1989, waarvan de huidige tekst voortaan de § 1 vormt, wordt aangevuld met een § 2, luidend als volgt :

„§ 2. De aan de Autonome Raad voor het Gemeenschaps-onderwijs toegekende investeringsmiddelen en de door de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs aan de gesubsidieerde onderwijsinstellingen toe te kennen investeringsmiddelen kunnen jaarlijks ten belope van maximaal 10 % worden aangewend voor de aankoop van zware didactische apparatuur."

Artikel 20

In artikel 17 van dezelfde wet gewijzigd door het decreet van 5 juli 1989, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de § 1 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„§ 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 13, § 2 heeft de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs als opdracht de aankoop en de bouw-, modernisering-, uitbreidings-, geschiktmakingswerken en de eerste uitrusting te subsidiëren van gebouwen bestemd voor de gesubsidieerde onderwijsinstellingen, psycho-medisch-sociale centra of internaten ten belope van 70 % voor het gewoon- en buitengewoon basisonderwijs en ten belope van 60 % voor de andere onderwijsniveaus en de psycho-medisch-sociale centra." ;

2° een § 3, luidend als volgt wordt toegevoegd :

„§ 3. De verbintenissen aangegaan ten laste van het Fonds voor provinciale en gemeentelijke schoolgebouwen en het Nationaal Waarborgfonds voor schoolgebouwen alsmede de verbintenissen aangegaan voor het gesubsidieerd officieel en vrij onderwijs in uitvoering van artikel 85 van het decreet van 5 juli 1989, worden overgedragen aan de bij artikel 14 opgerichte Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs".

Artikel 21

In artikel 18, § 1, van dezelfde wet gewijzigd bij decreet van 5 juli 1989, worden de woorden „de duur van twintig jaar", vervangen door de woorden „de duur van 25 jaar".

Artikel 22

Artikel 19 van dezelfde wet, gewijzigd door het decreet van 5 juli 1989 wordt aangevuld met een § 3, luidende als volgt :

„§ 3. Het bepaalde van de §§ 1 en 2 is niet van toepassing op de aankoop van de in artikel 13, § 2, bedoelde apparatuur."

Artikel 23

Artikel 20quater, § 3, van dezelfde wet, gewijzigd bij het decreet van 5 juli 1989, wordt opgeheven.

Artikel 24

De bedragen voor investeringen inzake scholenbouw alsmede de verdeling ervan over het gemeenschapsonderwijs,

het gesubsidieerd vrij onderwijs en het gesubsidieerd officieel onderwijs zoals bedoeld in artikel 84 van het decreet van 20 december 1989 houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1990 worden bekrachtigd.

Artikel 25

De in artikel 18, § 1, bedoelde investeringsmiddelen van het gemeenschapsonderwijs worden jaarlijks en tot in het begrotingsjaar 1995, aangevuld overeenkomstig de volgende tabel :

in het begrotingsjaar 1991	200 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1992	160 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1993	120 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1994	80 miljoen ;
in het begrotingsjaar 1995	40 miljoen.

Artikel 26

Deze titel treedt in werking op 1 januari 1991, met uitzondering van artikel 20, 2°, dat in werking treedt op 1 oktober 1989. Voor de gesubsidieerde instellingen behorend tot het gemeentelijk en het provinciaal onderwijs treedt artikel 20, 1° in werking samen met het decreet waarbij aan de gemeenten en de provincies voor hun onroerende investeringen inzake onderwijs toegang wordt verleend tot het Investeringsfonds ; in afwachting blijft de regeling van artikel 17 § 1, b, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd door het decreet van 5 juli 1989, van kracht.

TITEL III

Buitengewoon onderwijs

Artikel 27

Artikel 1, § 4 van het koninklijk besluit nr. 65 van 20 juli 1982 tot vaststelling van de wijze waarop de ambten van het bestuurs- en onderwijzend personeel worden bepaald in de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 463 van 25 september 1986 en gewijzigd bij wet van 1 augustus 1988, wordt opgeheven.

Artikel 28

In artikel 3 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de § 1, 1° wordt vervangen door de volgende bepaling :

„1° In de types 1, 2, 3, 4, 6, 7 en 8 het aantal regelmatig ingeschreven leerlingen op 1 februari van het voorafgaande schooljaar. In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar." ;

2° de § 1, 2° a), en b), vervangen door de volgende bepaling :

„a) gedurende de periode van 12 maanden die voorafgaat aan 1 februari van het jaar waarin het betrokken schooljaar een aanvang neemt indien het type gedurende heel deze duur georganiseerd was ;

b) in de andere gevallen, gedurende de eerste 30 dagen te rekenen vanaf de openstelling van het type." ;

3° de § 2 wordt opgeheven.

Artikel 29

Artikel 4 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 30

Artikel 11, § 3 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 31

In artikel 24 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden „op de dertigste dag vanaf het begin van het schooljaar" worden vervangen door de woorden „op 1 februari van het voorafgaande schooljaar" ;

2° een lid luidend als volgt wordt toegevoegd :

„In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen, die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar".

Artikel 32

Artikel 25, § 2 van hetzelfde besluit wordt vervangen door de volgende bepaling :

„§ 2. De directeur kan vanaf het begin van het schooljaar volledig worden vrijgesteld van een onderwijsopdracht wanneer het aantal in aanmerking komende leerlingen tenminste 90 bereikte op 1 februari van het voorafgaande schooljaar. In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar."

Artikel 33

Artikel 26 van hetzelfde besluit wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 26

Er kan vanaf het begin van het schooljaar een ambt van onderdirecteur georganiseerd of gesubsidieerd worden wanneer het aantal in aanmerking komende leerlingen tenminste 300 bereikte op 1 februari van het voorafgaande schooljaar. In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar."

Artikel 34

In artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 66 van 20 juli 1982 tot vaststelling van de wijze waarop de ambten van het administratief personeel en het opvoedend hulppersoneel worden bepaald in de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs met uitzondering van de semi-internaten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 4 worden de woorden „ingeschreven zijn de dertigste dag vanaf het begin van het schooljaar" vervangen door de woorden „ingeschreven waren op 1 februari van het voorafgaande schooljaar" ;

2° § 4 wordt aangevuld met een nieuw lid luidend als volgt :

„In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar." ;

3° de § 5, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 463 van 25 september 1986 en gewijzigd door de wet van 1 augustus 1988, wordt opgeheven.

Artikel 35

Artikel 2 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 36

Artikel 3 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 37

Artikel 6, § 1 van hetzelfde besluit, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„§ 1. Er kan vanaf het begin van het schooljaar een volledig ambt van rekenplichtig correspondent georganiseerd worden in de instellingen van het gemeenschapsonderwijs wanneer het aantal in aanmerking komende leerlingen tenminste 99 bereikte in het kleuter- en lager onderwijs op 1 februari van het voorafgaande schooljaar. In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname, één oktober van dat schooljaar."

Artikel 38

In artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 67 van 20 juli 1982 tot vaststelling van de wijze waarop de ambten van het paramedisch personeel worden bepaald in de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs, met uitzondering van de internaten of semi-internaten, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 4 worden de woorden „ingeschreven zijn de dertigste dag vanaf het begin van het schooljaar" vervangen door de woorden „ingeschreven waren op 1 februari van het voorafgaande schooljaar" ;

2° § 4 wordt aangevuld met een nieuw lid luidend als volgt :

„In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toe-

lageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar." ;

3° de § 5, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 463 van 25 september 1986 en gewijzigd door de wet van 1 augustus 1988, wordt opgeheven.

Artikel 39

Artikel 4 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 40

Artikel 5 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 41

In artikel 4 van koninklijk besluit nr. 184 van 30 december 1982 tot vaststelling van de wijze waarop voor de Rijksinstituten voor buitengewoon onderwijs en de tehuizen van het Rijk, de ambten worden bepaald van het paramedisch personeel en van het personeel toegekend in het kader van het internaat, worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 2 worden de woorden „ingeschreven zijn de dertigste dag vanaf het begin van het schooljaar", vervangen door de woorden „ingeschreven waren op 1 februari van het voorafgaande schooljaar" ;

2° in § 2 wordt een nieuw lid ingevoegd luidend als volgt :

„In afwijking hiervan is voor de onderwijsinstellingen, types of opleidingsvormen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar." ;

3° de § 3, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 463 van 25 september 1986 en gewijzigd door de wet van 1 augustus 1988, wordt opgeheven.

Artikel 42

Artikel 5 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 43

Artikel 6 van hetzelfde besluit wordt opgeheven.

Artikel 44

De onderwijsinstellingen waaraan na 1 februari 1990 op basis van artikel 11, § 3, van het koninklijk besluit nr. 65 van 20 juli 1982 tot vaststelling van de wijze waarop de ambten van het bestuurs- en onderwijzend personeel worden bepaald in de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs, artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 66 van 20 juli 1982 tot vaststelling van de wijze waarop de ambten van het administratief personeel en het opvoedend hulppersoneel worden bepaald in de inrichtingen voor buitengewoon onderwijs met uitzondering van de internaten of semi-internaten, artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 67 van 20 juli 1982 tot vaststelling van de wijze waarop de ambten van het paramedisch personeel worden bepaald in de inrichtingen voor het buiten-

gewoon onderwijs, met uitzondering van de internaten of semi-internaten of artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 184 van 30 december 1982 tot vaststelling van de wijze waarop voor de Rijksinstituten voor buitengewoon onderwijs en de tehuizen van het rijk de ambten worden bepaald van het paramedisch personeel en van het personeel, toegekend in het kader van het internaat, een uitbreiding van het urenpakket is toegekend, behouden die uitbreiding op 1 september 1990 op voorwaarde dat de stijging van het aantal leerlingen op die datum nog steeds minstens 10 % bedraagt.

Artikel 45

Deze titel treedt in werking op 1 september 1990.

TITEL IV

Secundair onderwijs

HOOFDSTUK 1

Organisatie van het secundair onderwijs

Afdeling 1

Het secundair onderwijs

Artikel 46

§ 1. Het secundair onderwijs omvat :

- het voltijds secundair onderwijs ;
- het deeltijds secundair onderwijs.

De Vlaamse Executieve kan een onderwijs met een tijdelijk karakter organiseren of subsidiëren. Hiermee wordt bedoeld het onderwijs dat georganiseerd of gesubsidieerd wordt voor een bepaalde duur om aan nieuwe behoeften te voldoen.

§ 2. Onder „voltijds secundair onderwijs" wordt het onderwijs verstaan dat aan regelmatige leerlingen wordt verstrekt gedurende veertig weken per jaar naar rata van ten minste achtentwintig wekelijkse lesuren en rekening houdend met het maximum aantal wekelijkse lesuren vastgesteld in de artikelen 2 en 3 van het koninklijk besluit nr. 2 van 21 augustus 1978 tot vaststelling van het maximum aantal lestijden per week in het onderwijs met volledig leerplan van het secundair onderwijs en van het aanvullend secundair beroepsonderwijs.

Onder „deeltijds secundair onderwijs" wordt het onderwijs verstaan dat minder weken per jaar of minder lesuren per week omvat dan bepaald voor het voltijds secundair onderwijs.

§ 3. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt onder „lesuur" een prestatie van vijftig minuten verstaan.

Afdeling 2

Het voltijds secundair onderwijs

Onderafdeling 1

Toepassingsgebied

Artikel 47

Deze afdeling is niet toepasselijk op opleidingsvorm 1, 2 en 3 van het buitengewoon secundair onderwijs en op het aanvullend secundair beroepsonderwijs en, wat de oplei-

dingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs betreft de onderafdeling 5.

Artikel 48

Deze afdeling verstaat onder :

1° „secundair onderwijs" : het onderwijs dat wordt georganiseerd overeenkomstig de bepalingen van onderhavige afdeling ;

2° „regelmatige leerling" : de leerling die

a) voldoet aan de toelatingsvoorwaarden tot het leerjaar waarin hij is ingeschreven ;

b) het geheel van de vorming van dit leerjaar werkelijk en regelmatig volgt, behoudens in geval van gewettigde afwezigheid. Indien de gewettigde afwezigheid meer dan eenenveertig lesdagen per schooljaar bedraagt, beslist de Gemeenschapsminister van Onderwijs of zijn gemachtigde over de regelmatigheid van de leerling, op gemotiveerd advies van de directeur.

Leerlingen die niet beantwoorden aan deze voorwaarden, worden beschouwd als „vrije leerlingen" ;

3° „onderwijsvormen" : het algemeen secundair onderwijs, het beroepssecundair onderwijs, het kunstsecundair onderwijs en het technisch secundair onderwijs ;

4° „basisvorming" : de vakken die aan elke leerling van een bepaald leerjaar zonder uitzondering dienen te worden onderwezen ;

5° „beroepenveld" : de combinatie van technische disciplines, die onderwezen wordt in het beroepsvoorbereidend leerjaar ;

6° „basisoptie" : een groep leervakken die in de eerste graad een bredere observatie en oriëntatie van de leerling mogelijk maakt ;

7° „optie" : een leervak of een groep leervakken die in de tweede en de derde graad het karakteristieke van de opleiding bepalen en die bestaat uit het fundamenteel gedeelte dat de studierichting bepaalt en eventueel het complementair gedeelte ;

8° „project algemene vakken" : de integratie van twee of meer leervakken in het eerste leerjaar B, het eerste leerjaar B-variant, het beroepsvoorbereidend leerjaar en het beroepssecundair onderwijs ;

9° „inhaallessen" : de lessen die facultatief kunnen georganiseerd worden met het oog op een bijkomende gedifferentieerde benadering van de leerling.

Onderafdeling 2

Structuur

Artikel 49

De structuur van het voltijds secundair onderwijs bestaat uit :

1° een eerste graad die twee leerjaren omvat ;

2° een tweede graad die twee leerjaren omvat, eventueel aangevuld met een derde leerjaar ;

3° een derde graad die twee leerjaren omvat, eventueel aangevuld met een derde leerjaar.

Onderafdeling 3
Organisatie van de studie

Artikel 50

§ 1. Het eerste leerjaar van de eerste graad, waar geen onderwijsvormen, opties, basisopties of beroepenvelden worden onderscheiden, wordt ingedeeld in :

- 1° een eerste leerjaar A ;
- 2° een eerste leerjaar B, dat bestemd is voor leerlingen die behoefte hebben aan een aangepast onderwijs ;
- 3° een eerste leerjaar B-variant, dat bestemd is voor migrantenkinderen.

§ 2. In het tweede leerjaar van de eerste graad worden georganiseerd :

- 1° een leerjaar, waarin basisopties worden onderscheiden ;
- 2° een beroepsvoorbereidend leerjaar, waarin beroepenvelden worden onderscheiden.

§ 3. Vanaf het eerste leerjaar van de tweede graad worden onderwijsvormen georganiseerd.

§ 4. In elk leerjaar van de tweede en derde graad worden opties onderscheiden.

§ 5. Daarenboven kunnen worden georganiseerd :

- 1° een derde leerjaar in de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs in de vorm van een vervolmakingsjaar ;
- 2° een derde leerjaar in de derde graad van het technisch en het kunstsecundair onderwijs in de vorm van een specialisatiejaar ;
- 3° een derde leerjaar in de derde graad van het algemeen en kunstsecundair onderwijs dat voorbereidt op het hoger onderwijs ;
- 4° een derde leerjaar in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs, met het oog op het behalen van het getuigschrift van secundair onderwijs. Dergelijk leerjaar kan eveneens worden georganiseerd onder de vorm van een specialisatiejaar ;

5° inhaallessen in de eerste en in de tweede graad en in het eerste leerjaar van de derde graad ;

6° een onderwijs georganiseerd volgens een modulair stelsel in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs, waarvan de Vlaamse Executieve de regels vaststelt. Bij de organisatie of de subsidiëring van het modulair stelsel dient gespreid over de tijd hetzelfde minimum leerplan afgewerkt te worden zoals bedoeld in artikel 55, § § 6 en 7.

Artikel 51

In een onderwijsinstelling wordt georganiseerd :

- de eerste graad, of
- de eerste en de tweede graad, of
- de tweede en de derde graad, of
- de drie graden.

Artikel 52

Voor de leerlingen die hun studie in het voltijds secundair onderwijs hebben aangevat voor het in werking treden van deze afdeling, bepaalt de Vlaamse Executieve de regels

volgens welke zij hun studie kunnen voltooien. De Vlaamse Executieve dient hierbij rekening te houden met de rechten van de leerlingen op de voortzetting van de voordien aangevatte studie, en dit binnen de normale studieduur.

Onderafdeling 4

Minimum lessenrooster

Artikel 53

§ 1. Zowel in het eerste leerjaar A als in het eerste leerjaar B als in het eerste leerjaar B-variant, worden ten minste zevenentwintig wekelijkse lessen besteed aan de basisvorming.

§ 2. Op voorwaarde dat hetzelfde studiepeil voor de basisvorming wordt gegarandeerd kan de Vlaamse Executieve aan onderwijsinstellingen individuele afwijkingen verlenen van het in § 1 vermelde aantal wekelijkse lessen. De afwijkingen dienen gebaseerd te zijn op, de aan de betrokken onderwijsinstellingen, eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten.

§ 3. Voor het eerste leerjaar A bestaat de basisvorming, bedoeld in § 1 uit de volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- Frans ;
- wiskunde ;
- geschiedenis ;
- aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of biologie ;
- artistieke opvoeding of plastische opvoeding en/of muzikale opvoeding ;
- lichamelijke opvoeding ;
- technologische opvoeding ;
- eventueel Engels.

Deze basisvorming dient georganiseerd te worden op grond van minstens een zelfde minimumleerplan dat door alle leerlingen van eenzelfde onderwijsinstelling dient gevolgd te worden.

§ 4. Zowel voor het eerste leerjaar B als voor het eerste leerjaar B-variant bestaat de basisvorming, bedoeld in § 1, uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- wiskunde ;
- maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of biologie ;
- artistieke opvoeding of plastische opvoeding en/of muzikale opvoeding ;
- lichamelijke opvoeding ;
- technologische opvoeding ;
- eventueel Frans.

Deze basisvorming dient georganiseerd te worden op grond van minstens een zelfde minimumleerplan dat door alle leerlingen van eenzelfde onderwijsinstelling, enerzijds van het eerste leerjaar B en anderzijds van het eerste leerjaar B-variant, dient gevolgd te worden.

Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd onder „project algemene vakken”.

§ 5. Voor de gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen is het eerste vak van de §§ 3 en 4 :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

Artikel 54

§ 1. In het tweede leerjaar van de eerste graad worden ten minste vierentwintig wekelijkse lesuren besteed aan de basisvorming.

§ 2. De basisvorming, bedoeld in § 1, bestaat uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- Frans ;
- Engels ;
- wiskunde ;
- geschiedenis ;
- aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of biologie en/of wetenschappelijk werk ;
- artistieke opvoeding of plastische opvoeding en/of muzikale opvoeding ;
- lichamelijke opvoeding ;
- technologische opvoeding.

Deze basisvorming dient voor ten minste veertien wekelijkse lesuren georganiseerd te worden op grond van minstens een zelfde minimumleerplan dat door alle leerlingen van eenzelfde onderwijsinstelling dient gevolgd te worden.

§ 3. In het beroepsvoorbereidend leerjaar worden ten minste zestien wekelijkse lesuren besteed aan de basisvorming, die bestaat uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- wiskunde ;
- maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of biologie en/of wetenschappelijk werk ;
- artistieke opvoeding of plastische opvoeding en/of muzikale opvoeding ;
- lichamelijke opvoeding ;
- eventueel Frans.

Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd onder „project algemene vakken”.

§ 4. Op voorwaarde dat hetzelfde studiepeil voor de basisvorming wordt gegarandeerd kan de Vlaamse Executieve aan onderwijsinstellingen individuele afwijkingen verlenen van de in § § 1 en 3 vermelde aantal wekelijkse lesuren. De afwijkingen dienen gebaseerd te zijn op de aan de betrokken onderwijsinstellingen eigen programmatische, methodologische of pedagogische inzichten.

§ 5. Voor de gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen is het eerste vak van de §§ 2 en 3 als volgt :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

Artikel 55

§ 1. In het eerste en het tweede leerjaar van de tweede graad van het algemeen secundair onderwijs bestaat de basisvorming uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- Frans ;
- Engels ;
- wiskunde ;
- geschiedenis ;
- aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biologie, al of niet „toegepast”, al of niet in een geïntegreerde vorm ;
- lichamelijke opvoeding.

§ 2. In het eerste en het tweede leerjaar van de tweede graad van het technisch en het kunstsecundair onderwijs bestaat de basisvorming uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- Frans of Engels ;
- wiskunde ;
- geschiedenis ;
- aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biologie, al of niet „toegepast”, al of niet in een geïntegreerde vorm ;
- lichamelijke opvoeding.

§ 3. In het eerste en het tweede leerjaar van de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs bestaat de basisvorming uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- wiskunde en/of toegepaste natuurwetenschappen en/of toegepaste fysica en/of toegepaste chemie en/of toegepaste biologie, al of niet in een geïntegreerde vorm ;
- maatschappelijke vorming of geschiedenis en/of aardrijkskunde ;
- lichamelijke opvoeding.

Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd onder „project algemene vakken”.

§ 4. In het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad van het algemeen secundair onderwijs bestaat de basisvorming uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- Frans ;
- Engels of Duits ;
- wiskunde ;
- geschiedenis ;
- aardrijkskunde ;
- natuurwetenschappen of fysica en/of chemie en/of biologie ;
- lichamelijke opvoeding.

§ 5. In het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad van het technisch en het kunstsecundair onderwijs bestaat de basisvorming uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- Frans of Engels ;
- wiskunde ;
- geschiedenis ;
- aardrijkskunde ;
- lichamelijke opvoeding.

§ 6. In het eerste en het tweede leerjaar van de derde

graad van het beroepssecundair onderwijs bestaat de basisvorming uit volgende vakken :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- maatschappelijke vorming of geschiedenis en/of aardrijkskunde ;
- lichamelijke opvoeding.

Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd als „project algemene vakken”.

§ 7. In het leerjaar van het beroepssecundair onderwijs, bedoeld in artikel 50, §5,4° worden ten minste twaalf wekelijkse lessen besteed aan de basisvorming, die bestaat uit algemene vakken, waaronder alleszins :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer ;
- Nederlands ;
- maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde ;
- lichamelijke opvoeding.

Twee of meer van deze vakken kunnen worden geïntegreerd als „project algemene vakken”.

Indien dit leerjaar wordt ingericht onder de vorm van een specialisatiejaar worden ten minste veertien wekelijkse lessen besteed aan het onderricht in technische en/of praktische vakken.

§ 8. Voor de gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen is het eerste vak van de §§ 1 tot en met 7 :

- godsdienstleer of niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing of eigen cultuur en religie.

Onderafdeling 5

Normen

Artikel 56

Deze onderafdeling betreft :

1° het aantal wekelijkse uren-leraar dat aan elke onderwijsinstelling wordt toegekend ;

2° het aantal wekelijkse uren-leraar dat aan elke inrichtende macht kan worden toegekend, uiterlijk tot en met het schooljaar 1997-1998.

Artikel 57

§ 1. Het in artikel 56, 1° bedoeld aantal wekelijkse uren-leraar dat aan elke onderwijsinstelling wordt toegekend, is opgebouwd uit :

1. een aantal uren-leraar voor het onderwijzen van vakken zonder rekening te houden met de vakken godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie alsook een aantal uren-leraar die geen lessen zijn, bestemd voor andere prestaties dan voor het onderwijzen van vakken en aangeduid als „pedagogische ondersteuning” niet inbegrepen.

Het aantal uren-leraar kan worden verhoogd voor de instellingen gelegen in de gemeenten met een bevolkingsdichtheid van minder dan 125 inwoners/km², voor de Nederlandstalige instellingen gelegen in het arrondissement Brussel-Hoofdstad, voor de instellingen die toepassing maken van de bepalingen van artikelen 18, 21, 22 en 23 van het koninklijk besluit van 30 maart 1982 betreffende de scholengemeenschappen voor secundair onderwijs en houdende het rationa-

lisatie- en programmatieplan van het secundair onderwijs met volledig leerplan en voor de scholen ten behoeve van de Belgische Strijdkrachten in Duitsland en voor de op basis van objectieve criteria aangeduide categorieën leerlingen of instellingen ;

2. een aantal uren-leraar voorbehouden voor het onderwijzen van de vakken godsdienst, niet-confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen cultuur en religie ;

3. eventueel een aantal uren-leraar voor vervangingen van één of meerdere leden van het onderwijzend personeel, aangeduid als „ambtenkrediet”.

§ 2. Het in § 1, 1° bedoeld aantal uren-leraar kan op basis van door de Vlaamse Executieve bepaalde regelen, worden aangepast al naar de geleidelijke invoering van de structuur, bedoeld in onderafdeling 2 van afdeling 2.

§ 3. De aanwending van het wekelijks aantal uren-leraar dat elke onderwijsinstelling verkrijgt door toepassing van §§ 1, 1° en § 2 is vrij, onverminderd de toepassing van artikel 149.

Artikel 58

Het in artikel 56, 2° bedoeld aantal wekelijkse uren-leraar dat aan elke inrichtende macht op basis van objectieve criteria kan worden toegekend, behelst een aantal uren, voortvloeiend uit een door de Vlaamse Executieve te bepalen rationalisatiecoëfficiënt, dat jaarlijks in afnemend aantal wordt toegekend en dat ertoe strekt de inrichtende macht de mogelijkheid te bieden op planmatige wijze het onderwijsaanbod rationeel te herschikken.

Artikel 59

De Vlaamse Executieve :

1° bepaalt de berekeningswijze van de in de artikelen 57 en 58 bedoelde aantal uren-leraar ;

2° bepaalt de betekenis van de term „vervangingen”, bedoeld in artikel 57, § 1, 3° ;

3° bepaalt de regels voor de overdracht van het ambtenkrediet, bedoeld in artikel 57, § 1, 3°, van een bepaald schooljaar naar een daaropvolgend schooljaar of van de ene onderwijsinstelling naar de andere ;

4° kan op basis van de budgettaire mogelijkheden een aanwendingspercentage vastleggen van het aantal uren-leraar, bedoeld in artikel 56, 1° ;

5° kan op basis van de budgettaire mogelijkheden een aanwendingspercentage vastleggen van het aantal uren-leraar, bedoeld in artikel 56, 2°.

Onderafdeling 6

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 60

§ 1. De bepalingen van de onderafdelingen 1, 2, 3 en 4 treden geleidelijk, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad in werking op 1 september 1989.

§ 2. De bepalingen van de onderafdeling 5 treden in werking op 1 september 1990.

§ 3. In afwachting dat uitvoering wordt gegeven aan artikel 21 van het decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs richt de Vlaamse Executieve bij het Ministerie van Onderwijs een leerplancommissie op. Deze commissie heeft als opdracht na te gaan of het wettelijk bepaald minimumleerplan, bedoeld in artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, in acht wordt genomen en brengt hieromtrent advies uit bij de Gemeenschapsminister van Onderwijs. In deze commissie is de afvaardiging van het onderwijs paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van het officieel onderwijs en vertegenwoordigers van het vrij onderwijs.

Artikel 61

Opgeheven worden :

1° in de wet van 19 juli 1971 betreffende de algemene structuur en de organisatie van het secundair onderwijs :

— met ingang van 1 september 1989 : de artikelen 5, 6 en 7 ;

— geleidelijk, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad, met ingang van 1 september 1989 : de artikelen 1, 2, 3 en 4 ;

— met ingang van de datum van oprichting van de in artikel 60, § 3 bedoelde commissie : artikel 8 ;

— met ingang van 1 september 1990 : de artikelen 9, 11 met uitzondering van de § 4 ;

— met ingang van de datum waarop de algemene onderwijsraad van de Vlaamse Gemeenschap operationeel wordt : artikel 10, § 1 ;

— met ingang van de datum waarop de pedagogische begeleidingsdiensten operationeel worden : artikel 10, § 2.

2° geleidelijk, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de lagere cyclus :

— de artikelen 21, 22 en 24 van de wetten op het middelbaar onderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957, met ingang van 1 september 1989 ;

— de artikelen 5, 6, 7, 8, uitgezonderd 3°, en 11 van de wetten op het technisch onderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957, voor zover zij betrekking hebben op het voltijds secundair onderwijs, en opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs, met ingang van 1 september 1989 ;

— de wet op het Zeevaartonderwijs, gecoördineerd op 20 september 1960, gewijzigd bij de wetten van 27 mei 1969 en 16 juni 1976 wat het secundair zeevisserijonderwijs met volledig leerplan betreft, met ingang van 1 september 1990 ;

3° met ingang van 1 september 1990, artikel 86 van de Herstelwet van 31 juli 1984.

Artikel 62

Opgeheven worden :

1° artikel 17 van de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs in zover dit artikel betrekking heeft op het onderwijs in de bouwkunst en de plastische kunsten alsmede op het muziekonderricht gegeven in inrichtingen voor muziekonderwijs die onder de toepassing vallen van de wet van 29 mei 1959 ;

2° de artikelen 10, 11 en 74 van de wetten op het middelbaar onderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957 ;

3° de artikelen 8, 3°, 9, 15, 26, 27, 42, 65, 66 en 67 van de wetten op het technisch onderwijs, gecoördineerd op 30 april 1957 ;

4° het artikel 50 van de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957 ;

5° het koninklijk besluit nr. 37 van 20 juli 1967 betreffende de organisatie van het onderwijs in de Rijkslagere normascholen, gewijzigd bij koninklijk besluit nr. 77 van 10 november 1967.

De Vlaamse Executieve bepaalt de datum waarop dit artikel geheel of gedeeltelijk in werking treedt.

Artikel 63

§ 1. De Vlaamse Executieve kan de vigerende bepalingen van de hiernavolgende wetten codificeren of coördineren in één enkele tekst, samen met de uitdrukkelijke of impliciete wijzigingen die deze wetten hebben ondergaan of zullen ondergaan hebben op het ogenblik waarop de codificering of de coördinaties worden verwezenlijkt :

— de organieke wetten op het lager, het middelbaar, het technisch en het kunstonderwijs, alsook op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens ;

— in de mate waarin deze betrekking hebben op de hierboven bedoelde soorten onderwijs.

Daartoe kan zij :

1° de volgorde en nummering van de titels, de hoofdstukken, afdelingen en artikelen van de bedoelde wetten wijzigen en ze anders indelen ;

2° de verwijzingen in de bedoelde wetten wijzigen, teneinde ze met de nieuwe nummering in overeenstemming te brengen ;

3° de bewoordingen van de bedoelde bepalingen wijzigen ten einde ze met elkaar in overeenstemming te brengen en de terminologie éénvormig te maken.

§ 2. De Vlaamse Executieve kan daarenboven in diezelfde wetten formele wijzigingen aanbrengen die noodzakelijk zijn om ze in overeenstemming te brengen met de bepalingen van onderafdeling 2 van deze afdeling.

Afdeling 3

Het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Onderafdeling 1

Structuur

Artikel 64

De structuur van het deeltijds beroepssecundair onderwijs bestaat uit twee graden, respectievelijk georganiseerd op het niveau van de tweede en de derde graad van het voltijds secundair onderwijs.

Onderafdeling 2
Organisatie van de studie

Artikel 65

Het deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt verstrekt gedurende de dagen en uren waarop voltijds secundair onderwijs wordt onderwezen ; het kan tevens worden georganiseerd volgens een modulair stelsel, te bepalen door de Vlaamse Executieve.

Artikel 66

§ 1. Het deeltijds beroepssecundair onderwijs kan door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd, gesubsidieerd of erkend worden in instellingen voor voltijds secundair onderwijs waar technisch of beroepssecundair onderwijs wordt aangeboden. In dat geval en voor de toepassing van deze afdeling wordt voornoemde instelling „centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs" genoemd.

§ 2. Er kunnen door de Vlaamse Gemeenschap maximaal achtenveertig centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs worden georganiseerd of gesubsidieerd, waarvan vierentwintig in het gesubsidieerd vrij onderwijs, vijftien in het gemeenschapsonderwijs en negen in het gesubsidieerd officieel onderwijs.

De Vlaamse Executieve hecht haar goedkeuring aan de instellingen die als centra fungeren :

- op voorstel van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs ;
- op voorstel van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten van het gesubsidieerd onderwijs ;
- op voorstel van de inrichtende macht wanneer deze niet door een representatieve vereniging wordt vertegenwoordigd.

Artikel 67

§ 1. De centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen voor het organiseren van hun onderwijsaanbod samenwerken met :

- a) andere instellingen voor voltijds secundair onderwijs ;
- b) andere centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, maar uitsluitend voor de organisatie van de technische of praktische vakken ;
- c) instellingen voor onderwijs voor sociale promotie.

§ 2. De centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen ook enkel het onderwijs in de technische of praktische vakken organiseren. In voorkomend geval volgt de jongere de algemene vakken in een door de Vlaamse Executieve erkende vorming om aan de leerplicht te voldoen.

Artikel 68

§ 1. In elk centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt een centrumraad opgericht. Deze heeft tot taak aan de inrichtende macht van het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs maatregelen voor te stellen die tot de goede werking van het centrum kunnen bijdragen.

§ 2. Aan het advies van de in § 1 bedoelde raad worden vooraf onderworpen :

- het huishoudelijk reglement van het centrum ;
- de organisatorische en materiële uitbouw van het centrum, met inbegrip van de criteria voor de aanwending van de omkadering ;
- het programma en de pedagogische aanpak van de algemene vakken en de technische of praktische vakken ;
- de aanwending van de beschikbare middelen ;
- de aansluitingsproblematiek van het deeltijds beroepssecundair onderwijs op de arbeidsmarkt.

§ 3. De in § 1 bedoelde raad telt tenminste zes leden en moet paritair worden samengesteld uit enerzijds gemandateerde vertegenwoordigers van het onderwijs, aangewezen door de inrichtende machten, en anderzijds gemandateerde vertegenwoordigers van socio-economische organisaties.

De vertegenwoordiger van de vorming zoals bedoeld in artikel 67 § 2, en de vertegenwoordiger van het begeleidend P.M.S.-centrum nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen van bedoelde raad.

Onderafdeling 3

Minimum lessenrooster

Artikel 69

§ 1. Indien geen toepassing wordt gemaakt van de mogelijkheid bedoeld in artikel 67, § 2, dan wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs verstrekt gedurende veertig weken naar rata van vijftien wekelijkse lestijden van vijftig minuten, waarvan minimum zes wekelijkse lestijden algemene vakken en minimum zes wekelijkse lestijden technische of praktische vakken.

§ 2. Indien toepassing wordt gemaakt van de mogelijkheid voorzien in artikel 67, § 2, dan wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs verstrekt gedurende veertig weken naar rata van acht wekelijkse lestijden van vijftig minuten.

§ 3. Volgens de door haar bepaalde regels kan de Vlaamse Executieve afwijkingen verlenen van het in de §§ 1 en 2 vermelde aantal wekelijkse lestijden of aantal weken per jaar.

§ 4. De Vlaamse Executieve stelt de algemene vakken, de technische vakken en de praktische vakken vast.

Onderafdeling 4

Normen

Artikel 70

§ 1. In een centrum kan deeltijds beroepssecundair onderwijs worden georganiseerd indien tenminste vijftientwintig regelmatige leerlingen zijn ingeschreven op 1 februari van het voorafgaand schooljaar. In afwijking hiervan bedraagt deze norm 18 voor de centra gelegen in gemeenten met een bevolkingsdichtheid van minder dan 125 inwoners/km² en voor de Nederlandstalige centra gelegen in het arrondissement Brussel-Hoofdstad.

Met „regelmatige leerling" wordt bedoeld, de leerling die :

- a) voldoet aan de toelatingsvoorwaarden ;
- b) het geheel van de opleiding werkelijk en regelmatig volgt.

§ 2. In afwijking van § 1, wordt deze datum :

— voor het schooljaar 1990-1991, vastgesteld op 1 oktober 1990 ;

— voor elk schooljaar waarin een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt opgestart, vastgesteld op 1 oktober van het desbetreffend schooljaar, met dien verstande dat vanaf het daaropvolgend schooljaar de in § 1 vermelde datum van toepassing wordt.

Artikel 71

§ 1. De Vlaamse Executieve bepaalt de omkadering die aan elk centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt toegekend.

§ 2. Met „omkadering" wordt bedoeld het geheel van de ambten toegekend aan een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Artikel 72

§ 1. De Vlaamse Executieve kan onder de door haar te bepalen voorwaarden een percentage van de aan een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs toegekende omkadering, bedoeld in artikel 71, omzetten in een krediet. Van deze mogelijkheid kan facultatief gebruik worden gemaakt.

§ 2. Het in § 1 bedoelde krediet wordt voorbehouden voor de aanwerving van voordrachtgevers.

Afdeling 4

Het deeltijds secundair zeevisserijonderwijs

Artikel 73

Het deeltijds secundair zeevisserijonderwijs kan uitsluitend worden georganiseerd door een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde, gesubsidieerde of erkende instelling voor voltijds secundair onderwijs waar zeevisserijonderwijs wordt gegeven. Alsdan en voor de toepassing van deze afdeling wordt voornoemde instelling „centrum voor deeltijds secundair zeevisserijonderwijs" genoemd.

Artikel 74

De regels voor de organisatie en de programmavereisten van het deeltijds secundair zeevisserijonderwijs worden door de Vlaamse Executieve vastgesteld.

Er kunnen maximaal drie centra worden georganiseerd, gesubsidieerd of erkend, waarvan maximaal 1 per onderwijsnet.

Afdeling 5

Slotbepalingen

Artikel 75

De bepalingen van de afdelingen 3 en 4 treden in werking op 1 september 1990.

HOOFDSTUK 2

Wijziging van het koninklijk besluit nr. 2
van 21 augustus 1978
tot vaststelling van het maximum aantal lestijden per week
in het onderwijs met volledig leerplan
van het secundair onderwijs,
van het aanvullend secundair beroepsonderwijs

Artikel 76

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 2 van 21 augustus 1978 tot vaststelling van het maximum aantal lestijden per week in het onderwijs met volledig leerplan van het secundair onderwijs, van het aanvullend secundair beroepsonderwijs, gewijzigd bij koninklijk besluit van 29 juni 1984, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 2

Het secundair onderwijs wordt verstrekt gedurende een maximum aantal wekelijkse lestijden dat op 32 is vastgesteld, en progressief wordt ingevoerd met de invoering van de structuur bedoeld in artikel 49, met uitzondering van het onderwijs in :

— het tweede leerjaar van de eerste graad met ten minste 4 wekelijkse lestijden praktische vakken, waarvoor dit maximum 34 bedraagt ;

— het beroepsvoorbereidend leerjaar, waarvoor dit maximum 34 bedraagt ;

— de leerjaren van de tweede en de derde graad van het technisch, kunst- en beroepssecundair onderwijs, waarvoor dit maximum 36 bedraagt.

De hiervoor vermelde maxima kunnen worden overschreden door inhaallessen, die worden georganiseerd in de eerste en in de tweede graad en in het eerste leerjaar van de derde graad.

Voor de toepassing van dit artikel worden :

1° het tweede leerjaar van de lagere secundaire cyclus van de onderwijsvormen algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs van het secundair onderwijs van het type II geacht te behoren tot het tweede leerjaar van de eerste graad ;

2° het tweede leerjaar van de lagere secundaire cyclus van de onderwijsvorm beroepssecundair onderwijs van het secundair onderwijs van het type II geacht te behoren tot het beroepsvoorbereidend leerjaar ;

3° het derde en het vierde leerjaar alsmede het vijfde vervolmakings- en specialisatiejaar van de lager secundaire cyclus en het vierde leerjaar van de hogere secundaire cyclus van het type II geacht te behoren tot de tweede graad ;

4° het vijfde en het zesde leerjaar alsmede het zevende leerjaar en het zevende vervolmakings- en specialisatiejaar van de hogere secundaire cyclus van het secundair onderwijs van het type II beschouwd te behoren tot de derde graad."

Artikel 77

Dit hoofdstuk heeft uitwerking met ingang op 1 september 1989.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen van de wetten op het toekennen van
de academische graden
en het programma van de universitaire examens,
gecoördineerd bij het besluit van de regent
van 31 december 1949

Artikel 78

§ 1. In artikel 6 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949, en gewijzigd bij de wetten van 31 juli 1975, 1 augustus 1985 en 1 augustus 1988 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden „getuigschrift van hoger secundair onderwijs" telkens vervangen door de woorden „getuigschrift van secundair onderwijs" ;

2° de § 2, 2°, vervangen door de volgende bepaling :

„2° die hetzij houder zijn van het gehomologeerd of door de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap uitgereikt getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs en het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad van het algemeen, technisch of kunstsecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben in dezelfde onderwijsvorm en in dezelfde onderindeling van het onderwijs ;

hetzij houder zijn van het gehomologeerd of door de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap uitgereikt getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs, het eerste leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs en het tweede en het derde leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben en houder zijn van het kwalificatiegetuigschrift, daar waar het bestaat, van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs."

§ 2. Met ingang van 1 september 1990 en voor wat het algemeen, technisch en kunstsecundair onderwijs betreft tot het einde van het schooljaar 1993-1994 en voor wat het beroepssecundair onderwijs betreft tot het einde van het schooljaar 1994-1995, geldt in afwijking op § 1, 2°, volgende bepaling :

„2° die hetzij houder zijn van het gehomologeerd of door de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap uitgereikt getuigschrift van lager secundair onderwijs en het vijfde en zesde leerjaar van het algemeen, technisch of kunstsecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben in dezelfde onderwijsvorm en in dezelfde onderindeling van het onderwijs ;

hetzij houder zijn van het gehomologeerd of door de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap uitgereikt getuigschrift van lager secundair onderwijs, het vijfde leerjaar van het secundair onderwijs en het zesde en zevende leerjaar van het beroepssecundair onderwijs met vrucht volbracht hebben en houder zijn van het kwalificatiegetuigschrift, daar waar het bestaat, van het zesde leerjaar van het beroepssecundair onderwijs."

Artikel 79

In artikel 8 van voornoemde wetten, gecoördineerd op 31 december 1949, en gewijzigd bij de wet van 1 augustus 1985 worden de woorden „getuigschrift hoger secundair onderwijs" vervangen door de woorden „getuigschrift van secundair onderwijs".

Artikel 80

In artikel 9 van voornoemde wetten, gecoördineerd op 31 december 1949 en gewijzigd bij de wetten van 31 juli 1975, 1 augustus 1985 en 1 augustus 1988, worden de woorden „getuigschriften van het hoger secundair onderwijs" vervangen door de woorden „getuigschriften van secundair onderwijs".

Artikel 81

In artikel 10 van voornoemde wetten, gecoördineerd op 31 december 1949, wordt § 4 vervangen door de volgende bepaling :

„§ 4. Voor de homologatie van het getuigschrift van secundair onderwijs onderzoekt de commissie de regelmatigheid van de studie :

1° wat het algemeen, het technisch en het kunstsecundair onderwijs betreft, van het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad ;

2° wat het beroepssecundair onderwijs betreft, van het eerste, het tweede en het derde leerjaar van de derde graad."

Artikel 82

Aan afdeling 2 — Homologatie van de diploma's en getuigschriften — van de voornoemde wetten, gecoördineerd op 31 december 1949, wordt een artikel 10bis ingevoegd, luidend als volgt :

„Artikel 10bis

§ 1. De bepalingen van deze afdeling worden opgeheven.

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt de datum waarop § 1 geheel of gedeeltelijk in werking treedt."

Artikel 83

In de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 december 1949,

— worden met ingang van 1 september 1994, in artikel 8 gewijzigd bij de wet van 1 augustus 1988 de woorden „of het lerarenkorps" geschrapt ;

— wordt met ingang van 1 september 1990 artikel 10, § 3, opgeheven.

Artikel 84

De artikelen 78, § 1, 79 , 80 en 81 treden in werking naarmate uitvoering wordt gegeven aan de geleidelijke invoering van de structuur bedoeld in onderafdeling 2 van afdeling 2 van hoofdstuk 1.

De artikelen 78, § 2, 82 en 83 treden in werking op 1 september 1990.

HOOFDSTUK 4

Wijziging van de wet van 29 juni 1983
betreffende de leerplicht

Artikel 85

In artikel 1, van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, wordt het woord „minderjarige" vervangen door het woord „jongere" ;

2° in § 5 wordt een tweede lid toegevoegd, luidend als volgt :

„De meerderjarige leerplichtigen voldoen aan hun verplichtingen inzake leerplicht wanneer zij het buitengewoon onderwijs verstrekt overeenkomstig de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon onderwijs, geregeld volgens." ;

3° in § 7 wordt tussen de woorden „onder hun bewaring hebben" en de woorden „, gelden de bepalingen" de woorden „of voor meerderjarige leerplichtigen van vreemde nationaliteit" ingevoegd.

Artikel 86

In artikel 2 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Een vormingsprogramma kan voor de vervulling van deeltijdse leerplicht door de Vlaamse Executieve worden erkend op eensluidend advies van een commissie die paritair is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Gemeenschapsminister van Onderwijs en uit vertegenwoordigers van de gemeenschapsministers tot wier bevoegdheid de culturele aangelegenheden, zoals vermeld in artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen behoren.

Deze commissie stelt haar huishoudelijk reglement vast." ;

2° een derde lid wordt toegevoegd, luidend als volgt :

„De Vlaamse Executieve bepaalt de regels houdende de organisatie, de normering en de financiering van de erkende vormingen.".

Artikel 87

In artikel 5, § 1, tweede lid van dezelfde wet worden de woorden „elke minderjarige" vervangen door de woorden „elke leerplichtige".

Artikel 88

De artikelen 85 en 87 treden in werking op 1 mei 1990. Artikel 86 treedt in werking op 1 september 1990.

TITEL V

Deeltijds kunstonderwijs

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 89

Deze titel is niet van toepassing op het deeltijds hoger kunstonderwijs.

Artikel 90

De Vlaamse Executieve bepaalt :

1° per graad en per studierichting :

- het minimum aantal lestijden en de duur van een lestijd ;
- de toelatings- en overgangsvoorwaarden op basis van de leeftijd, de getuigschriften en de toelatingsproeven ;
- de regels voor de organisatie van evaluaties en examens ;

2° het opgelegd inschrijvingsgeld evenals de inningsmodaliteiten.

HOOFDSTUK 2

Definities

Artikel 91

Deze titel verstaat onder :

1° „kunstonderwijs" : het onderwijs dat aan regelmatige leerlingen wordt verstrekt gedurende veertig weken per jaar naar rata van minimum één wekelijkse lestijd en maximum twaalf wekelijkse lestijden ;

2° „regelmatige leerling" : de leerling die beantwoordt aan de toelatingsvoorwaarden, die ingeschreven is voor het geheel van de vakken van een bepaald leerjaar, die werkelijk en regelmatig deze vakken volgt met het doel op het einde van het schooljaar eventueel de rechten te bekomen die verbonden zijn aan het welslagen in de proeven en die het eventueel vereiste inschrijvingsgeld heeft betaald. Bovendien wordt als „regelmatige leerling" aanzien de leerling die, in afwijking van wat voorafgaat, slechts een deel van de vakken daadwerkelijk en regelmatig volgt op grond van vrijstelling voor die vakken die reeds met vrucht werden gevolgd op een gelijkwaardig of hoger niveau van het voltijds secundair onderwijs, van het deeltijds kunstonderwijs, of van het kunstonderwijs met beperkt leerplan ;

3° „jongere" de leerling die op 31 december van het schooljaar waarvoor hij inschrijft, jonger is dan 15 jaar of die een schooljaar voordien als dusdanig werd ingeschreven en sedertdien zijn studies niet onderbrak ;

4° „volwassene" : de leerling die niet voldoet aan de definitie van „jongere" zoals vermeld in 3° ;

5° „optie" : een samenhangend geheel van vakken dat tot doel heeft een specifieke opleiding te verschaffen ;

6° „filiaal" : een vestigingsplaats van een onderwijsinstelling, gevestigd op het grondgebied van een andere gemeente.

HOOFDSTUK 3

Structuur

Artikel 92

De structuur van het deeltijds kunstonderwijs bestaat uit vier graden :

- 1° een lagere graad ;
- 2° een middelbare graad ;
- 3° een hogere graad ;
- 4° een specialisatiegraad.

HOOFDSTUK 4

Organisatie van de studie

Artikel 93

§ 1. Het deeltijds kunstonderwijs omvat de studierichtingen :

- 1° „beeldende kunst" ;
- 2° „dans" ;
- 3° „muziek" ;
- 4° „Woordkunst".

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt de opties en de vakken die binnen de in § 1 bedoelde studierichtingen kunnen worden aangeboden.

Artikel 94

§ 1. De lagere graad is complementair aan het basisonderwijs en wordt afzonderlijk georganiseerd voor volwassenen en jongeren in de studierichtingen „dans" en „muziek". In de studierichtingen „beeldende kunst" en „woordkunst" wordt zij uitsluitend voor jongeren georganiseerd.

De lagere graad bestaat uit vier leerjaren in de studierichtingen „muziek" en woordkunst" en in de studierichting „dans" georganiseerd voor jongeren. De Executieve kan de lagere graad voor deze studierichtingen uitbreiden tot zes leerjaren. De lagere graad bestaat uit twee leerjaren in de studierichting „dans" georganiseerd voor volwassenen. De lagere graad bestaat uit ten minste twee en ten hoogste zes leerjaren in de studierichting „beeldende kunst".

§ 2. De middelbare graad is complementair aan het secundair onderwijs en wordt afzonderlijk georganiseerd voor volwassenen en jongeren in de studierichtingen „dans" en „woordkunst".

De middelbare graad bestaat uit zes leerjaren in de studierichting „beeldende kunst" en drie leerjaren in de andere studierichtingen.

§ 3. De hogere graad is complementair aan het secundair onderwijs, uitgezonderd de studierichting „beeldende kunst" die equivalent is aan de derde graad van het voltijds kunstsecundair onderwijs.

De hogere graad bestaat uit vier leerjaren met ten minste tien wekelijkse lestijden of uit vijf leerjaren met ten minste acht wekelijkse lestijden in de studierichting „beeldende kunst" en drie leerjaren in de andere studierichtingen.

§ 4. De specialisatiegraad is complementair aan het secundair onderwijs, uitgezonderd de studierichting „beeldende

kunst" die equivalent is aan het zevende specialisatiejaar op het einde van de derde graad van het voltijds kunstsecundair onderwijs.

De specialisatiegraad bestaat uit twee leerjaren.

Artikel 95

§ 1. Het deeltijds kunstonderwijs kan enkel georganiseerd of gesubsidieerd worden in instellingen die uitsluitend kunstonderwijs organiseren.

§ 2. In een onderwijsinstelling worden tenminste twee opeenvolgende graden georganiseerd.

HOOFDSTUK 5

Normen

Artikel 96

§ 1. Onder wekelijkse „uren-leraar" wordt verstaan het aantal lestijden dat wekelijks besteed wordt aan het onderwijzen van leervakken en aan andere prestaties die in de opdracht van de leerkracht en de muzikale begeleider mogen opgenomen worden.

§ 2. De Vlaamse Executieve :

1° bepaalt de berekeningswijze van het aantal uren-leraar, op basis van het aantal regelmatige leerlingen ingeschreven op 1 februari van het voorgaand schooljaar, in aanmerking wordt genomen. In afwijking hierop is voor de instellingen of studierichtingen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum voor het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling, één oktober van dat schooljaar ;

2° bepaalt welke regelmatige leerlingen, bedoeld in 1°, in aanmerking worden genomen ;

3° kan per graad een bijkomend aantal uren-leraar toekennen dat nodig is om een optie of studierichting in afbouw gedurende de afbouwperiode, voor zover noodzakelijk, in stand te houden ;

4° kan voor de opties architectuurtekenen, binnenhuis-kunst en industriële kunst van de studierichting beeldende kunst een forfaitair aantal uren-leraar, bijkomend bij het aantal uren-leraar, zoals bedoeld in 1°, toekennen ;

5° bepaalt de regels voor de aanwending van het aantal uren-leraar ;

6° bepaalt het aanwendingspercentage van het aantal uren-leraar.

Artikel 97

§ 1. In de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, die gevestigd zijn in de 19 gemeenten van het arrondissement Brussel-Hoofdstad, wordt in de lagere en in de middelbare graad het aantal uren-leraar, vastgesteld overeenkomstig artikel 96, met 30 % verhoogd.

§ 2. De afwijking zoals bedoeld in § 1, geldt slechts tot en met het schooljaar 2000-2001 voor de instellingen die op dat ogenblik nog een filiaal hebben buiten het arrondissement Brussel-Hoofdstad.

Artikel 98

De Vlaamse Executieve bepaalt op basis van het aantal uren-leraar, bedoeld in artikel 96, het aantal uren opsteller dat wordt toegekend.

Artikel 99

De Vlaamse Executieve bepaalt op basis van het aantal regelmatige leerlingen op welke wijze het ambt van directeur kan worden toegekend.

Artikel 100

§ 1. Aan de gesubsidieerde instellingen wordt een werkingstoelage toegekend bij besluit van de Vlaamse Executieve, in functie van de benodigde middelen per studierichting.

§ 2. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met de aanpassingscoëfficiënt A2, zoals bedoeld in artikel 2.

§ 3. De Vlaamse Executieve bepaalt de datum waarop de § § 1 en 2 worden opgeheven.

HOOFDSTUK 6

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 101

§ 1. De Vlaamse Executieve bepaalt de overgang tussen het kunstonderwijs, georganiseerd op basis van de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs, en het deeltijds kunstonderwijs ingericht op basis van dit decreet.

§ 2. Zolang er kunstonderwijs met beperkt leerplan ingericht wordt op basis van voornoemde wet van 14 mei 1955 wordt door de Vlaamse Executieve voor het aantal leerlingen dat dit onderwijs volgt een specifieke berekeningswijze vastgesteld van het aantal uren-leraar.

§ 3. In afwijking op artikel 96, § 2, 1° en tot op de datum die de Vlaamse Executieve bepaalt, wordt als berekeningsbasis genomen het aantal regelmatige leerlingen op 1 oktober ; het aantal regelmatige leerlingen van 1 februari van het voorafgaand schooljaar wordt als berekeningsbasis genomen voor het aantal uren-leraar, indien op 1 februari het aantal regelmatige leerlingen tenminste 10 % afwijkt van het aantal regelmatige leerlingen, ingeschreven op 1 oktober van het voorafgaande schooljaar.

§ 4. In afwijking van artikel 96 en van § 2 kan tot 31 augustus 1993 het aantal uren-leraar in de studierichtingen muziek, woordkunst en dans, voor zover deze niet in afbouw zijn, per instelling niet lager zijn dan het aantal uren-leraar dat werd bezoldigd of betoelaagd voor het schooljaar 1989-1990.

Artikel 102

De wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs gewijzigd bij de wet van 19 juli 1971 en het koninklijk besluit van 29 augustus 1966 wordt opgeheven voor wat het deeltijds kunstonderwijs betreft.

Artikel 103

De bepalingen van deze titel treden in werking op 1 september 1990.

TITEL VI

Hoger onderwijs

HOOFDSTUK 1

Wijziging van de wet van 7 juli 1970
betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs

Artikel 104

Artikel 4 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs wordt aangevuld met de § 5 luidende als volgt :

„§ 5. Het voorschools normaalonderwijs en het lager technisch normaalonderwijs en het hoger technisch onderwijs worden georganiseerd op het niveau van het pedagogisch hoger onderwijs van het korte type ten laatste van 1 september 1974 af.”

Artikel 105

Artikel 10, § 4, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 18 februari 1977, wordt opgeheven op de datum dat uitvoering is gegeven aan artikel 10, § 1 tot 3 van dezelfde wet.

Artikel 106

Artikel 14 van dezelfde wet waarvan de huidige tekst voortaan de § 1, zal vormen wordt aangevuld met een § 2 luidend als volgt :

„§ 2. In afwijking op § 1 is de vervanging van een afdeling van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan door een afdeling van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, niet toegestaan in de academiejaren 1990-1991 tot en met 1993-1994. In diezelfde periode is de vervanging van een afdeling van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan door een afdeling van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan eveneens uitgesloten.”

Artikel 107

Met ingang van het academiejaar 1990-1991 nemen alle afdelingen van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan de driejarige structuur aan. De afdelingen „hotelmanagement”, „management toerisme en recreatie” en „public relations” van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan nemen de driejarige structuur aan met ingang van het academiejaar 1989-1990.

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van de wet van 18 februari 1977
betreffende de inrichting van het hoger onderwijs
en inzonderheid het technisch hoger en
het agrarisch hoger onderwijs van het lange type

Artikel 108

In artikel 3 van de wet van 18 februari 1977 betreffende

de inrichting van het hoger onderwijs en inzonderheid het technisch hoger en agrarisch hoger onderwijs van het lange type worden volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, wordt de tekst na het eerste streepje vervangen door de volgende bepaling :

„— hetzij door een door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte, erkende of gesubsidieerde inrichting voor technisch hoger onderwijs van het lange type of voor agrarisch hoger onderwijs van het lange type, waarvan de organisatie in overeenstemming is met artikel 4 ;” ;

2° de § 2, 2° wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„Hij kan ook uitgereikt worden aan de examinandus die met toepassing van artikel 9, § 1, van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, kan overgaan naar de tweede cyclus van het technisch of van het agrarisch hoger onderwijs van het lange type, zonder in het bezit te zijn van de graad van kandidaat-industrieel ingenieur.”.

Artikel 109

In artikel 4 van dezelfde wet gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1 worden tussen de woorden „zullen” en „maximum” de woorden „tot aan het academiejaar 1981-1982” ingevoegd ;

2° in § 2, worden tussen de woorden „zullen” en „maximum” de woorden „tot aan het academiejaar 1981-1982” ingevoegd ;

3° in § 3, worden tussen de woorden „1970 mogen” en de woorden „ten hoogste”, de woorden „tot aan het academiejaar 1981-1982” ingevoegd ;

4° een § 3bis wordt ingevoegd, luidend als volgt :

„§ 3bis. De instandhouding van de industriële hogescholen, van hun eerste cycli en van hun afdelingen, alsook de aanvulling van hun afdelingen, worden, vanaf het academiejaar 1981-1982, geregeld door de bepalingen van artikel 17.” ;

5° een § 4bis, wordt ingevoegd luidend als volgt :

„§ 4bis. Vanaf 1 januari 1989 stelt de Vlaamse Executieve, met inachtneming van de bepalingen van de §§ 1, 2, 3 en 3bis en van artikel 17, de industriële hogescholen, hun eerste cycli, hun afdelingen en hun vestigingsplaatsen vast. Deze vaststelling is de voorwaarde voor de opname of het behoud in de toelageregeling van de industriële hogescholen bedoeld in de §§ 1 en 2 van dit artikel en voor de organisatie van de industriële hogescholen bedoeld in § 3 van dit artikel. Ieder voorstel tot wijziging van de bedoelde vaststelling wordt door de betrokken inrichtende macht ter goedkeuring aan de Vlaamse Executieve voorgelegd, volgens de regels die zij bepaalt.”.

Artikel 110

Aan artikel 14 van dezelfde wet, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 77 van 20 juli 1982 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de § 1, eerste lid wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Het hoger onderwijs van het lange type wordt georganiseerd rekening houdend met studiebegeleidingsnormen vastgelegd volgens het aantal studenten die op 1 februari van het voorgaand academiejaar in aanmerking komen voor de

financiering, zoals gedefinieerd in uitvoering van artikel 9bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs." ;

2° de § 1, 5e lid wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„De studierichting leidend tot de graad van licentiaat in de bestuurswetenschappen wordt als een afzonderlijke studierichting beschouwd, verschillend van de studierichting leidend tot de graad van licentiaat in de handelswetenschappen ook wanneer hierin de aanvullende kwalificatie „bestuurswetenschappen" is opgenomen." ;

3° in § 2, laatste lid worden de woorden „regelmatig ingeschreven studenten", vervangen door de woorden „studenten die in aanmerking komen voor de financiering" ;

4° § 3 wordt vervangen door de volgende tekst :

„§ 3. Voor de instellingen van het economisch hoger onderwijs van het lange type die de normale studieduur van vier jaar spreiden over vijf studiejaren, wordt het aantal studenten die in aanmerking komen voor de financiering, dat in rekening komt voor de berekening van het aantal studiebegeleidingseenheden van de driejarige cyclus, verminderd met het aantal studenten die in aanmerking komen voor de financiering van het vijfde studiejaar. Wanneer de eerste cyclus de driejarige is, moeten de bedoelde studenten van het vijfde studiejaar niet afgetrokken worden indien zij op grond van vrijstellingen of overgangen rechtstreeks tot de tweede cyclus zijn toegelaten zonder de driejarige eerste cyclus gevolgd te hebben in de bedoelde inrichting.".

Artikel 111

In artikel 17 van dezelfde wet, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, a worden de woorden „de Staat" vervangen door de woorden „de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs" ;

2° de § 2, wordt aangevuld met een nieuw lid, luidend als volgt :

„Indien één of meer eerste cycli van een industriële hogeschool, georganiseerd overeenkomstig de bepalingen van artikel 4, niet in stand gehouden kunnen worden of niet meer gesubsidieerd, moet de betrokken inrichtende macht deze cyclus of deze cycli geleidelijk studiejaar per studiejaar, te beginnen met het eerste, afbouwen ; hij kan ook beslissen tot fusie van eerste cycli over te gaan voor zover deze fusie eerste cycli oplevert die ieder afzonderlijk de gestelde norm behalen, waarbij het onderwijs verder verstrekt mag worden in de vestigingsplaatsen van de gefusioneerde cycli. Voor de toepassing van artikel 14 komen nochtans enkel de eerste cycli in aanmerking die met toepassing van deze paragraaf in stand gehouden of gesubsidieerd kunnen worden, ongeacht of het onderwijs in meerdere vestigingsplaatsen verstrekt wordt." ;

3° de § 3, wordt aangevuld met een nieuw lid, luidend als volgt :

„Indien, met toepassing van a of b van deze paragraaf, een afdeling de gestelde norm niet bereikt, moet de inrichtende macht ze geleidelijk studiejaar per studiejaar, te beginnen met het eerste, afbouwen ; hij kan de bedoelde afdeling ook fusioneren met een identieke afdeling die al dan niet de gestelde norm behaalt voor zover de fusie een afdeling ople-

vert die de gestelde norm behaalt, waarbij het onderwijs verder verstrekt mag worden in de vestigingsplaatsen van de gefusioneerde afdelingen. Voor de toepassing van artikel 14 komen nochtans enkel de afdelingen in aanmerking die met toepassing van deze paragraaf in stand gehouden of gesubsidieerd kunnen worden, ongeacht of het onderwijs in meerdere vestigingsplaatsen wordt verstrekt." ;

4° de § 5, wordt vervangen door de volgende paragraaf :

„§ 5. Vanaf het academiejaar 1990-1991 kunnen de inrichtende machten van de industriële hogescholen de afdelingen die zij, overeenkomstig de bepalingen van artikel 4 en van artikel 17, §§ 1 tot 4, in de tweede cyclus organiseren, aanvullen onder de volgende voorwaarden :

— het totaal aantal studenten die in de tweede cyclus in aanmerking komen voor de financiering, moet groter zijn dan of gelijk aan honderd maal het aantal georganiseerde afdelingen ;

— het gemiddeld aantal studenten die in aanmerking komen voor de financiering van alle in een taalstelsel georganiseerde zelfde afdelingen als de beoogde aanvullende afdeling, moet ten minste 120 zijn."

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen aan de wet van 18 februari 1977
houdende organisatie van het architectuuronderwijs

Artikel 112

In artikel 3 van de wet van 18 februari 1977 houdende organisatie van het architectuuronderwijs, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in § 1, wordt de tekst na het eerste gedachtestreepje vervangen door de volgende bepaling :

„— hetzij door een door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte, erkende of gesubsidieerde inrichting voor artistiek hoger onderwijs van het lange type, waarvan de organisatie in overeenstemming is met artikel 4, § 4." ;

2° de § 2, 2° lid wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„Hij kan ook uitgereikt worden aan de examinandus die met toepassing van artikel 9, § 1 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, kan overgaan naar de tweede cyclus van het artistiek hoger onderwijs van het lange type, zonder in het bezit te zijn van het diploma van kandidaat in de architectuur."

Artikel 113

Aan artikel 4 van dezelfde wet wordt een § 5 toegevoegd, luidend als volgt :

„§ 5. Vanaf 1 januari 1989 stelt de Vlaamse Executieve, met inachtneming van de bepalingen van de §§ 1, 2 en 3 van dit artikel en van de bepalingen van artikel 9 van deze wet, de vestigingsplaatsen van de hogere architectuurinstituten vast. Deze vaststelling is de voorwaarde voor de opname of het behoud in de toelageregeling van de hogere architectuurinstituten georganiseerd door de provincies, door de gemeenten, door de vereniging van deze overheden en door het particulier initiatief. Zij is eveneens de voorwaarde voor de organisatie van de hogere architectuurinstituten van het

Rijk of, vanaf 1 januari 1989 in de Vlaamse Gemeenschap, van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs."

Artikel 114

Aan artikel 8 van dezelfde wet wordt een § 5 toegevoegd, luidend als volgt :

„§ 5. Voor de toepassing van de vorige paragrafen van dit artikel komen enkel de studenten in aanmerking die, in uitvoering van artikel 9bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, gedefinieerd zijn als studenten die in aanmerking komen voor de financiering op 1 februari van het voorgaande academiejaar."

Artikel 115

In artikel 9 van dezelfde wet, gewijzigd door het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden „de Staat ;" vervangen door de woorden „de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs" ;

2° in het tweede lid worden de woorden „regelmatig in die cyclus ingeschreven studenten" vervangen door de woorden „studenten die in die cyclus in aanmerking komen voor de financiering" ;

3° het laatste lid wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„De betrokken inrichtende macht kan nochtans beslissen twee of meer instituten te fusioneren voor zover deze fusie een instituut oplevert waarvan de eerste cyclus, overeenkomstig de voorgaande bepalingen wel in stand gehouden of gesubsidieerd kan worden. Het onderwijs mag in dit geval verder verstrekt worden in de vestigingsplaatsen van de gefusioneerde instituten. Voor de toepassing van artikel 8 komen nochtans enkel de instituten in aanmerking waarvan de eerste cyclus in stand gehouden of gesubsidieerd kan worden, ongeacht of het onderwijs in meerdere vestigingsplaatsen verstrekt wordt."

HOOFDSTUK 4

Wijziging van het koninklijk besluit nr. 79 van 21 juli 1982 tot vaststelling van het aantal aanvaardbare lestijden in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, georganiseerd of gesubsidieerd door de Staat

Artikel 116

Artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 79 van 21 juli 1982 tot vaststelling van het aantal aanvaardbare lestijden in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, georganiseerd of gesubsidieerd door de Staat gewijzigd door de wet van 31 juli 1984 en het koninklijk besluit nr. 298 van 31 maart 1984, wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„F. Vanaf 1 januari 1991 kan de Vlaamse Executieve de percentages, vermeld in de punten A, B, C en D van dit artikel, wijzigen."

Artikel 117

Artikel 6 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een tweede lid luidend als volgt :

„De Vlaamse Executieve kan de hierboven gestelde maxima verminderen.”.

HOOFDSTUK 5

Wijziging van de wet van 15 juli 1985
tot organisatie van het maritiem hoger onderwijs
en de studiën in de nautische wetenschappen

Artikel 118

Artikel 9, § 1, van de wet van 15 juli 1985 tot organisatie van het maritiem hoger onderwijs en de studiën in de nautische wetenschappen, wordt aangevuld met volgende bepaling :

„Ter bevestiging hiervan zullen de bedoelde personen die afstudeerden in de academiejaren 1979-1980 tot en met 1984-1985, het diploma van licentiaat in de nautische wetenschappen ontvangen, uitgereikt onder de benaming van het Ministerie van Onderwijs.”

Artikel 119

De eerste zin van artikel 3, § 4 van dezelfde wet wordt aangevuld met volgende bepaling : „afzonderlijk voor de Nederlandstalige en voor de Franstalige studenten”.

HOOFDSTUK 6

Wijziging van het koninklijk besluit nr. 301 van 31 maart 1984 houdende vaststelling van de minimale studentenbevolking van de afdelingen van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan

Artikel 120

Artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 301 van 31 maart 1984 houdende vaststelling van de minimale studentenbevolking van de afdelingen van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan wordt aangevuld met het volgende lid :

„Dit besluit is niet van toepassing op de Jesoda-Hatora en Beth-Jacob normaalschool te Antwerpen.”

HOOFDSTUK 7

Wijzigingen aan het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 tot vaststelling van het rationalisatieplan en het programmatieplan van het hoger onderwijs van het korte type en tot wijziging van de wetgeving betreffende de organisatie van het hoger onderwijs van het lange type

Artikel 121

Artikel 1, § 2 van het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 tot vaststelling van het rationalisatieplan en het programmatieplan van het hoger onderwijs van het korte type en tot wijziging van de wetgeving betreffende de organisatie van het hoger onderwijs van het lange type, wordt aangevuld met het volgende lid :

„De bepalingen van dit besluit zijn niet van toepassing op de Jesoda-Hatora en Beth-Jacob Normaalschool te Antwerpen.”

Artikel 122

Een artikel 8bis wordt aan hetzelfde besluit toegevoegd, luidend als volgt :

„Artikel 8bis

In afwijking van de bepalingen van dit besluit en van het koninklijk besluit nr. 541 van 31 maart 1987 houdende het rationalisatie- en programmatieplan van het aanvullend secundair beroepsonderwijs en tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 460 van 17 september 1986 tot vaststelling van het rationalisatieplan en programmatieplan van het hoger onderwijs van het korte type en tot wijziging van de wetgeving betreffende de organisatie van het hoger onderwijs van het lange type, gelden voor de onderwijsinstellingen van het arrondissement Brussel-Hoofdstad de volgende bijzondere maatregelen voor de instandhouding en de subsidiëring van instellingen en/of afdelingen van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan en van het aanvullend secundair beroepsonderwijs :

1. indien een instelling of afdeling van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan of van het aanvullend secundair beroepsonderwijs van het gesubsidieerd onderwijs de gestelde rationalisatienorm niet bereikt en de betrokken inrichtende macht beslist op eigen kosten de instelling en/of de afdeling verder te organiseren, kan de inrichtende macht op het ogenblik dat de rationalisatienorm opnieuw bereikt is, een aanvraag doen bij de Vlaamse Executieve om de instelling en/of de afdeling opnieuw in aanmerking te doen komen voor de subsidiëring ;

2. indien een instelling of afdeling van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan of van het aanvullend secundair beroepsonderwijs van het gemeenschapsonderwijs de gestelde rationalisatienorm niet bereikt en de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs beslist, overeenkomstig de bepalingen van dit besluit, over te gaan tot fusie of aanhechting met behoud van de vestigingsplaats, kan hij op het ogenblik dat de rationalisatienorm opnieuw bereikt is, een aanvraag doen bij de Vlaamse Executieve om de instelling en/of de afdeling opnieuw de autonomie te verlenen ;

3. in de instellingen die de rationalisatienorm niet bereiken kunnen de afdelingen verder worden georganiseerd of gesubsidieerd op voorwaarde dat zij de afdelingsnorm bereiken ;

4. de bepalingen van de punten 1, 2 en 3 hierboven kunnen worden toegepast vanaf de datum van inwerkingtreding van dit besluit.”

Artikel 123

Aan artikel 13 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 1 wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„Deze bepaling geldt eveneens voor een uit fusie ontstane inrichting voor hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, die ten minste 160 studenten telt. Voor het behalen van deze norm mogen, overeenkomstig de bepaling van artikel 30 van dit besluit, de hierin bedoelde studenten

van de afzonderlijke bij de fusie betrokken inrichtingen samengeteld worden voor zover de fusie ontstaat vóór de aanvang van het schooljaar waarop de programmatie betrekking heeft." ;

2° de §§ 6 en 7 worden opgeheven ;

3° in § 8 worden telkens de woorden „of inrichting" geschrapt ;

4° de §§.10 en 11 worden ingevoegd, luidend als volgt :

„§ 10. In zeer uitzonderlijke gevallen waarin een opleiding beoogd wordt waarvan de maatschappelijke behoefte objectief aantoonbaar is op grond van een gemotiveerd advies van de bevoegde afdeling van de Vlaamse Onderwijsraad en in afwachting van de oprichting hiervan, van de Vaste Raad voor het hoger onderwijs, maar waarvan het verwacht aantal gediplomeerden beperkt moet blijven omwille van de bijzondere specialisatie, kan de Vlaamse Executieve voor de oprichting of voor de subsidiëring van een nieuwe afdeling afwijken van de bepalingen van dit artikel. Zij zal hierbij alle maatregelen treffen om de instandhouding of de verdere subsidiëring van deze afdeling afhankelijk te maken van de te verwachten evolutie van de behoeften en van het aantal belanghebbende studenten. Zij kan onder meer beslissen de organisatie van de betrokken afdeling tijdelijk op te schorten of ze cyclisch te organiseren.

§ 11. In afwijking van de vorige paragrafen, met uitzondering van § 10, kunnen in de academiejaren 1990-1991 tot en met 1993-1994 geen afdelingen van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan worden geprogrammeerd."

Artikel 124

Artikel 19 van hetzelfde koninklijk besluit wordt vervangen door de volgende bepalingen :

„Artikel 19

§ 1. De eerste cyclus van een hogeschool die overeenkomstig de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs gemachtigd is de graden toe te kennen en de diploma's uit te reiken van kandidaat in de handelswetenschappen, van licentiaat in de handelswetenschappen, met of zonder bijkomende kwalificatie, van kandidaat in de bestuurswetenschappen, van licentiaat in de bestuurswetenschappen of van handelsingenieur, kan slechts in stand gehouden of verder gesubsidieerd worden indien het totaal aantal regelmatig ingeschreven studenten ervan ten minste 300 bedraagt ongeacht of de hogeschool één, verschillende of alle in deze paragraaf bedoelde graden toekent en diploma's uitreikt. De norm 300 wordt tot 150 herleid indien de bedoelde eerste cyclus in het net in de Vlaamse Gemeenschap een uniek karakter heeft zoals vastgesteld in § 4.

§ 2. De eerste cyclus van een hogeschool die overeenkomstig de wet van 11 september 1933 gemachtigd is de graden toe te kennen en de diploma's uit te reiken van kandidaat-vertaler, licentiaat-vertaler en licentiaat-tolk, kan slechts in stand gehouden of verder gesubsidieerd worden indien het totaal aantal regelmatig ingeschreven studenten ervan ten minste 300 bedraagt. De norm 300 wordt tot 150 herleid indien de bedoelde eerste cyclus in het net in de Vlaamse Gemeenschap een uniek karakter heeft zoals vastgesteld in § 4.

§ 3. Wanneer een hogeschool zowel een eerste cyclus, bedoeld in § 1, als een eerste cyclus, bedoeld in § 2, organiseert, kunnen de beide eerste cycli samen in stand gehouden of verder gesubsidieerd worden indien het totaal aantal regelmatig ingeschreven studenten ervan ten minste 500 bedraagt. De norm 500 wordt tot 250 herleid indien het geheel van de twee eerste cycli een uniek karakter heeft zoals vastgesteld in § 4.

§ 4. Een eerste cyclus, bedoeld in de §§ 1 en 2, of het geheel van twee eerste cycli, bedoeld in § 3, hebben een uniek karakter in het net in de Vlaamse Gemeenschap wanneer de betrokken hogeschool in dit net in de Vlaamse Gemeenschap de enige is die één van de in de §§ 1 en 2 bedoelde graden toekent en diploma's uitreikt.

§ 5. In afwijking van de §§ 1, 2 en 3 van dit artikel, mogen de hierin bedoelde eerste cycli of gehelen van eerste cycli die de gestelde norm niet bereiken, gedurende slechts één academiejaar in stand gehouden of verder gesubsidieerd worden voor zover zij ten minste 90 procent van de gestelde norm bereiken."

HOOFDSTUK 8

Wijziging van het koninklijk besluit van 15 december 1973 houdende bepaling van de splitsings- en hergroeperingsnormen van studiejaren in het secundair technisch onderwijs, in het technisch, economisch, agrarisch, paramedisch, sociaal, pedagogisch en artistiek hoger onderwijs van het korte type, in het technisch en agrarisch hoger onderwijs van de tweede graad

Artikel 125

In artikel 2bis van het koninklijk besluit van 15 december 1973 houdende bepaling van de splitsings- en hergroeperingsnormen van studiejaren in het secundair technisch onderwijs, in het technisch, economisch, agrarisch, paramedisch, sociaal, pedagogisch en artistiek hoger onderwijs van het korte type, in het technisch en agrarisch hoger onderwijs van de tweede graad, ingevoegd door de koninklijke besluiten nrs. 79 van 21 juli 1982 en 80 van 21 juli 1982, worden de §§ 1 en 2 vervangen door de volgende paragrafen :

„§ 1. Voor de toepassing van dit besluit in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan worden alleen de studenten aangerekend die op grond van artikel, 9bis van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, in aanmerking komen voor de financiering op 1 februari van het voorgaande academiejaar.

§ 2. Voor de studiejaren die in het voorgaande academiejaar niet georganiseerd waren worden de studenten aangerekend die op de dertigste dag van het lopende academiejaar in aanmerking komen voor de financiering."

Artikel 126

In artikel 3, VI, 3° lid van hetzelfde besluit, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 268 van 31 december 1983, worden de woorden „regelmatig ingeschreven studenten" vervangen door de woorden „de studenten, bedoeld in artikel 2bis."

HOOFDSTUK 9

De hogere zeevaartschool

Artikel 127

De Hogere Zeevaartschool — Antwerpen/Oostende is een dienst van de Vlaamse Gemeenschap met afzonderlijk beheer.

Artikel 128

De in artikel 127 bedoelde dienst van de Vlaamse Gemeenschap met afzonderlijk beheer wordt geleid door een Bestuurscollege waarvan de samenstelling, bevoegdheid en werking door de Vlaamse Executieve worden bepaald.

Artikel 129

De Vlaamse Executieve bepaalt de organieke regelen die van toepassing zijn op het financieel en materieel beheer van deze diensten.

Deze regelen omvatten :

1° het opmaken en het bekendmaken van een begroting en van rekeningen ;

2° de controle van de rekeningen door het Rekenhof ;

3° het beperken van de uitgaven binnen de grenzen van de ontvangsten en van de goedgekeurde limitatieve kredieten ;

4° de mogelijkheid om, met ingang van het jaar, de bij het verstrijken van het vorige jaar beschikbare geldmiddelen te gebruiken ;

5° de behandeling van de geldmiddelen en de waarden door en tegenover het Rekenhof verantwoordelijke rekenplichtige ;

6° het bijhouden van een vermogenscomptabiliteit en het opmaken van een inventaris van het vermogen ;

7° de beperking in de tijd van de overdrachten waartoe machtiging werd verleend.

Artikel 130

Voor de administratieve en logistieke ondersteuning van de Hogere Zeevaartschool — Antwerpen/Oostende kan de Vlaamse Executieve voorzien in de oprichting van een personeelsformatie.

De personeelsleden die voor hun overheveling naar de Vlaamse Gemeenschap ressorteerden onder de buitendiensten van het Ministerie van Verkeerswezen, bestuur van het Zeewezen en de Binnenvaart, worden ambtshalve, met behoud van hun administratief en geldelijk statuut overgeheveld naar deze personeelsformatie.

In de uitoefening van hun opdracht ressorteren zij onder het gezag van het bestuurscollege bedoeld in artikel 128.

Op deze personeelsformatie kunnen geen vervangingswervingen geschieden.

HOOFDSTUK 10

Autonome bepalingen

Artikel 131

De personen die in het bezit zijn van een diploma van tolk, uitgereikt in de periode tot 31 augustus 1964 door de Hogere School voor Vertalers en Tolken van het Rijkstechnisch Instituut te Brussel, opgericht bij koninklijk besluit van 28 mei 1958, mogen, in afwijking van artikel 1, 7°, van de wet 11 september 1933 op de bescherming der titels van hoger onderwijs, de titel voeren van licentiaat-tolk, met alle rechten eraan verbonden, voor zover zij aan de hand van authentieke diploma's kunnen aantonen dat zij aan het betrokken instituut voorafgaand aan het behalen van het diploma van tolk, ten minste vier jaar studie hebben gevolgd. Indien zij aan de gestelde voorwaarden voldoen, kunnen zij aanspraak maken op het diploma van licentiaat-tolk.

Artikel 132

Deze titel treedt in werking op 1 september 1990, met uitzondering van :

— artikel 110 dat uitwerking heeft met ingang van 1 september 1982 ;

— artikel 120 dat uitwerking heeft met ingang van 1 september 1984 ;

— artikel 119 dat uitwerking heeft met ingang van 1 september 1985 ;

— de artikelen 109, 111, 115, 121, 123, behalve 2°, 3° en 4° en 124 die uitwerking hebben met ingang van 1 september 1986 ;

— de artikelen 108 en 112 die uitwerking hebben met ingang van 1 september 1987 ;

— artikel 107 dat in werking treedt op 1 september 1989.

TITEL VII

Onderwijs voor sociale promotie

Artikel 133

In artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 461 van 17 september 1986 houdende het rationalisatie- en programmatieplan van het onderwijs voor sociale promotie worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de §§ 2 en 3 worden vervangen door de volgende paragrafen :

„§ 2. Het aantal leerlingen dat als basis dient voor de berekening van het aantal wekelijkse lesuren/leerling van een bepaald schooljaar wordt vastgesteld op :

a) de dertigste dag van het schooljaar voor de afdelingen en opleidingen die een volledig schooljaar van tweeëndertig tot veertig weken openstelling omvatten en

b) de dertigste dag na het begin van de lessen in de afdelingen en opleidingen of onderdelen ervan die minder dan tweeëndertig weken openstelling omvatten.

De leerlingen bedoeld onder b) worden in aanmerking genomen a rato van het aantal weken openstelling van de gevolgde afdeling, opleiding of het onderdeel, in relatie tot het aantal weken openstelling van de instelling die de afdeling, de opleiding of het onderdeel organiseert. Voor de

toepassing van dit besluit valt het onderwijs voor sociale promotie volgens het modulair stelsel zoals bedoeld in artikel 15 onder de regeling vermeld in b).

§ 3. Met het oog op de toepassing op een bepaald schooljaar, moet de rationalisatienorm, bedoeld in § 4, bereikt worden in het voorafgaand schooljaar met inachtneming van de berekeningswijze bepaald in § 2." ;

2° een § 5 luidend als volgt wordt toegevoegd :

„§ 5. Indien de dertigste dag van het schooljaar of de dertigste dag na het begin van de lessen zoals bedoeld in § 2 op een vrije dag vallen wordt het aantal leerlingen geteld op de eerstvolgende lesdag.".

Artikel 134

Artikel 6 van hetzelfde besluit wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 6

Een instelling van het onderwijs voor sociale promotie die de rationalisatienorm bedoeld in artikel 5, § 4 niet bereikt, verliest haar autonomie. Indien zij niet fusioneert met een andere instelling van het onderwijs voor sociale promotie of indien zij niet aangehecht wordt aan een instelling met volledig leerplan, moeten de afdelingen, de opleidingen of onderdelen ervan, die zij organiseert, geleidelijk afbouwen. In het stelsel van de studiejaren gebeurt deze afbouw leerjaar per leerjaar, te beginnen met het laagste ; in het modulair stelsel, bedoeld in artikel 15, gebeurt deze afbouw binnen de periode die gelijk is aan één jaar minder dan de minimale studieduur van de afdeling of opleiding."

Artikel 135

In artikel 9 van hetzelfde besluit gewijzigd bij decreet van 5 juli 1989 worden de §§ 3 en 4 toegevoegd luidend als volgt :

„§ 3. De identieke afdelingen en de afdelingen met dezelfde oriëntering die bestaan op de datum van de inwerkingtreding van dit besluit en die verscheidene malen voorkomen in hetzelfde net op minder dan 10 km kunnen verder georganiseerd of gesubsidieerd worden indien zij de minimale schoolbevolkingsnorm, bepaald in het koninklijk besluit nr. 64 van 20 juli 1982, bereiken.

§ 4. De rationalisatienormen van de identieke afdelingen en de afdelingen met dezelfde oriëntering, zoals bepaald in de §§ 1, 2 en 3 gelden op analoge wijze voor de opleidingen in het onderwijs voor sociale promotie volgens het modulair stelsel bedoeld in artikel 15, met inachtneming van de berekeningswijze vastgesteld in artikel 15, §§ 3 en 4."

Artikel 136

Artikel 10 van hetzelfde besluit wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 10

§ 1. Vanaf het schooljaar 1987-1988 kan de inrichtende macht van een instelling met secundair onderwijs voor sociale promotie, in het secundair onderwijs hetzij een bestaande afdeling omvormen tot een andere afdeling, hetzij een be-

staande afdeling herstructureren, hetzij een nieuwe afdeling onder de voorwaarden bepaald in dit hoofdstuk, oprichten. In het secundair onderwijs voor sociale promotie dient voor de toepassing van dit besluit onder „herstructurering” te worden begrepen :

- elke wijziging in de organisatie die, met behoud van de benaming van de afdeling, leidt tot een verhoging van het aantal lestijden van de lessentabel ;
- elke verandering van cyclus ;
- elke verandering van onderwijsvorm.

§ 2. Vanaf het schooljaar 1987-1988 kan de inrichtende macht van een instelling met hoger onderwijs voor sociale promotie, in het hoger onderwijs hetzij een bestaande afdeling vervangen door een andere afdeling, hetzij een bestaande afdeling herstructureren, hetzij een nieuwe afdeling onder de voorwaarden bepaald in dit hoofdstuk oprichten. In het hoger onderwijs voor sociale promotie dient voor de toepassing van dit besluit onder „herstructurering” te worden begrepen, elke wijziging in de organisatie die, met behoud van de benaming van de afdeling, leidt tot een verhoging van het totaal aantal lestijden van de lessentabel."

Artikel 137

Aan artikel 12 van hetzelfde besluit worden de §§ 5, 6 en § 7 toegevoegd luidend als volgt :

„§ 5. De normen die in de §§ 1 tot 4 van dit artikel vastgesteld zijn, gelden voor de afdelingen die in toepassing van artikel 10 hetzij zijn tot stand gekomen door omvorming of vervanging van een afdeling, hetzij door herstructurering van een afdeling, hetzij nieuw opgericht zijn.

§ 6. Het vereiste aantal leerlingen bedoeld in de §§ 1 tot 4 moet bereikt zijn op de dertigste dag na het hernemen van de lessen en op 31 januari in hetzelfde schooljaar. Indien het vereiste aantal leerlingen niet bereikt is op de dertigste dag na het hernemen van de lessen wordt de afdeling onmiddellijk maar geleidelijk opgeheven.

Indien het vereiste aantal leerlingen bereikt is op de dertigste dag na het hernemen van de lessen, maar niet op 31 januari van hetzelfde schooljaar, dan wordt de afdeling met ingang van het volgend schooljaar geleidelijk opgeheven.

§ 7. In afwijking van de §§ 1 tot 6, is de programmatienorm, in het onderwijs voor sociale promotie volgens het modulair stelsel, bedoeld in artikel 15, bereikt indien het aantal lessen-leerling van de geprogrammeerde afdeling of opleiding tijdens het schooljaar, gedeeld door de voor dat schooljaar voor deze afdeling of opleiding werkelijk georganiseerde lessen, ten minste gelijk is aan 15. Deze norm wordt verminderd tot 10 indien de programmatie gebeurt op verzoek van de bevoegde instanties, bedoeld in artikel 11. Voor de in deze paragraaf bedoelde berekening komen de leerlingen in aanmerking die regelmatig zijn op de dertigste dag na het begin van de lessen van elke georganiseerde module of onderdeel ervan. Indien de programmatienorm niet bereikt is, moet de afdeling of opleiding opgeheven worden. Zij kan nog georganiseerd worden in de periode die gelijk is aan één jaar minder dan haar minimale studieduur."

Artikel 138

In hetzelfde besluit wordt het artikel 12bis, ingevoegd door het decreet van 5 juli 1989, vervangen door de volgende bepaling :

„Onverminderd de bepalingen van de artikelen 10, 11 en 12 kunnen nieuwe afdelingen, nieuwe opleidingen of nieuwe onderverdelingen van afdelingen slechts worden opgericht en kunnen bestaande afdelingen, opleidingen of onderverdelingen van afdelingen slechts worden omgevormd, vervangen of geherstructureerd bij besluit van de Vlaamse Executieve na gunstig advies van de bevoegde afdeling van de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlaamse Executieve kan van een ongunstig advies van de bedoelde afdeling afwijken wanneer de algemene raad het verzoek tot oprichting, omvorming, vervanging of herstructurering met een tweederde meerderheid gunstig adviseert.

In afwachting van de oprichting van de Vlaamse Onderwijsraad wordt dit advies verleend :

a) in het secundair onderwijs : door de Hoge Raad voor het Technisch en het Beroepssecundair onderwijs ;

b) in het hoger onderwijs : door de Vaste Raad bedoeld in artikel 7 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs."

Artikel 139

In artikel 15 van hetzelfde besluit worden de §§ 3 en 4 toegevoegd luidend als volgt :

„§ 3. In afwijking van de bepalingen van de artikelen 3 en 4 van het vermelde koninklijk besluit nr. 64 van 20 juli 1982 is de minimale schoolbevolking in het onderwijs voor sociale promotie volgens het modulair stelsel bereikt, indien het aantal lessen/leerlingen van de opleiding tijdens een bepaald schooljaar gedeeld door de voor dat schooljaar werkelijk ingerichte lessen voor deze opleiding ten minste gelijk is aan het desbetreffend basiscijfer per studiejaar bepaald in artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 64 van 20 juli 1982 houdende vaststelling van de minimale schoolbevolking van bepaalde afdelingen van het onderwijs voor sociale promotie.

§ 4. Voor de berekening bedoeld in § 3 komen de leerlingen in aanmerking die regelmatig zijn op de 30ste dag na het begin van de lessen van elke georganiseerde module of onderdeel ervan."

Artikel 140

In artikel 16 van hetzelfde besluit waarvan de tekst voortaan de § 1 zal vormen, wordt een § 2 toegevoegd luidend als volgt :

„§ 2. De bepalingen van het koninklijk besluit van 15 december 1973, houdende bepalingen van de splitsings- en hergroeperingsnormen van studiejaar in het secundair onderwijs, in het technisch, economisch, agrarisch, paramedisch, sociaal, pedagogisch en artistiek hoger onderwijs van het korte type in het technisch en agrarisch hoger onderwijs van de tweede graad, zoals gewijzigd, zijn eveneens van toepassing op de opleidingen in het onderwijs voor sociale promotie volgens het modulair stelsel zoals bepaald in artikel 15."

Artikel 141

§ 1. In de instellingen voor sociale promotie met secundair onderwijs kunnen voor dit secundair onderwijs vanaf het

schooljaar 1990-1991 maximum twintig procent van de urenleraar die mogen worden georganiseerd in toepassing van het vermelde koninklijk besluit van 15 december 1973, zoals gewijzigd, omgezet worden in een krediet, overeenkomstig de door de Vlaamse Executieve te bepalen voorwaarden.

§ 2. Het in § 1 bedoeld krediet wordt voorbehouden voor de aanstelling van voordrachtgevers, volgens de modaliteiten die de Vlaamse Executieve zal bepalen.

Artikel 142

In elk subregionaal tewerkstellingsgebied waar een door de Europese Gemeenschap erkende ontwikkelingszone of plattelandszone is gelegen, kan de Vlaamse Executieve, per onderwijsnet, een door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde instelling voor secundair onderwijs voor sociale promotie tot stand brengen, voor zover :

a) voldaan wordt aan volgende normen :

— op de dertigste dag van het eerste schooljaar van bestaan : 250 wekelijkse lessen/leerlingen ;

— op de dertigste dag van het tweede schooljaar van bestaan : 500 wekelijkse lessen/leerlingen ;

— op de dertigste dag van het derde schooljaar van bestaan : 750 wekelijkse lessen/leerlingen ;

— op de dertigste dag vanaf het vierde schooljaar van bestaan : 1.000 wekelijkse lessen/leerlingen ;

b) de instelling gehuisvest wordt in gebouwen waar door de Vlaamse Gemeenschap technisch- of beroepssecundair onderwijs wordt georganiseerd, gesubsidieerd of erkend ;

c) de afdelingen voor sociale promotie gericht zijn op het verbeteren van de tewerkstellingsmogelijkheden.

Artikel 143

Als in een schooljaar de norm bedoeld in artikel 142 niet bereikt wordt, zijn de bepalingen van artikel 6 van het voornoemd koninklijk besluit nr. 461 van 17 september 1986 houdende het rationalisatie- en programmatieplan van het onderwijs voor sociale promotie van toepassing.

Artikel 144

De beslissingen die genomen werden op basis van de ministeriële omzendbrieven van 19 augustus 1981 en van 17 september 1981 houdende invoering van een systeem van urenbank voor het onderwijs voor sociale promotie, respectievelijk in het gesubsidieerd vrij en het gesubsidieerd officieel onderwijs, worden bekrachtigd.

Artikel 145

Van het aan een onderwijsinstelling toegekend aantal urenleraar, berekend in toepassing van de bepalingen van het voornoemd koninklijk besluit van 15 december 1973, kan de Vlaamse Executieve rekening houdend met de budgettaire mogelijkheden een aanwendingspercentage vastleggen.

Artikel 146

Artikel 12, § 4 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging

van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving ingevoegd bij het decreet van 20 december 1989 wordt aangevuld met de volgende bepaling :

„3° Voor het onderwijs voor sociale promotie georganiseerd volgens het modulair stelsel, worden de data 15 november en 1 december vervangen, respectievelijk door 1 juni en 15 juni."

Artikel 147

Deze titel heeft uitwerking op 1 september 1990 met uitzondering van de artikelen 133, 134, 135, 136, 137, 139 en 140 die uitwerking hebben op 1 september 1986, het artikel 146 dat uitwerking heeft op 1 januari 1990 en het artikel 144 dat uitwerking heeft op 1 september 1981.

TITEL VIII

Lokale autonomie en inspraakregeling

Artikel 148

§ 1. Onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de aanwending van het lestijdenpakket kan de inrichtende macht van elke door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde onderwijsinstelling van het gewoon kleuter-, lager- en buitengewoon onderwijs slechts beslissen over de criteria voor de aanwending van het lestijdenpakket na overleg met de lokale personeelsafvaardiging, voorgedragen door de representatieve vakorganisaties en met de afvaardiging van de ouders voorgedragen door de aan de onderwijsinstelling verbonden oudervereniging.

Over andere bij besluit van de Vlaamse Executieve aan te wijzen bevoegdheden wordt overleg gepleegd tussen de inrichtende macht en de vertegenwoordigers van de groepen die per bevoegdheid door de Vlaamse Executieve worden bepaald.

§ 2. Onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de aanwending van de uren-leraar kan de inrichtende macht van elke door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde onderwijsinstelling van het secundair onderwijs met volledig leerplan slechts beslissen over de criteria voor de aanwending van de uren-leraar na overleg met de lokale personeelsafvaardiging voorgedragen door de representatieve vakorganisaties en met de afvaardiging van de ouders voorgedragen door de aan de onderwijsinstelling verbonden oudervereniging.

Over andere bij besluit van de Vlaamse Executieve aan te wijzen bevoegdheden wordt overleg gepleegd tussen de inrichtende macht en de vertegenwoordigers van de groepen die per bevoegdheid door de Vlaamse Executieve worden bepaald.

§ 3. Onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de aanwending van het lestijdenpakket kan de inrichtende macht van elke door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde onderwijsinstelling van het hoger onderwijs met volledig leerplan slechts beslissen over de criteria voor de aanwending van het lestijdenpakket na overleg met de lokale personeelsafvaardiging voorgedragen door de representatieve vakorganisaties.

Over andere bij besluit van de Vlaamse Executieve aan te wijzen bevoegdheden wordt overleg gepleegd tussen de in-

richtende macht en de vertegenwoordigers van de groepen die per bevoegdheid door de Vlaamse Executieve worden bepaald.

§ 4. De bepalingen van de paragrafen 1, 2 en 3 vormen voorwaarde voor subsidiëring van het gesubsidieerd onderwijs zoals bedoeld in artikel 24, § 2 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijs-wetgeving.

§ 5. De Vlaamse Executieve regelt de procedure en de modaliteiten waaronder dit overleg plaats vindt.

§ 6. Het overleg wordt met ingang van 1 augustus 1991 georganiseerd in schoolraden, waarvan de Executieve de samenstelling, bevoegdheden en werking bepaalt. De Vlaamse Raad bekrachtigt dit besluit.

Artikel 149

Artikel 8 van het koninklijk besluit nr. 79 van 21 juli 1982 tot vaststelling van het aantal aanvaardbare lestijden in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, georganiseerd of gesubsidieerd door de Staat, gewijzigd bij koninklijk besluit nr. 298 van 31 maart 1984 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 8

Het totaal aanvaardbare lestijden per instelling wordt aangewend voor de toepassing van het goedgekeurd leerplan en voor pedagogische opdrachten van het onderwijzend personeel."

Artikel 150

Artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 80 van 21 juli 1982 tot vaststelling van het aantal aanvaardbare bijkomende lestijden in het pedagogisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, georganiseerd of gesubsidieerd door de Staat, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 5

Het totaal aantal aanvaardbare bijkomende lestijden per inrichting wordt aangewend voor de begeleidings- en coördinatieactiviteiten en de toepassing van het goedgekeurd leerplan."

Artikel 151

Deze titel treedt in werking op 1 augustus 1990, met uitzondering van artikel 148, § 4 ten aanzien van het overleg met de ouderverenigingen en artikel 148, § 6 die in voege treden op 1 september 1991.

TITEL IX

De Vlaamse Onderwijsraad

HOOFDSTUK 1

Organieke bepalingen

Artikel 152

Onder de voorwaarden bepaald bij dit decreet wordt door

de Vlaamse Executieve „De Vlaamse Onderwijsraad", hierna te noemen „de Onderwijsraad" opgericht. De Onderwijsraad heeft rechtspersoonlijkheid.

De Onderwijsraad ressorteert onder de Vlaamse Executieve. De Vlaamse Executieve bepaalt de organieke regelen die van toepassing zijn op het financieel en materieel beheer van de Onderwijsraad.

Artikel 153

De Onderwijsraad bestaat uit :

1° een algemene raad bestaande uit zevenendertig vaste en zevenendertig plaatsvervangende leden, waarvan :

a) twaalf vaste en twaalf plaatsvervangende leden die de inrichtende machten van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen, waaronder drie werkende en drie plaatsvervangende leden van het gemeenschapsonderwijs, drie vaste en drie plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd officieel onderwijs en zes vaste en zes plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd vrij onderwijs ;

b) acht vaste en acht plaatsvervangende leden die het personeel van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen ;

c) vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de representatieve ouderverenigingen vertegenwoordigen ;

d) vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de economische en sociale organisaties vertegenwoordigen ;

e) zeven vaste en zeven plaatsvervangende deskundigen, van wie er drie worden aangewezen onder de ambtenaren van niveau 1 van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor het onderwijs en vier worden voorgedragen door de universiteiten ;

f) de algemeen secretaris en de adjunct-algemeen secretaris, met raadgevende stem.

De kandidaat-vertegenwoordigers van de inrichtende machten, het personeel en de ouderverenigingen worden voorgedragen door de desbetreffende representatieve organisaties van inrichtende machten, vakorganisaties en ouderverenigingen. De vertegenwoordigers van de sociale en economische organisaties, worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De afvaardiging van de ambtenaren bedoeld in e), bestaat uit de secretaris-generaal, zijn door hem aangewezen plaatsvervanger en twee leden en hun plaatsvervangers op unanime voordracht onder de aanwezige leden van de directieraad van de diensten van de Vlaamse Executieve bevoegd voor onderwijs.

De deskundigen van de universiteiten worden gezamenlijk voorgedragen door de rectoren van de Rijksuniversiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven, de Vrije Universiteit Brussel en de Voorzitter van het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen ;

2° de hiernavolgende raden en afdelingen :

— de raad voor het basisonderwijs, met een afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs ;

— de raad voor het secundair onderwijs, met afdelingen voor het algemeen secundair onderwijs, voor het technisch en beroepssecundair onderwijs, voor het kunstsecundair onderwijs en voor het buitengewoon secundair onderwijs ;

— de raad voor het hoger onderwijs, met afdelingen voor het hoger onderwijs buiten de universiteit en voor het universitair onderwijs ;

— de raad voor het volwassenenonderwijs, met een afdeling voor het onderwijs voor sociale promotie ;

3° permanente of tijdelijke werkgroepen en commissies.

Bij besluit van de Vlaamse Executieve kunnen andere afdelingen bij de in 2°, bedoelde raden worden opgericht. De in 3° bedoelde werkgroepen en commissies worden opgericht door de algemene raad of de raden.

Artikel 154

Bij besluit van de Vlaamse Executieve wordt de samenstelling van de raden en afdelingen vastgesteld.

Artikel 155

§ 1. De leden van de raden en afdelingen worden benoemd voor een periode van vier jaar, die hernieuwbaar is.

§ 2. Een vast of plaatsvervangend lid dat ontslag neemt of de hoedanigheid verliest op grond waarvan het werd benoemd, houdt van rechtswege op deel uit te maken van de Vlaamse Onderwijsraad.

Ieder lid dat wordt benoemd ter vervanging van een ander lid, voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

Het personeelslid dat ingevolge zijn pensionering zijn hoedanigheid verliest, mag zijn mandaat voleindigen.

§ 3. De raden en afdelingen kiezen in hun midden de voorzitter en ondervoorzitter, die niet tot dezelfde vertegenwoordigende groep of hetzelfde net mogen behoren.

§ 4. De algemeen voorzitter wordt van de algemene raad uit zijn leden verkozen voor een termijn van drie jaar die niet hernieuwbaar is. Hij vertegenwoordigt de Raad in rechte.

§ 5. Het lidmaatschap van de Onderwijsraad, is onverenigbaar met het lidmaatschap van het Nationaal of Europees Parlement, van een Gemeenschaps- of Gewestraad, van de Nationale Regering, van een Gemeenschaps- of een Gewestetexecutieve of van de krachtens artikel 107quater van de Grondwet opgerichte organen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Artikel 156

§ 1. Onverminderd de eigen bevoegdheden van de diensten van de Vlaamse Executieve bevoegd voor het onderwijs heeft de Vlaamse Onderwijsraad een algemene bevoegdheid tot studie, overleg en advies, op eigen initiatief of op vraag van de Gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs of de Vlaamse Executieve over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis, § 2, 2° van de Grondwet en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. De algemene raad heeft de bevoegdheid voor alle materies die de afzonderlijke raden en afdelingen overstijgen. De raden en afdelingen hebben de volheid van bevoegdheid voor de materies die tot hun sector behoren.

Deze studies, adviezen en aanbevelingen worden gericht aan de Gemeenschapsminister van Onderwijs die ze meedeelt aan de Vlaamse Executieve.

§ 2. Voorafgaand aan de bespreking in de Vlaamse Raad, wint de Gemeenschapsminister van Onderwijs het verplicht advies in van de Vlaamse Onderwijsraad over :

1° alle voorontwerpen van decreet die aangelegenheden regelen bedoeld in § 1, met uitzondering van het decreet dat de jaarlijkse begroting regelt ;

2° de beleidsnota's en beleidsbrieven inzake aangelegenheden bedoeld in § 1, aan de Vlaamse Raad.

§ 3. De Onderwijsraad kan voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken, overeenkomsten voor een duidelijk omschreven opdracht overeenkomstig de wet van 14 juli 1976 op de overheidsopdrachten afsluiten met natuurlijke personen en private of publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 157

De Gemeenschapsminister van Onderwijs kan de verplichte adviesaanvragen tegelijk indienen bij de Onderwijsraad overeenkomstig artikel 156, § 2 en bij de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen overeenkomstig artikel 6, § 2, van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Artikel 158

De algemene raad stelt het reglement van orde van de Onderwijsraad op en voorziet hierbij in de taakverdeling tussen de algemene raad en de raden en afdelingen.

Artikel 159

§ 1. De adviezen bedoeld in artikel 156, § 1, op verzoek van de Gemeenschapsminister van Onderwijs of de Vlaamse Executieve en in § 2, worden verstrekt binnen de tien werkdagen te rekenen vanaf de eerste maandag volgend op de dag waarop het advies werd gevraagd.

§ 2. De adviezen en aanbevelingen worden uitgebracht bij gewone meerderheid van de aanwezige leden. Onthoudingen, ongeldige en blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. Minderheidsnota's kunnen worden toegevoegd.

Artikel 160

§ 1. De Onderwijsraad beschikt over een permanent secretariaat dat onder het gezag van de algemene raad wordt geleid door een algemeen secretaris bijgestaan door een adjunct-algemeen secretaris. Zij worden bijgestaan door twee opdrachthouders die met raadgevende stem de vergaderingen bijwonen. Dit secretariaat heeft als opdracht de nodige documentatie te verzamelen en de studies voor te bereiden nodig voor de werkzaamheden van de Vlaamse Onderwijsraad. Voor het permanent administratief secretariaat beschikt de Onderwijsraad over twee administratieve secretarissen.

De personeelsformatie evenals het administratief en geldelijk statuut van het personeel van het secretariaat worden door de Vlaamse Executieve vastgelegd, met dien verstande dat het personeel van het secretariaat onderworpen wordt aan de regels die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Vlaamse Executieve. Voor de toewijzing van de betrekkingen kan worden afgeweken van de bepalingen die de werving van het personeel, onderworpen

aan voornoemd statuut, regelen met uitzondering van artikel 16, 1°, 2°, 3° en 4° van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel.

Onverminderd de hiervoor vermelde bepalingen moeten de personen die kandideren voor de betrekkingen van algemeen secretaris, adjunct-algemeen secretaris en opdracht-houder houder zijn van een diploma dat toegang verleent tot de betrekkingen van niveau I in de diensten van de Vlaamse Executieve en het bewijs leveren van hun deskundigheid inzake onderwijsaangelegenheden. De kandidaten-administratief secretaris moeten minstens houder zijn van een diploma dat toegang verleent tot een betrekking van niveau II.

De algemene raad bedoeld in artikel 153, 1° benoemt de personeelsleden.

De Executieve neemt de passende maatregelen opdat de Onderwijsraad voor deze personeelsleden deel kan nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.

§ 2. De Vlaamse Executieve kan eveneens personeelsleden terbeschikking stellen van het permanent secretariaat. Zij worden aangeduid onder :

1° de vastbenoemde ambtenaren van de diensten van de Vlaamse Executieve en de instellingen van openbaar nut ;

2° de vastbenoemde personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs, van de gesubsidieerde PMS-centra en van het gemeenschapsonderwijs.

Daarenboven kan de Vlaamse Onderwijsraad binnen haar dotatie personen die blij hebben gegeven van hun bijzondere deskundigheid, voor de duur van hun studieopdracht bij overeenkomst tewerkstellen.

§ 3. De in de § 2, 1° en 2° bedoelde personeelsleden worden op voordracht van de algemene raad en met akkoord van de inrichtende macht of van de Gemeenschapsminister waaronder het personeelslid ressorteert door de Gemeenschapsminister van onderwijs met een opdracht belast. Indien het een ambtenaar van de diensten van de Vlaamse Executieve of van een instelling van openbaar nut betreft is het gunstig advies van de secretaris-generaal respectievelijk leidend ambtenaar vereist. Voor de uitvoering van zijn opdracht krijgt het betrokken personeelslid vrijstelling van dienst. Deze vrijstelling wordt voor de duur van de opdracht toegekend.

Tijdens de duur van deze opdracht is het personeelslid met verlof in zijn dienst van herkomst. Dit verlof wordt bezoldigd en wordt gelijkgesteld met een periode van dienstactiviteit.

De Vlaamse Executieve stelt de regels vast voor de terugbetaling van de bezoldiging van deze personeelsleden door de Onderwijsraad aan de betrokken diensten of instellingen.

Aan de duur van de opdracht kan op verzoek van de algemene raad of in gemeenschappelijk overleg, steeds een einde worden gesteld.

Tijdens de duur van deze opdracht bij de algemene raad behouden de betrokken personeelsleden de voordelen van hun administratief en geldelijk statuut dat zij genieten in hun dienst van herkomst. Zij kunnen hun rechten op bevordering tot een hogere graad of tot een hogere wedde steeds laten gelden.

Voor de duur van hun opdracht behouden de betrokken personeelsleden hun administratieve standplaats van herkomst.

Hun verlofregime is dit van de ambtenaren van de diensten van de Vlaamse Executieve.

Artikel 161

De reglementering inzake reis- en verblijfskosten zoals die geldt voor het personeel van de diensten van de Vlaamse Executieve is van overeenkomstige toepassing op de personeelsleden van de Onderwijsraad.

Artikel 162

De Onderwijsraad beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Deze dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting van de Onderwijsraad en voor de bezoldiging van zijn personeel. De Onderwijsraad kan tevens schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

Artikel 163

§ 1. De onderwijsraad staat onder controle van de Vlaamse Executieve. Deze controle wordt uitgeoefend door bemiddeling van een commissaris van de Executieve die door de Vlaamse Executieve op de voordracht van de Gemeenschapsminister van Onderwijs wordt benoemd. De Vlaamse Executieve bepaalt de vergoedingen die aan de commissaris van de Vlaamse Executieve kunnen worden toegekend.

§ 2. De commissaris van de Vlaamse Executieve woont, met raadgevende stem, de vergaderingen van de algemene raad bij. De commissaris van de Vlaamse Executieve beschikt voor het vervullen van zijn opdracht over de ruimste macht.

§ 3. De commissaris van de Vlaamse Executieve kan, binnen een termijn van tien vrije dagen, beroep instellen tegen elke beslissing die hij met de wet, het decreet, met de statuten of met het algemeen belang strijdig acht. Het beroep is opschortend. Deze termijn gaat in de dag van de vergadering, waarop de beslissing genomen werd, voor zover de commissaris van de Vlaamse Executieve daarop regelmatig uitgenodigd werd, en in het tegenovergestelde geval, de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen. De commissaris is niet bevoegd inzake de adviezen die door de Onderwijsraad worden uitgebracht.

§ 4. De Vlaamse Executieve regelt de uitoefening van de opdrachten van de commissaris van de Vlaamse Executieve.

§ 5. Heeft de Vlaamse Executieve, bij wie het beroep wordt ingesteld, binnen een termijn van twintig vrije dagen, ingaand dezelfde dag als de in § 3 bedoelde termijn, de nietigverklaring niet uitgesproken, dan wordt de beslissing definitief.

§ 6. De nietigverklaring van de beslissing wordt door de Vlaamse Executieve aan de Onderwijsraad betekend door haar commissaris.

HOOFDSTUK 2

Overgangs- en wijzigingsbepalingen

Artikel 164

Artikel 5, § 2 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, ingevoegd door het decreet van 5 juli 1989, wordt opgeheven.

Artikel 165

Het hoofdstuk VI — Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs en de Verbeteringsraad voor het buitengewoon onderwijs van de Staat, dat de artikelen 18 en 19 bevat, van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en het geïntegreerd onderwijs wordt opgeheven.

Artikel 166

In artikel 20 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° de woorden „Staat" wordt vervangen door de woorden „de Vlaamse Executieve" ;

2° de woorden „de Koning", worden vervangen door de woorden „de Vlaamse Executieve" ;

3° de woorden „van de Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs" worden vervangen door de woorden „de bevoegde afdelingen voor het buitengewoon onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad," ;

4° de woorden „de Staat kan, volgens de regelen te bepalen bij koninklijk besluit, genomen op advies van de Hoge Raad voor het buitengewoon onderwijs", worden vervangen door de woorden „de Vlaamse gemeenschap kan volgens de regelen te bepalen bij besluit van de Vlaamse Executieve, genomen op advies van de bevoegde afdeling voor het buitengewoon onderwijs, van de Vlaamse Onderwijsraad".

Artikel 167

In artikel 6 van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, gewijzigd door de wetten van 27 juli 1971 en 15 juli 1985 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het laatste lid van § 1 wordt opgeheven ;

2° in § 2, 1° lid worden de woorden „Elke Hoge Raad" vervangen door de woorden „De Hoge Raad voor het Maritiem Hoger Onderwijs" ;

3° in § 3, 1° lid worden de woorden „de Hoge Raden" vervangen door de woorden „De Hoge Raad voor het Maritiem Hoger Onderwijs" ;

4° in § 4 worden de woorden „De Hoge Raden geven" vervangen door de woorden „De Hoge Raad voor het Maritiem Hoger onderwijs geeft" ;

5° een § 5, luidend als volgt wordt toegevoegd :

„§ 5. De door deze wet en door andere wetten, decreten en reglementaire besluiten aan de in § 1, bedoelde Hoge Raden, met uitzondering van de Hoge Raad voor het Maritiem Hoger Onderwijs, toegekende bevoegdheden worden uitgeoefend door de raad voor het hoger onderwijs van de

Vlaamse Onderwijsraad van de Vlaamse Gemeenschap of door een afdeling van deze raad."

Artikel 168

In artikel 7 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 15 juli 1985 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het laatste lid van § 1 wordt opgeheven ;

2° de § 2* wordt vervangen door de volgende bepaling :

„§ 2. De door deze wet en door andere wetten, decreten en reglementaire bepalingen aan de in § 1, bedoelde Vaste Raad toegekende bevoegdheden worden uitgeoefend door de bevoegde raad van de Vlaamse Onderwijsraad." ;

3° de paragrafen drie en vier worden opgeheven.

Artikel 169

De Vlaamse Executieve heft alle bij koninklijk besluit, bij besluit van de Vlaamse Executieve of bij ministerieel besluit opgerichte organen, instellingen, commissies of diensten op die bevoegdheden uitoefenen bedoeld in artikel 158.

Artikel 170

Deze titel treedt in werking op een door de Vlaamse Executieve te bepalen datum.

TITEL X

Diverse bepalingen

HOOFDSTUK 1

Wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

Artikel 171

In artikel 3, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid van § 2, gewijzigd bij de wet van 18 september 1981 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Scholengemeenschappen van het secundair onderwijs worden erkend door de Vlaamse Executieve." ;

2° de §§ 8 en 9, luidende als volgt worden toegevoegd :

„§ 8. 1° De datum voor de telling per onderwijsinstelling van het aantal leerlingen in het voltijds en deeltijds secundair onderwijs met uitzondering van het onderwijs voor sociale promotie wordt vastgesteld op 1 februari van het voorafgaand schooljaar of op de eerstvolgende lesdag indien voormelde datum op een vrije dag valt, voor :

— de vaststelling van de omkaderingsnormen van het bestuurs-, onderwijzend en administratief personeel en opvoedend hulppersoneel ;

— de norm vastgelegd in de sectoren en niveaus waarop een rationalisatie- en programmatieplan, zoals bedoeld in artikel 13, 1, a van deze wet van toepassing is ;

— het bepalen van de werkings- en/of uitrustingskredieten en -toelagen ;

In afwijking hierop is voor de onderwijsinstellingen die worden opgericht of in de toelageregeling opgenomen, de tellingsdatum van de leerlingen vastgesteld op 1 oktober van het schooljaar van oprichting of opname in de toelageregeling.

§ 9. In de sectoren en niveaus waarop een rationalisatie- en programmatieplan, zoals bedoeld in artikel 13, 1, a van deze wet van toepassing is heeft elke nieuwe oprichting van instelling, vestigingsplaats, niveau, type, opleidingsvorm, cyclus, leerjaar, afdeling, basisoptie, beroepenveld, optie, studierichting, specialisatiejaar of vervolmakingsjaar, in strijd met de regels van het rationalisatie- en programmatieplan bepaald in uitvoering van artikel 13, 1, a van de wet, tot gevolg dat de financiering voor het bedoelde onderdeel wordt ingetrokken.

De Vlaamse Executieve bepaalt de regels voor de toepassing van de hiervoor voorziene sancties."

Artikel 172

Artikel 7 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Artikel 7

De Vlaamse Executieve bepaalt bij besluit op eenvormige wijze de verlofregeling en de aanwending van de beschikbare schooltijd van het door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerd of gesubsidieerd onderwijs."

Artikel 173

Artikel 24, § 2, 1° van dezelfde wet, gewijzigd door het decreet van 5 juli 1989 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„1° een structuur aannemen vastgesteld door of krachtens een wet of decreet. Onder structuur wordt begrepen de grote indelingen binnen een onderwijsniveau en de duur van deze indelingen."

Artikel 174

In artikel 26 van dezelfde wet wordt het woord „lekenpersoneel" vervangen door het woord „personeel".

Artikel 175

In artikel 27, § 1 van dezelfde wet, gewijzigd door de wetten van 11 juli 1973 en 1 augustus 1985 en bij het decreet van 5 juli 1989 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het derde lid wordt vervangen door het volgende lid :

„Met uitzondering van het ambt van beheerder van het gesubsidieerd internaat, worden er geen weddetoelagen verleend voor het personeel van de gesubsidieerde internaten andere dan de tehuizen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben." ;

2° het laatste lid wordt aangevuld met de volgende volzin :

„In afwijking hiervan wordt het hiervoor bedoeld ambt van

beheerder van een gesubsidieerd internaat voor een halve opdracht gesubsidieerd wanneer het internaat minder dan vijftig interne leerlingen telt die in aanmerking komen voor de subsidiëring en voor een volledige opdracht wanneer het internaat vijftig en meer interne leerlingen telt die in aanmerking komen voor de subsidiëring."

Artikel 176

Artikel 28, § 1, 1° van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

„1° Belg of onderdaan van een Lid-Staat van de Europese Gemeenschap zijn, behoudens door de Vlaamse Executieve te verlenen vrijstelling."

Artikel 177

Artikel 30 van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 11 juli 1973 wordt opgeheven.

Artikel 178

Hoofdstuk IX, van dezelfde wet, gewijzigd door de wet van 11 juli 1973, dat de artikelen 41 tot 44 bevat, wordt vervangen door de volgende bepalingen :

„Hoofdstuk IX

Verbod van laakbare praktijken

Artikel 41

§ 1. Elke politieke activiteit en propaganda, alsmede elke handelsactiviteit zijn verboden in de onderwijsinstellingen van het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs.

De Vlaamse Executieve bepaalt wat niet als handelsactiviteit in de zin van deze wet wordt beschouwd.

§ 2. Elke oneerlijke praktijk in de concurrentie tussen de onderwijsinstellingen is verboden. Publiciteit voor een bepaald onderwijs of voor een bepaalde onderwijsinstelling moet objectief blijven en mag geen gebruik maken van verwijzingen naar ander onderwijs of andere onderwijsinstellingen.

Artikel 42

§ 1. Bij de Vlaamse Executieve wordt een commissie opgericht, bestaande uit in dienst zijnde, emeritus- of ere-magistraten. Deze commissie geeft een advies met betrekking tot :

- 1° het onderzoek van de overtredingen op artikel 41 ;
- 2° het voorstellen van de te treffen maatregelen of sancties.

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt :

1° de regelen betreffende de werking en de procedure van de commissie ;

2° de duur van het mandaat der leden ;

3° de vergoedingen waarop deze leden aanspraak kunnen maken.

Het secretariaat van de Commissie wordt waargenomen door een ambtenaar van de diensten van de Vlaamse Executieve bevoegd voor het onderwijs.

In afwachting van de uitvaardiging van dit besluit blijven de bepalingen van het koninklijk besluit van 14 september 1987 houdende de samenstelling en de werkings- en procedureregels van de commissie voorzien in artikel 42 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving van kracht.

Artikel 43

Wanneer de Vlaamse Executieve kennis krijgt van vermoedelijke overtredingen van het bepaalde van artikel 41 beslist zij of de zaak voor de in artikel 42, bedoelde commissie moet worden gebracht.

Artikel 44

§ 1. Op advies van de in artikel 42 bedoelde commissie bepaalt de Vlaamse Executieve de sanctie, die bij overtreding van artikel 41 desgevallend tegen de verantwoordelijke inrichtende macht kan worden getroffen. Het voorafgaand advies van de commissie, bedoeld in artikel 43 is niet vereist wanneer deze commissie reeds uitspraak heeft gedaan op een vraag met hetzelfde onderwerp.

§ 2. De in § 1, bedoelde sanctie kan in het gesubsidieerd onderwijs een gedeeltelijke terugvordering tot voorwerp zijn van de werkingstoelagen bedoeld in artikel 32. In het gemeenschapsonderwijs kan deze sanctie een gedeeltelijke inhouding zijn van de werkingsmiddelen toegekend aan de betrokken lokale scholenraad, raad van bestuur of bij ontstentenis hiervan de instelling."

Artikel 179

Artikel 24, § 3, het tweede lid van dezelfde wet gewijzigd bij de wet van 18 september 1981 en bij decreet van 5 juli 1989, wordt opgeheven.

Artikel 180

Artikel 45, § 10 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende paragraaf :

„De paritaire comités beslissen bij tweederde meerderheid onder de aanwezige leden. Onthoudingen en blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht. De voorzitter, ondervoorzitter, adviseur en referendarissen en secretarissen zijn niet stemgerechtigd."

HOOFDSTUK 2

Wijziging van het koninklijk besluit van 20 augustus 1957 houdende coördinatie van de wetten op het lager onderwijs

Artikel 181

Artikel 30, § 1 van de wetten op het lager onderwijs gecoördineerd op 20 augustus 1957, gewijzigd door de wet van 1 juli 1964, wordt opgeheven.

Artikel 182

Een artikel 76bis luidend als volgt, wordt in hetzelfde besluit ingevoegd :

„Artikel 76bis

De artikelen 74, 75 en 76 zijn niet van toepassing op de personeelsleden waarvoor uitvoering werd gegeven aan het artikel 45, § 9, c of § 9bis van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving."

Artikel 183

De artikelen 8, 9, 10 en 12 van deze gecoördineerde wetten worden opgeheven de dag dat het besluit van de Vlaamse Executieve in werking treedt waarbij uitvoering wordt verleend aan artikel 3, §§ 2 en 3, van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht.

HOOFDSTUK 3

Wijziging van het koninklijk besluit nr. 456
van 10 september 1986
houdende rationalisatie en programmatie van
de internaten van het door de staat
georganiseerd of gesubsidieerd onderwijs

Artikel 184

In artikel 2, § 2 van het koninklijk besluit nr. 456 van 10 september 1986 houdende rationalisatie en programmatie van de internaten van het door de Staat georganiseerde of gesubsidieerd onderwijs worden de woorden „1 oktober van het voorgaande jaar" vervangen door de woorden „1 februari van het voorafgaande schooljaar".

Artikel 185

In artikel 3, § 1, van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in 3° worden de woorden „op 1 oktober", vervangen door de woorden „op 1 februari" ;

2° het 5° wordt opgeheven.

HOOFDSTUK 4

Andere bepalingen

Artikel 186

Artikel 9, tweede lid van het koninklijk besluit nr. 297 van 31 maart 1984 betreffende de opdrachten, de wedden, de weddetoelagen en de verloven voor verminderde prestaties in het onderwijs en de psycho-medisch-sociale centra gewijzigd, bij de wetten van 31 juli 1984 en 21 juni 1985 wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Voor de toepassing van het eerste lid wordt voor het personeelslid dat overgaat van een verlof of afwezigheid voor verminderde prestaties of van een gedeeltelijke loopbaanonderbreking naar een terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen als laatste activiteitswedde of weddetoelage beschouwd, de wedde of weddetoelage die het personeelslid zou genoten hebben indien het zijn prestaties voorafgaand aan bovenvermelde periode van verlof of afwezigheid voor verminderde prestaties of van gedeeltelijke loopbaanonderbreking tot op de

vooravond van de terbeschikkingstelling verder zou uitgeoefend hebben."

Artikel 187

Artikel 4, 1° van de wet van 22 juni 1964 betreffende het statuut der personeelsleden van het Rijksonderwijs wordt vervangen door de volgende bepaling :

„1° Zo hij geen Belg of onderdaan van een andere Lid-staat van de Europese Gemeenschap is, behoudens door de Vlaamse Executieve te verlenen vrijstelling ;"

Artikel 188

§ 1. In afwijking van de bepalingen die in het koninklijk besluit van 22 maart 1969 tot vaststelling van het statuut van de leden van het bestuurs- en onderwijzend personeel, van het opvoedend hulppersoneel, van het paramedisch personeel der inrichtingen voor kleuter-, lager, buitengewoon, middelbaar, technisch, kunst- en normaalonderwijs van de Staat, alsmede der internaten die van deze inrichtingen afhangen en van de leden van de inspectiedienst die belast is met het toezicht op deze inrichtingen en in de besluiten getroffen ter uitvoering ervan, de vacantverklaring van de ambten, de rangschikking van de kandidaten en de mutaties regelen, kunnen de personeelsleden die in het buitengewoon onderwijs in de maand april 1990, hetzij tijdelijk aangesteld zijn, hetzij tijdelijk gereffecteerd of wedertewerkgesteld zijn in een wervings- of selectieambt met volledige prestaties, alsook zij die niet op eigen verzoek met deeltijdse prestaties werden aangesteld in dezelfde periode, bij eenmalige overgangsmaatregel op 1 september 1990, op hun verzoek in het wervingsambt vast benoemd worden aan de instelling(en) waar zij in de maand april 1990 fungeerden, mits :

— zij in het bezit zijn van een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs vastgesteld in uitvoering van artikel 12bis, § 2 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving ;

— zij in het buitengewoon onderwijs ten minste negenhonderd dagen dienst tellen, op 30 juni 1990 ;

— de betrekking op basis van de telling op 1 februari 1990 nog verantwoord is ;

— de benoeming gebeurt in een betrekking met volledige prestaties.

Voor het bepalen van het in voorgaand lid bedoelde aantal dagen komen de diensten in aanmerking die door de personeelsleden in het buitengewoon gemeenschapsonderwijs verstrekt werden in een ambt van de betrokken categorie.

Voor het berekenen van de duur der diensten die in aanmerking komen, zijn de bepalingen van toepassing van artikel 39, b, c en d van voormeld besluit van 22 maart 1969 en wordt een opdracht van elf lesuren in het buitengewoon kleuter-, lager en basisonderwijs als een halve opdracht beschouwd.

Voor de toepassing van de bepalingen van deze paragraaf hebben de personeelsleden voorrang die in de maand april 1990 zijn aangesteld met volledige prestaties.

§ 2. De personeelsleden, die op eigen verzoek werden aangesteld met deeltijdse prestaties kunnen vastbenoemd worden in de betrekkingen in de instelling(en) waarin ze

fungeren en die niet werden ingenomen door de personeelsleden bedoeld in § 1, mits ze alle andere in § 1 vermelde voorwaarden vervullen.

§ 3. De personeelsleden bedoeld in de §§ 1 en 2 die niet op 1 september 1990 vast benoemd worden in de instellingen) waar zij op de datum van inwerkingtreding van deze bepaling fungeren kunnen op hun verzoek vastbenoemd worden in een andere instelling(en) voor buitengewoon gemeenschapsonderwijs. Daarbij hebben de personeelsleden bedoeld in § 1 voorrang.

§ 4. Voor de toepassing van de bepalingen van de §§ 1, 2 en 3 heeft het personeelslid met de grootste dienstanciënniteit in het buitengewoon onderwijs van het gemeenschapsonderwijs voorrang bij de vaste benoeming. Bij gelijk aantal dagen wordt het oudste personeelslid benoemd.

§ 5. De in § 1, bedoelde personeelsleden kunnen niet benoemd worden in betrekkingen die behoren tot een instelling, afdeling, vestigingsplaats, graad, cyclus of andere onderverdeling die ingevolge de toepassing van rationalisatieregelen die progressief worden opgeheven of die slechts voor een beperkte duur kunnen worden georganiseerd.

§ 6. De bepalingen van de §§ 1 tot 5 gelden op dezelfde wijze voor de personeelsleden op wie het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 tot vaststelling van het statuut van de leermeesters, de leraars en de inspecteurs katholieke en protestantse godsdienst der inrichtingen voor lager, buitengewoon, middelbaar, technisch, kunst- en normaalonderwijs van de Staat van toepassing is, mits zij door de hoofden van de erediensten of hun afgevaardigden zijn voorgesteld.

Artikel 189

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 505 van 31 december 1986 tot wijziging van artikel 12, § 3 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving wordt vervangen door de volgende bepaling :

„Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 september 1986 maar niet voor de tijdelijke leergangen voor sociale promotie waarvoor het uitwerking heeft op 1 september 1987.”

Artikel 190

De wedden en weddetoelagen die, op grond van de maatregelen getroffen in uitvoering van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs, tot en met 31 augustus 1990 werden uitgekeerd aan de personeelsleden die in het buitengewoon kleuter-, lager en secundair onderwijs een wervings- of een bevorderingsambt van de categorie van het bestuurs- en onderwijzend personeel of een wervingsambt van de categorie van het paramedisch personeel hebben uitgeoefend, zijn in hoofde van deze personeelsleden definitief verworven, behoudens indien het betrokken personeelslid, wat het gesubsidieerd onderwijs betreft, tewerkgesteld was in een niet-subsidieerbare betrekking.

De wedden en weddetoelagen die tot en met 31 augustus 1990 werden uitgekeerd aan de hierna vermelde personeelsleden zijn eveneens in hoofde van de betrokkenen definitief verworven :

1° de personeelsleden die werden aangesteld in een subsidieerbare betrekking, die op basis van de vóór 1 september 1990 geldende reglementering niet in het bezit zijn van een

vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs en die hun bevoegdheid evenmin kunnen putten uit de maatregelen die werden getroffen in uitvoering van de wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs, wanneer zij :

— hetzij het ambt van directeur uitoefenen in een gesubsidieerde instelling voor buitengewoon secundair onderwijs waarin naast een opleidingsvorm 4 met hoger secundair onderwijs, één of meer andere opleidingsvormen worden georganiseerd, en zij in het bezit zijn van het diploma van geaggregeerde van het lager secundair onderwijs ; zij bekomen de weddeschaal 348 ;

— hetzij het ambt van leraar beroepsgerichte vorming uitoefenen in opleidingsvorm 2 van een gesubsidieerde instelling voor buitengewoon secundair onderwijs en zij in het bezit zijn van het diploma van onderwijzer(es) ; zij bekomen de weddeschaal 384 ;

2° de personeelsleden die vóór 1 september 1974 fungeerden in een afdeling voor buitengewoon onderwijs verbonden aan een oefenschool, die er vastbenoemd waren en erkend, daar waar de erkenning bestaat, in het selectieambt van hetzij kleuteronderwijzeres aan een oefenschool voor kleuteronderwijzeressen, hetzij onderwijzer of leermeester bijzondere vakken aan een lagere oefenschool, hetzij leraar algemene of leraar bijzondere vakken aan een middelbare oefenschool, en die ten gevolge van het autonoom worden van de afdeling voor buitengewoon onderwijs belast werden met de uitoefening van het wervingsambt van respectievelijk kleuteronderwijzer, onderwijzer, leermeester bijzondere vakken, leraar algemene vakken of leraar bijzondere vakken ; zij bekomen de weddeschaal verbonden aan het vóór 1 september 1974 uitgeoefende selectieambt. Dit voordeel inzake bezoldigingsregeling blijft vanaf 1 september 1980 ook verworven in hoofde van de voormelde personeelsleden die naar een andere instelling voor buitengewoon onderwijs zijn overgegaan in toepassing van de maatregelen getroffen in uitvoering van de artikelen 8, 9 en 10 van het koninklijk besluit van 28 juni 1978 houdende de omschrijving van de types en de organisatie van het buitengewoon onderwijs en vaststellende de toelatings- en behoudsvoorwaarden in de diverse niveaus van het buitengewoon onderwijs.

De vaste benoemingen die in de ambten in het gesubsidieerd buitengewoon onderwijs werden gedaan door de inrichtende machten worden geacht te beantwoorden aan de geldende reglementering, op voorwaarde evenwel dat de betrokken personeelsleden voldoen aan de subsidiëeringsvoorwaarden en dat zij benoemd werden mits eerbiediging van de reglementering inzake terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking en reffectatie.

De vaste benoemingen die in de ambten in het gesubsidieerd buitengewoon onderwijs werden erkend, daar waar de erkenning bestaat, worden geacht erkend te zijn met eerbiediging van de bepalingen van het koninklijk besluit van 13 februari 1968 houdende erkenning van de definitieve benoeming van de personeelsleden der gesubsidieerde officiële en vrije inrichtingen voor kleuter-, lager, buitengewoon, secundair en hoger onderwijs van het korte en lange type met volledig leerplan en van de tehuizen voor kinderen wier ouders geen vaste verblijfplaats hebben.

Artikel 191

De Vlaamse Executieve bepaalt voor de personeelsleden die fungeren in het deeltijds onderwijs de voorwaarden waaronder de diensten gepresteerd als tewerkgestelde werkloze,

als werknemer in het „Bijzonder tijdelijk kader" en als gesubsidieerde contractuele worden in aanmerking genomen voor de toepassing van de bepalingen van het K.B. van 22 maart 1969 tot vaststelling van het statuut van de leden van het bestuurs- en onderwijzend personeel der inrichtingen voor kleuter-, lager, buitengewoon, middelbaar, technisch, kunst- en normaalonderwijs van de Staat, alsmede der internaten die van deze inrichtingen afhangen en van de leden van de inspectiedienst die belast is met het toezicht op deze inrichtingen, voor de reglementering inzake boventaligheid, terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking, reafectatie en wedertewerkstelling en voor de vaste benoeming, en de erkenning, daar waar deze bestaat.

Artikel 192

De in strijd met bestaande wettelijke, decretale of reglementaire bepalingen toegekende wedden en daarmee gelijkgestelde vergoedingen aan personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs, werkingsmiddelen en investeringsmiddelen kunnen worden teruggevorderd of in mindering gebracht op de aan het gemeenschapsonderwijs of zijn instellingen toegekende werkingsmiddelen, tenzij de fout te wijten is aan de betalende overheid.

Artikel 193

§ 1. De artikelen 1, 2 en 3 van de wet van 8 februari 1974 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 april 1958 en van 10 maart 1965, houdende bezoldigingsregeling van het onderwijzend, wetenschappelijk en daarmee gelijkgesteld personeel van het Ministerie van Openbaar Onderwijs worden opgeheven.

§ 2. De Vlaamse Executieve bepaalt de datum waarop § 1, in werking treedt.

Artikel 194

Opgeheven worden :

— artikel 16 van de wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen en studieleningen ;

— met ingang van de datum waarop de pedagogische begeleidingsdiensten operationeel worden : de wet van 14 juni 1978 betreffende de vernieuwingsexperimenten in het lager en het kleuteronderwijs ;

Artikel 195

Artikel 2, § 1, 5° van de wet van 1 april 1960 betreffende de psycho-medisch-sociale centra gewijzigd bij koninklijk besluit nr. 467 van 1 oktober 1986, wordt vervangen door de volgende bepaling :

„5° het aantal leerlingen waarover sprake in onderhavige paragraaf wordt, per dienstjaar, gerechtvaardigd op basis van het aantal leerlingen dat in de bediende onderwijsinstellingen geteld werd op de datum of gedurende de periode die de betreffende onderwijswetgeving of -reglementering in aanmerking wordt genomen voor het bepalen van het aantal lestijden of betrekkingen en die voorafgaat aan de datum die in de reglementering betreffende de psycho-medisch-sociale centra geldt als tellingsdatum voor het bepalen van het aantal betrekkingen per centrum."

Artikel 196

De Vlaamse Executieve bepaalt bij besluit de openingstijden en de dienstprestaties in de door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde of gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra.

Artikel 197

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 471 van 24 oktober 1986 tot beperking van het aantal verloven wegens opdracht en de terbeschikkingstelling wegens opdracht, verleend aan de personeelsleden van het onderwijs en de psycho-medisch-sociale centra, wordt opgeheven.

Artikel 198

§ 1. Inzake toegekende werkingsmiddelen of toelagen alsmede wedden, weddetoelagen, voorschotten daarop en vergoedingen of uitkeringen, die een toebehoren van de wedden of weddetoelagen vormen of ermede gelijkstaan, zijn de door de Vlaamse Gemeenschap aan de inrichtende machten van onderwijs en de personeelsleden, ten onrechte uitbetaalde sommen voor goed vervallen aan hen die ze ontvangen, als de terugbetaling daarvan niet gevraagd werd binnen een termijn van één jaar te rekenen van de eerste januari volgend op de datum van betaling.

De in het eerste lid vastgestelde termijn wordt tot 30 jaar verlengd, wanneer de onverschuldigde sommen werden verkregen door bedrieglijke handelingen of door valse of welbewust onvolledige verklaringen.

§ 2. In afwijking op § 1, eerste lid

— is de verjaringstermijn drie jaar, ingaande op 1 januari 1991, voor alle tussen 1 januari 1986 en 1 januari 1991 betaalde sommen met dien verstande dat nooit kan worden teruggevorderd voor een periode die de vijf jaar overstijgt ;

— is de verjaringstermijn twee jaar, ingaande op 1 januari 1992, voor alle tussen 1 januari 1991 en 1 januari 1992 betaalde sommen.

Artikel 199

Indien een personeelslid van het gemeenschaps- of van het gesubsidieerd onderwijs in strijd is met het personeelsstatuut en buiten de normen is benoemd, kan de Vlaamse Executieve binnen een periode van één jaar te rekenen vanaf de datum van ontvangst door de administratieve diensten van de Vlaamse Executieve van de beslissing houdende deze benoeming, de wedde terugvorderen met betrekking tot de periode.

De personeelsleden die aldus wederrechtelijk werden benoemd zijn van ambtswege ontslagnemend.

Indien de benoeming wordt bekomen door bedrieglijke handelingen of door valse of welbewuste onvolledige verklaringen, bedraagt de in het eerste lid vermelde termijn dertig jaar.

Artikel 200

Vanaf de inwerkingtreding van de besluiten van de Vlaam-

se Executieve bedoeld in artikel 12bis, § 3 van wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving dient onder erkenning van de definitieve benoeming zoals bedoeld in de pensioenwet van 30 januari 1954, voor de personeelsleden bedoeld in de hiervoor bedoelde besluiten worden begrepen de benoeming in vast verband zoals bedoeld in dezelfde besluiten.

Artikel 201

§ 1. De vastbenoemde en tijdelijke personeelsleden van de diensten van de Vlaamse Executieve die gebezigd worden voor administratieve taken in de PMS-centra van het gemeenschapsonderwijs zoals vermeld in het koninklijk besluit* van 31 juli 1989 houdende de overdracht van de personeelsleden van het Ministerie van Onderwijs naar de diensten van de Vlaamse Executieve, kunnen bij besluit van de Vlaamse Executieve worden overgedragen naar de psycho-medisch-sociale centra van de ARGO.

§ 2. De Executieve bepaalt de datum en de nadere regelen van de overgang van de in § 1 bedoelde personeelsleden naar de ARGO. De overgang van de personeelsleden geschiedt in een ambt dat overeenstemt met hun graad en in hun hoedanigheid. Zij worden onderworpen aan het statuut dat wordt uitgevaardigd bij toepassing van artikel 55, § 1 van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

Artikel 202

§ 1. Met het oog op het waarborgen van de noodzakelijke continuïteit kan de Executieve bij de administratieve diensten van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, drie leden benoemen binnen een termijn van zes maanden vanaf de datum van het in werking treden van het besluit van de Executieve tot vaststelling van de personeelsformatie van de hiervoor vermelde diensten.

Zij kan hierbij afwijken van de vereisten inzake werving, verandering van graad en bevordering, zoals vastgesteld in het besluit van de Executieve dat het personeelsstatuut van de hiervoor vermelde administratieve diensten bepaalt. De te benoemen kandidaten dienen te voldoen aan de volgende voorwaarden :

1° vastbenoemd personeelslid in het eerste niveau zijn van de over te dragen diensten bedoeld in de artikelen 71, § 1 en 72 van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, of van de Administratie van Onderwijs en Permanente Vorming van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;

2° een anciënniteit van negen jaar in niveau 1 hebben van de in punt 1° bedoelde diensten.

De personeelsleden kunnen in de administratieve diensten van de ARGO worden benoemd in een vacante betrekking van de rang 13 van de in toepassing van artikel 57 van het hiervoor vermelde bijzonder decreet vastgestelde personeelsformatie.

§ 2. Nadat uitvoering werd gegeven aan § 1, kan geen toepassing meer worden gemaakt van artikel 73, § 1, van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs.

HOOFDSTUK 5

Inwerkingtreding

Artikel 203

Deze titel treedt in werking op 1 september 1990, met uitzondering van de door artikel 171 ingevoegde § 9 en het artikel 179 die uitwerking hebben met ingang van 25 oktober 1981, artikel 187 dat uitwerking heeft op 1 januari 1989 en artikel 186 dat in werking treedt op 1 september 1986.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

- Hoorzitting met het Platform „Geschiedenis in het secundair onderwijs"
- Hoorzitting met het Interprovinciaal Oudercomité
- Hoorzitting met de Werkgroep Kunstonderwijs
- Hoorzitting met de Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord- en danskunst.

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
uitgebracht door de heer L. Vanhorenbeek**

DAMES EN HEREN,

De Commissie hoorde op woensdag 2 mei 1990 een afvaardiging van het Platform „Geschiedenis in het secundair onderwijs" en van het Interprovinciaal Oudercomité. Op maandag 18 juni 1990 werden de Werkgroep Kunstonderwijs en de Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord- en danskunst vzw gehoord.

A. Hoorzitting met het Platform „Geschiedenis in het secundair onderwijs".

De delegatie van het Platform „Geschiedenis in het secundair onderwijs" is samengesteld door een vertegenwoordiger van de Oudstudenten Geschiedenis Gent (OSGG), de Vereniging Historici Lovanienses (VHL), de Vereniging Oudstudenten Geschiedenis VUB (VOG - VUB), de Vereniging Leraren Geschiedenis en MAVO (VLG), de Vereniging Leerkrachten Geschiedenis en Maatschappijleer.

De afgevaardigde van de OSGG stelt het Platform voor. Het Platform is bezorgd voor de toekomst van het vak geschiedenis in het secundair onderwijs. De uitgebreide delegatie is een bewijs dat deze bezorgdheid in brede kringen leeft. Deze bezorgdheid is een constante. De verschillende lerarenkringen worden overkoepeld door VOLG (Vlaams Overlegorgaan Leraars Geschiedenis). Deze basis werd verbreed naar alle universiteiten : de afgestudeerden, de verantwoordelijken van de secties en de navormingscentra.

Het Platform is iets unieks : niet alleen de universiteiten en de leraars werken te samen, maar het initiatief is netoverschrijdend. Ideologisch heeft het Platform geen strekking.

De grote zorg is dat het vak geschiedenis niet meer voor alle leerlingen in alle netten wordt gewaarborgd.

De vertegenwoordiger van de VHL wijst op de talloze argumenten voor de noodzaak van een goede historische vorming. De kern van deze argumentatie wordt gebaseerd op de feiten van de geschiedenis. Een goede historische vorming is een levensnoodzakelijke vorming van toekomstige burgers in een democratische samenleving. Dit is zowel een recht als een plicht. De jongeren hebben het recht om te weten wie ze zijn, welke sociale identiteit ze hebben. Bovendien kunnen ze de Vlaamse Gemeenschap niet kennen zonder een historisch perspectief van die Gemeenschap. Dit geldt eveneens voor de Europese Gemeenschap.

Het verhelderen van het sociaal bestaan noopt tot een inzicht in een eeuwenlange maatschappelijke vorming. Een gemeenschap zonder historisch geheugen is immers een onwortelde gemeenschap.

Anderzijds heeft de overheid van een democratische samenleving de plicht al haar burgers bekwaam te maken tot zinvolle participatie in de samenleving. Dit noodzaakt kritische waakzaamheid en eigen verantwoordelijkheidsgevoel. Het vak geschiedenis levert een zeer groot gedeelte voor deze basiskennis, vaardigheden en attitudes. De Vlaamse Gemeenschap heeft als plicht de afbraak van het collectief geheugen in Vlaan-

deren te stoppen. De jongeren moeten de geschiedenis van vandaag en morgen zinvol en actief meemaken.

De afgevaardigde van de „Vereniging Leerkrachten Geschiedenis en Maatschappijleer“ stelt dat het vak geschiedenis geen opsomming van data, koningen en veldslagen is. Het is niet langer een louter passief geheugenwerk. Ook andere onderwerpen komen aan bod die noodzakelijk zijn voor de opvoeding van jongeren tot kritische burgers in een democratische samenleving.

Het frontaal onderwijs wordt afgewisseld met intensief begeleid groepswork, synthesetaken, pedagogische excursies en geïntegreerde werkperioden, analyse en bespreking van historische en actuele documenten en audio-visueel materiaal en informatica-materiaal.

Een onderwerp is bijvoorbeeld de kennis en het respect voor de democratische instellingen en de staatshervorming. Leerlingen verenigen die begrippen en geven vaak een negatieve invulling ervan. Via het vak geschiedenis worden deze begrippen verruimd en wordt er een genuanceerder invulling gegeven door ze in een historisch kader te plaatsen. Ook de staatshervorming komt uitvoerig aan bod. Hierbij wordt gebruik gemaakt van authentieke documenten. De verkiezingen worden gesimuleerd en de partijprogramma's worden grondig bestudeerd.

Andere thema's die worden behandeld zijn onder meer de bedreiging van de toekomst van de aarde, de zin van de herdenking van de beide wereldoorlogen, het respect voor andere culturen, de derde wereld, de Verenigde Naties en het vredesstreven in de wereld, de opvoeding tot kritische consument, de mediavervlakking van video en TV, de multi-ethische maatschappij, de thematiek van de migranten.

Om de leerlingen voldoende te kunnen motiveren voor het vak geschiedenis, om de leerlingen voldoende belangstelling bij te brengen voor de eigen Vlaamse „roots“, om het verleden te actualiseren via het trekken van parallellen en analogieën met de eigen tijd, om inzicht bij te brengen in maatschappelijke processen — en dit alles op een didactisch verantwoorde manier — is er tijd nodig. Een uur per week is hiertoe onvoldoende.

De vertegenwoordiger van de VOG-VUB brengt enkele krachtlijnen naar voren waardoor wordt aangetoond dat de afbouw van het geschiedenisonderwijs in het secundair onderwijs wordt gekenmerkt door een grote recurrentie. Sinds het instellen van het verplicht secundair onderwijs in 1947-1948 zijn er verschillende aanvallen geweest op het geschiedenisonderwijs.

Tot 1970 werd er 12 uur geschiedenis gegeven. In de loop van de jaren '70 daalde dit aantal. Ook de betiteling werd gewijzigd. Er gebeurde een opsplitsing tussen geschiedenis en maatschappelijke vorming, later nog sociale vorming. Men kwam tenslotte tot een synthese in het vak geschiedenis en maatschappijleer. Er gebeurden verschillende bijstellingen. Het resultaat was dat men vóór het besluit van de Executieve van 1989 tot 11 uur kwam voor alle leerlingen in het ASO, dit gespreid over de schoolloopbaan van de leerlingen. Vóór 1970 was er ook een brede historische omkadering in o.m. de taalvakken : een historisch perspectief werd hierbij ingebouwd.

Om die afbouw tegen te gaan werden er ook gezagsargumenten gezocht. De Regeeringsverklaring van 2 mei 1988 wees reeds op het prioritair belang van een aangepast kwaliteitsonderwijs. Een stevige opleiding is de belangrijkste hefboom voor de persoonlijke en sociale ontvoogding en voor de inschakeling in het beroepsleven. Uit de geest hiervan wordt afgeleid dat ook de geschiedenis hiertoe een bijdrage levert tot de vorming van de jongeren. In de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp tot grondwetsherziening wordt bovendien gesteld dat „degelijk onderwijs de jongeren wil helpen en voorbereiden om in de maatschappij binnen te treden met een persoonlijk oordeel en engagement“. Door het vak geschiedenis af te bouwen is dit niet mogelijk.

Ook belangrijke Vlaamse sociaal-culturele verenigingen traden deze stellingname bij. Op de algemene vergadering van het Vermeylenfonds van 18 februari 1989 werd, naar aanleiding van het opstarten van de ARGO, geprotesteerd tegen de vermindering van het aantal lesuren geschiedenis. Ook het Willemsfonds trad, bij monde van de voorzitter, op 25 februari 1988 deze stelling bij. Bovendien wijst de actualiteit van de staatshervorming op de belangrijke opdracht van de leraars geschiedenis.

Bij de Franse Gemeenschap werd het aantal lesuren geschiedenis op 2 uur gebracht. Ook het tienjarenplan betreffende de culturele samenwerking van de UNESCO, dat van start ging op 21 januari 1988, wijst op de noodzaak om het geschiedenisonderwijs niet af te bouwen.

De afgevaardigde van de VLG stelt dat het besluit van de Executieve van 5 april

1989 door het arrest van de Raad van State werd vernietigd. Niettegenstaande dit feit blijft de tekst van het besluit nog steeds een soort uitgangspunt. In hoofdstuk II van dit besluit wordt de structuur van het secundair onderwijs uiteengezet. Het binnenkort te verwachten ontwerp van decreet zal hierop worden gebaseerd. Dit impliceert echter dat het vak geschiedenis wordt weggewerkt. In het eerste leerjaar A zijn maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde aangeduid ; in het eerste leerjaar B staat dezelfde aanduiding. Voor het tweede leerjaar staat weer in het algemeen pakket maatschappelijke vorming of geschiedenis en aardrijkskunde. De libelering „of” is zeer gevaarlijk. In de tweede en de derde graad, opgesplitst in de vier onderwijsvormen, wordt die libelering nog gevaarlijker. Daar staat immers maatschappelijke vorming of geschiedenis en/of aardrijkskunde. Voor het BSO staat er bovendien dat er twee of meer van die vakken in het project algemene vakken kunnen worden geïntegreerd.

Men legt dus de klemtoon op de grotere autonomie van iedere school. Dit impliceert dat een school het vak maatschappelijke vorming boven het vak geschiedenis kan verkiezen.

Ingevolge de autonomie van de scholen is de libelering zeer belangrijk. De afgevaardigde van de VLG breekt een lans voor een gewijzigde libelering waardoor het vak geschiedenis niet kan worden omzeild.

De discussie over de inhoud van de vakken geschiedenis en maatschappelijke vorming is onoplosbaar. In de Duitse Bondsrepubliek wordt gesteld dat geschiedenis tot op een bepaalde afstand van het heden loopt terwijl maatschappelijke vorming de actualiteit bestrijkt (bv. de Cuba-crisis van 1962). In Vlaanderen ressorteert dit, terecht, onder het vak geschiedenis : het heel nabije hoort immers thuis onder het vak geschiedenis.

Die aanduiding van het vak geschiedenis is dus primordiaal voor alle onderwijsvormen (ASO, TSO, BSO, KSO) en dit zonder enig onderscheid. De decreetgever vult enkel vakken in, geen uren ; dit wordt overgelaten aan de inrichtende machten. In dit geval wordt door de afgevaardigde geopteerd voor het vastleggen van minimum twee uren in alle onderwijsvormen onder de libelering geschiedenis, met eventueel een supplementair uur bij de menswetenschappen. De decreetgever zal moeten oordelen over het behoud van de eenheidsstructuur en over de wijze van invulling ervan.

Een lid wil vernemen welke afgestudeerden het vak maatschappelijke vorming geven : zijn dit historici of anderen ?

De afgevaardigde van de VLG wijst er op dat in het vrij onderwijs (type II) het vak geschiedenis werd gegeven gedurende 12 lesuren over zes jaar gespreid. Het aspect maatschappelijke vorming kwam erin voor, dit zonder afzonderlijke libelering. De bevraging van de maatschappij en de vertaling ervan in de lessen is evident. De essentie van de bevraging is immers geen opsomming van feiten. Het dooreenlopen van maatschappelijke vorming en geschiedenis zit ingebouwd in het leerplan. Dit leerplan wordt nu omgebouwd voor de toekomstige eenheidsstructuur.

De vertegenwoordiger van de „Vereniging Leerkrachten Geschiedenis en Maatschappijleer” verklaart dat het vak geschiedenis zich momenteel in een zeer comfortabele situatie bevindt. Het aantal uren varieert volgens de verschillende richtingen en studiejaren. In de eerste graad : eerste leerjaar : 1 uur ; tweede leerjaar : 2 uur. In de tweede graad heeft iedereen twee uur geschiedenis en maatschappijleer en een uur supplementair geschiedenis in de opties menswetenschappen en kunst. In het vierde leerjaar iedereen twee uur geschiedenis en maatschappijleer en een uur supplementair in de opties menswetenschappen en kunst. In de derde graad (vijfde en zesde leerjaar) heeft iedereen twee uur geschiedenis en maatschappijleer en twee uur geschiedenis in de opties menswetenschappen, plastische opvoeding, klassieke en moderne talen.

In het TSO heeft iedereen twee uur geschiedenis en maatschappijleer en in het VBSO's en BSO (tweede en derde graad) 1 uur geschiedenis en maatschappijleer. Ondertussen werd de benaming veranderd in gewoonweg geschiedenis. In het Gemeenschapsonderwijs voelen de historici zich het meest bedreigd. Het vak geschiedenis wordt overwegend (95 procent) gegeven door personen met een historische opleiding.

Een lid informeert of het correct is dat het Platform pleit voor een samenvatten van de vakken geschiedenis en maatschappijleer onder het vak geschiedenis waardoor de benaming maatschappelijke vorming overbodig wordt.

De afgevaardigde van de OSGG verduidelijkt dat de historische vorming moet worden gewaarborgd als element in de maatschappelijke vorming. De benaming als dusdanig vormt geen discussiepunt.

Het stoort de vertegenwoordiger van het VHL dat men de scholen voor de keuze stelt : maatschappelijke vorming of geschiedenis. Geschiedenis draagt in grote mate bij

tot de maatschappelijke vorming. Alle vakken die in het secundair onderwijs worden gegeven moeten dit doen, maar het ene vak meer dan het andere. Geschiedenis moet de maatschappij in haar evolutie situeren. De keuze tussen maatschappelijke vorming en geschiedenis is dus onterecht : maatschappelijke vorming is een doelstelling van het secundair onderwijs. Een eventueel vak maatschappijleer, dat de heel actuele problemen behandelt, zou complementair met het vak geschiedenis kunnen worden gegeven.

Een ander lid vraagt of er in het Gemeenschapsonderwijs een duidelijke scheidingslijn bestaat tussen geschiedenis en maatschappijleer of worden ze bij de behandeling vermengd ?

De afgevaardigde van de „Vereniging Leerkrachten Geschiedenis en Maatschappijleer" verduidelijkt dat het vak geschiedenis en maatschappijleer een combinatie is van de twee componenten terwijl het vak geschiedenis, dat in bepaalde opties wordt gegeven, zuiver geschiedenis is.

Een lid wil het standpunt van het Platform vernemen over de verdeling tussen licentiaten en regenten in de 6 jaar secundair onderwijs.

De vorige afgevaardigde antwoordt dat deze kwestie binnen het Platform niet werd besproken. In de derde graad van het BSO is er het project algemene vakken ; in de realiteit blijken de uren geschiedenis dikwijls, als aanvulling, aan taalleraren zonder historische vorming te worden gegeven. In het BSO krijgen dus veel leerlingen geen historische dimensie.

Een lid wijst erop dat tot in 1963 het regentaat Nederlands-geschiedenis bestond. Zijn er misschien onvoldoende beschikbaarheden ? Het geven van geschiedenis in het BSO veronderstelt wel een bijzondere pedagogische aanpak.

De vorige afgevaardigde repliceert dat de directie kijkt wie er voorhanden is : daardoor wordt het vak geschiedenis gegeven door personen die er niet voor zijn opgeleid. Een aantal personen zijn bovendien uitgeblust zodat er van geschiedenis in het project algemene vakken niets in huis komt.

Een ander lid herinnert eraan dat een afgevaardigde voorstelde om in het decreet zelf het minimum aantal lesuren vast te leggen. Is dit bedoeld voor elke graad ? Wordt er hierbij een onderscheid gemaakt tussen het mogelijk aantal uren per graad ?

De vertegenwoordiger van de VLG verduidelijkt dat sommigen opteren voor een vermeerdering naar de derde graad toe. Het Platform als dusdanig pleit om in alle graden een identiek aantal uren te voorzien ten einde oeverloze discussies te vermijden. Zo wordt ook vermeden dat de regenten zouden worden benadeeld.

Een lid informeert naar de wenselijkheid om tot een herschikking van de koppeling in de regentaatsopleiding te komen. Nu gebeurt een koppeling tussen Frans en geschiedenis.

Verschillende afgevaardigden opteren voor een koppeling tussen Nederlands en geschiedenis. Ook voor het BSO ware dit een verbetering. Er wordt aan toegevoegd dat geschiedenis in het BSO geven niet eenvoudig is, omdat er andere werkvormen moeten worden gebruikt. De leerkrachten geschiedenis in het BSO beschikken evenmin over aangepaste didactische middelen en handboeken.

B. Hoorzitting met het Interprovinciaal Oudercomité.

De Voorzitter van IPOC wijst op de bekommernis van haar organisatie voor de kwaliteit van het onderwijs en de vorming van de jeugd. De ouders dragen hiervoor de verantwoordelijkheid en ze willen deze dan ook opnemen. Het komt dientengevolge aan de ouders toe om de toekomst van hun kinderen uit te stippelen en ze stellen hier rond een aantal vragen.

De directies en de leerkrachten streven naar een welbepaald doel. Niemand onder hen heeft om de onderwijshervorming gevraagd. Dit bleek voldoende uit de resultaten van de enquêtes waarmee echter geen rekening werd gehouden.

De Grondwet en de wet waarborgen de onderwijsvrijheid. De Staat moet dit dus ook doen. Er bestaat een groot onderscheid tussen de categoriale onderwijsvisie, namelijk voor iedereen het beste met een opwaartse druk, en de comprehensieve visie, het VSO, waarbij de kinderen hun lesprogramma samenstellen, wat resumeert in een neerwaartse druk. Omdat de gestelde vragen niet werden beantwoord, werden er dagvaardingen en procedures ingesteld. Deze boekten succes. In het nieuwe ontwerp van decreet betref-

fende het onderwijs wordt er geen plaats voorzien voor het traditioneel onderwijs. De vakkenstructuur ligt vast : welke belangen hebben hier meegespeeld ? Waarom wordt het traditioneel onderwijs niet behouden ? Zij pleit ervoor om in het nieuwe ontwerp van decreet voor deze visie plaats te voorzien. Nu wordt bevestigd dat er een achteruitgang voor de vakken geschiedenis, wiskunde en talen te noteren valt. Er zal een achteruitgang inzake studie en motivatie optreden. De vorige structuur was bovendien neutraal. Op het einde van de zestiger jaren gebeurden er een aantal onderwijsexperimenten : iedereen moest een diploma behalen. In 1975 werd het VSO in het toenmalig Rijksonderwijs veralgemeend. Het leerlingenpercentage daalde er van 30 procent tot hooguit 15 procent nu. Het katholieke net was behoedzamer : de ouders opteerden massaal voor het traditioneel onderwijs. De VSO-scholen oefenden echter grote druk uit. Het katholieke net vreesde de tegenstelling tussen het VSO en het traditioneel onderwijs. Het probeerde de rust te herstellen door alle directies in het gareel te laten lopen. De CVP-Minister steunde volgens de voorzitter van IPOC de Guimardstraat in deze tactiek. Boven het hoofd van de decreetgever werd een onderwijsvernieuwing als dictaat gedrukt.

In alle geledingen van de maatschappij ondervindt IPOC steun. Daarom vraagt deze organisatie om binnen het „Lentedecreet" plaats te maken voor een onderwijsvisie die zijn degelijkheid heeft bewezen.

Een ander afgevaardigde belicht de bekommernissen van de schooldirecties. Een decreet op dit ogenblik is nonsens. Men wil wel degelijk rust en klaarheid in het onderwijs, maar op dit ogenblik is het reeds veel te laat om nu in ijltempo een decreet klaar te stomen en nadien nog uitvoeringsbesluiten ervoor op te stellen. Vorig jaar bijvoorbeeld hadden de uitvoeringsbesluiten een terugwerkende kracht tot 1 september.

Nu reeds vragen de ouders wat het volgend jaar wordt. De kinderen willen immers hun toekomst in het onderwijs kennen. Ernstig werk is nodig om klaarheid te scheppen ; dit veronderstelt een lange gedachtenwisseling met de veldwerkers.

Het onderwijsconcept van het besluit van 5 april 1989 stoelde duidelijk op een verkeerde inschatting van het kind dat aan de school wordt toevertrouwd. Niet alle kinderen hebben een identieke belangstelling en aanleg. Zij krijgen een gemeenschappelijk rooster met hetzelfde aantal uren waarin hetzelfde programma moet worden verwerkt behalve voor die leerlingen die in het B-jaar worden opgenomen. Volgens de PMS-deskundigen zouden er in het B-jaar 15 procent van de kinderen moeten worden gevonden, in de schoolzone van de betrokkene bedraagt dit slechts 9 procent. Een differentiatie tussen de kinderen van 12 jaar zou zeer wenselijk zijn : dit ziet men reeds in het basisonderwijs. Er moet een onderwijsconcept tot stand komen waarbij de echte schoolautonomie kansen krijgt. Dit moet leiden tot opvoedingsprojecten per school en aangepast aan de kinderen. Er moet voor worden gezorgd dat zoveel mogelijk mensen een maximale basisvorming verwerven. Dit moet vooral in de eerste en aanvullend in de tweede graad gebeuren : in de derde graad is dit nog moeilijk te realiseren. De leerlingen krijgen een verschillend tempo om de basisvorming inzake talen en wiskunde te verwerken : we moeten er dus voor zorgen dat dit mogelijk is.

Is men ervan overtuigd dat de in de eerste graad voorziene vakken de componenten vormen voor een noodzakelijke basisvorming van de jongeren om optimaal te functioneren in onze maatschappij ? Welke studies werden er hieromtrent verricht ?

In het talenonderwijs wordt er enorm gesnoeid. In het eerste jaar moderne afdeling werd er vorig jaar 8 uren Nederlands gegeven ; dit worden er nu 5. Frans wordt verminderd van 6 uur tot 4 uur.

Nu het voor de kinderen steeds moeilijker wordt om talen te beheersen voert men een reductie door. Voor wiskunde gebeurt hetzelfde. Dit gebeurde zonder enige wetenschappelijke studie, enkel een leerplancommissie bepaalde dit volgens haar aanvoelen. Waarom moet geschiedenis stiefmoederlijk worden behandeld ten voordele van bepaalde nieuwe vakken ? In de Latijnse valt verder ook plastische opvoeding weg zodat er van enige artistieke vorming geen sprake meer is. Men voert wel bepaalde experimenten in zoals wetenschappelijk werk in het tweede jaar. Zonder theoretische vorming worden de leerlingen nu wetenschappelijk bezig gehouden. Een ernstige aanbrenghierdoor niet mogelijk, wat tot demotivatie leidt.

Een degelijk onderwijs kan niet van jaar tot jaar met een groot aantal onbeantwoorde vragen van start gaan. De afgevaardigde van IPOC deelt mee dat er gedurende twee jaar een informele overleggroep van directies uit het vrij en het Gemeenschapsonderwijs heeft bestaan. Over de netten heen heeft men deze problematiek bestudeerd. Men is vertrokken van het uittekenen van het eindresultaat ; nadien werden de onderbouw en de grondlijnen bepaald. Dit resulteerde in een onderwijsconcept volgens het vooraf uitgetekende profiel.

Het huidige eindprofiel is niet duidelijk. Hij vermoedt dat de decreetgever dit zelf niet weet. Vooraleer er decreten worden gemaakt moet eerst deze discussie ten gronde gebeuren.

Een ander afgevaardigde van IPOC noemt het ongebruikelijk dat hij als advocaat op deze hoorzitting aanwezig is.

Begin 1989 waren er geruchten volgens dewelke er een eenheidsstructuur bij besluit van de Executieve zou kunnen worden ingevoerd. Op 11 januari 1989 werd er een brief gericht aan de Voorzitter van de Executieve en aan de Gemeenschapsminister van Onderwijs waarin er werd gewezen op de onmogelijkheid om dit te realiseren, omdat dit indruist tegen artikel 17 van de Grondwet. Het besluit van de Vlaamse Executieve, dat de eenheidsstructuur invoert, dateert van 5 april 1989. Ondanks herhaald aandringen verkreeg IPOC geen inzage in de tekst van het besluit : enkel op 1 juli 1989 verkreeg de organisatie meer inlichtingen. Ondertussen was een procedure ingeleid bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel om de opschorting te bekomen van de uitvoering van het besluit, dat kennelijk onwettelijk was. Bij bevelschrift van 31 juli 1989 heeft de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel die opschorting bevolen. Merkwaardig is echter dat dit uitvoerbaar bevelschrift door de Gemeenschapsminister naast zich werd neergelegd.

Nadien werd een procedure ingeleid bij de Raad van State stekkende tot de vernietiging van dit besluit en meteen werd de opschorting ervan gevraagd om ingevolge de wet van 16 juni 1989. Op 10 oktober 1989 werd door de Raad van State de opschorting van dit besluit bevolen. De Gemeenschapsminister wees er op dat hier sprake was van een voorlopige beslissing. Hij zou er zich wel bij neerleggen maar impliciet bleef hij bij de uitvoering van de eenheidsstructuur. Het Nationaal Secretariaat van het Katholiek Onderwijs ging nog een stap verder en weigerde iedere opschorting.

Uiteindelijk, op 27 februari 1989 wordt het besluit door de Raad van State vernietigd.

De Gemeenschapsminister opteerde voor een decretale regeling. Maar het arrest van de Raad van State stelt niet wat er moest gebeuren : enkel een machtsoverschrijding werd vastgesteld. Het NSKO opteerde voor het behoud van het systeem in afwachting van een decretale oplossing. Men meende een rechtsgrond te vinden in artikel 24 van de Schoolpactwet ten einde de eenheidsstructuur in de praktijk te behouden.

Het is echter evident dat hetgeen niet bestaat ook geen doorgang kan vinden. Arresten van de Raad van State hebben ook een retroactieve werking. Alle scholen van het secundair onderwijs, eerste jaar, in Vlaanderen bevinden zich momenteel in een illegale toestand. Men diende terug te keren tot de situatie van vóór de eenheidsstructuur met name deze van het koninklijk besluit van 2 juli 1974. Er is nog een procedure ingeleid tegen de verantwoordelijken van het NSKO ten einde een aantal duidelijk onwettige omzendbrieven te laten intrekken. Met verbijstering moet de burger nu vaststellen dat de Gemeenschapsminister verklaart dat dergelijke rechterlijke beslissingen „juridische nonsens” zijn.

Op dit ogenblik is er illegaliteit en bestaat het voornemen om deze materie bij decreet te laten regelen. De grondwetgever heeft artikel 17 van de Grondwet herwerkt en hierbij uitdrukkelijk de keuzevrijheid van de ouders gewaarborgd. Men mag dus de grondwettelijke keuzevrijheid van de ouders niet ontnemen door een uniforme structuur op te leggen.

Een lid informeert naar de basisredenen om de aangehaalde onwettigheid te bewijzen. Waarschijnlijk gaat het hier om een basiswet die nog niet werd opgeheven.

De vorige spreker verduidelijkt dat er verschillende middelen werden ontwikkeld. De Raad van State heeft zich bij zijn onderzoek beperkt tot het eerste middel, namelijk de onwettelijkheid. Met een besluit kan men geen wettelijke regeling wijzigen. Die wettelijke regeling hield in dat het traditioneel onderwijs krachtens de wet bestaansrecht had.

Het vorige lid stelt dat dit een duidelijke verwijzing is naar de Schoolpactwet die bestaat en niet werd opgeheven. Dit is duidelijk, maar de ongrondwettelijkheid is echter minder duidelijk. Men verwijst wel naar de vrije keuzen van ouders en inrichtende machten. Zo kunnen de ouders iedere onderwijsvorm tot stand brengen die dan door de Vlaamse Gemeenschap moet worden gesubsidieerd. De overheid heeft toch het recht om een bepaald wettelijk kader vast te leggen ?

De vorige spreker geeft toe dat de overheid een bepaald kader kan bepalen, maar de ouders moeten de mogelijkheid hebben om een keuze te doen. Dit is de taak van de decreetgever indien hij consequent de bepalingen van artikel 17 wil eerbiedigen.

De verslaggever vraagt of de keuzevrijheid van artikel 17 van de Grondwet ook een keuzevrijheid is tussen de verschillende onderwijstypes.

De vorige interveniënt stelt dat het antwoord op die vraag duidelijk vervat zit in de rechtspraak van de Raad van State over een periode van 20 jaar. Er werd stelselmatig opgekomen voor die keuzevrijheid, niet alleen inzake de confessionele vrijheid, zoals verwerkt in de Schoolpactwet van 1959, maar ook voor de verschillende andere wijzen waarop men onderwijs kan verstrekken. Zo is het Steiner-arrest een leidinggevend arrest in verband met deze problematiek.

Een lid herinnert eraan dat het VSO in 1971 bij wet werd bekrachtigd. Hiertegen werd geen verhaal aangetekend. Indien het toekomstige ontwerp van decreet wordt aangenomen dan is er ook hier een wettelijke bekrachtiging gebeurd. Welk juridisch verschil is er tussen beide wettelijke bekrachtigingen ?

De vorige afgevaardigde van IPOC verduidelijkt dat de situatie tussen 1970 en 1990 fundamenteel is gewijzigd. Men heeft een controle op de grondwettelijkheid van de wet mogelijk gemaakt telkens wanneer het betrekking heeft op materies die vallen onder de toepassing van de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet. De gewaarborgde keuzevrijheid van de ouders inzake onderwijsmateries valt hier onder. Het Arbitragehof oefent controle uit op de beslissingen die een inbreuk zouden betekenen op de grondwettelijk gewaarborgde rechten van de burgers.

Een lid leidt uit deze redenering af dat bijvoorbeeld ouders en inrichtende machten een volledig nieuw type kunnen oprichten. De overheid moet dit type dus erkennen en subsidiëren. De overheid beschikt immers niet meer over de mogelijkheid om de onderwijsorganisatie te reduceren, volgens haar inzichten, tot een of twee types. Zij zou, op basis van artikel 17 van de Grondwet, een veelheid van types moeten organiseren.

De afgevaardigde van IPOC bevestigt dat, in abstracto, die redenering juist is indien men de keuzevrijheid van de ouders ernstig neemt. In de praktijk is dit zo gebeurd. Het pedagogisch project van de Steinerscholen wijkt af van dit van het gewoon onderwijs. De Raad van State besliste immers dat de keuzevrijheid mogelijk moet blijven.

De vraag van IPOC is echter anders : deze organisatie wil het behoud van datgene dat krachtens de wet bestaat. Deze mogelijkheid afschaffen is een schending van de keuzevrijheid.

De verslaggever informeert naar de toekomstige strategie van IPOC. Zal na het decretaal aanvaarden van de eenheidsstructuur een procedure voor het Arbitragehof worden ingezet ? Hij vreest bestendige onrust in het onderwijs. Het schooljaar 1990-1991 zal een onrustige start kennen.

De voorzitter van IPOC repliceert dat tegenover de Gemeenschapsminister moet worden duidelijk gemaakt dat de gevolgde procedure niet correct is. IPOC vraagt het behoud van het traditioneel type en wil hiertoe onderhandelen. De organisatie zal er zich niet bij neerleggen dat dit onderwijstype, dat zijn deugdelijkheid heeft bewezen, zo maar verdwijnt. Ook IPOC wil rust in het onderwijs. De keuzevrijheid tussen de twee types moet behouden blijven. IPOC vindt dat de invoering van de eenheidsstructuur, alsook de bespreking van het toekomstig ontwerp van decreet, tot volgend schooljaar moet worden uitgesteld. Dan zal er rust komen in het onderwijs en IPOC wil hieraan medewerken.

Een lid stelt dat er over deze aangelegenheid in de onderwijscommissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers reeds veel werd gediscussieerd en dit sedert 1970. Ook in de Vlaamse Raad gebeurden er reeds gedachtenwisselingen. Een Executieve of een Gemeenschapsminister werkt immers niet alleen. Het lid acteert het pleidooi voor het behoud van het type II en de aanvechting door IPOC van het besluit van de Executieve.

Op vraag van een lid verduidelijkt een afgevaardigde van IPOC dat men ook in zijn school zedelijk verplicht was om te starten met het eerste jaar van de eenheidsstructuur. De andere vijf jaren zitten echter in het type II. Uit een enquête bij het lerarenkorps blijkt dat, ondanks de strijdmoeheid, nog 67,5 procent ervan voorstander blijft van dit laatste type. Dit zal bij het eventueel invoeren van het tweede leerjaar van de eenheidsstructuur tot moeilijkheden met de leraars leiden : zij moeten het immers waarmaken. Onder meer de studie Latijn komt in het gedrang door de eenheidsstructuur (10 uur minder gedurende de eerste vier leerjaren). Democratisering van het onderwijs betekent zoveel mogelijk mensen zover mogelijk brengen.

De Voorzitter van de Commissie stelt dat de Gemeenschapsminister voortdurend beweert dat aan de directies vóór 1 september 1989 de vrije keuze werd gelaten tussen de beide types. Is dit al dan niet correct ?

De vorige interveniënt repliceert dat de directies niet konden kiezen. In Oost-Vlaanderen was er slechts één college dat onder de bisschoppelijke overheid ressorteert dat voor het VSO opteerde : al de overige opteerden voor het traditioneel onderwijs. Het herhaaldelijk aandringen bij de bisschoppelijke overheid om in het type II te mogen blijven, werd steeds beantwoord met een verwijzing naar het algemeen project van de Guimardstraat. Zelfs deze inrichtende macht, die in feite wettelijk alle beslissingsvrijheid heeft, legde zich dus neer bij, wat de spreker noemt „een diktaat dat in een klein clubje is uitgetekend”.

Een ander afgevaardigde van IPOC treedt dit standpunt bij en verwijst hiervoor naar de brochure van de Gemeenschapsminister van Onderwijs : „Het nieuwe kader van het secundair onderwijs”.

C. Hoorzitting met de Werkgroep Kunstonderwijs

De voorzitter van de Werkgroep Kunstonderwijs (WKO) wijst erop dat naast de bevestiging van het onderwijskarakter de goedkeuring van Titel V van het „lentedecreet” ook technische, inhoudelijke, pedagogische en culturele gevolgen heeft voor het kunstonderwijs.

Enkel het onderwijskarakter van het kunstonderwijs wordt dus bevestigd ; dit betekent dat het accent op het kunstonderwijs als dusdanig wordt gelegd. Het kunstonderwijs heeft zich tot op heden door de wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs en het ministerieel besluit van 26 juli 1962 houdende lesrooster, minimum leerplan en reglement van de examens van het gesubsidieerd muziekonderwijs in voldoende mate ontwikkeld. Deze sector heeft hierdoor, zowel kwalitatief en inhoudelijk, op zichzelf een staat van verdienste.

Eén der kenmerken is dat het doorstromingskarakter van de sector bepalend is voor het niveau van de hogere kunstschole. Hieruit volgt dat de eventuele invoeging in het „lentedecreet” ook gevolgen heeft voor het hoger kunstonderwijs.

Het kunstonderwijs heeft een deeltijds en naschools karakter en het valt niet onder de leerplicht. Het naschoolse heeft gevolgen op het vlak van de infrastructuur maar ook op het gebied van de vervoersmogelijkheden van de ouders die de kinderen zelf naar de muziekschole brengen.

Het individueel karakter van het kunstonderwijs is één der hoofdkenmerken. Met het „lentedecreet” worden er allerlei onderwijstechnieken uit het algemeen vormend onderwijs overgenomen. Het gaat niet op om alle elementen, zoals reffectatie, urenpakketten, enz. van dit onderwijs naar het kunstonderwijs over te hevelen. Hierdoor wordt het specifiek karakter van het kunstonderwijs niet erkend.

Het kunstonderwijs is het slachtoffer van zijn eigen succes. Tot op heden is er in dit onderwijs geen sprake van enige malaise, integendeel. Het basisgegeven is de confrontatie met de remwetten uit de periode 1974-1980, die de verruiming gaven naar het algemeen vormend onderwijs terwijl de basisgegevens anders lagen. Deze remwetten werden geformuleerd voor het algemeen vormend onderwijs, dat toen een regressie kende zeker inzake de bevolking ervan, terwijl het kunstonderwijs een sector in volle expansie was. Hierdoor ontstond de problematiek van de wachtlijsten.

Door deze transpositie van allerlei onderwijstechnieken doet men nu afbreuk aan het specifiek karakter van het kunstonderwijs.

Inzake de evaluatie van deze pilootschole stelt hij als leraar van een pilootschole vast dat men niet terzelfder tijd „rechter en partij” kan zijn. Dit is een fundamenteel verkeerd uitgangspunt.

Hij verwijst naar het Regeerakkoord van de Vlaamse Executieve van 26 januari 1988 dat uitdrukkelijk bepaalt dat „de definitieve herstructurering zal worden doorgevoerd, uiterlijk vóór het einde van het schooljaar 1988-1989, na evaluatie van de experimenten ter zake. Deze evaluatie zal gebeuren in overleg met de sector zelf, met bijzondere aandacht voor de Brusselse situatie”.

In de brochure „Het unieke behouden” stelt de toenmalige Gemeenschapsminister van Onderwijs en Brusselse Aangelegenheden : „Zodra het rapport ter beschikking is, kunnen voorstellen ter aanpassing van de besluiten worden uitgewerkt en voor raadpleging worden aangeboden aan de betrokkenen, de verantwoordelijken van de muziekaledemies, het personeel en hun wettelijke vertegenwoordigers. Na deze Tweede Ronde van overleg zal de Vlaamse Executieve definitieve ontwerpen van besluit goedkeuren”.

Die procedure werd echter niet gevolgd. Waar bleef het evaluatierapport ? Noch aan de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, noch aan de WKO werd inzage gegeven van het verruimd evaluatierapport. In de beginperiode verschenen er wel kwantitatieve evaluatierapporten maar een eindverslag werd nooit gepubliceerd.

Daarom hebben de leraars zelf een evaluatie doorgevoerd. Dit gebeurde in de pilootscholen Merksem en Overpelt. De eindconclusie was in Overpelt dat 32 leraars tegen de nieuwe structuur waren, 3 waren voor en 4 hadden geen mening.

Als het lerarenkorps meent dat er, na consultatie van de belanghebbende (leraren, ouders, leerlingen), een evaluatierapport moet verschijnen en, indien dit niet gebeurt, spontaan men zelf evalueert, dan vraagt de voorzitter van de WKO zich af waarom het synthese-rapport, dat aan de Gemeenschapsminister van Onderwijs werd overgemaakt, niet werd bekendgemaakt. Hij concludeert hieruit dat er geen evaluatie van de pilootscholen mocht gebeuren. De oplossing was bij voorbaat bekend. Het evaluatierapport is daarom geen referentiebasis voor een goede beleidskeuze.

Momenteel is de coördinatie binnen de pilootscholen zoek. Het kwaliteitsniveau is een der belangrijkste aspecten. De WKO stelt dat de herbevestiging van het kunstonderwijs in het ganse culturele kader moet worden geplaatst. Men moet een rem zetten op de invoering van onderwijstechnieken die een ongunstig gevolg hebben voor het kunstonderwijs.

De voorzitter van de WKO breekt een lans om titel V uit het „lentedecreet" te lichten of om de uitvoeringsbesluiten met 1 jaar uit te stellen en dit om redenen van timing. Men moet in gezonde omstandigheden naar het publiek toe informatie verstrekken zodat de scholen in optimale omstandigheden van start kunnen gaan.

De reactie binnen de sector is diepgaand. Ook de doorstroming naar het hoger kunstonderwijs komt in het gedrang. Verschillende scholen overwegen om, vertrekkend vanuit de structuur van 1962 die zij als de meest optimale beschouwen, gerechtelijke stappen te nemen. De WKO overweegt zelfs een gerechtelijke procedure. Andere scholen overwegen om een structuurafwijking aan te vragen. Voor al die scholen blijft de structuur van 1962 het basisconcept. De voorzitter van de WKO betreurt dat het kabinet van de Gemeenschapsminister van Onderwijs iedere dialoog weigerde. Op het vlak van de wachtlijsten werden wel voorstellen bepleit.

Ook de ondervoorzitter van de WKO bepleit om, minimaal, de invoering van de hervorming met een jaar uit te stellen.

Het kunstonderwijs moet buiten de sfeer van het „lentedecreet" vallen. Onder meer omdat de berekening van het aantal lessen per leerkracht, op basis van coëfficiënten, niet garanderen dat iedere leerling zijn individuele lestijd krijgt. Op Europees niveau wordt gesteld dat deze lestijd 30 minuten per week moet zijn om een behoorlijk kunstonderwijs te waarborgen. Dit wordt nu 15 of 20 minuten per week.

Het algemeen vormend onderwijs wordt leeftijdsgelinkt georganiseerd, het kunstonderwijs niet. Het is een aanbod zowel naar een kind als naar een volwassene. Men kan niet stellen dat men in het kunstonderwijs op een bepaalde leeftijd een niveau haalt. De structuur van 1962 komt hieraan tegemoet.

De vraag naar meer tijd en meer ruimte om met een hervorming te starten heeft verschillende redenen. Geen enkele inrichtende macht is nu ingelicht onder meer over het feit dat de werkingstoelagen met gemiddeld 33 procent verminderen. Geen enkele schooladministratie kan aan de belanghebbenden juiste inlichtingen verstrekken. Het inschrijvingsgeld verdubbelt : dit zal tot een vermindering van het aantal leerlingen leiden. Men beseft niet dat een verbetering van het kunstonderwijs niet kan worden gerealiseerd zonder dat het hoger kunstonderwijs wordt betrokken bij de hervorming van het secundair muziekonderwijs. Er zijn geen leraars voor de nieuwe vakken die een gedegen opleiding hebben genoten. Het betreffen hier grotendeels theoretische en algemeen vormende vakken. Ook is men nog niet in het bezit van de desbetreffende leerplannen. De leraars van de pilootscholen kregen evenmin enige richtlijn. Daarom pleit hij voor uitstel van de hervorming, zodat een ruimere evaluatie kan gebeuren. De directies van de pilootscholen moeten immers de hervorming verdedigen waardoor zij tegelijkertijd „rechter en partij" zijn.

Ook moet er nuttige informatie en bijscholing worden gegeven aan de leerkrachten van de hogere muziekinstellingen, vooral dan aan deze van de drie conservatoria. Het Lemmens-instituut, de enige vrije instelling, is wel gedeeltelijk op de hervorming voorbereid.

De inrichtende machten moeten worden ingelicht over de inkrimping van de wedde-

toelagen en over het feit dat de inschrijvingsgelden nu aan de Vlaamse Gemeenschap moeten worden overgedragen.

Het kunstonderwijs moet, indien mogelijk, volledig buiten het dagonderwijs worden gehouden, zoniet zal de kwaliteit ervan dalen. Na 1962 is deze kwaliteit gestegen, de laatste drie jaar werd in de pilootscholen een kwaliteitsdaling vastgesteld.

De Voorzitter van de WKO voegt eraan toe dat er voor het kunstonderwijs alleen kwaliteitsnormen in de diepte kunnen worden gesteld ; een pedagogisch vriendelijk klimaat is hiervoor nodig. Het systeem van 1962 was geen elitair, piramidaal systeem. De eindfase hiervan wordt uitgedrukt in de term „uitmuntendheid". De leerling moet in zijn vordering worden begeleid waarbij niet iedereen de uitmuntendheid moet bereiken. Dit hoeft daarom geen traumatische ervaring te worden. De ervaring van 4, 5 of 6 jaar kunstonderwijs werkt via kennis en ervaring in het verdere leven door. Dit is zeker op cultureel gebied het geval.

Het gevolg van de herstructurering is de vorming van lessenspakketten die niet combineerbaar zijn met naschoolse activiteiten waardoor ze anti-democratisch zijn. Het bezit van privé-vervoermiddelen wordt hierbij zeer belangrijk. Ook de infrastructuur van de scholen is belangrijk. Degelijk uitgebouwde scholen zijn zeer zeldzaam : 70 à 80 procent van de scholen situeren zich in landelijke gebieden met een weinig uitgebouwd openbaar vervoer. Leerlingen zullen dan moeten afhaken voor vakken die als referentiekader dienen om een coëfficiënt te bepalen. Een referentiekader hoort echter niet thuis in het kunstonderwijs.

Het uitvalpercentage moet in zijn maatschappelijk referentiekader worden geplaatst. De ouders kunnen immers moeilijk objectief staan ten overstaan van hun eigen kinderen. Niet iedereen kan optimaal een aantal instrumenten bepalen. In het ministerieel besluit van 1962 mist men de bescherming van de ouders en de leerlingen tegen zichzelf. Men mag dus niet louter om niet-muzikale motieven een bepaalde afdeling kiezen. Bij velen is er een te geringe voedingsbodem aanwezig. Daarom ware het beter om de aanvangsleeftijd tot 6 jaar te verminderen. Tot 8 jaar moeten de leerlingen zich in een initiatiecursus in een kindvriendelijk klimaat kunnen oriënteren. Het uitvalpercentage zou daardoor met 90 procent verminderen.

Nu zullen de scholen meer geld krijgen voor het inrichten van vakken die er niet thuishoren. Deze middelen zouden beter worden aangewend met het oog op een verlaging van de aanvangsleeftijd ten einde een verkeerde keuze te vermijden. Het oriënteren moet zo vlug mogelijk gebeuren, maar niet in strikt technische termen. Vanaf 8 jaar mag men geen afbreuk meer doen aan de intrinsieke wetmatigheden die nu eenmaal in de kunst zitten.

Een lid herinnert eraan dat men sedert 1975 in de sector aandringt op een herziening van de structuur van 1962. In 1985 bereikte men een zekere consensus die werd vertaald in de start van de pilootscholen in 1987. Is het daarom nog zinvol om de hervorming met een jaar uit te stellen ?

De ondervoorzitter van de WKO bevestigt dat er steeds vraag was naar een aanpassing van de structuur van 1962. Zo werd bepaald dat het kunstonderwijs pas vanaf de leeftijd van 8 jaar kan worden gevolgd. Een instrumentenopleiding kan pas starten vanaf 9 jaar. Dit is duidelijk te laat. Daarom werd in de structuurvoorstellen gesuggereerd om deze leeftijd te verlagen.

Andere bedenkingen behelsden het beperken van de nevenvakken en de spreiding ervan. Nu worden deze echter beklemtoond en verruimd. Ook voorzag het plan Louel de bovenbouw : nu verdwijnt echter de graad uitmuntendheid. Het totaal aantal jaren wordt dus met vier verminderd. In de structuur van 1962 kon men maximaal gedurende 16 jaar een opleiding van een instrument volgen. Dit wordt nu ingekrompen tot maximum 12 jaar.

De voorzitter van de WKO stelt dat, alhoewel de Werkgroep inhoudelijk achter de structuur van 1962 staat, toch een aantal aanpassingen aan die structuur worden voorgesteld. Dit afgaande op de ervaring van de laatste 30 jaar. De WKO stelt immers niet dat de structuur van 1962 de totale vrijheid betekent. Vanuit de kunstsector zal er altijd een spanningsveld tussen kunst en onderwijs bestaan. Onderwijs is wetgevend en voor een deel bevoogdend terwijl kunst grensverleggend is. Dit spanningsveld zal altijd blijven bestaan. De structuur van 1962 was gebaseerd op een gestructureerde vrijheid met inachtneming van de kwaliteit van de pedagogen die er les geven. Vertrekkende van de resultaten inzake doorstroming kan worden gesteld dat deze structuur goede resultaten heeft opgeleverd. Niettegenstaande sommige mistoestanden op bepaalde plaatsen, wordt nu een fundamentele denkfout gemaakt.

De ondervoorzitter van het WKO bevestigt hierop dat het zinnig is om de hervorming nog met 1 jaar uit te stellen. Drie jaar in zes pilootscholen een hervorming uittesten kan

immers niet representatief voor Vlaanderen zijn. Bovendien werden er nu zelfs een aantal zaken aan de hervorming toegevoegd die nog nooit werden toegepast. Een aantal fundamentele zaken zijn gewijzigd : onder meer de doorstromingsrichting werd eruit gelicht. Dit was in feite de hoofdverdienste van de hervorming. Een ander mechanisme is van toepassing geworden waardoor onder andere de bepaling van het aantal lesuren van de leerkrachten identiek wordt aan deze van het dagonderwijs. Dit mechanisme werd niet uitgetest en dus opgesteld vanuit een louter theoretisch model.

Omgezet naar de praktijk betekent dit voor elke school dat er meer uren worden toegekend. Deze moeten echter over meer dan 20 nieuwe vakken worden verdeeld. Dit betekent in de praktijk dat er te weinig uren zijn om een behoorlijk individueel onderwijs te waarborgen. Het individueel onderwijs voorziet, wel niet altijd en overal, 15 minuten individueel onderwijs. Dit impliceert dus maximum 4 leerlingen per uur. Bij de berekening der coëfficiënten werd rekening gehouden met het feit dat in de lagere graad bij twee van de drie jaren instrument 20 minuten individuele lestijd is voorzien. Slechts in het laatste jaar van de derde graad is nog 30 minuten voorzien. In de middelbare en in de hogere graad is men ervan uitgegaan dat 20 procent van de leerlingen 15 minuten lestijd krijgen en 80 procent, de zogenaamde „samenspelrichting“, in de richting instrument in de finaliteit 30 minuten. Het ware nuttig om deze hervorming in de realiteit uit te testen, vooraleer dit het over Vlaanderen te veralgemenen.

Deze hervorming veralgemenen heeft een aantal belangrijke deelgevolgen. De nieuwe vakken werden in de pilootscholen geprogrammeerd op de woensdagnamiddag en de zaterdag. De meeste leraars in het kunstonderwijs werken deeltijds. Dit veralgemenen levert een aantal praktische problemen op en legt een zware hypotheek op de opdrachten van de leraars.

Een lid oordeelt dat men de verplichting om meer uren te presteren toch moet relativeren, zeker als men dit over de ganse studieduur bekijkt. In het verleden werd het individueel onderwijs beklemtoond terwijl de in oorsprong voorziene collectieve opleiding veelal achterwege bleef.

De ondervoorzitter van de WKO repliceert dat de structuur van 1962 niet leef tijdgebonden is. Het is onjuist dat men slechts vanaf de leeftijd van 11 of 12 jaar in de oude structuur vijf uren de lessen moet volgen en dat dit in de nieuwe structuur drie uren wordt. In de oude structuur is er flexibiliteit mogelijk : men kan de lagere graad over twee of vier jaar spreiden. In de praktijk houdt men rekening met de individualiteit van de leerling, zodat deze bijna nooit met een lespakket van vijf uren wordt geconfronteerd. Het is ook mogelijk dat hij in het eerste jaar van de middelbare graad nog 1 uur notenleer krijgt. Ingevolge de nieuwe structuur zal dit niet meer mogelijk zijn. Deze vergelijking gaat dus niet op.

De voorzitter van de WKO wijst op het psychologisch aspect. Tussen de gespecialiseerde leerkracht en de leerling werkt het motiverend. De verplichting om een opgelegde cursus te volgen functioneert echter slechts in functie van de leerplicht. In het muziekonderwijs is er echter sprake van een vrij engagement. Hij noemt de invoering van lespakketten en het voorziene strikt repressief optreden bedenkelijk.

Hij heeft in de pilootscholen een volledige malaise vastgesteld. Er treedt een demotivatatie van een deel van het lerarenkorps op, dat immers in onzekerheid leeft. Men legt ostentatief het leerprogramma naast zich neer. Het algemeen klimaat is er nu een van wantrouwen.

De voorzitter van de Commissie vraagt of de nieuwe structuren de kritiek op de structuur van 1962 opvangt meer bepaald waar wordt gesteld dat deze ondemocratisch is omdat slechts 5 procent hun studie positief afronden.

De voorzitter van de WKO stelt dat de uitval dikwijls gebeurde op het sleutelmoment bij de overgang naar de hogere graad. Dit ingevolge de combinatie met de dagschool. Velen namen echter in dankbaarheid afscheid van het kunstonderwijs. In de pilootscholen gebeurt het afhaken vroeger, namelijk op de leeftijd van 12 jaar. Hij wijt dit aan het zware gewicht van de lespakketten. Bovendien gebeurt de keuze van een instrument op een te weinig wetenschappelijke basis. In andere landen staat men veel verder met de begeleiding van de leerling naar een bepaald instrument toe. Het uitvalpercentage kan worden verminderd door het instellen van een initiatiecursus vanaf de leeftijd van 6 jaar.

De ondervoorzitter van de WKO voegt eraan toe dat het uitvalpercentage in de pilootscholen ongeveer 5 procent per jaar bedraagt. Dit is dus identiek aan dit van de andere scholen. Zo telde de school van St.-Niklaas tussen 1986 en 1989, zonder urenstop, een aangroei van 100 leerlingen, met andere woorden een groei van 5 procent. Talloze andere scholen, onder andere deze van de gesubsidieerde inrichtende machten kenden een aangroei tussen de 5 en de 20 procent. Er was dus geen evenredige groei.

De voorzitter van de WKO wijst op het ontstaan van een deontologisch probleem indien de sector willekeurig zou optreden, niettegenstaande de invoering van een nieuwe decreetgeving. Zo vreest hij wat hij een „verplichte fraude" noemt.

Deze sector is kwalitatief goed en gezond. Het kunstonderwijs heeft een jong en gemotiveerd lerarenkorps. Ook de directies, de leerlingen en de ouders zijn gemotiveerd. De enkele uitzonderingen die bestaan moeten worden opgevangen.

D. Hoorzitting met de Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord- en danskunst vzw

De voorzitter van de Vereniging stelt voorafgaandelijk dat van de ongeveer 100 directeurs van muziekscholen 50 à 60 bij zijn vzw zijn aangesloten.

Vervolgens geeft hij een aantal algemene redenen waarom zijn organisatie de nieuwe structuur steunt. De problematiek van de wachtlijsten wordt opgelost. De in 1982 ingevoerde urenstop wordt opgeheven evenals de remwet van 1973. De gelijkwaardigheid tussen de richtingen muziek, dans en woord wordt gerealiseerd. Vroeger kende het muziekonderwijs een voorkeursbehandeling. Bovendien wordt een algemene situatie van rechtszekerheid ingevoerd.

Een afgevaardigde wijst erop dat het muziekonderwijs gebaseerd was op de wet van 14 mei 1955. Deze wet werd door de wet op het secundair onderwijs en de Schoolpactwetgeving uitgehold. Alles wat ingevolge de Schoolpactwetgeving voor het onderwijs met volledig leerplan was voorzien werd ook toegepast op het deeltijds leerplan, terwijl er geen enkele specifieke maatregel werd uitgewerkt ter regeling van het kunstonderwijs. Daarom is het dringend nodig dat de Vlaamse Raad in een decretale regeling voorziet.

Een andere afgevaardigde betreurt de huidige desinformatie over het pedagogisch aspect van het project. Hieraan moet dringend een einde worden gesteld. Hij verklaart dat verschillende personeelsleden worden geïntimideerd, soms vanuit de schooladministratie zelf. Dit is de reden waarom soms een gans personeelskorps van een school zich tegen de invoering van de nieuwe structuur kant. Het merendeel van het personeel is echter voor de volledige hervorming gewonnen. De voorzitter van de Vereniging geeft nog een aantal redenen waarom de hervorming wordt gesteund. Het bevat een actualisering van de verouderde structuur die in 1880 werd ingevoerd. Er gebeurden hieraan aanpassingen in 1943 en 1962. Sedertdien zijn de pedagogische inzichten sterk gewijzigd. Ook de sociale situatie veranderde. Het concept van 1962, uitgetekend in de vijftiger jaren, werd opgesteld voor een muziekonderwijs met 15.000 leerlingen, een zogenaamde elite. Door de inlijving in de Schoolpactwet werd dit onderwijs gratis wat tot een democratisering ervan leidde. Het aantal steeg tot 90.000. Dit aantal kan niet door eenzelfde systeem worden bediend.

Deze actualisering geschiedt door het invoeren van drie verschillende niveaus. De oude structuur had er slechts één. Deze bleek een echte afvallingskoers te zijn : 98 procent valt immers af. Met de nieuwe structuur komt er een niveau voor de personen die beroepsstudies willen aanvatten en twee niveaus voor de amateurs al naargelang hun ambitie, talent en werkkraft.

De omringingsvakken zijn minder belastend dan in de oude structuur. De leerlingen hebben meer verscheiden activiteiten dan 30 jaar geleden. De actualisering geschiedt door het opmaken van leerplannen, vroeger bestonden er geen. Zij omschrijven het niveau, de leerstof en hoe deze leerstof kan worden aangebracht. Er gebeurt dus een verruiming van het begrip kwaliteit : een verruiming in de breedte bestaande uit drie niveaus het aanbod aan de leerlingen wordt vergroot. Van dit laatste wordt bovendien gebruik gemaakt. De leerlingen kunnen ook langere lestijd krijgen dan in de oude structuur het geval was. In alle graden en leerjaren blijft het individueel onderwijs behouden.

Het betreft hier ook een sociale en collectieve herwaardering van het muziekonderwijs. Vroeger legde men de nadruk op het solist-zijn, nu op het samen musiceren. De ervaring van het samen musiceren betekent een grote stimulans voor de leerling.

De academie van St.-Niklaas telde in 1986, het jaar voor de invoering van de nieuwe structuur, in de middelbare graad 314 leerlingen. Dit zijn er nu 496 geworden. Hierbij trad er geen toevoer van nieuwe leerlingen op (vroeger 506, nu 502). De leerlingen blijven dus in de school. Het lager niveau zal volgend jaar door 75 leerlingen worden gevolgd : deze optie bestond vroeger niet.

Een andere pedagogische reden voor de steun aan het project zit in de ruime over-

gangsregeling van de oude naar de nieuwe structuur. Iedere leerling kan overgaan zonder een verlies aan kwaliteit en aan uren.

Een goed geplande vernieuwingsbegeleiding is noodzakelijk : deze werd dan ook toegezegd.

Ook de sociale aspecten van de hervorming zijn van belang. De 3000 personeelsleden van het muziekonderwijs verkrijgen nu een algemene rechtszekerheid. Een aantal sociale wetgevingen gaan aan de leerkrachten voorbij. Zo wordt het muziekonderwijs inzake reïfectatie niet gelijkgesteld : er is geen klassificatie van de vakken.

De nieuwe structuur brengt 6.740 lesuren meer met zich mee. Dit betekent 320 volledige lesroosters op 3000 personeelsleden, meestal met een deeltijdse opdracht. Hij betreurt dat 8 procent hiervan verloren gaat door de verhoging van de noemer voor de berekening van het aantal lesuren per week.

Sociaal gezien werden er zeer ruime overgangsmaatregelen genomen, die gelden voor de drie jaren gedurende dewelke de nieuwe structuur wordt ingevoerd. Er wordt in die overgangperiode ook voorzien in weddebehoud voor de lesuren indien er vakken of graden wegvallen.

De pilootscholen die het experiment hebben uitgevoerd leden geen leerlingenverlies ; er werd een verhoging vastgesteld, namelijk met 6 procent in plaats van de 2 procent in de niet-pilootscholen. Ook de leerlingenuitval wordt teruggedrongen.

De opdeling in opties wordt door de leerlingen positief beoordeeld. De leerlingen worden duidelijk gestimuleerd door het meer sociaal en meer collectief karakter van de studies.

Van de ingeschreven leerlingen in het nieuwe vak „Algemene muziekcultuur" leggen 97 à 98,5 procent op het einde van het jaar een examen af. Enkel diegenen die de lessen regelmatig bijwonen, kunnen aan die examens deelnemen.

De verslaggever informeert of de ervaringen van de pilootscholen in een evaluatierapport werden vertaald. Wie heeft dit opgesteld ? Waarom werd dit niet aan de Vlaamse Raad overgemaakt ?

Hij merkt op dat het personeel van de pilootscholen Merksem en Overpelt eigen enquêtes hebben uitgevoerd die het project allesbehalve als positief beoordeelden.

De voorzitter van de Vereniging verduidelijkt dat er een evaluatiecommissie werd opgericht, bestaande uit de rijksinspectie, de directeurs van de pilootscholen, de coördinatoren en een aantal musici. In totaal dus een dertigtal mensen. In de vergaderingen van de commissie werden de ervaringen van de pilootscholen verwerkt en gebeurden er een aantal bijsturingen. De basisprincipes werden behouden niettegenstaande het ontwerp in het geheel sterk werd beïnvloed. Het evaluatierapport werd door de hoofdcoördinator gemaakt die het aan de Gemeenschapsminister van Onderwijs heeft overgemaakt. De Vlaamse Vereniging ter stimulering van het onderwijs in de muziek, woord en danskunst heeft dit rapport niet gekregen.

Het resultaat van de enquête in Merksem was gunstig voor de nieuwe structuur. Dit beweerde althans de initiatiefnemer van de enquête. De minpunten die werden opgesomd worden echter regelmatig gebruikt om dit rapport als negatief te bestempelen.

De verslaggever oordeelt echter dat de hoofdtoon van de enquête in Merksem en Overpelt negatief is. Bovendien wijst hij op de verhoging van de lesuren (van 20 naar 22 uur), het weddeverlies met 10 procent, de inhoudelijke daling van het niveau.

Hij wijst erop dat de Werkgroep Kunstonderwijs het tegenovergestelde poneerde van wat de Vlaamse Vereniging nu stelt.

De voorzitter van de Vereniging stelt dat hij de enquête van Merksem niet heeft gelezen.

Zijn school telt 104 leraren ; er kwamen er tengevolge van de herstructurering 35 bij. De leerkrachten hebben het moeilijk om een inzicht te verwerven in de geest van de hervorming en maken daarom een zeker voorbehoud. De pilootscholen van St.-Niklaas, Veurne en Merksem hebben volledig aan het project meegewerkt. Schaarbeek heeft niet meegewerkt. In Gent was er geen contestatie vanwege de leraars. De situatie in Overpelt was onduidelijk.

Een lid informeert naar het aantal directeurs die het project steunen.

De voorzitter van de Vereniging stelt dat er 55 directeurs tot de vzw zijn toegetreden.

De verslaggever vindt het vreemd dat geen enkel lid van de evaluatiecommissie over het eindrapport beschikt, niettegenstaande de vrij ingrijpende bijsturingen die gebeurden.

Een afgevaardigde verduidelijkt dat de leden wel de notulen kregen en de melding van de bijsturingen. De evaluatiedocumenten werden dus wel gelezen ; ze bevonden zich immers in de notulen. Enkel het eindrapport werd niet ontvangen.

Een lid vraagt of er een formele goedkeuring werd gegeven.

De voorzitter van de Vereniging stelt dat de evaluatiecommissie tijdens haar vergaderingen steeds evalueerde. Dit gaf aanleiding tot bijsturingen die werden omgezet in nieuwe projectteksten. De evolutie werd hierin vermeld. Het naderhand opgestelde evaluatierapport werd in algemene termen opgesteld en bevatte niet de details van de bijsturingen. Dit eindrapport werd wel voorgelezen maar behoeft geen formele goedkeuring. Het werd ook niet verspreid.

Bovendien werden de ervaringen reeds verwerkt in nieuwe ontwerpteksten van de Executieve.

Een lid informeert naar de grote lijnen van de bijsturingen.

De voorzitter van de Vereniging stelt dat met betrekking tot de lagere graad werd toegevoegd dat de leerlingen vanaf 9 jaar stemvorming volgen. Inzake de middelbare graad werden de studiepakketten aanvankelijk opgedeeld volgens de resultaten van de leerlingen. Dit werd uit het project gelicht. Wel werd behouden dat de leerlingen die minder dan 70 procent behaalden de lichtere richting zouden volgen. Door het coëfficiëntensysteem is dit strikt genomen ook weggefallen. Directie, leraars en leerlingen bepalen nu waar de leerlingen terechtkomen. De keuze van de leerlingen speelt niet meer in op de normen.

Ook het koor werd verruimd : iedereen volgt nu muziekcultuur.

In de hogere graad werd, vergeleken met 1987 het aantal opties verhoogd doordat de leerlingen een groter aantal combinaties kunnen kiezen. Het aantal opties werd vergroot niettegenstaande de opties op zichzelf werden ingekrompen, bijvoorbeeld van drie tot twee vakken. De leerling kan nu zelf een vak toevoegen.

De doorstroming als studiepakket is weggefallen. Het wordt nu aan de directies overgelaten om zelf een doorstroming samen te stellen door samenvoeging van opties.

Een afgevaardigde belicht de wijzigingen in de sector van het woord. In de middelbare graad werd bepaald dat de leerlingen die voordracht volgen ook een jaar taalcultuur krijgen, dit naar analogie met de cursus muziekcultuur.

Met betrekking tot de volwassenenopleiding in het woord werd toegegeven aan de wens van de volwassen leerlingen om op korte termijn een algemene verbale vorming te krijgen. Dit zal nu op twee jaar gebeuren. Ook wordt een cursus dramatische expressie voorzien. Na twee jaar start men met de cursus voordracht en welsprekendheid of met de directe toneelopleiding.

Met betrekking tot de sector danskunst werden geen wijzigingen aangebracht.

Een lid vraagt of er tijdens de proefperiode in de pilootscholen, behoudens de normale omkadering, nog supplementaire lestijden of afwijkingen ter beschikking werden gesteld ?

Weet men hoeveel dagen per week de leerlingen in het nieuwe systeem aanwezig zullen moeten zijn ? Hoeveel was dit in het verleden ?

De voorzitter van de Vereniging stelt dat er geen bijkomende lestijden ter beschikking werden gesteld. In de oude structuur werd er vijf jaar notenleer voorzien, verdeeld in drie maal twee uur en drie uur per week in het vierde en vijfde jaar. Dit vijfde jaar is weggefallen. Gedurende drie jaar wordt nu 1 uur muziekcultuur gegeven. Dat is een bewuste keuze door de overtuiging van de noodzaak van het vak muziekcultuur en als vervanging van het vijfde jaar notenleer dat te muzikaal werd bevonden. Voor amateurs is vier jaar notenleer ruim voldoende. Diegenen die zich willen vervolmaken kunnen dit, op vrijwillige basis, doen in de hogere graad.

In de lagere graad moeten de leerlingen twee vakken volgen : instrument en AMV, de nieuwe naam van notenleer. Dit is conform aan hetgeen vroeger bestond.

In de middelbare graad moesten de leerlingen in de oude structuur de drie uur notenleer volgen, alsmede 1 uur samenspel en 1 uur instrument.

De leerlingen volgen normaal 2 maal per week de lessen. Er zijn wel uitzonderingen :

dit hangt echter van hun eigen keuze af. Soms moeten zij dus drie dagen per week naar de muziekscholen komen.

Een lid vraagt of de veralgemening van de hervorming van het muziekonderwijs overall een aangroei van de lestijden tot gevolg heeft. Zal dit overall in dezelfde verhouding toenemen ?

De voorzitter van de Vereniging antwoordt dat 7 van de 108 scholen geen uren bij zouden krijgen. Alle anderen krijgen er bij. Sint-Niklaas bijvoorbeeld kreeg om de wachtlijsten op te vangen 330 uren bij.

De verslaggever vraagt of er voor het vak algemene muziekcultuur reeds leerplannen werden opgesteld. Werden de leraars opgeleid ?

De voorzitter van de Vereniging verduidelijkt dat er voorlopige richtinggevende leerplannen voor de nieuwe vakken werden opgesteld. De pilootscholen hebben hierop gewerkt. Nu zijn alle leerplannen klaar.

Met betrekking tot de opleiding van de leraars stelt hij dat er slechts één nieuw vak is, namelijk „algemene muziekcultuur“. AMC is het beluisteren van muziek binnen een historische context met kritische zin en leunt dus nauw aan bij het vak muziekgeschiedenis. De leraars hiervoor zijn dus beschikbaar.

Een lid dat niet tot deze Commissie behoort is niet overtuigd van de verruiming van de kwaliteit. Hoort het vak AMC niet thuis in het dagonderwijs ? Is er een kleinere uitval van leerlingen in de pilootscholen ? Zijn er pilootscholen die het project niet opvolgden ? Welke was hiervoor de reden ? De rechtszekerheid van de leraars is niet verbonden met de pedagogische hervorming van het muziekonderwijs. Werd de Werkgroep Kunstonderwijs bij de hervorming betrokken ?

De voorzitter van de Vereniging geeft de volgende antwoorden. De kwaliteit in het kunstonderwijs wordt in volgorde door de leraar, de leerling en de inspectie bepaald. In laatste instantie speelt ook de structuur : deze moet voldoende uren ter beschikking stellen.

Door de drie niveaus zorgt de nieuwe structuur voor een supplementaire kwaliteit. Dit voldoet aan de noden van jonge amateurs en de aspirant-beroepsleerlingen. Voor de volwassenen met hun eigen doelstelling stijgt de kwaliteit door de invoering van een enkele structuur.

In de drie niveaus wordt het individuele niveau niet bedreigd. Nu bestaat er een duidelijke structuur die door iedere leerling duidelijk kan worden gevolgd. In het verleden was dit totaal onduidelijk. Nu kan de leerling zijn studies naar een bepaald doel richten.

De verruiming van het aanbod gebeurt door de diverse opties die een eigen specifiek geheel vormen. Deze opties werden bestudeerd en vormen een coherent geheel.

Over gans de lijn wordt nu met de belasting van de leerlingen rekening gehouden. Vanaf de middelbare graad bepaalt de leerling nu zelf zijn belasting.

Met betrekking tot het inschakelen van het vak AMC in het dagonderwijs repliceert hij dat alle vakken meer ruimte in dit onderwijs vragen. Momenteel gebeurt dit niet : de leerlingen krijgen onvoldoende culturele bagage mee. Het vak AMC verschilt van het dagonderwijs omdat de leerlingen in het muziekonderwijs van een andere culturele basis vertrekken.

De uitval in de pilootschool St.-Niklaas bedroeg in de oude structuur 35 procent. Dit werd verminderd tot 15 procent.

De rechtszekerheid voor het personeel zit vervat in het ontwerp van decreet.

De Werkgroep Kunstonderwijs werd meerdere keren informeel om zijn voorstellen gevraagd. De WKO reageerde niet en bepleitte enkel het behoud van de oude structuur.

De Verslaggever,

L. VANHORENBEEK

De Voorzitter,

A. LARIDON

BIJLAGE 2

Uitvoering Politiek Akkoord betreffende de ARGO d.d. 09.11.1988

	decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs	ontwerp van decreet betreffende het onderwijs II	Besluit Vlaamse Executieve
1. Oprichting van Algemene onderwijsraad (Hfdst. I-A-4)	artikel 4	artikel 151 en verder (oprichting Vlaamse Raad).	
2. Uitoefening controle over de wettelijkheid van genomen beslissingen en over hun financiële orthodoxie			geregeld bij besluit van de V.E. (commissaris)
3. huisvesting van de raad en de administratieve diensten van de ARGO (Hfdst. II-8)			kabinet wacht op voorstel ARGO. Momenteel onderhandelt men over het gebouw Belliardstraat 12 1010 Brussel
4. neutraliteitsverklaring (Hfdst. II - 2a (1))			besluit V.E. van 15.12.1989
5. huishoudelijk reglement van schoolraden (Hfdst. II-2 a (12))	eigen bevoegdheid ARGO		
6. kiesreglement schoolraden (Hfdst. II-2 a (14))			in voorbereiding Ex : eind deze maand
7. administratie ARGO (Hfdst. V-3)			geregeld bij besluit van de V.E. (overheveling is bezig)
8. statuut onderwijzend personeel (Hfdst. IV)			gemeenschapsonderwijs zal weldra aan de Raad van State worden voorgelegd gesubsidieerd onderwijs werden verzonden naar de Raad van State
9. objectieve parameters die de globale werkingskosten beïnvloeden. Het indexmechanisme (Hfdst. VI-3.2)		artikel 2, §1	
10. verdeling van de werkmiddelen over de scholen en scholengroepen (Gemeenschapsonderwijs) (Hfdst. VI-3.3)	autonome bevoegdheid centrale raad		
11. Organisatie onderbouw (hfdst. V)	artikel 21		
a. oprichting inspectie voor onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap			
b. pedagogische begeleidingsdiensten voor gesubsidieerde onderwijsinstellingen.	artikel 9		
12. Initiatief i.v.m. solidariteitsmechanisme (Hfdst. VI — 2.2.)	artikel 2, 7°		
13. het openen van een rollend fonds t.b.v. alle netten (Hfdst. VI - 2.3.)	artikel 2, 9°		

	decreet van 5 juli 1989 betreffende het onderwijs	ontwerp van decreet betreffende het onderwijs II	Besluit Vlaamse Executieve
14. de symmetrische aanpassing van de toelage voor het gesubsidieerd onderwijs (Hfdst. VI - 3.3.)	Artikel 12		
15. het aanwenden van de voorafgenomen reserve moet gebeuren volgens een bestedingsplan in uitvoering van het door de V.E. per items vastgelegd boekhoudkundig plan (Hfdst. VI-3.4)			dit plan moet nog opgesteld worden
16. de maatregel waarbij 50 % van voorafgenomen loonkost voor 3/4 moet besteed worden aan de modernisering van de uitrustingsapparatuur (Hfdst. VI-3.5)	artikel 14		
17. de kosteloosheid van het vrije keuze-vervoer in het basisonderwijs (Hfdst. VI — 3.6)	artikel 3		
18. de evenredige vermindering van de werkingskredieten in-gevolge het zonaal vervoer (Hfdst. VI-3.6)			te regelen in het kader van de begroting 1991
19. belegging van de werkingsmiddelen door de gemeenschapsscholen bij het OKI (Hfdst. VI-3.6.)	ARGO-decreet		
20. herziening stelsel van de sociale voordelen (Hfdst. VI-3.6)	artikel 16		ontwerp besluit van de V.E. in voorbereiding
21. aanstelling van een beperkte kern MVD-personeel binnen de gegevens budgettaire middelen (Hfdst. VI-3.7)	artikel 28, 29 en 30		N.B. : het ontwerp besluit V.E. waarbij het maximum aantal personeelsleden dat in de categorie van het MVD-personeel in het Gemeenschapsonderwijs nog benoemd worden, kan slechts worden voorgelegd na advies van de centrale raad van de ARGO. Dit advies werd gevraagd op : 29.6.89 plus drie herinneringen
22. toekenning van een supplementair krediet van 75 miljoen frank per jaar in de komende 4 jaar ten gunste van het gesubsidieerd basisonderwijs (Hfdst. VI-3.8)	artikel 13	artikel 2, §2	
23. aangepaste financieringstechniek voor het gesubsidieerd onderwijs (Hfdst. VI-4.2.)	artikel 7	artikel 4	
24. principe „eigen verzekeraar” (Hfdst. VI-3.6.)			Zie antwoord op parlementaire vraag nr. 13 van 08.11.1989 van de heer A. Laridon
25. vergoedingen niet vaste leden centrale raad			Thans voor akkoord naar openbaar ambt, na positief advies van de Inspectie van Financien

BIJLAGE 3

HERSTRUCTURERING S.M.O.B.L.

Expressievorm muziek

In een democratisch georiënteerde maatschappij lijkt het een vanzelfsprekendheid dat het kunstonderwijs, zoals alle onderwijs, toegankelijk moet zijn voor iedereen.

Vanaf een zeker niveau is alle kunst weliswaar voorbehouden aan de meest getalenteerde, maar zowel het beoefenen als het beleven van kunst draagt in nauwelijks te overschatten mate bij tot de zelfverwezenlijking en de humane ontwikkeling van elke mens, zodat de mogelijkheid tot deelname aan de kunstzinnige vorming als een grondrecht moet worden beschouwd.

Het secundair kunstonderwijs heeft als taak een opleiding te verstrekken waarbij de vaktechnische scholing en de culturele vorming gelijkberechtigd en geïntegreerd betrokken zijn. Pas na verloop van tijd kan uitgemaakt worden welk gebruik de leerling hiervan later zal maken, hetzij als professioneel, liefhebber of als geschoolde deelnemer aan het cultuurleven.

Daarom moet het secundair kunstonderwijs een algemene opleiding met diverse specialisatiemogelijkheden aanbieden waarin aan de geschetste verwachtingen en opgaven in de ruimst mogelijke mate kan beantwoord worden.

De nieuwe structuur van het SMOBL voorziet in deze noodwendigheid door een geleidelijke, systematische opbouw, vertrekkend vanuit een algemene, initiërende stam in de lagere graad, naar een bredere diversificatie in de middelbare graad en een verder doorgedreven specialisatie in de hogere graad.

De keuzemogelijkheden die in de loop van de opleiding aangeboden worden, zijn talrijk. Anderzijds is het onontkoombaar dat een onderwijsstructuur zekere beperkingen oplegt voor wat betreft de maximale studieduur. Hiermede wordt expliciet rekening gehouden, uitgaand van normen die als adequaat en redelijk mogen gelden.

De kunstzinnige en vaktechnische opleiding in het SMOBL is in de eerste plaats, maar niet uitsluitend, ontworpen voor de jeugd. Dit heeft als nadeel dat de opleiding in het meest voorkomend geval eindigt rond de leeftijd van ca. 18-20 jaar ; daar tegenover staat echter dat zowel de ontvankelijkheid als de motorische geschiktheid het grootst zijn bij kinderen en jongeren.

Men mag dus stellen dat de voorrang die aan de jeugd verleend wordt, functioneel en democratisch is, wat echter geenszins uitsluit dat in een later stadium van de hervorming ook aan zekere vormen van postgraduat kan gedacht worden. Ook het verlagen van de aanvangsleeftijd moet in de toekomst bespreekbaar blijven.

Algemene ervaringen en conclusies uit de experimentele fase

Na verloop van een weliswaar nog beperkte experimentele fase sinds 1.9.1987, kunnen reeds enkele algemene conclusies getrokken worden :

1. Een herkenbare structuur heeft onbetwistbare voordelen voor de organisatie en ook voor de leerkrachten, leerlingen en ouders.
2. De keuzemogelijkheid tussen studieprogramma's van verschillende aard en moeilijkheidsgraad is een aanwinst. Een rechtstreeks gevolg hiervan is de opmerkelijke vermindering van de leerlingenafval in de pilootscholen bij de aanvang van het 2de experimenteerjaar.
3. De structurering van de studieduur en de invulling van leerplandoelstellingen leidt op termijn tot een versterkt verantwoordelijkheidsgevoel bij de leerkrachten en leerlingen.
4. De wederzijdse aanvulling van vaktechnische opleiding en culturele vorming wordt als de belangrijkste waarde van de herstructurering ervaren.

Ontegensprekelijk dienen er op sommige gebieden nog achterstanden bij het onderwijzend personeel ingehaald te worden. In dit verband moet ook de leraarsopleiding in het hoger kunstonderwijs en de bijscholing sterker betrokken worden.

De tijdelijke leemten kunnen echter niet als begronding dienen om de algemene invoering van de herstructurering verder uit te stellen. Er is meer dan een aanwijzing voor de hoogdringendheid van de vernieuwing :

1. Het verwachtingspatroon van de hedendaagse leerling en van de maatschappij houdt niet alleen de wens naar een vaktechnische opleiding in, maar verder ook naar

a) culturele integratie,

b) reële toepassingsmogelijkheden in de praktijk en op verschillende niveaus van de verworven kennis en vaardigheid (artistiek verenigingsleven e.d.)

2. In de maatschappij neemt het besef toe van de noodzaak van een eigen culturele identiteit, in het licht van

a) de vervlakkende commercialisering van het cultuurbedrijf,

b) de concurrentiële positie van buitenlandse kunstenaars en pedagogen tegen het jaar 1992.

Met de geboden voorzichtigheid mag nu reeds gesteld worden dat de artistiek-culturele en pedagogische verruiming die de herstructurering betekent, stimulerend en inspirerend werkt bij de betrokken directies en leerkrachten. Tal van goede voorbeelden hiervan zijn nu al te vinden in de pilootscholen.

Kwalitatieve evaluatie

Algemeen :

Na de aanvankelijke organisatorische, pedagogische en psychologische moeilijkheden blijkt de nieuwe structuur sinds het tweede jaar goed te werken waar ze consequent toegepast wordt. Tijdens de evaluatievergaderingen met de leraars van de zes pilootscholen kon er een verregaande eensgezindheid vastgesteld worden aangaande de wenselijk geachte verbetering van details. De structuur in zijn geheel wordt betwist in Schaarbeek omwille van de specifieke situatie in het Brusselse Gewest. Over 't algemeen wordt de nieuwe structuur met de geboden ernst toegepast en neemt de waardering voor de geboden mogelijkheden toe. De vrees van sociale nadelen voor de leerkrachten is echter nog niet helemaal weggenomen.

I. Lagere graad

1. AMV

Vele leerkrachten ervaren de vernieuwde visie als een opwaardering van hun vak ; een minderheid voelt zich nog onzeker en blijft zich beperken tot het geven van solfège. Dit beantwoordt duidelijk niet aan de normen en verwachtingen.

Tussen de geziene leerstof en de (eind)evaluatie — vooral indien de directeur de exameneisen bepaalt — kan nog een duidelijker verband zijn.

Om een doeltreffende opleiding te verzekeren zijn twee lestijden per week noodzakelijk.

Sommigen vinden dat de leerstof te omvangrijk is voor de 4 jaren. Er wordt ook aangedrongen op een niveaubepaling voor de examens.

2. Samenzang

Samenzang als initiërende vorm van gemeenschappelijk musiceren wordt doorgaans positief beoordeeld.

De invloed die van het vak uitgaat heeft reeds een positieve weerslag, onder meer op de mondelinge evaluatie AMV.

In de praktijk is het nog niet overal duidelijk dat de samenzang wel in een context staat met AMV, maar niet in functie van.

Enkele leerkrachten vinden dat AMV en Samenzang achter elkaar te zwaar is voor de kinderen van L 1 en L 2.

3. Instrument — zang

De kwaliteit en de aanpak van het groepsgericht lesgeven is afhankelijk van de leerkracht.

Een groot aantal leerkrachten heeft ook nog geen pedagogisch concept dienaangaande.

De afkeer van sommigen om groepsgericht te werken is in tegenspraak met de reglementering die reeds sinds 1962 van kracht is.

De verplichting om in L2 en L3 les te geven aan 3 leerlingen/uur stuit op principiële bezwaren en praktische moeilijkheden.

4. Volwassenen

De verplichting om gedurende gans de lagere graad les te geven aan 3 leerlingen/uur legt sterke beperkingen op.

Het niet kunnen overzitten is psychologisch ongunstig.

5. Examens

Alle leerlingen nemen aan de jaarlijkse examens deel.

De exameneisen in L4 instrument — zang zijn te vergelijken met die van LB in het oude systeem. De nieuwe leerplannen omschrijven dit nader.

6. Overzitten

Overzitten op het eind van een graad mag slechts toegestaan worden mits een steekhoudende begronding door de leerkracht en de jury.

De leerling neemt minstens aan 1 van de examenzittingen deel.

7. Oriëntering van de leerlingen na L4

In de lagere graad worden geen onderscheidingen toegekend. De beslissing of een leerling mag overgaan naar de studierichting instrument of zang, is dus niet meer afhankelijk van de toekenning van een onderscheiding. Er dient wel een minimum van 70 % behaald te worden.

De verantwoordelijkheid voor de oriëntering van de leerling ligt bij de jury, op advies van de leerkracht. Het evaluatierapport moet geraadpleegd worden.

In sommige scholen kiezen reeds 8 tot 10 % van de leerlingen uit vrije wil voor de zgn. lichtere richting. Dit bevestigt het nut van haar bestaan.

8. Evaluatierapport

Het evaluatierapport is een pedagogisch hulpinstrument. Het dient voor elk vak een concrete beoordeling van de leerlingen te bevatten. Het houden van klasseraden bij voorbeeld eenmaal per trimester is wenselijk.

Er zijn gegronde vermoedens dat in sommige scholen nog steeds elk vak op zichzelf staat en dat er geen samenspraak is tussen de leraars onderling en de directie.

9. Stemvorming voor kinderen

Sinds 1.9.1988 bestaat de mogelijkheid om stemvorming aan kinderen te geven in kleine groepen. De belangstelling is vooralsnog miniem.

Over de ervaringen en eventuele resultaten is nog niets bekend.

II. Middelbare graad

A. Studierichting instrument — Zang

1. Instrument — zang

De werkwijze verschilt niet van de traditionele. Ook hier moet echter geregeld herinnerd worden aan de verplichting om groepsgericht les te geven (MB van 1962).

Anderzijds dient het vermeld dat in de methodiek het deductieve element meer en meer een belangrijke plaats inneemt.

2. Samenspel

De problematiek van het samenspel is een dubbele :

Ten eerste ontbreken nog talrijke geschoolde leerkrachten die aan dit vak een echte leerinhoud kunnen geven.

Ten tweede staat de leerkracht vaak voor zware organisatorische moeilijkheden die eigenlijk onder de verantwoordelijkheid van de directie vallen.

Anderzijds is het sinds lang bekend dat het samenspel sterk motiverend werkt voor de individuele instrumentale studie.

Het gebeurt sporadisch, maar nog te vaak, dat qua bezetting, repertoire, aanpak e.a. geen onderscheid gemaakt wordt tussen samenspel en kamermuziek.

3. Koor

De oprichting van een koorklas in de middelbare graad is slechts efficiënt wanneer er voldoende deelnemers zijn (leerlingen zang en andere geïnteresseerden).

In sommige academies worden vrijwilligers uit bestaande koren aanvaard die daar een systematische, tijdelijke scholing meekrijgen ten dienste van hun eigen koor.

De ingesteldheid van de directie is mede bepalend voor het goed functioneren van de koorklas.

4. Begeleidingspraktijk

Bespeleers van toetsinstrumenten kunnen begeleidingspraktijk volgen in plaats van samenspel.

De inhoud van deze cursus wordt door de leraar aangepast aan de mogelijkheden van de leerlingen. Van een opgelegd programma wordt op dit ogenblik bewust afgezien tot dat meer ervaringen verzameld zijn.

Begeleidingspraktijk wordt ook gewenst voor gitaar en ev. accordeon.

5. AMC

Alhoewel de doelstellingen en de inhoud van AMC omschreven en toegelicht werden, hadden sommige leerkrachten moeilijkheden om dit vak op een levendige, muzikaal verantwoorde manier te geven.

Er is echter ook een duidelijke vooruitgang vast te stellen ten opzichte van het vorige schooljaar.

De leerplancommissie bereidt verdere pedagogische conferenties voor om de aanpak en de didactiek van AMC te ondersteunen.

De leerlingen volgen AMC doorgaans met interesse. Sommigen worden door hun leraars instrument of zang negatief beïnvloed, wat uiteraard in het nadeel van de leerling is.

Pedagogisch en psychologisch is het ongunstig dat jongeren en volwassenen in dezelfde klas ondergebracht zijn.

6. Examens

Het peil van de eindexamens M3 is te vergelijken met dit van de vroegere HA. De leerplannen verduidelijken de minimumeisen.

De inhoud van de overgangsexamens wordt bepaald onder de verantwoordelijkheid van de leerkracht en volgens het plan.

Alle leerlingen zijn verplicht aan de jaarlijkse examens deel te nemen.

Overzitten op het einde van de middelbare graad wordt slechts uitzonderlijk toegestaan en moet gemotiveerd zijn door de leerkracht en de jury. Deelname aan minstens 1 examenzitting is evenwel verplicht.

7. Evaluatierapport

Het evaluatierapport heeft dezelfde betekenis als in de lagere graad.

B. Studierichting samenspel — stemvorming

1. Samenspel

Mede op grond van het tekort aan geschoolde leerkrachten ontmoet men hier nog het vrijblijvend musiceren en ontbreekt soms de planmatige opleiding.

2. Stemvorming

De studierichting stemvorming-koor wordt vooralsnog zeer weinig gevolgd.

3. Individuele begeleiding

De individuele begeleiding van 4 leerlingen/uur is niet gemakkelijk te realiseren, ook omwille van de organisatorische problemen.

De werkwijze dient uiteraard groepsgericht te zijn.

De verwachtingen met betrekking tot de individuele prestaties zijn neergelegd in de nieuwe leerplannen.

4. Examens

De evaluatie van de leerlingen in de cursussen samenspel en koor dient hoofdzakelijk op het pedagogisch rapport te steunen, dit wil zeggen het verslag van de leraar over de attitude en het aanpassingsvermogen.

C. Studierichting ambt

1. AMT

AMT beoogt de inleiding in de wereld van de meerstemmigheid in haar onderscheiden verschijningsvormen. Muziek beluisteren en analyse maken er evenzeer deel van uit als het schrijven van (elementaire) harmonie.

Veel traditioneel opgeleide leraars beperken zich vooralsnog tot dit laatste aspect.

2. Examens

De examens toetsen het auditief waarnemingsvermogen, analytisch inzicht en de schrijfvaardigheid van de leerling in gelijkberechtigde mate.

D. Studierichting AMC

1. Toelatingsvoorwaarden

Deze studierichting is in de eerste plaats bedoeld voor de zogenaamde melomaan. Ze kan echter niet gevolgd worden zonder het voorafgaand bewijs van een elementaire muzikale en technische voorkennis. De directies waken erover dat de kandidaten aan de minimale vereisten voldoen.

2. Examens

Tijdens de examens worden de volgende verworvenheden getoetst ; luisterbereidheid, luisterbekwaamheid, inzicht in muzikale en culturele verbanden, leerstofkennis.

III. Hogere graad

A. Studierichting MT

1. MT

Het vak MT verruimt de geschreven harmonie in dezelfde mate als AMT in de middelbare graad.

2. Piano

Het pianospel is onmisbaar bij de studie van MT en is daarom verplicht. Op het einde van H3 moet minstens het niveau van L4 piano bereikt zijn.

B. Studierichting muziekgeschiedenis

In de muziekacademie richt zich het vak muziekgeschiedenis tot musici en muzikaal onderlegde melomanen. Door de muzikale en culturele integratie verruimt het de mogelijkheid tot beleving en leidt het naar een gefundeerde esthetische waardering.

C. Studierichting instrument — zang

1. Instrument — zang

De individuele studie van het hoofdvak moet leiden naar een redelijke mate van zelfstandigheid. Na minimum 9 en maximum 12 jaar studie moet de leerling voldoende techniek, artistiek inzicht en studiemethodiek meegekregen hebben om op lange termijn te kunnen deelnemen aan de muzikale activiteiten van zijn voorkeur.

2. Examens

Het niveau van de eindexamens op het einde van de hogere graad is te vergelijken met de vroegere UB.

3. Kamermuziek

Er is een consensus dat kamermuziek de hoogstaandste vorm van het musiceren in groepsverband is waarin de leerling ook zijn individualiteit ten volle kan ontplooien. Hier wordt ook de weg gebaand naar de toepassing van de verworven vaardigheden in de diverse vormen. Kamermuziek is voor de leerling een stimulans om ook na het beëindigen van zijn studies aan de academie muzikaal actief te blijven.

De leerling kan echter de betekenis van kamermuziek niet naar waarde schatten, wanneer hij er nooit mee in aanraking gekomen is. Daarom is kamermuziek het verplicht omringingsvak in de hogere graad.

In hoever de medewerking aan beperkte ensembles als bijvoorbeeld kamerkoor, kamerorkest, vocaal ensemble, combo e.d. als kamermuziek mag beschouwd worden, is nog niet uitgemaakt.

4. Lyrische kunst

Lyrische kunst bereidt de leerling voor op de deelname aan opera- en operettegezelschappen.

Op welke mate van belangstelling deze cursus in de toekomst zal mogen rekenen, is op dit ogenblik nog niet vast te stellen.

D. Studierichting samenspel — stemvorming

1. Individuele begeleiding

De doelstellingen en exameneisen zijn vervat in de nieuwe leerplannen.

2. Samenspel

Samenspel betekent ook hier een scholing met als eindresultaat een zo groot mogelijke zelfstandigheid in repertoirekeuze, bewerking, instudering en afwerking in dienst van een musicieerpraktijk op lange termijn.

De nood aan vakbekwame leerkrachten is hier vooralsnog groot.

3. Koor

Ook in de hogere graad moet de koorzang beantwoorden aan de vereisten van scholing en vorming en duidelijk gericht zijn op de bevordering van het koorleven.

De problemen van deelname en organisatie zijn hier echter nog nijpend.

E. Doorstromingsrichtingen

De doorstromingsrichtingen zijn bedoeld voor de toekomstige professionelen en de zeer begaafde liefhebbers.

Het voorziene lessenpakket vergemakkelijkt de overgang naar het hoger muziekonderwijs en verkort daar de studieduur.

Voor de hoofdvakken is geen apart leerplan voorzien. Er wordt wel de kans geboden om meer stof te zien en deze grondiger uit te diepen.

De belangstelling voor de doorstromingsrichtingen is groter dan oorspronkelijk verwacht. De leerlingen kunnen echter het lessenpakket en de verwerking van de leerstof niet altijd aan.

F. AMV als optievak

AMV kan in de hogere graad als optievak gevolgd worden. De oprichtingsnorm lijkt moeilijk haalbaar voor kleinere scholen. Alternatieve oplossingen liggen ter studie.

Afdeling woord — Kwalitatieve evaluatie

Over het algemeen verliep het 2de proefjaar gunstiger dan het eerste. De voornaamste reden ligt voor de hand : waar in september 1987 leraren én administratie zonder enige voorbereiding of geleidelijkheid begonnen aan een nieuwe structuur en nieuwe vakken is er het lopende schooljaar meer vertrouwen en minder onrust. De leerlingen hebben gemerkt dat het verschil met de oude structuur niet zo overrompend is dan eerst werd gevreesd en ze kunnen door de nieuwe inhouden geboeid worden. De leraren komen beter beslagen op het ijs, mede dank zij de uitwisseling van ideeën en ervaringen op de conferenties, maar vooral gesterkt door eigen inzet, studie en voorbereiding, zij het dan van één jaar.

Hier of daar was er wel al enige nonchalance te merken of werden de moeilijkheden ontweken, lees hernieuwd, door ze naar andere collega's door te schuiven. Niet overal was de infrastructuur voldoende om een vernieuwing te realiseren. In scholen met bijafdelingen zijn soms problemen met de onevenredige verdeling van het aantal leerlingen voor de groepslessen. In alle geval was de proefperiode te kort om de gevolgen van de herstructurering volledig te kunnen overzien en ten gronde naar waarde te schatten.

Maar over de ganse lijn is gebleken dat duidelijkheid van doelstellingen en onderscheid van leerinhouden een verrijking van het onderwijs kan betekenen. De afdeling Woord heeft die steeds moeten missen en de leraren hebben geleerd zichzelf te behelpen, ieder voor zich, doorgaans eervol. De collega's van de experiment-scholen die de vernieuwde mogelijkheden hebben aanvaard als een stimulans, hebben aangetoond dat ze het woordkunstonderwijs kunnen verrijken en verstevigen, en dat het de moeite loont hogere eisen te stellen aan zichzelf en aan de leerlingen. In de afzijdigheid van anderen was de inertie van de vroeger verworven onafhankelijkheid te merken, zij het soms met een onmiskenbare degelijkheid.

Lagere graad

De verlaging van de splitsingsnorm tot 15 wordt positief ervaren, waar op de meeste plaatsen de klas dictie vroeger reeds feitelijk tot 1 uur p.w. was herleid. Waar dit nog 2 uur p.w. was, vinden sommigen 1 uur te weinig en vragen meer bepaald 1 1/2 uur voor L4 en L3. Over de keuzemogelijkheden van aanvang op 8-jarige leeftijd of later, en desgewenst in L2 of L3, heerst uiteindelijk aanvaarding, in de hoop dat de problemen van leeftijdsverschillen ter plaatse een behoorlijke oplossing zullen krijgen. Het leerplan lijkt thans algemeen begrepen en aanvaard.

Middelbare graad

Voor dramatische expressie zijn de splitsingsnormen gunstig (9) en leerinhouden boeiend. Er moet over gewaakt worden dat het ludieke en het instructieve aspect tot een vruchtbaar evenwicht komen, door contact tussen de leraren voordracht en toneel moet dit vak ontwikkelen tot een effectieve basis voor ieder van de drie studierichtingen.

In het vak Woord en Muziek ligt het accent en vooral het uitgangspunt nog te veel op de muziek, waar de meeste collega's woord alras tekort schieten in ordening en genormeerde esthetische waardering. De doelstelling ligt duidelijk in een artistieke benadering van de woord-expressie, en dat moet duidelijker blijken uit de leerinhouden. De leerplancommissie zal een grondige herwerking in die zin voorstellen. De vraag werd gesteld of de term woord en muziek niet verwarrend werkt, evenals sommige inspirerend en informatief bedoelde tussenkomsten van de musici.

De Voordracht als „aanwenden van verworven technieken om met eigen inzet een tekst voor anderen tot leven te brengen”, biedt in M2 vele mogelijkheden die met 3 leerlingen p.u. haalbaar zijn in een groepsgerichte individuele begeleiding. Ook hier blijft de opleiding in functie van de drie studierichtingen het oogmerk. Bij de eindproeven M3 moet duidelijk zijn dat een cyclus wordt afgesloten, waarbij een instrument werd gevormd dat gaaf is als taal en als verbale en non-verbale expressie. De overgang naar de hogere graad wordt nog niet overal zo ernstig genomen.

De Welsprekendheid wordt reeds vanaf de M3 met een zekere schuwheid benaderd, in de eerste plaats door de meeste leraren. Wanneer men er zich niet met clichés wil van afmaken, is het inderdaad een kunst met diepe en ver vertakte wortels. De leemte van een mondig makend hoger woordkunst-onderwijs wordt hier scherp gevoeld. Toch kan deze niet als grond worden aangevoerd om de ontplooiing in het SMOBL langer uit te stellen. Bij actieve toepassing is trouwens, na enige aarzeling, effectief resultaat bereikt.

Het Toneel als vaste waarde bij de afsluiting van de lagere secundaire cyclus woord komt overal positief over. Leraars die jarenlang successen hebben behaald op basis van 2 leerlingen p.u. vanaf het eerste jaar, hebben het nu moeilijk met 3,, respectievelijk 4 p.u. Maar op de meeste plaatsen is het geen belemmering.

De Volwassenen vormen een belangrijke groep in de woordafdeling. Voor een aantal onder hen volstaat twee jaar groepswork niet om ingewortelde spreekgewoonten grondig te verbeteren. De invoering van een lagere graad, zoals bij de muziek, is wel niet nodig, maar met aandrang wordt gevraagd de mogelijkheid open te laten om desnoods M1 of M2 over te zitten. Overigens werd ergens voorgesteld de aanvangsleeftijd voor volwassenen te verlagen tot 15 jaar.

Hogere graad

Repertoriumstudie

De inhoud was reeds ten dele verspreid aanwezig, en een degelijk leraar weet de geschikte bronnen te vinden. Toch moet de repertoire-studie als vak worden gemaakt. Waar de nodige werkkraft werd opgebracht, resulteerde dat in dit 2de jaar reeds in een verhoogde interesse van leraars en leerlingen. Er blijven meldingen van leerlingen die moeilijk of niet te motiveren zijn om deze lessen te volgen. De band met — en de stimulans vanuit het expressievak is essentieel. Vitaal is het uitgangspunt : een grote verscheidenheid van aantrekkelijke teksten. Als één van deze elementen ontbreekt, noemt men het vlak overbodig. Als ze aanwezig zijn noemt men het onontbeerlijk.

Welsprekendheid

Werd totnogtoe door weinig leerlingen gekozen. De voornaamste reden werd bij M3 vermeld. Toch houdt deze richting goede kansen in, wellicht nog het meest bij de volwassenen.

Toneel

In de ingewortelde realiteit, waarop de praktijk van de toneellessen was afgestemd, liep de toneelopleiding doorgaans over meer dan vier jaar. De vrees is groot dat de nu opgelegde beperking een negatieve invloed zal hebben op de kwaliteit van het uiteindelijke resultaat.

Voordracht

Hetzelfde is waar voor de voordracht. Er zullen allicht misbruiken bestaan in de oude structuur, maar talrijker zijn de leerlingen die, doorheen een langzame rijpingstijd, tot een diepere en meer blijvende benadering van de poëzie kwamen dan van de nieuwe structuur mag worden verwacht. Anderzijds worden nu, evenals voor toneel, in de exameneisen duidelijker normen gesteld, die de opleiding en het aanbod voor de leerlingen zullen profileren. Waar het ernstig werd nagestreefd, was reeds bij de proeven na het eerste experimentjaar een evenwichtiger niveau bereikt.

Aanvulling

1. Een doorstromingsrichting Woord wordt nodig geacht voor Voordracht en Toneel. Dit zou inhouden : voor het hoofdvak 2 uur p.w. te volgen, op basis van 1 uur individuele les. Daarnaast Welsprekendheid 1 uur op basis van 1/2 uur individueel les. Bovendien repertorium hoofdvak + repertorium welsprekendheid. Dat maakt H1 : 4 uur p.w., H2 en H3 : 5 uur p.w.

Voorwaarde is dat de M. graad met min 80 % werd beëindigd. Het opleggen van een oprichtingsnorm is niet noodzakelijk, vermits er geen nieuwe vakken dienen toegevoegd.

2. Slechts weinigen zien enig nut in de medaille einde H3. De bezwaren zijn : een ontwaarding van de grootste onderscheiding, ongezone en dus onpedagogische naijver, ongegronde maar feitelijke ontgoocheling bij wie zijn studie beëindigt zonder medaille. Er is grote meerderheid over het voorstel om bij gelegenheid van de nieuwe structuur deze geplogenheid af te schaffen.

3. Er werd slechts op één plaats gesproken over de evaluatiefiche. De bedoeling is niet duidelijk ; men noemt ze in de huidige vorm onbruikbaar want te strikt en artificieel van indeling.

SECUNDAIR KUNSTONDERWIJS MET BEPERKT LEERPLAN

Evaluatie expressievorm dans

Het experiment „Dans" SMOBL wordt gekenmerkt door een geleidelijke invoering van de herstructurering in de Pilootscholen. Het betreft hier volgende scholen en leraren.

Gent : Mevr. R. Bogaert, mevr. S. Boxy, mevr. P. De Groote, mevr. R. Lox, mevr. I. Willemsen

Merksem : Mevr. I. Imants, mevr. Y. Van Dingenen.

Schaarbeek : Mevr. L. Van Dessel.

Sint-Niklaas : Mevr. A. Jehaes, mevr. V. Thienpondt.

De geleidelijke invoering beperkt de ervaringen tot Lagere graad A.A.B.L. — M.V. en A.T.

DEEL I — Evaluatie van de vakken AABL - MV - AT

Inleiding

AABL — MV — AT vervangt het vak „Klassiek Ballet". De inhoud van AABL — MV dient een precies omschreven leerstof te omvatten die op een verantwoorde artistieke en fysio-morfologische basis dansers voorbereidt en een stevige basis legt waarop aanleg, talent zich kan ontwikkelen om nadien klassieke dans en later een preciese keuze van studierichting (Hedendaagse dans of klassiek ballet) te verantwoorden.

Het verschil met het vroegere vak Klassiek ballet situeert zich vooral in Klassieke dans als basis van waaruit verschillende dansvormen, zoals Klassiek ballet, zich kunnen ontwikkelen.

Probleemstelling van de invulling van de leerstof en het leerplan.

De leerstof AABL houdt rekening met de klassieke basisbewegingspatronen. Deze basisbewegingspatronen worden progressief gegroepeerd in het leerplan. Ondanks de logica aan de grondslag van deze stelling, is de constructie van een leerplan een zaak van deskundigen die zowel inhoud als vormgeving voor hun rekening moeten kunnen nemen.

Werkwijze

Onder supervisie van de heer A. de Lignière werd een eerste werkgroep samengesteld die bestond uit volgende leden :

Pascale De Groote, Fabienne Huygen, Tamara Jackson, Ann Jehaes, Tineke Vandenhoudt, Anouchka Van Dun, Véronique Volckaert

Deze werkgroep belastte zich met de taak een eerste leerplan samen te stellen dat het opstarten van de nieuwe structuur mogelijk moest maken. De inhoud was gebaseerd op het oorspronkelijk in Rusland ontwikkelde en naderhand bij ons ingevoerde Vaganova-systeem.

De pedagogisch didactische elementen werden „permanent" geëvalueerd in de prak-

tijkoefening onder supervisie van alle deskundigen van de Rijksleergangen voor Danspedagogiek. (De Rijksleergangen voor Danspedagogiek is de enige instelling die zich bezighoudt met een studie en een verantwoording van de artistieke danspedagogie in het SMOBL)

Tussentijds (gemiddeld 2 x per maand) werd het leerplan door de voltallige équipe besproken en bijgestuurd.

Tegelijkertijd werden door de coördinator, geassisteerd door Mevr. M. Tack, docente pedagogie aan de Rijksleergangen voor Danspedagogie, praktijkbezoeken gebracht aan de pilootscholen, waar regelmatig overleg gepleegd werd op grond van ervaringen. Dit overleg gebeurde tussen de betrokken leraar, directie, coördinator en beleidsverantwoordelijke.

Ten slotte werden onafhankelijk van het voorlopig leerplan leerplancommissies samengesteld, (zie bijgevoegd overzicht met namen, opleiding en functie) die kritisch het voorlopig leerplan mochten doorlichten en geargumenteerde alternatieven konden voorstellen. De leerplanvoorstellen van deze groep werden overgemaakt aan de centrale overheid.

Resultaten

1. Uit het algemeen verslag (zie bijeenkomst laatste plenaire leerplancommissievergadering met voorzitter Dhr. E. Pétré) blijkt unaniem de belangrijke winst gemaakt door

- a) invoering van een gestructureerd leerplan
- b) invoering van de artistieke training.

Enigszins wordt betreurd dat men niet permanent kan beschikken over een pianist. De aanwezigheid van een pianist zou de intensifiëring van de muzische vorming bevorderen en de levendigheid en beleving vergroten.

2. De nieuwe structuur maakt aandacht vrij voor creativiteit (AT).

3. De nieuwe structuur legt de behoefte bloot voor een permanente bijscholing.

4. De nieuwe structuur legt de nadruk op het belang van een degelijke lerarenopleiding. Alle commissieleden onderschreven het belang van de inhoudelijke kwaliteit van de basisopleiding „dans“.

DEEL II — Voorbereiding leerplannen nieuwe vakken en uitbouw leerplannen AABL — MV — AT

Per vak werd een leerplancommissie samengesteld (namen gesuggereerd door vrije keuzemogelijkheden van commissieleden mits akkoord van de coördinator) die de volgende opdracht aanvaardde :

a. de voorlopige leerplannen die binnen het studiecentrum van de Rijksleergangen voor Danspedagogiek werden samengesteld (zie vroeger) kritisch te bestuderen en verbeteringen aan te brengen in functie van hun ervaringen en deze van andere collega's,

b. al naargelang het vak, de coördinatie tussen de verschillende vakken, horizontaal en vertikaal, maximaal in acht te nemen.

De verschillende leerplannen werden dan aan een plenaire vergadering voorgelegd ten einde over een batterij leerplannen te beschikken die werkklaar is bij de geleidelijke invoering van de vakken in de structuur.

Bijkomende structurele suggesties naar voor gebracht bij plenair overleg

- 1. Voldoende aandacht voor hedendaagse dans in de compagnie.
- 2. Mogelijkheid tot vervroegde invoering van hedendaagse dans.
- 3. Aandacht voor volwassenenonderwijs

Ten einde de volwassen leerlingen reële kansen te geven om een middelbare graad op niveau te volgen, werd gesuggereerd de lagere graad uit te breiden tot 4 jaar (met een eigen programma) met mogelijkheid tot instap in verschillende jaren na toelatingsproef. De fysieke en conditionele aandacht voor deze leeftijdsgroep is danig verscheiden zodat eerder een uitgebreid dan een beperkt aantal jaar voor de lagere graad noodzakelijk is.

4. Aan het niveau van het volwassenenonderwijs (middelbare graad) moet streng de hand gehouden worden. Indien dit mogelijk is zou voor enkele witte raven de mogelijkheid moeten bestaan de doorstroming hogere graad te volgen (zie jeugdopleiding).

Leerplancommissie

1. Voorzitter	Julien Esser
2. Algemeen coördinator	Michaël Scheck
3. Coördinator dans	Aimé de Lignière
4. Adviseur	Eddy Pétré
5. AABL /Artistieke training	Kathleen Schroyens Mia Vandeginste Magda Thielemans
6. Klassieke dans	Mia Vandeginste Kathleen Schroyens Ann Jehaes
7. Hedendaagse dans	Ben Bergmans Rosine Bogaert Anouchka Van Dun
8. Klassiek ballet	Francis Raes Mia Vandeginste Sofia Meermans
9. Dans en Muziek	Mimi Crombecq Ian Steyn Pascale De Groote
10. Theorie	Elli Faict Wini Jacobs Marinella Paneda
11. Compagnie	Irene Willemsen Paula Brent Danielle Drory
12. Volwassenenopleiding	Hilde Quix Lieve Curias Jean Marie Soetaert

Waarom AMC ?

Op de meest verschillende vlakken en niveaus speelt muziek in onze samenleving een niet te onderschatten rol.

Muziek is nagenoeg alomtegenwoordig, niet alleen waar men er bewust naar zoekt, maar ook via de televisie, radio en cassette, in openbare plaatsen en bij allerlei gelegenheden. Gewild of ongewild ondergaat dus iedere mens muziek op vele momenten van zijn dagelijks bestaan.

Naast de passieve muziekconsument is er echter ook de actieve muziekbeluisteraar. Hij wordt aangetrokken door de muziek van zijn voorkeur en hij is doorgaans ook bereid ernstige inspanningen te leveren om concerten bij te wonen, opnamen aan te schaffen enzovoort. Hij verwacht immers van het muziekbeluisteren meer dan alleen maar decoratie van zijn dagelijks leven.

Uiteraard is er ook nog een derde betrokkene, met name diegene die de muziek maakt, hetzij als componist, hetzij als uitvoerder. In welk genre hij zich ook moge bewegen, steeds is hij de geëngageerde vertegenwoordiger van muziek en wenst hij als dusdanig gewaardeerd en begrepen te worden.

Dit verlangen is geen utopie, want muziek is een vorm van communicatie die voor de luisteraar de mogelijkheid tot emotionele en intellectuele participatie inhoudt, en die daarom wel een eigen „taal" kan genoemd worden.

Ook al verwerft het kind zijn moedertaal op een natuurlijke wijze, door het levende

voorbeeld, dan zal het toch zijn uitdrukkingsmogelijkheden en begripsvermogen moeten verfijnen en uitbreiden door voortdurende bijscholing en oefening. Wat geldt voor onze dagelijkse verbale taal is zeker waar voor muziek als taal. Haar uitdrukkingsmogelijkheden en inhouden zijn ongemeen rijk en verscheiden. Zij kunnen en mogen echter niet louter intuïtief en vaag aangevoeld blijven. Zij moeten ook bewust tot ons doordringen en leiden tot dialoog tussen liefhebber en musicus.

In het huiselijk en maatschappelijk leven ontbreekt vaak het klimaat waarin muziek als een humaan en esthetisch voedingselement wordt erkend. Haar maatschappelijke functie en gebondenheid kan echter niet verder genegeerd worden. Muziek is niet alleen een spiegel van onszelf, maar van onze gehele cultuur. Door het kijken in deze spiegel (en onder meer te zien hoe wij dreigen muziek te isoleren, af te snijden van haar maatschappelijke en culturele bodem, haar als een „specialiteit onder specialisten" te behandelen) kunnen wij een beeld krijgen van onze omgang met onszelf en met elkaar.

De cursus AMC wil dus méér zin en inhoud geven aan muziekbeoefening en -beluistering. Het inzicht, de humane ervaring die hier moeten opgedaan worden, kunnen slechts de communicatie tussen muziekliefhebber en musicus versterken en de oorspronkelijke functie van de muziek opnieuw centraal stellen door het verfraaien en verstevigen van de muzikaliteit van de betrokkenen.

MINIMUMLEERPLAN ALGEMENE MUZIEKCULTUUR EN LUISTERPRAKTIJK

Middelbare graad

Ten geleide

In de studierichting muziek bestaat AMC als afzonderlijke optie, en als verplicht omringingsvak in de middelbare graad van alle optie. In de opties AMC is het verplichte omringingsvak een aanvullende luisterpraktijk, waar verder op de verworvenheden van de AMC wordt ingegaan.

AMC heeft als doel het luistervermogen te ontwikkelen en de waarneming te scherpen. Het benoemen en memoriseren van technische begrippen is noodzakelijk, maar slechts in de mate dat het kan bijdragen tot begrijpend luisteren. Belangrijk is dat de aard van de leerstof en de wijze waarop zijn aangeboden wordt leidt tot een ruimere en intensievere omgang met muziek, over de grenzen van het eigen specialisme heen. Het vormen van persoonlijke standpunten, het cultiveren van een individuele smaak en de discussie daarover moeten beschouwd worden als wezenlijke elementen van het leerproces.

Luisterpraktijk is een aanvulling op AMC voor hen die dat vak als optie kozen. Aangezien het overwegend geïnteresseerde luisteraars zullen zijn en geen practici, zal het nodig blijken hen een theoretische vorming te geven in de mate zij die nodig hebben. Dat is mede de bedoeling van de luisterpraktijk. In eerste instantie echter gaat het om geleide luisteroefeningen in verband met de parallelle leerstof van AMC.

AMC en luisterpraktijk zijn geen theoretische vakken, de auditieve verkenning en beleving is het uitgangspunt en tevens het doel van de opleiding.

AMC — Eerste jaar

A. Doelstellingen

Verkenning van de wereld van het geluid.

Ontwikkeling van de luistervaardigheid.

Herkennen en benoemen van muzikale parameters.

Werken met partituren.

B. Leerinhoud

De wereld van het geluid :

— geluid en stilte

— natuurgeluiden ; imitaties in de kunstmuziek

- industriële en andere geluiden uit het dagelijks leven
- geproduceerde (kunstmatige) geluiden :
 - a) commerciële
 - b) artistieke
 - elementaire geluidsleer
- Muzikale parameters en hun onderling verband :
 - toon, timbre, dynamiek, tessituur
 - metrum, ritme
 - melodie
 - harmonie
- Fundamentele tegenstellingen
 - eenstemming/meerstemmig
 - tonaal/atonaal
 - solo/tutti
 - vocaal/instrumentaal
 - vast metrum/vrij metrum
 - religieus/profaan
 - volksmuziek/kunstmuziek
 - commerciële muziek/niet-commerciële muziek
- Soorten instrumenten
 - idiofonen, aerofonen, chordofonen, elektronische instrumenten
 - historische, klassieke en volksinstrumenten
- Zangstemmen
 - hoge — lage
 - timbre — karakter
 - soorten vocale ensembles

C. Evaluatie

- auditief — schriftelijk :
 - herkennen van klankbronnen (instrumenten, ensembles, stemmen, ev. andere)
 - herkennen van karakteristieke parameters in muziekvoorbeelden

D. Toelichtingen en aanbevelingen

De leerstof van het eerste jaar moet opgevat worden als een verkennende benadering van de wereld van het geluid. De voornaamste opdracht is de oren te openen en het gehoor te scherpen, zodat de leerlingen aangezet worden om bewust en kritisch om te gaan met sonore fenomenen van allerlei soorten.

Als didactische werkvormen komen in aanmerking, waarbij de aanbiedende echter niet mag overheersen. De leerlingen moeten zich ongedwongen kunnen uitspreken over hun persoonlijke indrukken en ervaringen, ook in verband met hun emotionele reacties op geluiden en klanken.

De verworvenheden van de lagere graad, zowel instrumentaal als vocaal, zijn een dankbaar middel om de doelstellingen van de AMC te bereiken. Aansluiting met bepaalde vakken uit het algemeen vormend onderwijs werkt verruimend en verdiepend.

Creatieve zelfwerkzaamheid van de leerlingen werkt stimulerend bijvoorbeeld klank-experimenten ; improvisaties ; geluidsreportages en -montages begeleid door commentaar of regieblad, enzovoort.

Uit de brede context worden geleidelijk aan de elementen geselecteerd die het inzicht in het wezen van de muziek bevorderen.

Uit het geheel van de behandelde materie worden uiteindelijk slechts die cognitieve elementen gefixeerd die noodzakelijk zijn om de leerstof van het tweede jaar aan te vatten.

De evaluatie toetst hoofdzakelijk het luistervermogen en de kennis van basisbegrippen.

AMC — Tweede jaar

A. Doelstellingen

Kennismaking met muzikale vormen en genres. Onderscheiden van de belangrijkste parameters in wisselende combinaties.

Situeren van vormen, genres en expressiemiddelen in hun algemeen historisch kader. Herkennen en bepalen van typische kenmerken in verband met instrumenten, ensembles, vormen.

B. Leerinhoud

Kleine muzikale vormen :

- motief, melodie, thema
- herhaling en variatie
- lied- en dansvormen
- imitatie, canon

Grotere muzikale vormen :

- menuet (scherzo)
- rondo
- thema met variaties
- ostinato, chaconne, passacaglia
- fuga

Klassieke genres en vormen :

- sonate, concerto, symfonie
- de sonatevorm

Verkennen van partituren

Stemming, sfeer, affect.

Aanvullende selectie uit volgende onderwerpen :

- programmamuziek
- opera
- balletmuziek, dansvormen in de concertmuziek
- pop- en rockmuziek, jazz

C. Evaluatie

a) auditief — schriftelijk :

herkennen van thema's, vormen, parameters, e.a.

b) schriftelijk :

een eenvoudige analyse (vorm, tonaliteit, metrum, ev. ritmische bijzonderheden, bezetting)

D. Toelichtingen en aanbevelingen

Uitgaand van de auditieve ervaring laat de behandelde leerstof de leerlingen kennismaken met de belangrijkste vormelementen, in hun muzikale en historische context. De partituur speelt nu een belangrijke rol, als visuele ondersteuning van het gehoorde, maar ook als inspiratiebron van de interpretatie. Zo kunnen bijvoorbeeld verschillende uitvoeringen van eenzelfde werk beluisterd en kritisch belicht worden. De persoonlijke reactie op de luistervoorbeelden en het peilen naar de door de componist bedoelde affectieve betekenis maken het gesprek als werkvorm zinvol en vruchtbaar. De emotionele dimensie is daarbij een onmiskenbaar complement voor de technische en cognitieve benadering.

Voorbeelden uit het repertoire van de leerlingen kunnen in de klas uitgevoerd en besproken worden. Ook andere vormen van zelfwerkzaamheid zijn wenselijk zoals bijvoorbeeld de voorstelling met commentaar van een geliefd werk.

Naast muzikale fragmenten worden ook volledige delen en integrale composities aangeboden om het luistervermogen te verstevigen en de concentratie te bevorderen.

De aanvullende, vrij te kiezen onderwerpen kunnen inspelen op de ontvankelijkheid van de klas, maar het is tevens een belangrijke taak de belangstellingssfeer van de leerlingen te verruimen.

Voorbereid concertbezoek met nabespreking is een uitstekend middel om de leerinhoud te verlevendigen.

De evaluatie toetst het luistervermogen en de verworven kennis, als elkaar aanvullende componenten van eenzelfde attitude namelijk die van de bewuste (en kritische) luisteraar.

AMC — Derde jaar

A. Doelstellingen

Muziek in historisch verband :
— algemeen historisch kader
— verbanden met andere kunsten en wetenschappen
Muzikale genres.
Partituurstudie.

B. Leerinhoud

Verkenning van grote stijlperiodes, aan de hand van representatieve werken en componisten.

De wereld van de hedendaagse muziek :
— klankfenomenen
— visies en theorieën
— compositie- en uitvoeringstechnieken

Aanvullende selectie uit volgende onderwerpen :
— Kamermuziek
— Het lied
— Filmmuziek
— Jazz
— Interpretatie

C. Evaluatie

a) auditief — schriftelijk :
— analyse van luistervoorbeelden
— analyse van stijlkenmerken (periode of componist)
b) schriftelijk :
— bondige bespreking van een voorbereid onderwerp in verband met hedendaagse muziek

D. Toelichtingen en aanbevelingen

In dit stadium mag van de leerling verwacht worden dat hij, op basis van zijn ervaring en kennis, openstaat voor het begrip stijl. Het dient ruimer opgevat te worden dan de opsomming van kenmerken en technieken door het te plaatsen in een breder historisch, sociaal en cultureel kader. De hieruit voortspruitende inzichten moeten uiteindelijk dienstbaar kunnen gemaakt worden voor de persoonlijke praktijk van de leerling, als uitvoerder en als luisteraar. Muziek was ten allen tijd, en is nog steeds, een spiegel van de omgang met zichzelf en met elkaar. Daardoor krijgen alle vormen van muzikale uiting een betekenis voor de gehele mens, als denkend en voelend wezen. Deze ervaring aan de leerlingen mee te geven is het belangrijkste inhoudelijk aspect van AMC.

Enkele suggesties voor de vrij te kiezen, aanvullende lesonderwerpen :

Kamermuziek :

Kennismaking met typische bezettingen ; geest en functie van de kamermuziek.

Het lied :

Historiek ; woord-toonverhouding ; melodie en begeleiding ; plaats in het muzikaleven.

Filmmuziek :

Beroemde filmcomponisten ; klassieke muziek in bekende films ; functie van muziek in de film.

Jazz :

Stijlen en vormen ; de rol van de improvisatie ; grote jazz-musici.

Interpretatie :

De benadering van muziek door de uitvoerder (emotioneel, verstandelijk, historisch, dienend, als virtuoos, commercieel).

De leerkracht kan ook andere thema's kiezen die aansluiten bij de belangstellingssfeer van de klas.

Luisterpraktijk — Eerste jaar

A. Doelstellingen

Bewustmaking van muzikale basisverschijnselen aan de hand van luistervoorbeelden en analyse.

B. Leerinhoud

Uitdieping van de leerstof van AMC

De taal van de muziek :

— tonale stelsels :

- reeksen
- modi
- toonaarden

— basisbegrippen van harmonie :

- akkoorden
- cadenzen

- versieringen

— metrische en ritmische verschijnselen

Muzieknotatie :

— tekens en symbolen

— voorbeelden uit het verleden tot op heden

— partituurlezen

C. Evaluatie

auditief — schriftelijk :

- herkennen van toonreeksen
- herkennen van akkoorden

D. Toelichtingen en aanbevelingen

Samen met AMC is luisterpraktijk een verkenningstocht naar de essentie van de muziek.

Een passieve kennis van de belangrijkste muziektheoretische grondslagen bevordert het inzicht in het wordingsproces van composities en in het tot stand komen van muzikale expressie. Voor de luisteraar betekent dit een uitbreiding van de mogelijkheden om zijn persoonlijke beleving te verfijnen en deze te staven aan vakkundige en esthetische normen.

Het spreekt echter voor zich dat de theoretische kennis in dit verband slechts een steunfunctie toebedeeld krijgt. Ze wordt bij voorkeur, en in de mate van het mogelijke, langs de auditieve weg verworven. Ook moet de leerstof gedoseerd worden volgens de ontvankelijkheid van de klas en dient het leerproces van AMC en luisterpraktijk zodanig geïntegreerd te verlopen dat het eigenlijke doel erdoor gediend wordt : het begrijpend leren luisteren naar muziek.

Luisterpraktijk — Tweede jaar

A. Doelstellingen

Kennismaking met bijzondere aspecten van de muziekcultuur.

B. Leerinhoud

Muziek als universele taal.

Het nationalisme in de muziek.

Exotisme in de muziek.

Muziek en poëzie.

Evaluatie

auditief-schriftelijk :

- analyse van muziekvoorbeelden
- aanduiden van kenmerken

D. Toelichtingen en aanbevelingen

Suggesties voor de benadering van de lesthema's :

Muziek als universele taal :

Eén van de belangrijkste historische perioden en haar universele stijl ; nationale invloeden en schakeringen ; bijdragen tot de stijlontwikkeling door grote componisten.

Het nationalisme in de muziek :

De nationale scholen van de 19e eeuw en hun uitlopers ; historische achtergronden ; belangrijke kenmerken ; componisten.

Exotisme in de muziek :

Van Janitsjarenmuziek tot Messiaen ; kenmerken ; toonsystemen ; integratie in de westerse muziek ; werken en componisten.

Muzie en poëzie :

Musica reservata ; Musica poëtica ; tekstschildering en -symboliek ; woord-toonverhouding in de verschillende stijlperioden ; beschrijvende en programmamuziek met poëtische inhoud.

Ook in de behandeling van deze overkoepelende onderwerpen staat de auditieve ervaring centraal. De leerlingen worden bij voorkeur in de gelegenheid gesteld kenmerken en andere integrerende elementen van de behandelde thema's zelf te ontdekken respectievelijk hun voorkennis ter zake voor te brengen ten einde een zo groot mogelijke zelfstandigheid in de benadering te stimuleren.

Luisterpraktijk — Derde jaar

A. Doelstellingen

Inzicht in de betekenis en functie van de muziek en de musicus in de maatschappij.

B. Leerinhoud

Functies van de muziek :

- arbeid, dans, ritueel
- opluistering, ontspanning
- esthetische en humane functie van de kunstmuziek

De musicus in de maatschappij :

- componist
- uitvoerder
- concertleven en opera : festivals, management
- media, plantenindustrie
- muzikale beroepsopleiding
- muziekkritiek

Commerciële en „ernstige" muziek :

- verschillende esthetiek van beide muziekopvattingen

- mode, tijdsverschijnsel, blijvende waarde, evergreen, historische muziek en uitvoeringspraktijk

- maatschappelijke betekenis

Muziektheater :

- genres en hun kenmerken

- historische en sociologische context

- betekenis van het muziektheater heden

C. Evaluatie

- a. auditief — schriftelijk :

- herkennen van genres en kenmerken

- b. schriftelijk :

- beknopte verhandeling over een voorbereid onderwerp uit de leerstof.

D. Toelichtingen en aanbevelingen

Naast de kennismaking met uiteenlopende soorten muziek in hun functionele context komen hier onderwerpen aan bod die het verband tussen de muziekpraktijk en het maatschappelijk leven belichten. Het is de bedoeling de belangstellingssfeer van de leerlingen uit te breiden en hen gelijktijdig aan te zetten om een gegronde persoonlijke appreciatie te ontwikkelen.

BIJLAGE 4

SECUNDAIR ONDERWIJS : AANTAL LEERLINGEN VAN VREEMDE NATIONALITEIT
IN DE EERSTE GRAAD (jaar 1989-1990)

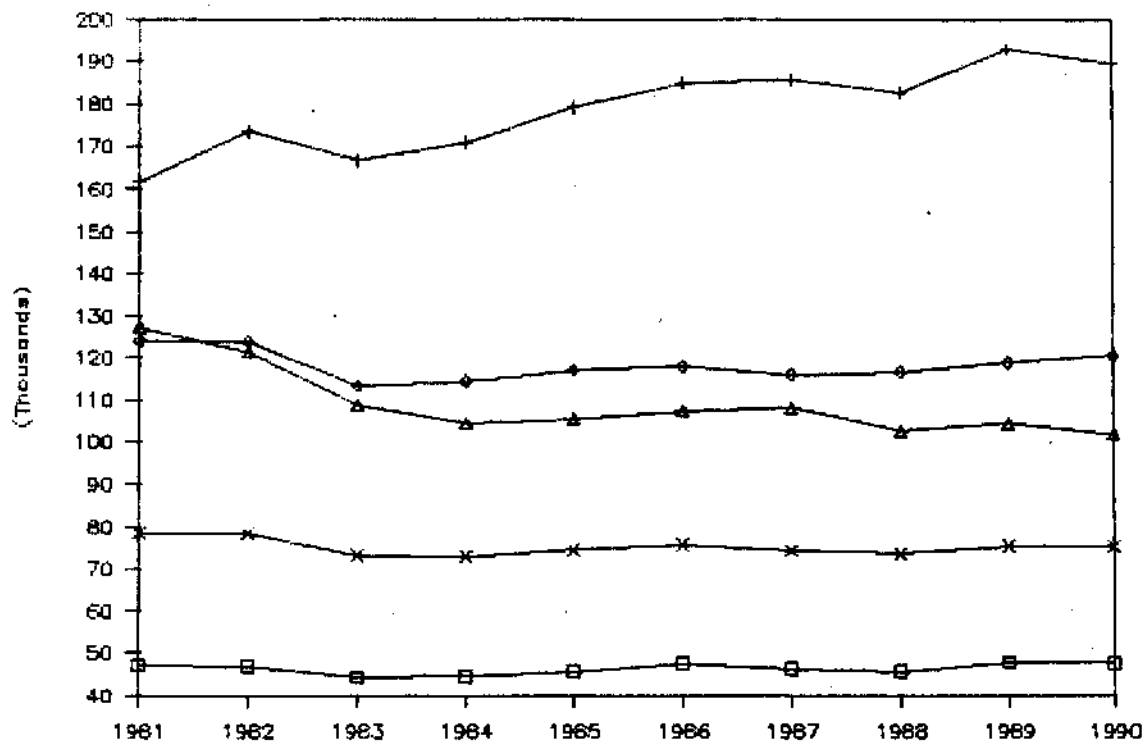
Tabel I : Gegevens met betrekking tot alle scholen met een eerste graad

Aantal		Leerjaar :	1A + 1B			2de Gemeensch.			2de BSO			
M.S.	MS+BB	REGIO	Net :	Gem.O.	Ges.O.O.	Ges.V.O.	Gem.O.	Ges.O.O.	Ges.V.O.	Gem.O.	Ges.O.O.	Ges.V.O.
ALLE PROVINCIËS												
69	134	Antwerpen		312	457	676	109	185	370	107	272	263
31	69	Brabant		124	36	124	81	6	79	23	3	53
24	51	West-Vlaanderen		19	5	68	20	5	52	11	2	30
47	83	Oost-Vlaanderen		193	194	345	73	111	151	86	62	155
40	55	Limburg (+ BSD)		441	81	736	197	46	452	227	53	288
221	392	Totalen Vlaams grondgebied en Brussel		1089	773	1949	480	353	1104	454	392	789
Algemeen totaal : 7.383												
PROVINCIE : ANTWERPEN												
27	60	Antwerpen-agglomeratie		160	390	449	63	157	242	60	216	199
8	9	Antwerpen-periferie		26	—	31	16	—	15	5	—	2
4	9	Geel-Mol		20	—	20	4	—	12	7	—	3
6	0	Heist o/d Berg		3	—	1	3	—	5	0	—	1
6	13	Lier-Herentals		13	—	36	7	—	9	2	—	16
12	19	Mechelen		53	58	84	21	20	37	20	51	38
4	9	Turnhout		22	—	47	10	—	24	6	—	0
2	15	Nederl. grensgebied		15	9	28	5	8	26	7	5	4
69	134	Totalen provincie		312	457	676	109	185	370	107	272	263
PROVINCIE : BRABANT												
4	5	Aarschot-Diest		31	—	13	17	—	5	5	—	3
6	4	Asse-Halle		2	—	14	2	—	14	1	—	13
4	27	Brussel-agglomeratie		37	21	49	21	3	20	4	1	8
3	8	Brussel-periferie		13	—	17	9	—	9	9	—	6
6	9	Leuven		15	—	24	7	—	16	2	—	5
4	5	Tienen-Landen		3	—	8	4	—	0	0	—	2
0	4	Leuven-Tienen		—	11	—	—	2	—	—	1	—
4	3	Vilvoorde		23	—	19	21	—	15	1	—	16
0	4	Diverse		—	4	—	—	1	—	—	1	—
31	69	Totalen provincie		124	36	124	81	6	79	23	3	53
PROVINCIE : WEST-VLAANDEREN												
8	17	Brugge		5	—	25	6	—	23	5	—	4
1	4	Ieper		0	—	4	1	—	4	0	—	0
12	15	Kortrijk		7	—	41	5	—	16	1	—	23
2	4	Oostende		3	—	9	4	—	3	0	—	2
5	5	Roeselare-Tielt		1	—	5	1	—	6	1	—	1
4	3	Veurne-Diksmuide		3	—	4	3	—	0	4	—	0
0	3	Volledige provincie		—	5	—	—	5	—	—	2	—
24	51	Totalen provincie		19	5	68	20	5	52	11	2	30

Aantal		Leerjaar :		1A + 1B			2de Gemeensch.			2de BSO		
M.S.	MS+BB	REGIO	Net :	Gem.O.	Ges.O.O.	Ges.V.O.	Gem.O.	Ges.O.O.	Ges.V.O.	Gem.O.	Ges.O.O.	Ges.V.O.
PROVINCIE : OOST-VLAANDEREN												
9	17	Aalst-Dendermonde		31	—	30	10	—	23	2	—	12
1	3	Eeklo		0	—	7	1	—	4	0	—	5
14	38	Gent		36	189	145	19	111	59	16	58	89
10	0	Ninove-Geraardsbergen		1	—	3	2	—	0	2	—	0
2	3	Oudenaarde-Ronse		3	—	7	0	—	2	2	—	6
9	18	Sint-Niklaas		60	—	150	37	—	55	61	—	43
2	1	Nedcr. grensgebied		10	—	3	4	—	8	3	—	0
0	3	Diverse		—	5	—	—	0	—	—	4	—
47	83	Totalen provincie		193	194	345	73	111	151	86	62	155
PROVINCIE : LIMBURG (+ BSD)												
12	6	Beringen-Houthalen		184	—	198	71	—	65	116	—	67
2	0	Hasselt		—	9	—	—	6	—	—	8	—
6	17	Hasselt-Genk		108	—	294	60	—	181	60	—	142
5	12	Sint-Truiden-Tongeren		13	—	17	4	—	17	8	—	5
6	6	Nederlands grensgebied Nd		36	—	50	13	—	45	8	—	9
5	10	Nederlands grensgebied Oost		94	—	177	46	—	144	35	—	65
1	3	Nederlands grensgebied		—	65	—	—	40	—	—	40	—
2	0	BSD		6	—	—	3	—	—	0	—	—
1	1	Diverse		—	7	—	—	0	—	—	5	—
40	55	Totalen provincie		441	81	736	197	46	452	227	53	288

BIJLAGE 5

Onderwijsmiddelen per niveau en per leerling (constante prijzen - 1981)

□ basis + bgw ♦ sec Δ nuho × gem

ü basis + ba* 0 per leerling in constante prijzen nuho X gem
Onderwijsmiddelen (loon + werkingskosten)

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Basis	47.120	46.878	44.280	44.536	45.671	47.450	46.203	45.664	47.758	47.522
Bgw	161.872	173.407	166.635	170.854	178.961	184.596	185.332	182.343	192.835	189.520
Secundair	124.083	123.885	113.308	114.374	117.071	117.877	115.836	116.511	118.791	120.391
Nuho	127.243	121.461	108.739	104.468	105.435	107.342	108.072	102.512	104.328	101.878
Sopro	0	0	15.710	12.395	13.386	13.415	12.321	11.956	13.505	13.864
	78.514	78.354	73.222	72.999	74.617	75.690	74.387	73.714	75.380	75.285

Indices (1981 - 100)

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Basis	100	99	94	95	97	101	98	97	101	101
Bgw	100	107	103	106	111	114	114	113	119	117
Secundair	100	100	91	92	94	95	93	94	96	97
Nuho	100	95	85	82	83	84	85	81	82	80
Gemiddeld	100	100	93	93	95	96	95	94	96	96

BIJLAGE 6

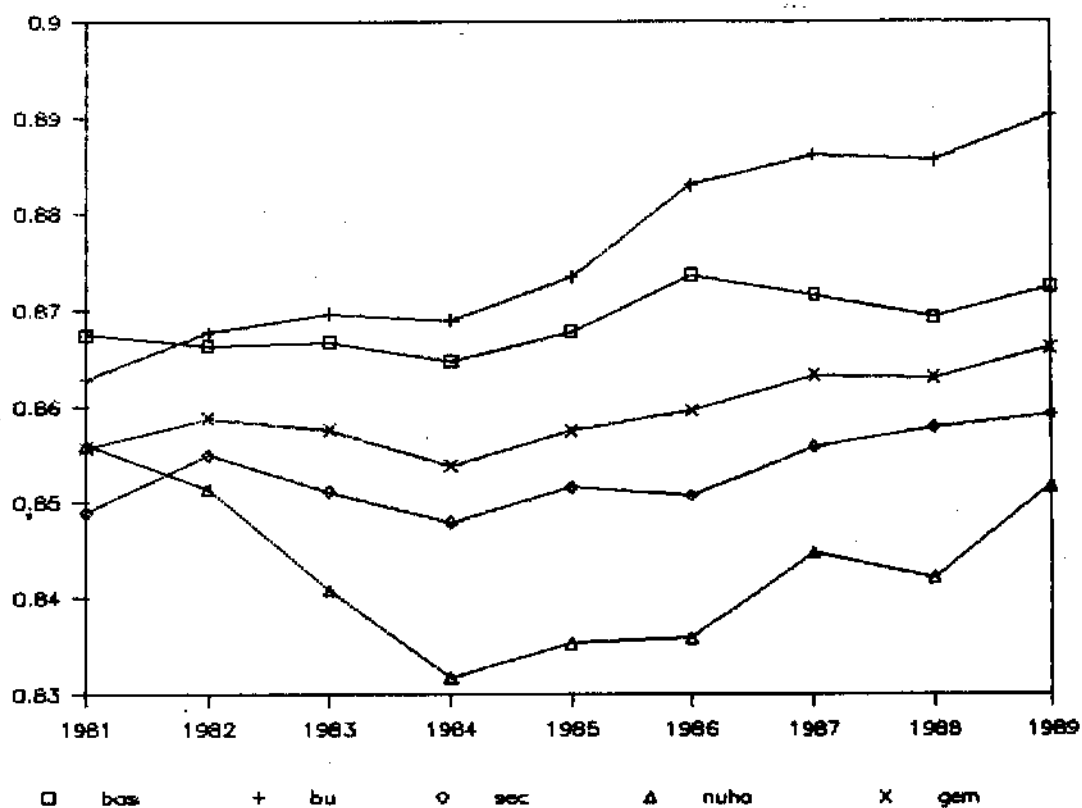
Verhouding loonlast in begroting onderwijs

1. Naar aanleiding van het sectorieel overleg onderwijs werd de directe en indirecte loonlast in het totale onderwijsbudget 1990 bepaald met volgende resultaten

onderwijzend korps	131,5 miljard
mvd personeel	3,2
inspectiekorps	0,5
stagiairs	0,4
universiteiten	11,7
pms	2,1
andere groepen	0,9
Totale loonmassa	150,4 miljard
Totaal budget 1990	178,8 miljard
Aandeel	84,1 %

2. In bijlage de evolutie van het loonaandeel in de kost per leerling (loon + werking) per onderwijsniveau.

Loonaandeel in kost/leerling

BIJLAGE 7

A. Gegevens met betrekking tot de internaten

Gegevens met betrekking tot de internaten van het gemeenschapsonderwijs

Schooljaar	Aantal Internaten	Aantal Internen
85-86	72	4.869
86-87	66	4.855
87-88	66	5.002
88-89	67	4.947
89-90	66	5.018

B. Gegevens m.b.t. de gesubsidieerde vrije internaten *

Tabel 1 : Evolutie van het aantal gewone internaten

Provincies en taalstelsel	Schooljaar : 1 oktober						
	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
1	2	3	4	5	6	7	8
Antwerpen	69	38	34	30	27	27	24
Brabant	44	20	19	19	17	16	15
Limburg	40	31	26	22	21	20	20
Oost-Vlaanderen	89	60	53	44	43	39	36
West-Vlaanderen	100	69	61	56	53	50	46
Gewest	342	218	199	171	161	152	141

Tabel 2 : Evolutie van het aantal internen in gewone internaten

Provincies en taalstelsel	Schooljaar : 1 oktober						
	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
1	2	3	4	5	6	7	8
Antwerpen	7.707	2.916	2.765	2.510	2.329	2.324	2.113
Brabant	4.048	1.681	1.588	1.471	1.405	1.354	1.309
Limburg	5.179	2.149	1.878	1.801	1.709	1.536	1.497
Oost-Vlaanderen	10.993	5.184	4.528	4.170	4.032	3.896	3.779
West-Vlaanderen	10.905	6.804	6.470	6.327	6.043	5.810	5.607
Gewest	38.832	18.734	17.229	16.279	15.518	14.920	14.305

Tabel 3 : Het aantal internen in gewone internaten per onderwijsniveau (01.10.1989).

Provincies en taalstelsel	Gewoon Kleuter- Onderwijs	Gewoon Lager Onderwijs	Gewoon Secundair Onderwijs	Hoger Onderwijs	Totaal
1	2	3	4	5	6
Antwerpen	34	378	1.526	175	2.113
Brabant	4	90	1.085	130	1.309
Limburg	—	45	1.439	13	1.497
Oost-Vlaanderen	7	382	3.269	121	3.779
West-Vlaanderen	8	160	4.756	683	5.607
Gewest	53	1.055	12.075	1.122	14.305
Vgl. 01.10.1988	65	1.147	12.569	1.139	14.920

* bron : Nationaal Secretariaat katholiek onderwijs

Tabel 4 : Internaatsgrootte van de gewone internaten (01.10.1989)

Provincies en taalstelsel	Internaatsgrootte								Totaal
	1-19	20-49	50-99	100-149	150-199	200-249	250-299	300 e.m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Antwerpen	2	8	7	2	4	—	1	—	24
Brabant	—	6	4	3	—	2	—	—	15
Limburg	—	8	7	3	1	1	—	—	20
Oost-Vlaanderen	3	10	7	5	4	5	2	—	36
West-Vlaanderen	1	8	21	4	3	3	1	5	46
Gewest	6	40	46	17	12	11	4	5	141
Vgl. 01.10.1988	9	47	51	14	9	10	6	6	152

Tabel 5 : Gemiddeld bedrag van het basiskostgeld in de gewone internaten (01.10.1989) (1)

Provincies en taalstelsel	Internaatsgrootte								Alle - gewone internaten	Vgl. 01.10.1988
	1-19	20-49	50-99	100-149	150-199	200-249	250-299	300 e.m.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Antwerpen	55.506	53.121	56.372	52.097	58.357	-	55.000	—	55.952	54.644
Brabant	-	58.376	58.995	58.742	-	57.730	-	—	58.368	54.443
Limburg	-	53.344	52.459	52.756	52.000	52.780	-	—	52.718	51.087
Oost-Vlaanderen	51.657	52.884	58.723	65.623	63.103	58.807	65.311	—	60.911	59.188
West-Vlaanderen	56.000	61.686	62.769	70.879	66.000	68.440	111.000	73.000	70.240	68.515
Gewest	53.431	55.868	59.155	61.655	61.256	60.832	73.537	73.000	62.745	60.848
Vgl. 01.10.1988	53.603	55.085	57.786	58.984	60.897	65.050			60.848	

(1) Basiskostgeld (slaapzaal), geïndexeerd maar zonder supplementen en zonder rekening te houden met verleende verminderingen

Tabel 6 : Indeling van de gewone internaten naar het gevraagde kostgeld (01.10.1989)
- Toegepaste minima

Bedrag van het kostgeld x 1.000	Provincies					Gewest	Vgl. 01.10.88
	Ant- werpen	Brabant	Limburg	Oost- Vlaand.	West- Vlaand.		
1	2	3	4	5	6	7	8
19							
20 - 24							
25 - 29							
30 - 34							
35 - 39							
40 - 44	1	1		4	1	7	2
45 - 49	5	1	3	6	4	19	17
50 - 54	7	4	14	7	3	35	50
55 - 59	5	3	3	7	3	21	19
60 - 64	4	4		7	8	23	42
65 - 69	1			5	23	29	15
70 - 74	1	2			1	4	2
75 - 79							1
80 - 84							2
85 e.m.					3	3	2
Totaal	24	15	20	36	46	141	152

Tabel 6bis : Indeling van de gewone internaten naar het gevraagde kostgeld (01.10.1989)
- Toegepaste maxima

Bedrag van het kostgeld x 1.000	Provincies					Gewest	Vgl. 01.10.88
	Ant- werpen	Brabant	Limburg	Oost- Vlaand.	West- Vlaand.		
1	2	3	4	5	6	7	8
19							
20 - 24							
25 - 29							
30 - 34							
35 - 39							
40 - 44				2		2	
45 - 49	3				2	5	
50 - 54	9	5	16	6	2	38	
55 - 59	5	4	2	11	2	24	
60 - 64	5	3	1	9	5	23	
65 - 69	1	1		6	28	36	
70 - 74	1	2	1	2	2	8	
75 - 79							
80 - 84					1	1	
85 e.m.					4	4	
Totaal	24	15	20	36	46	141	-

Gegevens m.b.t. de gesubsidieerde officiële internaten

- aantal (1988-1989) : 6

— aantal internen : kleuter 10
 lager 101
 sec. 260
 totaal 371

BIJLAGE 8

Ontwikkeling werkingstoelagen/middelen volgens artikel 2 — decreet II

In bijlage een gedetailleerde simulatie.

- P1 basisveronderstellingen : inflatie, loonkost, denataliteit, afvloeiing m.v.d. personeel in gemeenschapsonderwijs
gewicht van doorrekening denataliteit en loonkost
startwaarden enveloppes (begrotingsvoorstel 91 onderwijs)
- P2 evolutie aantal leerlingen gemeenschapsonderwijs (gemo) en gesubsidieerd onderwijs (geso)
het aandeel in de leerlingen
de coëfficiënten A1 en A2
- P3 opbouw van de enveloppes E1 (gemo) en E2 (geso) en verwerking in de begroting
- P4 begrotingen volgens het „oud systeem" (berekening van de kredieten zoals in 1989 en 1990 namelijk
gemeenschapsonderwijs : lonen + dotaties waarbij verrekening van denataliteit op 40 % van dotaties en aanpassing van dotaties met 20 % voor loonkost gesubsidieerd onderwijs : denataliteit 100 % verrekend + loonkost 20 % verrekend).
begrotingen volgens de „schoolpactregels"
gemeenschapsonderwijs : cf. hierboven
gesubsidieerd onderwijs : denataliteit 100 % verrekend + indexatie loonkost 50 %, consumptieprijzen 50 %
- P5 budgettaire weerslag namelijk verschil nieuw systeem t.o.v. oud systeem, verschil nieuw systeem t.o.v. schoolpactstelsel
- P6 bedragen per leerling in lopende prijzen + verhoudingen¹
- P7 bedragen per leerling in vaste prijzen + verhoudingen

Werkingsstoelagen

Vergelijking	Decreet Onderwijs II Berekeningswijze begroting 1989 en 1990 Schoolpactwetgeving
--------------	--

Parameters	
inflatie	3,0% per jaar
reële loonkost	2,0 %
denataliteit gemo	1,0%
denataliteit geso	1,0%
afvloeiing amvd	5,0 %
gewicht denataliteit	0,4 %
gewicht lonen	0,6 %

Basiswaarden	90
--------------	----

lonen	2.756,0 miljoen
sabmo dotaties	3.188,6
overige	147,2
enveloppe gemo (E1)	6.091,8
werkingstoelagen	12.073,0 miljoen
overige	626,6
enveloppe geso (E2)	12.699,6
aantal lln gemo	177.706
aantal lln geso	816.211

Nieuw systeem	1990	1991	1992	1993	1994	1995
lln gemo	177.706	175.979	174.170	172.428	170.704	168.997
lln geso	816.211	808.049	799.968	791.969	784.049	776.209
aandeel gemo	17,9	17,9	17,9	17,9	17,9	17,9
aandeel geso	82,1	82,1	82,1	82,1	82,1	82,1
coëff. Al gemo		0,996	0,996	0,996	0,996	0,996
coëff. Al geso		0,996	0,996	0,996	0,996	0,996
coëff. A2		1.042	1.042	1.042	1.042	1.042
lonen	2.756,0	2.749,1	2.742,2	2.735,4	2.728,5	2.721,7
bedrag afvl.		137,8	137,5	137,1	137,8	136,4
50 % bedrag afvl		68,9	68,7	68,6	68,4	68,2
uitrusting gemo		9,2	9,2	9,2	9,2	9,1
uitrusting geso		42,4	42,3	42,2	42,1	42,0
basisonderwijs		75,0	75,0			
E1	6.091,8	6.262,6	6.440,0	6.624,3	6.815,7	7.014,5
E2	12.699,6	13.297,5	13.917,9	14.486,7	15.076,8	15.689,2
begrotingskredieten						
loonkrediet	2.756,0	2.749,1	2.742,2	2.735,4	2.728,5	2.721,7
naar ARGO dotatie	3.335,8	3.513,5	3.697,8	3.888,9	4.087,1	4.292,8
kredieten geso	12.699,6	13.297,5	13.917,9	14.486,7	15.076,8	15.689,2
totaal	18.791,4	19.560,1	20.357,9	21.110,9	21.892,5	22.703,7
Oud systeem						
loonkrediet	2.756,0	2.749,1	2.742,2	2.735,4	2.728,5	2.721,7
naar ARGO dotatie	3.335,8	3.433,8	3.532,3	3.631,1	3.730,3	3.830,0
kredieten geso	12.699,6	12.740,8	12.781,8	12.822,8	12.863,6	12.904,3
totaal	18.791,4	18.923,7	19.056,3	19.189,3	19.322,5	19.456,0
Schoolpact						
loonkrediet	2.756,0	2.749,1	2.742,2	2.735,4	2.728,5	2.721,7
naar ARGO dotatie	3.335,8	3.433,8	3.532,3	3.631,1	3.730,3	3.830,0
kredieten geso	12.699,6	13.117,9	13.548,6	13.991,8	14.448,1	14.917,8
totaal	18.791,4	19.300,9	19.823,1	20.358,3	20.907,0	21.469,5
Budgettaire weerslag						
nieuw systeem	18.791,4	19.560,1	20.357,9	21.110,9	21.892,5	22.703,7
oud systeem	18.791,4	18.923,7	19.056,3	19.189,3	19.322,5	19.456,0
nw - oud	0,0	636,4	1.301,6	1.921,7	2.570,0	3.247,7
nieuw systeem	18.791,4	19.560,1	20.357,9	21.110,9	21.892,5	22.703,7
schoolpact	18.791,4	19.300,9	19.823,1	20.358,3	20.907,0	21.469,5
nw - schoolpact	0,0	259,2	534,8	752,6	985,5	1.234,2

Vergelijking be- dragen per leerling	1990	1991	1992	1993	1994	1995
nieuw systeem						
gemo	34.280	35.597	36.976	38.418	39.927	41.507
geso	15.559	16.456	17.398	18.292	19.229	20.213
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,10	2,08	2,05
oud systeem						
gemo	34.280	35.145	36.025	36.923	37.837	38.768
geso	15.559	15.767	15.978	16.191	16.407	16.625
verhouding	2,20	2,23	2,25	2,28	2,31	2,33
schoolpact						
gemo	34.280	35.145	36.025	36.923	37.837	38.768
geso	15.559	16.234	16.936	17.667	18.428	19.219
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,09	2,05	2,02

vergelijking bedragen per leerling in prijzen van 1990

prijsindex	1990	1991	1992	1993	1994	1995
	100,0	103,0	106,1	109,3	112,6	115,9
nieuw systeem						
gemo	34.280	34.561	34.853	35.158	35.475	35.804
geso	15.559	15.977	16.399	16.740	17.085	17.436
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,10	2,08	2,05
oud systeem						
gemo	34.280	34.121	33.957	33.789	33.618	33.442
geso	15.559	15.308	15.061	14.817	14.577	14.341
verhouding	2,20	2,23	2,25	2,28	2,31	2,33
schoolpact						
gemo	34.280	34.121	33.957	33.789	33.618	33.442
geso	15.559	15.761	15.964	16.168	16.373	16.578
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,09	2,05	2,02

BIJLAGE 9

Verschil in verrekening van de denataliteit

ontwerp 40 %
 financieringswet 80 %

P1 budgettaire weerslag + vergelijking bedragen per leerling bij 40 % verrekening van de denataliteit

P2 idem bij 80 %

Parameters
 inflatie 3,0% per jaar
 reële loonkost 2,0 %
 denataliteit gemo 1,0%
 denataliteit geso 1,0%
 afvloeiing amvd 5,0%
 gewicht denataliteit 0,4 %
 gewicht lonen 0,6 %

Budgettaire weerslag	1990	1991	1992	1993	1994	1995
nieuw systeem	18.791,4	19.560,1	20.357,9	21.110,9	21.892,5	22.703,7
oud systeem	18.791,4	18.923,7	19.056,3	19.189,3	19.322,5	19.456,0
nw - oud	0,0	636,4	1.301,6	1.921,7	2.570,0	3.247,7
nieuw systeem	18.791,4	19.560,1	20.357,9	21.110,9	21.892,5	22.703,7
schoolpact	18.791,4	19.300,9	19.823,1	20.358,3	20.907,0	21.469,5
nw - schoolpact	0,0	259,2	534,8	752,6	985,5	1.234,2

Vergelijking bedragen per leerling in prijzen van 1990

prijsindex	1990	1991	1992	1993	1994	1995
nieuw systeem	100,0	103,0	106,1	109,3	112,6	115,9
gemo	34.280	34.561	34.853	35.158	35.475	35.804
geso	15.559	15.977	16.399	16.740	17.085	17.436
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,10	2,08	2,05
oud systeem	100,0	103,0	106,1	109,3	112,6	115,9
gemo	34.280	34.121	33.957	33.789	33.618	33.442
geso	15.559	15.308	15.061	14.817	14.577	14.341
verhouding	2,20	2,23	2,25	2,28	2,31	2,33
schoolpact	100,0	103,0	106,1	109,3	112,6	115,9
gemo	34.280	34.121	33.957	33.789	33.618	33.442
geso	15.559	15.761	15.964	16.168	16.373	16.578
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,09	2,05	2,02

Parameters	
inflatie	3,0 % per jaar
reële loonkost	2,0 %
denataliteit gemo	1,0 %
denataliteit geso	1,0 %
afvloeiing amvd	5,0 %
gewicht denataliteit	0,8 %
gewicht lonen	0,6 %

Budgettaire weerslag	1990	1991	1992	1993	1994	1995
nieuw systeem	18.791,4	19.481,8	20.195,4	20.858,1	21.543,2	22.251,4
oud systeem	18.791,4	18.923,7	19.056,3	19.189,3	19.322,5	19.456,0
nw - oud	0,0	558,1	1.139,1	1.668,9	2.220,7	2.795,3
nieuw systeem	18.791,4	19.481,8	20.195,4	20.858,1	21.543,2	22.251,4
schoolpact	18.791,4	19.300,9	19.823,1	20.358,3	20.907,0	21.469,5
nw - schoolpact	0,0	180,9	372,3	499,8	636,2	781,9

Vergelijking bedragen per leerling in prijzen van 1990

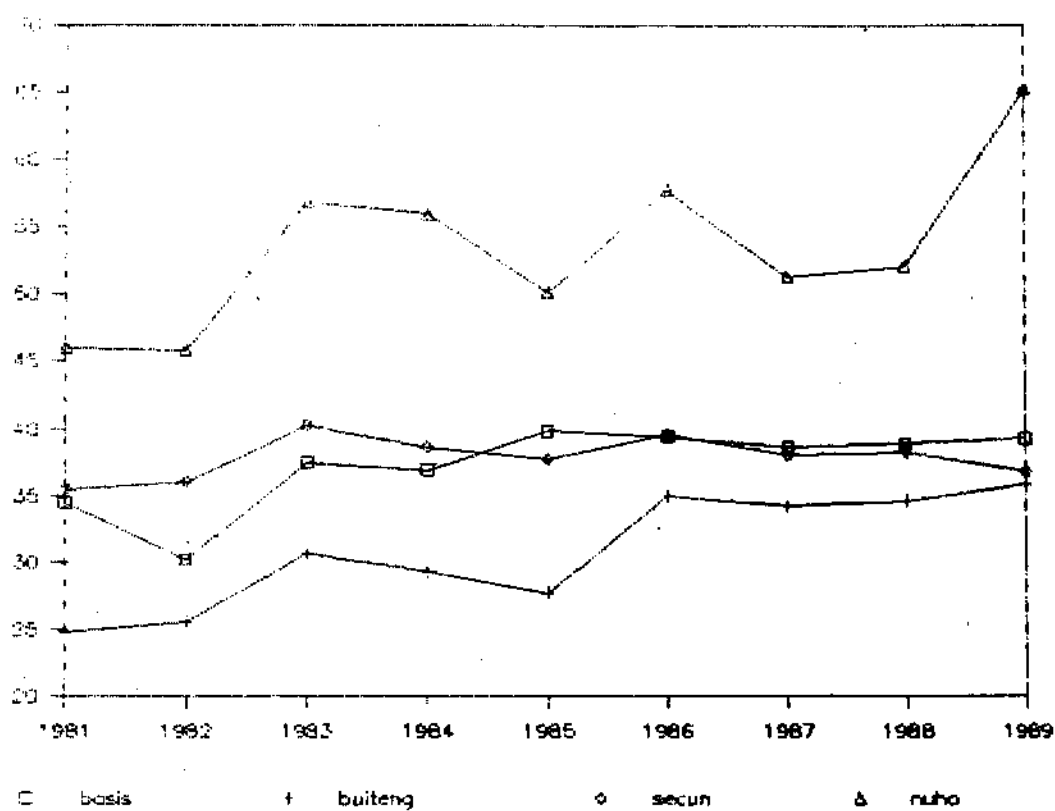
prijsindex	1990	1991	1992	1993	1994	1995
nieuw systeem						
gemo	34.280	34.420	34.570	34.728	34.895	35.072
geso	15.559	15.913	16.270	16.541	16.815	17.092
verhouding	2,20	2,16	2,12	2,10	2,08	2,05
oud systeem						
gemo	34.280	34.121	33.957	33.789	33.618	33.442
geso	15.559	15.308	15.061	14.817	14.577	14.341
verhouding	2,20	2,23	2,25	2,28	2,31	2,33
schoolpact						
gemo	34.280	34.121	33.957	33.789	33.618	33.442
geso	15.559	15.761	15.964	16.168	16.373	16.578
verhouding	2,20	2,16	2,13	2,09	2,05	2,02

BIJLAGE 10

Evolutie van de werkingskost/leerling — vrij gesubsidieerd onderwijs

- P1 werkingskost per leerling vrij gesubsidieerd onderwijs in procent van de werkingsmiddelen per leerling gemeenschapsonderwijs — evolutie 81/89
- P2 werkingskost per leerling in lopende prijzen
- P3 werkingskost per leerling in vaste prijzen
- P4 werkingskost per leerling indices

Vrij gesubsidieerd onderwijs (werkingskost/leerlingen t.o.v. gem. ond.)

Werkingskost per leerling/student, uitgedrukt in lopende prijzen (in frank)

Gemeenschapsonderwijs

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Basisonderwijs	14.026	16.581	14.602	16.143	16.162	16.389	16.773	17.058	18.296	17.838
Buitengew. Ond.	65.356	66.991	61.723	69.058	70.837	62.312	62.428	61.347	62.792	61.570
Secund. Ond.	38.396	39.344	37.224	42.107	45.132	45.375	45.383	45.513	48.789	50.650
NUHO	32.378	33.812	30.706	33.829	37.965	35.355	37.976	36.159	30.600	25.643
Soc. Prom.	0	0	380	592	709	772	815	783	750	760
Gemiddeld	24.332	26.075	23.837	26.581	28.041	27.591	28.166	28.225	29.200	28.955

Officieel gesubsidieerd onderwijs

Basisonderwijs	4.987	5.163	5.682	6.116	6.558	6.596	6.637	6.737	7.149	7.031
Buitengew. Ond.	15.689	20.095	20.072	21.323	30.112	22.860	22.388	23.165	24.271	24.174
Secundair Ond.	14.967	15.368	16.547	17.708	17.623	18.327	17.343	17.398	18.222	19.176
NUHO	13.831	16.828	17.048	17.632	17.697	20.124	17.141	18.307	18.093	15.701
Soc. Prom. :	0	0	1.345	1.595	1.618	1.555	444	1.195	1.230	530
Gemiddeld	7.133	7.548	8.203	8.754	9.231	9.259	8.741	8.988	9.282	9.003

Vrij gesubsidieerd onderwijs

Basisonderwijs	4.828	5.001	5.477	5.957	6.437	6.460	6.473	6.636	6.975	7.014
Buitengewoon Ond.	16.232	17.167	18.917	20.241	19.645	21.774	21.342	21.236	33.389	22.257
Secundair Ond.	13.627	14.185	14.995	16.260	17.033	17.949	17.243	17.411	17.940	18.170
NUHO	14.897	15.487	17.460	18.922	19.032	20.410	19.483	18.817	19.988	16.398
Soc. Prom.	0	0	1.504	1.824	1.867	1.818	606	1.001	1.129	514
Gemiddeld	8.797	9.149	9.878	10.686	11.181	11.653	11.236	11.324	11.712	11.537

Algemeen totaal

Basisonderwijs	6.246	6.779	6.875	7.463	7.842	7.884	7.921	8.067	8.491	8.461
Buitengew. Ond.	22.216	24.814	25.299	27.728	29.412	28.419	28.201	28.211	29.500	29.227
Secundair Ond.	18.754	19.437	19.643	21.544	22.564	23.157	22.312	22.383	23.324	23.817
NUHO	18.317	19.526	20.150	21.765	22.545	23.174	22.410	21.871	21.566	18.001
Soc. Prom.	0	0	1.142	1.419	1.495	1.473	609	1.008	1.074	572
Gemiddeld	11.330	11.968	12.145	13.212	13.810	13.988	13.594	13.651	14.070	13.878

Werkingskost per leerling/student, uitgedrukt in vaste prijzen van 1981 (in frank)

Gemeenschapsonderwijs

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Basisonderwijs	14.026	15.330	12.540	13.036	12.445	12.457	12.555	12.621	13.125	12.418
Buitengew. Ond.	65.356	61.937	53.004	55.764	54.545	47.364	46.728	45.392	45.044	42.861
Secundair Ond.	38.396	36.375	31.966	34.001	34.752	34.490	33.969	33.676	34.999	35.260
NUHO	32.378	31.261	26.368	27.316	29.233	26.873	28.425	26.754	21.951	17.851
Soc. Prom.	0	0	327	478	546	587	610	579	538	529
Gemiddeld	24.332	24.107	20.470	21.464	21.591	20.972	21.082	20.885	20.947	20.157

Officieel gesubsidieerd onderwijs

Basisonderwijs	4.987	4.773	4.879	4.939	5.050	5.013	4.968	4.985	5.128	4.895
Buitengew. Ond.	15.689	18.579	17.237	17.218	23.186	17.376	16.757	17.140	17.411	16.828
Secundair Ond.	14.967	14.209	14.210	14.299	13.569	13.930	12.981	12.873	13.072	13.349
NUHO	13.831	15.558	14.640	14.237	13.626	15.297	12.830	13.545	12.979	10.930
Soc. Prom.	0	0	1.155	1.288	1.246	1.182	332	884	882	369
Gemiddeld	7.133	6.979	7.044	7.069	7.108	7.038	6.543	6.650	6.658	6.267

rij gesubsidieerd onderwijs

Basisonderwijs	4.828	4.624	4.703	4.810	4.956	4.910	4.845	4.910	5.004	4.883
Buitengew.Ond.	16.232	15.872	16.245	16.344	15.127	16.551	15.974	15.713	16.061	15.494
Secund.Ond.	13.627	13.115	12.877	13.130	13.115	13.643	12.907	12.883	12.870	12.649
NUHO	14.897	14.319	14.994	15.279	14.655	15.514	14.583	13.923	14.339	11.415
Soc.Prom.	0	0	1.292	1.473	1.437	1.382	454	741	810	358
Gemiddeld	8.797	8.458	8.482	8.629	8.609	8.857	8.410	8.379	8.402	8.031

Algemeentotaal

Basisonderwijs	6.246	6.267	5.903	6.027	6.038	5.993	5.929	5.969	6.091	5.890
Buitengew.Ond.	22.216	22.942	21.725	22.390	22.647	21.602	21.109	20.874	21.162	20.346
SecundairOnd.	18.754	17.970	16.868	17.397	17.374	17.602	16.701	16.561	16.732	16.580
NUHO	18.317	18.053	17.303	17.575	17.360	17.615	16.774	16.183	15.470	12.531
Soc.Prom.	0	0	981	1.146	1.151	1.120	456	746	770	398
Gemiddeld	11.330	11.065	10.429	10.669	10.633	10.632	10.175	10.101	10.094	9.661

Werkingskost per leerling/student, evolutie in vaste prijzen uitgedrukt in index 1981 = 100

emeenschapsonderwijs

	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Basisonderwijs	100,0	109,3	89,4	92,9	88,7	88,8	89,5	90,0	93,6	88,5
Buitengew.Ond.	100,0	94,8	81,1	85,3	83,5	72,5	71,5	69,5	68,9	65,6
Sec.Ond.	100,0	94,7	83,3	88,6	90,5	89,8	88,5	87,7	91,2	91,8
NUHO	100,0	96,5	81,4	84,4	90,3	83,0	87,8	82,6	67,8	55,1
Soc.Prom.	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Gemiddeld	100,0	99,1	84,1	88,2	88,7	86,2	86,6	85,8	86,1	82,8

Officieel gesubsidieerd onderwijs

Basisonderwijs	100,0	95,7	97,8	99,0	101,3	100,5	99,6	100,0	102,8	98,2
Buitengew.Ond.	100,0	118,4	109,9	109,7	147,8	110,8	106,8	109,3	111,0	107,3
SecundairOnd.	100,0	94,9	94,9	95,5	90,7	93,1	86,7	86,0	87,3	89,2
NUHO	100,0	112,5	105,9	102,9	98,5	110,6	92,8	97,9	93,8	79,0
Soc.Prom.	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Gemiddeld	100,0	97,8	98,8	99,1	99,6	98,7	91,7	93,2	93,4	87,9

rij gesubsidieerd onderwijs

Basisonderwijs	100,0	95,8	97,4	99,6	102,7	101,7	100,3	101,7	103,6	101,1
Buitengew.Ond.	100,0	97,8	100,1	100,7	93,2	102,0	98,4	96,8	98,9	95,5
SecundairOnd.	100,0	96,2	94,5	96,3	96,2	100,1	94,7	94,5	94,4	92,8
NUHO	100,0	96,1	100,6	102,6	98,4	104,1	97,9	93,5	96,3	76,6
Soc.Prom.	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Gemiddeld	100,0	96,1	96,4	98,1	97,9	100,7	95,6	95,2	95,5	91,3

Algemeentotaal

Basisonderwijs	100,0	100,3	94,5	96,5	96,7	95,9	94,9	95,6	97,5	94,3
Buitengew.Ond.	100,0	103,3	97,8	100,8	101,9	97,2	95,0	94,0	95,3	91,6
SecundairOnd.	100,0	95,8	89,9	92,8	92,6	93,9	89,1	88,3	89,2	88,4
NUHO	100,0	98,6	94,5	96,0	94,8	96,2	91,6	88,3	84,5	68,4
Soc.Prom.	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR	ERR
Gemiddeld	100,0	97,7	92,1	94,2	93,9	93,8	89,8	89,2	89,1	85,3

BIJLAGE 11

Voorlopig puntenschema — vrij gesubsidieerd onderwijs

Kolom 1 : categorieën

Kolom 2 : voorstel van puntengewicht (= huidig bedrag per leerling/1.000 en afgerond naar het dichtsbijzijnde duizendtal)

Kolom 3 : aantal leerlingen

Kolom 4 : punten x aantal leerlingen

Kolom 5 : de som van kolom 4 geeft het aantal te verdelen punten nl. 12.5 miljoen punten. Het budgetvoorstel 91 is 13.4 miljard. De geldwaarde per punt is dan 1.065 frank. Kolom 5 geeft het bedrag per leerling nl. kolom 2 x 1.065 frank.

Kolom 6 : nodig krediet nl. kolom 5 x kolom 3

Voorlopig ontwerp van puntenschema werkingstoelagen gesubsidieerd onderwijs

Puntenschema werkingstoelagen	punt waarde	aantal lln	pxlln	bedrag per lln	krediet (in 1.000)
gewoon basisonderwijs					
kleuteronderwijs	6	175.751	1.054.506	6.389	1.123
lager onderwijs	8	362.509	2.900.072	8.519	3.088
buitengewoon basisonderwijs					
kleuteronderwijs					
type 2,3, 5, 6, 7	9	1.156	10.404	9.584	11
type 4	11	191	2.101	11.714	2
lager onderwijs					
type 1,2, 3, 5, 6, 7, 8	13	14.448	187.824	13.843	200
type 4	15	549	8.235	15.973	9
buitengewoon secundair onderwijs					
type 1,2, 3, 5, 6, 7	34	11.690	397.460	36.206	423
type 4	39	590	23.010	41.530	25
secundair onderwijs					
nieuwe structuur					
1e graad	16	59.396	950.336	17.038	1.012
2e + 3e graad groep I	18		0	19.168	0
2e + 3e graad groep II	22		0	23.427	0
andere richtingen	17		0	18.103	0
Typel					
2e jaar eerste graad	18	31.973	575.514	19.168	613
groep AI	16	70.079	1.121.264	17.038	1.194
groep All	22	1.761	38.742	23.427	41
groep B	18	36.423	655.614	19.168	698
groep C	20	22.940	458.800	21.298	489
andere niet vermelde	16		0	17.038	0
Type II					
groep A en ASO	16	78.725	1.259.600	17.038	1.341
groep B	18	24.620	443.160	19.168	472
groep C en ASBO	20	32.571	651.420	21.298	694
groep AII	22	2.124	46.728	23.427	50
andere niet vermelde	16		0	17.038	0
HOBu					
groep A	16	14.605	233.680	17.038	249
Ec. HOLT	17	9.045	153.765	18.103	164
groep B (+ Ped. HO)	19	29.589	562.191	20.233	599
groep C	22	15.970	351.340	23.427	374

internaten	18	14.208	255.744	19.168	272
integratietoelagen	5	708	3.540	5.324	4
gemeenschapsbijdrage in kostgeld					
lager	22	148	3.256	23.427	3
secundair	27	124	3.348	28.752	4
sociale promotie					
technische leergangen	0	309.588	123.835	426	132
beroepsleergangen A + B	1	131.854	65.927	532	70
beroepsleergangen C + inf.	1	56.233	33.740	639	36
buitengewoon onderwijs	1	117	117	1.065	0
totaal aantal punten te verdelen			12.575.273		13.391
enveloppe gesubsidieerd onderwijs voorstel 91					tot 13.391 miljoen

geldwaarde per punt 1.065 per punt

Opmerking : sociale promotie = aantal punten per 40 uur en aantal schijven van 40 uur

BIJLAGE 12

CIJFERMATIGE GEGEVENS IN VERBAND MET DE EVOLUTIE
VAN DE KREDIETEN VOOR HET EIGENAARSONDERHOUD

	Artikel 4 eigen aan onderhoud	Artikel 25 aanvulling inves- teringsmiddelen	Totaal
1991	100	200	300
1992	150	160	310
1993	200	120	320
1994	250	80	330
1995	300	40	340
1996	350	0	350
+			

BIJLAGE 13

BEGRIPPEN „MODERNISERINGSWERKEN, GESCHIKTMAKINGSWERKEN, EIGENAARSONDERHOUD, UITBREIDINGSWERKEN EN EERSTE UITRUSTING" *

1. Moderniseringswerken

Deze werken hebben tot doel de oppervlakte voor onderwijsinrichtingen, internaten en PMS-centra te vermeerderen of aan te passen zonder uitbreiding van de bestaande gebouwen.

- hetzij door affectatie van ongebruikte oppervlakten ;
- hetzij door bestemmingswijziging van bestaande oppervlakten ;
- hetzij door restauratie van gebouwen met historische of onbetwistbare architecturale waarde ;

Deze werken brengen de volledige geschiktmaking of een volledige verbouwing van de gebouwen met zich mee, soms met inbegrip van hun structuren.

De financiële weerslag ervan is omvangrijk.

2. Geschiktmakingswerken

Deze werken hebben tot doel :

- bestaande situaties aan te passen aan de evoluerende pedagogische noden, en dit slechts in gedeelten van gebouwen ;
- de functionaliteit en het rendement van de installaties en de uitrusting te verbeteren, alsook het comfort en de hygiëne van de lokalen (maatregelen met het oog op energiebesparing, water- en winddichting, akoestische isolatie).
- de veiligheid van gebruikers en derden te verzekeren in overeenstemming met de bestaande reglementering inzake hygiëne, veiligheid en brandbeveiliging ;
- het behoud van de waarde van het patrimonium door het voorkomen of het herstellen van sleet en de veroudering (eigenaarsonderhoud).

Rekening houden met het feit

- dat de normen in termen van nieuwbouwwerken uitgewerkt werden ;
- de verplichting gebouwen te onderhouden die niet vatbaar zijn voor desaffectatie.

3. Eigenaarsonderhoud

— Moeten als onderhoudswerken beschouwd worden periodieke herstellingen van geringe omvang die dienen tot instandhouding van de eigendom : het herstellen van deuren, vensters, vloeren, het bijpleisteren van muren, het herstellen van trappen, het vervangen van versleten onderdelen van de centrale verwarming, het herschilderen van gevels, deuren en ramen, het herstellen van een venster, het vervangen van dakpannen, enz. ... De Gebouwenfondsen van het Rijk kunnen zich niet onttrekken aan de verplichting tot eigenaarsonderhoud gezien dit vermeld is in artikel 19 § 1 van de wet van 29 mei 1959.

— Op een bepaald moment, kunnen onderhoudswerken echter niet meer beschouwd worden als eigenaarsonderhoud. Welke zorg de eigenaar aan zijn eigendom ook moge besteden, er komt een ogenblik waarop hij de vernieuwing moet overwegen hetzij als gevolg van een normale slijtage, hetzij als gevolg van niet voorzien omstandigheden (bijv. storm), hetzij als gevolg van de noodzakelijkheid een betere oplossing te vinden (bijv. een stookketel waarvan een element niet meer in de handel is, een dak dat men beslist te isoleren, enz. ...).

Elke inrichtende macht heeft dus de verplichting een installatie te vervangen of een deel van het gebouw (ramen, dak) te vernieuwen wanneer deze dermate vervallen, verouderd of technisch achterhaald zijn (bijv. om besparingsredenen) dat het niet mogelijk is deze nog, in de echte zin van het woord, te herstellen.

* Bron : Nationaal Waarborgfonds Schoolgebouwen — mei 1989.

Het noodzakelijk werk is een geschiktmaking die zeker, helemaal wettelijk, de tussenkomst van het Fonds voor Provinciale en Gemeentelijke schoolgebouwen en het Nationaal Waarborgfonds rechtvaardigt.

4. Uitbreidingswerken

Zijn werken waardoor de nuttige oppervlakte van het schoolgebouw vergroot wordt.

5. Eerste uitrusting

De eerste uitrusting wordt aangebracht in functie van de bereikte schoolbevolkingsnormen op het ogenblik van het afleveren van de nieuwe gebouwen en gebouwenuitbreidingen. Verdere uitrustingsuitbreiding alnaar de uitbouw van de afdelingen en de school alsook de vervangingsuitrustingen, komen uitsluitend ten laste van de school.

Komen in aanmerking voor een tussenkomst van de Fondsen, de elementen van eerste uitrusting die

— onontbeerlijk voor het gebruik van de lokalen of de infrastructuur zijn, dit wil zeggen die de gebruiker toelaten onmiddellijk de lokalen of de infrastructuur functioneel te gebruiken mits de nodige werkmiddelen ter beschikking te stellen ;

- en die ingebouwd of vastverbonden zijn aan het gebouw o.m. door leidingen voor :
 - aanvoer van gas, water, elektriciteit, geperste lucht, hydraulische fluïda ;
 - afvoer van gas, water en koelvloeistoffen ;
- en slechts door gereedschap kunnen ontkoppeld worden ;

hierin zijn de werktuigen niet begrepen.

- de vaste schoolborden in de leslokalen ;
- en bovendien onroerend zijn wegens hun aard of door hun bestemming.

Dit geldt o.m. voor

— de keukenuitrusting, inbegrepen de afzuiginstallaties, maar met uitsluiting van kookgerei en allerlei losse kleine machines en gerief ;

— afzuiginstallaties in werkplaatsen (bv. lassen en houtbewerking) ;

— de uitrusting van de laboratoria (fysika, chemie, biologie, enz. ...) ;

— de spanningsbronnen in de laboratoria zwak- en sterkstroom, inbegrepen hun interconnecties en de nodige schakelborden ;

— de uitrusting van de auditoria zoals zitbanken met aangebouwde schrijftafels, aangebouwde verlichtingsinstallaties en klasversterking.

BIJLAGE 14

Omkadering Buitengewoon Onderwijs

Ambt	Buitengewoon basis	Buitengewoon secundair
Directeur	— volledig ambt vanaf ≥ 60 leerlingen	— idem vanaf ≥ 90 leerlingen
Onderdirecteur	—	— vanaf ≥ 300 leerlingen
Huismeester Studiemeester	—	1 ambt per school 1 ondeelbaar ambt per 80 leerlingen
Rekenpl. Corr.	Gemeensch. Ond. : 1 full time vanaf ≥ 99 lln. 15 uur indien < 99 lln Gesubsidieerd Ond. : nihil	—
Werkmeester	—	1 ondeelbaar ambt per 210 ingerichte uren be- roepsgerichte vorming
Werkplaatsleider	—	1 full-time vanaf 3 werkmeesters
Leerkrachten	Type 1, 8, : r = 9 voor < 50 leerlingen 10 ≥ 50 leerlingen	r OV1 OV2 OV3 OV4
$U = \frac{m \times u}{r}$	Type 2, 3, 4, : r = 6 voor ≤ 34 leerlingen 5, 6, 7, : 7 > 34 leerlingen	1 — — 7 — 2 6 7 — — 3 6 7 7 5 4 6 6 6 5 5 — — — 5 6 5 5 5 5 7 5 5 5 5
urenpakket is n : aantal lln. u : lesuren per week		r = in functie van type en oplei- dings- vorm.
richtgetal Paramedici (*)	t r	t r
	1 7	1 6,5
	2 12,9	2 8,5 (OV2) of 10,5 (OV1)
	3 6,7	3 6,3
	4 14	4 12,5
	5 —	5 —
	6 8,7	6 8,5
	7 9,9	7 8,6
	8 7	

(*) omkadering paramedici wordt beperkt door protocolakkoord Steyaert/Coens.

II. Evolutie schoolbevolking buitengewoon onderwijs

	Buitengewoon onderwijs		
	Kleuter	Lager	Secundair
1985-1986	1.138	15.986	16.232
1986-1987	1.188	16.217	15.988
1987-1988	1.235	16.350	15.739
1988-1989	1.339	17.048	15.139
1989-1990	1.366	17.384	14.253

III. Migranten buitengewoon onderwijs (schooljaar 1988-1989)

	Aantal	%
Kleuter	109	8,1
Lager	1.176	6,9
Secundair	966	6,4

BIJLAGE 15

DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS - STUDIERICHTINGEN MUZIEK, WOORD, DANS
INSTELLINGEN IN BRUSSEL

Inrichting	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
GEMEENSCHAPSONDERWIJS :									
R.M.A. Anderlecht									
Bijafd. St. Jans-Molenbeek	529	623	664	692	728	683	551	564	731
R.M.A. Etterbeek									
Bijafd. Watermaal-Bosvoorde									
Eisene									
Oudergem	293	326	321	322	348	264	274	279	372
R.M.A. Schaarbeek									
Bijafd. St. Gillis									
Vorst	894	788	690	698	631	649	535	560	467
OFFICIEEL GESUBSIDIEERD :									
Muziekacademie Brussel	421	414	436	410	423	504	451	335	381
Muziekacademie Jette	201	200	235	214	236	266	220	212	208
Muziekacademie St. Agatha-Berchem	300	343	362	354	345	340	341	404	398
Muziekacademie									
St. Lambrechts-Woluwe	164	183	208	165	171	186	175	182	187
Muziekacademie St. Pieters-Woluwe	434	469	428	409	378	370	297	370	380
Muziekacademie Ukkel	69	58	58	62	56	56	69	85	69
Totaal	3.305	3.404	3.402	3.326	3.316	3.318	2.913	2.991	3.193

ONDERWIJS IN DE BEELDDE KUNST

Inrichting	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87	87/88	88/89	89/90
GEMEENSCHAPSONDERWIJS :									
H.R.B.K. Anderlecht	701	698	667	751	776	751	542	676	788
R.H.O.K. Etterbeek	91	132	142	150	156	158	216	224	204
R.B.K. St.-Jans-Molenbeek	79	88	68	56	50	56	54	17	27
R.B.K. St.-Pieters-Woluwe	157	192	260	275	172	135	246	172	306
VRIJE INRICHTINGEN									
St. -Lucas academie Schaarbeek	180	184	180	160	197	214	211	281	259
	1.208	1.294	1.317	1.392	1.351	1.314	1.269	1.370	1.584

BIJLAGE 16

Bijlage bij het besluit van de Vlaamse Executieve van ... betreffende de structuur van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan (artikel 4, § 1).

Omzettingstabel

Per onderwijsinstelling (benaming, gemeente en stamnummer) vermeldt de tabel in de linkerkolom de afdelingen van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan die zij in het academiejaar 1989-1990 organiseerde en in de rechterkolom de afdelingen en opties van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan die zij met ingang van het academiejaar 1990-1991 mag organiseren overeenkomstig de modaliteiten die het besluit vaststelt.

Gemeenschapsonderwijs

Hoger Rijksinstituut voor Technisch Onderwijs met Normaalafdelingen
2100 Antwerpen-Deurne
1.027.036

Informatica	Toegepaste informatica
Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie financiewezen

Hoger Rijksinstituut voor Technisch Onderwijs en Kernenergiebedrijven
2400 Mol
1.080.021

Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie financiewezen
------------	---

Industriële Hogeschool van het Rijk
1070 Brussel-Anderlecht
2.003.502

Informatica	Toegepaste informatica
-------------	------------------------

Hoger Instituut van de Demergouw
3290 Diest
2.060.017

Boekhouden Bedrijfsadministratie	Bedrijfsmanagement optie bedrijfsadministratie optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie financiewezen
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen

Hoger Rijksinstituut Wemmei-Brugge
1810 Wemmei
2.331.004

Public relations	Public relations
Hotel	Hotel (vanaf 1989-1990) Hotelmanagement (vanaf 1990-1991)

Rijksinstituut voor Hoger Onderwijs
8200 Brugge
3.030.137

Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit
Expeditie Marketing	optie expeditie optie marketing

Informatica	Toegepaste informatica
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
Hoger Rijksinstituut voor Economisch, Paramedisch en Sociaal Hoger Onderwijs 8500 Kortrijk 3.098.004	
Secretariaat Talen	Secretariaatsmanagement-talen optie bedrijfsvertaler optie bedrijfstolk optie secretariaat-talen
Management toerisme en recreatie	Management toerisme en recreatie
Toegepaste communicatie	Communicatiemanagement optie pers en voorlichting optie bedrijfscommunicatie
Hoger Rijksinstituut voor Paramedische Beroepen 8400 Oostende 3.144.035	
Medisch secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie medisch secretariaat en registratie
Hoger Rijksinstituut voor Handel en Administratie met Normaalafdeling 9300 Aalst 4.002.003	
Informatica	Toegepaste informatica
Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie financiewezen
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
Hoger Rijksinstituut voor Paramedische Beroepen 9000 Gent 4.069.146	
Medisch secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie medisch secretariaat en registratie
Industriële Hogeschool van het Rijk, B.M.E. 9000 Gent 4.069.215	
Informatica	Toegepaste informatica
Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie marketing
Marketing	
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
Hoger Rijksinstituut voor Toerisme, Hotelwezen en Voedingsbedrijven 3500 Hasselt 7.058.061	
Verzekeringen	Bedrijfsmanagement optie verzekeringen
Management toerisme en recreatie	Management toerisme en recreatie
Toegepaste communicatie	Communicatiemanagement optie pers en voorlichting optie bedrijfscommunicatie

Industriële Hogeschool van het Rijk
3500 Hasselt
7.078.070

Informatica

Toegepaste informatica

Vrij gesubsidieerd onderwijs

Sint-Eligiusinstituut
2008 Antwerpen
1.002.021

Boekhouden
Bedrijfsadministratie

Bedrijfsmanagement
optie bedrijfsadministratie
optie boekhouden-accountancy
optie boekhouden-fiscaliteit
optie marketing

Marketing

Secretariaat

Secretariaatsmanagement-talen
optie secretariaat-talen

Hoger Instituut Sint-Lodewijk
2000 Antwerpen
1.002.076

Expeditie
Verzekeringen

Bedrijfsmanagement
optie expeditie
optie verzekeringen

Informatica

Toegepaste informatica

Secretariaat

Secretariaatsmanagement-talen
optie secretariaat-talen

Schola Para-Medicorum
2018 Antwerpen
1.002.401

Rechtspraktijk

Bedrijfsmanagement
optie rechtspraktijk

Medisch secretariaat

Secretariaatsmanagement-talen
optie medisch secretariaat en registratie

Hoger Instituut voor Economische Wetenschappen
2440 Geel
1.034.003

Boekhouden

Bedrijfsmanagement
optie boekhouden-accountancy
optie boekhouden-fiscaliteit
optie financieuzen
optie expeditie

Financieuzen
Expeditie

Informatica

Toegepaste informatica

Secretariaat

Secretariaatsmanagement-talen
optie secretariaat-talen

Coloma-instituut
2800 Mechelen
1.073.079

Management toerisme en recreatie

Management toerisme en recreatie

Hoger Handels- en Taleninstituut O.-L.-Vrouw van de Ham
2800 Mechelen
1.073.094

Boekhouden

Bedrijfsmanagement
optie boekhouden-accountancy
optie boekhouden-fiscaliteit
optie expeditie

Expeditie

Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
Toegepaste communicatie	Communicatiemanagement optie pers en voorlichting optie bedrijfscommunicatie
Radio- en Filmtechnisch Instituut 1190 Brussel-Vorst 2.081.026	
Informatica	Toegepaste informatica
Hoger Technisch Instituut H. Hart 3030 Leuven-Heverlee 2.116.028	
Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit
Marketing	optie marketing
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
Hoger Instituut voor Public Relations en Onthaal 1050 Brussel-Eisene 2.132.098	
Public relations	Public relations
Rega School 3000 Leuven 2.165.061	
Informatica	Toegepaste informatica
Medisch secretariaat	secretariaatsmanagement-talen optie medisch secretariaat en registratie
Hoger Onderwijs Imelda Instituut 1080 Brussel 2.197.500	
Bedrijfsadministratie	Bedrijfsmanagement optie bedrijfsadministratie
Marketing	optie marketing
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
Hoger Technisch Instituut 8200 Brugge 3.030.124	
Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit
Hotel	Hotel (vanaf 1989-1990) Hotelmanagement (vanaf 1990-1991)
Secretariaat Talen	Secretariaatsmanagement-talen optie bedrijfsvertaler optie bedrijfstolk optie secretariaat-talen
Management toerisme en recreatie	Management en recreatie
Vrij Technisch Instituut 8500 Kortrijk 3.098.078	
Informatica	Toegepaste informatica

Hoger Handels- en Taleninstituut
8500 Kortrijk
3.098.060

Boekhouden
Bedrijfsadministratie

Expeditie
Marketing

Secretariaat

Bedrijfsmanagement
optie bedrijfsadministratie
optie boekhouden-accountancy
optie boekhouden-fiscaliteit
optie expeditie
optie marketing

Secretariaatsmanagement-talen
optie secretariaat-talen

Vrij Technisch Instituut
9300 Aalst
4.002.006

Medisch secretariaat

Secretariaatsmanagement-talen
optie medisch secretariaat en registratie

Vrij Hoger Handelsinstituut
9330 Dendermonde
4.041.031

Bedrijfsadministratie

Bedrijfsmanagement
optie bedrijfsadministratie

Technisch Instituut O.-L.-Vrouw
9000 Gent
4.069.036

Secretariaat

Secretariaatsmanagement-talen
optie secretariaat-talen

Hoger Instituut voor Bedrijfsopleiding en Public Relations
9000 Gent
4.069.197

Boekhouden

Bedrijfsmanagement
optie boekhouden-accountancy
optie boekhouden-fiscaliteit

Toegepaste communicatie

Communicatiemanagement
optie pers en voorlichting
optie bedrijfscommunicatie

Hoger Handels- en Taleninstituut
3600 Genk
7.041.002

Boekhouden

Bedrijfsmanagement
optie boekhouden-accountancy
optie boekhouden-fiscaliteit
optie marketing
optie milieu-administratie

Marketing
Milieu-administratie

Secretariaat
Talen

Secretariaatsmanagement-talen
optie bedrijfsvertaler
optie bedrijfstolk
optie secretariaat-talen

Officieel gesubsidieerd onderwijs
Provinciaal Hoger Instituut PIVA
2018 Antwerpen
1.002.023

Hotel

Hotel (vanaf 1989-1990)
Hotelmanagement (vanaf 1990-1991)

Toegepaste communicatie

Communicatiemanagement
optie pers en voorlichting
optie bedrijfscommunicatie

Provinciaal Hoger Instituut Antwerpen-Mechelen
2018 Antwerpen
1.002.495

Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
--------------	---

Stedelijk Instituut voor Economisch Hoger Onderwijs
2000 Antwerpen
1.002.465

Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit
Marketing	optie marketing
Expeditie	optie expeditie
Informatica	Toegepaste informatica
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen

Stedelijk Technisch Instituut Mechelen
2800 Mechelen
1.073.011

Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie financiewezen
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen

Stedelijk Hoger Handelsinstituut
2300 Turnhout
1.123.033

Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie financiewezen optie openbare administratie
Marketing	optie marketing
Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen

Provinciaal Instituut voor Voedingsindustrieën en Toerisme
1070 Brussel
2.003.065

Public relations	Public relations
Hotel	Hotel (vanaf 1989-1990) Hotelmanagement (vanaf 1990-1991)
Management toerisme en recreatie	Management toerisme en recreatie

Hoger Instituut Karel Buls-Funck
1000 Brussel
2.044.421

Secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen
--------------	---

Provinciaal Instituut voor Hoger Onderwijs Korte Type
9000 Gent
4.069.214

Boekhouden	Bedrijfsmanagement optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit optie openbare administratie
Expeditie	optie expeditie
Verzekeringen	optie verzekeringen

Secretariaat Talen	Secretariaatsmanagement-talen optie bedrijfsvertaler optie bedrijfstolk optie secretariaat-talen
Provinciaal Hoger Handelsinstituut 3500 Hasselt 7.058.073	
Boekhouden Bedrijfsadministratie	Bedrijfsmanagement optie bedrijfsadministratie optie boekhouden-accountancy optie boekhouden-fiscaliteit
Financiewezen	optie financiewezen
Informatica	Toegepaste informatica
Provinciaal Instituut voor Hoger Onderwijs 3500 Hasselt 7.058.077	
Secretariaat Medisch secretariaat	Secretariaatsmanagement-talen optie secretariaat-talen optie medisch secretariaat en registratie
Marketing	Bedrijfsmanagement optie marketing

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Executieve van ... betreffende de structuur van het economisch hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve,

G. GEENS

De Gemeenschapsminister van Onderwijs,

D. COENS

BIJLAGE 17
FINANCIËLE FICHE - TITEL IX : ONDERWIJSRAAD

A. Huidige bezetting Raden en Commissies

Basisonderwijs

1. Hoge Raad voor het Buitengewoon Onderwijs
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 34.000 fr. (in 1989)
2. Commissie Onderwijsvernieuwing Basisonderwijs
Secretariaat : departement
Werkingskosten : ± 100.000 fr.
3. Commissie van Advies Leerlingenvervoer Buitengewoon Onderwijs
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 20.000 fr.

Secundair onderwijs

1. Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 63.000 fr. (in 1988)
2. Hoge Raad Technisch- en Beroeps-Secundair Onderwijs
Werkingskosten : 583.000 fr.
Personeel : 2 gedetacheerden : 3,7 miljoen
 3 geco's : 1,6 miljoen

5,3 miljoen
3. Leerplancommissie voor het Secundair Onderwijs
Kostprijs : 5 miljoen
4. Commissie van Advies voor het Secundair Muziekonderwijs en Commissie van Advies voor het Secundair Onderwijs in de Plastische Kunsten
Werkingskosten : 50.000 fr.
Personeel : 2 gedetacheerden : 2,2 miljoen

Hoger Onderwijs

1. Vaste Raad Hoger Onderwijs en Hoge Raden Hoger Onderwijs
personeel : 4 gedetacheerden : 7,1 miljoen
 1 geco : 0,9 miljoen
 2 klerk-typisten : 1,3 miljoen

9,3 miljoen

Kosten : ± 500.000 fr.
2. Leerplancommissie Hoger Onderwijs
Kostprijs is ingecalculeerd in de kostprijs van de Leerplancommissie voor het Secundair Onderwijs.
3. Assimilatiecommissie
personeel : 1 gedetacheerde : 1,1 miljoen

Volwassenenonderwijs

1. Onderwijs Sociale Promotie
personeel : 3 gedetacheerden : 3,1 miljoen

Permanente werkgroepen

1. Hoge Raad PMS-begeleiding
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 100.000 fr.
 2. Raad van het Pluralistisch Onderwijs
Kostprijs : 1,1 miljoen
 3. Hoge Raad Studietoelagen
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 100.000 fr.
 4. Commissie Onderwijskundig Onderzoek en Documentatie
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 600.000 fr. (ingeschreven in begroting)
 5. Commissie gelijke onderwijskansen voor jongens-meisjes
Secretariaat : departement
Werkingskosten : 120.000 fr.
1 geco : 918.304 fr.
-